

TS'ÔNG-SHŮ KYI. 创世记

NYING=PO T'U=WÔ

宁波土话

GYIU-IAH-SHŮ

FÆN NYING-PO T'U-WÔ

FENG P'IN TANG P'IN.

YIH-PIN^[1] CŮ SIANG-TE-GO TSIH-TSÔNG.

TS'ÔNG-SHŮ KYI.

DA-ING PENG-KOH TENG WÆ-KOH SING-SHŮ-WE

ING-GO.

1899.

旧约书

翻宁波土话

分篇打篇。

页边注相对个节章。

创世记。

大英本国等外国圣书会

印个。

1899。

[1] 原书错印为 YIN-PIN

ZÔNG-HÆ

ME-WÔ SHŬ-KWUN

ING-SHIH.

上海

美华书馆

印刷。

TS'ÔNG-SHÜ KYI. 创世记

Ts. I.

Ky'i-ts'u Jing-ming ts'ông-zao t'in teng di. ² Di m-neh soh-go siang-mao, tu z hyü-k'ong-go: 'ong-shü min-teng heh-en: Jing-ming-go Ling yüing-dong læ shü-go min-teng. ³ Jing-ming wô, Kæ yiu liang-kwông; liang-kwông ziu yiu-de: ⁴ Jing-ming k'en keh liang-kwông z hao; Jing-ming ziu feng-c'ih liang teng en læ. ⁵ Jing-ming eo liang z Nyih-li, eo en z Yia-li. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z deo ih-nyih.

起初神明创造天等地。² 地旡得^[1]啥个相貌，都是虚空个。洪水面顶黑暗。神明个灵运动来水个面顶。³ 神明话：「该有亮光。」亮光就有了^[2]。⁴ 神明看箇^[3]亮光是好，神明就分出亮等暗来。⁵ 神明讴亮是日里，讴暗是夜里。有夜头，有天亮，箇是头一日。

[1] m-neh, 现代宁波话说 mhiq7, 一般作「旤没」, 本字或为「旤得」。

[2] de, 现代宁波话说 lei2, 通作「了」, 本字或为「著」。

[3] keh, 指示词。现代宁波话说 kiq7, 一般作「该」, 本字为「个(箇)」。

⁶ Jing-ming yi wô, Shü cong-nyiang kæ yiu ky'üong-ts'ông, s-teh shü teng shü hao feng-leh-k'æ. ⁷ Jing-ming ziu zao-c'ih ky'üong-ts'ông, feng-k'æ ky'üong-ts'ông 'ô-deo-go shü teng ky'üong-ts'ông zông-deo-go shü: ziu yiu de. ⁸ Jing-ming eo ky'üong-ts'ông z T'in. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-nyi nyih.

⁶ 神明又话: 「水中央该有穹苍, 使得水等水好分勒开。」⁷ 神明就造出穹苍, 分开穹苍下头个水等穹苍上头个水。就有了。⁸ 神明讴穹苍是天。有夜头有天亮, 箇是第二日。

⁹ Jing-ming yi wô, T'in-'ô-go shü kæ jü-long læ ih-t'ah, s-teh sao-go di-fông hao lu-c'ih-læ: ziu yiu-de. ¹⁰

Jing-ming eo sao-go di-fông z Di: eo jü-long-tong-go shü z Hæ: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ¹¹ Jing-ming yi wô, Di-yiang kæ sang-c'ih ts'ing-ts'ao teng kyih ts-go su-ts'æ, wa-yiu ko-ts jü, we kyih koh-cong ko-ts læ di min-teng, ko-ts li-hyang yiu weh: ziu yiu-de. ¹² Di-yiang ziu sang-c'ih ts'ing-ts'ao, teng koh-cong kyih ts-go su-ts'æ, wa-yiu koh-cong kyih ko-ts-go jü-moh, ko-ts li-hyang yiu weh: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ¹³ Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-sæn nyih.

⁹ 神明又话：「天下个水该聚拢来一埕，使得燥个地方好露出来。」就有了。¹⁰ 神明讴燥个地方是地。讴聚拢东个水是海。神明看看是好个。¹¹ 神明又话：「地垵该生出青草等结籽个蔬菜，还有果子树，会结各种果子来地面顶，果子里向有棚。」就有了。¹² 地垵就生出青草等各种结籽个蔬菜，还有各种结果子个树木，果子里向有棚。神明看看是好个。¹³ 有夜头，有天亮，箇是第三日。

¹⁴ Jing-ming yi wô, T'in-k'ong-li kæ yiu sæn kwông hao feng-c'ih nyih yia; yi hao tso z-tsih, nyih-ts nyin-kang-

go kyì-‘ao; ¹⁵ yi hao fah-c‘ih kwông læ t‘in-k‘ong-li tsiao-djoh di-yiang: ziu yiu-de. ¹⁶ Jing-ming ziu zao-c‘ih liang-go do-do kwông; do-go kwông hao dzih nyih, siao-go kwông hao dzih yia: yi zao-c‘ih sing-siu læ. ¹⁷ Jing-ming fông gyi læ t‘in-k‘ong-li hao tsiao-djoh di-yiang; ¹⁸ yi hao dzih nyih, dzih yia, feng-c‘ih liang teng en: Jing-ming k‘en-k‘en z hao-go. ¹⁹ Yiu yia-deo, yiu t‘in-liang, keh z di-s nyih.

¹⁴ 神明又话：「天空里该有散光好分出日夜。又好做时节，日子年庚个记号。¹⁵ 又好发出光来天空里照着地垵。」就有了。¹⁶ 神明就造出亮个大大光。大个光好值日，小个光好值夜。又造出星宿来。¹⁷ 神明放其来天空里好照着地垵。¹⁸ 又好值日，值夜，分出亮等暗。神明看看是好个。¹⁹ 有夜头，有天亮，箇是第四日。

²⁰ Jing-ming yi wô, Shü-li kæ sang-c‘ih hyü-to weh-go tong-si, tiao yia kæ læ di zông-deo-go t‘in-k‘ong-li fi-læ-fi-ky‘i. ²¹ Jing-ming ziu ts‘ông-zao koh-cong do-do ng, teng shü-li sô sang-c‘ih-go hyü-to weh-go tong-si, wa-yiu koh-

cong fi-gying: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ²² Jing-ming
coh-foh peh gyi-lah, wô, Ng-lah hao meo-meo-zing-zing
to-ky'i-læ, c'ong-mun hæ-li-go shü: fi-gying læ di-li hao
to-ky'i-læ. ²³ Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-ng nyih.

²⁰ 神明又话：「水里该生出许多活个东西，鸟也该来
地上头个天空里飞来飞去。」²¹ 神明就创造各种大大鱼等
水里所生出个许多活个东西，还有各种飞禽。神明看看是
好个。²² 神明祝福拨其拉话：「尔拉^[1]好茂茂盛盛多起
来，充满海里个水。飞禽来地里好多起来。」²³ 有夜头，
有天亮，箇是第五日。

[1] ng-lah 「尔拉」，第二人称复数，你们。现代宁波话说 naq8，
写作「僚」。

²⁴ Jing-ming yi wô, Di kæ sang-c'ih koh-cong weh-go
tong-si, lin pah-ying sang-k'eo, djong-dzi, yia-siu keh-
sing: ziu yiu-de. ²⁵ Jing-ming ziu zao yia-siu keh-le, sang-
k'eo keh-le, teng di-ying-li djong-dzi keh-le: Jing-ming
k'en-k'en z hao go.

²⁴ 神明又话：「地该生出各种活个东西，连百样牲口、虫豸、野兽箇星。」就有了。²⁵ 神明就造野兽箇类，牲口箇类，等地垵里虫豸箇类。神明看看是好个。

²⁶ Jing-ming yi wô, Ah-lah hao zao nying, siang-mao ziang ah-lah ka; hao djü hæ-li-go ng, t'in-li-go tiao, lin sang-k'eo, teng 'en-t'in-'ô di-fông, wa-yiu væn-pah di-yiang-li bô-go djong-dzi. ²⁷ Jing-ming ziu tsiao Zi-go siang-mao ts'ông-zao nying læ; ts'ông-zao ziang Jing-ming-go siang-mao ka; ping-ts'ia ts'ông-zao gyi-lah ih-nen ih-nyü. ²⁸ Jing-ming s foh-ky'i peh gyi-lah; Jing-ming teng gyi-lah wô, Ng-lah hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, c'ong-mun di-yiang cü-voh gyi: yia hao djü hæ-li-go ng, t'in-li-go tiao, teng di-zông 'ang-dong ih-ts'ih weh-go tong-si. ²⁹ Jing-ming yi wô, Ngô s-peh ng pin-di we kyih ts-go su-ts'æ, teng yiu weh-go ko-ts jü: tu k'o-yi tso ng-go ky'üoh-zih. ³⁰ Wa-yiu væn-pah di-yiang-li tseo-siu, t'in-k'ong-li fi-gying, teng di-zông-go djong-dzi, ih-ts'ih weh-go tong-si, Ngô s-peh gyi-lah ts'ing-ts'ao tso ky'üoh-zih: ziu yiu-de. ³¹ Jing-

ming k'en-k'en Gyi væn-pah sô zao-go tong-si tu hao-leh-kying. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-loh nyih-de.

²⁶ 神明又话：「阿拉好造人，相貌像阿拉介。好治海里个鱼，天里个鸟，连牲口，等咸天下地方，还有凡百地垌里爬个虫豸。」²⁷ 神明就照自个相貌创造人来。创造像神明个相貌介。并且创造其拉一男一女。²⁸ 神明赐福气拨其拉。神明等其拉话：「尔拉好茂茂盛盛多起来。充满地垌制服其。也好治海里个鱼，天里个鸟，等地上行动一切活个东西。」²⁹ 神明又话：「我赐拨尔遍地会结籽个蔬菜，等有棚个果子树。都可以做尔个吃食。」³⁰ 还有凡百地垌里走兽，天空里飞禽，等地上个虫豸，一切活个东西，我赐拨其拉青草做吃食。」就有了。³¹ 神明看看其凡百所造个东西都好勒紧。有夜头，有天亮，箇是第六日了。

Ts. II.

Z-ka-go t'in teng di lin gyi-lah væn-veh tu djün-djün-be-be. ² Tao di-ts'ih nyih Jing-ming sô zao-go yi-kying wun-kong: sô-yi di-ts'ih nyih long-tsong wun-kong ts-'eo ziu en-sih-de. ³ Jing-ming coh-tsæn di-ts'ih nyih, peh gyi tso tseng-ky'i-go nyih-ts; ing-we keh-ih-nyih væn-veh tu zao-dzing, Jing-ming ziu en-sih-de.

是介个天等地连其拉万物都全全备备。² 到第七日神明所造个已经完工。所以第七日拢总完工之后就安息了。³ 神明祝赞第七日，拨其做尊起个日子。因为箇一日万物都造成，神明就安息了。

⁴ Ts'ông-zao t'in-di-go læ-lih: Yiæ-'o-wô Jing-ming zao t'in-di keh z-'eo, læ 'ô-veng. ⁵ Di-t'u wa feh-zing sang-c'ih ts'ao-moh, yia m-neh fah-c'ih su-ts'æ; Yiæ-'o-wô Jing-ming feh-zing loh-yü læ di-yiang-li, kang-cong-go ^[2]nying yia m-neh; tæen-tsih vu-lu dzong di-yiang sing-zông ts-jing pin-di min-teng. ⁷ Yiæ-'o-wô Jing-ming do-leh di-go hwe-dzing zao ^[3]nying, pô seng-ky'i c'ü-tsing gyi bih-deo-kwun: nying ziu yiu weh-ming go ling-weng.

⁴ 创造天地个来历。耶和华神明造天地箇时候，来下文。⁵ 地土还弗曾^[1]生出草木，也旡得发出蔬菜。耶和华神明弗曾落雨来地垠里，耕种个人^[2]也旡得。单只雾露从地垠升上滋润遍地面顶。⁷ 耶和华神明驮勒地个灰尘造人^[3]，把生气吹进其鼻头管。人就有活命个灵魂。

[1] 不曾

[2] *Peng-veng wô Üô-tông*. 本文话亚当。（原注）

[3] *'Ôh-wô Üô-tông*. 或话亚当。（原注）

⁸ *Yiæ-'o-wô Jing-ming læ Yiæ-din tong-pin cong ih-go yün, ziu pô sô zao-go* ^[2]*nying fông-læ keh-deo.* ⁹ *Yiæ-'o-wô Jing-ming s-teh di-t'u fah-c'ih ih-ts'ih hao-k'en hao-ky'üoh-go jü-moh: yün cong-nyiang yiu ih-cü weh-ming-go jü wa-yiu ih-cü sih-teh jün-ôh-go jü.* ¹⁰ *Yiæ-din di-fông yiu ih-da 'o liu-c'ih-læ hao kyiao keh-go yün: dzong keh-deo feng-k'æ s-ts'ô-sang.*

⁸ 耶和华神明来埃田^[1]东边种一个园，就把所造个人^[2]放来箇头。⁹ 耶和华神明使得地土发出一切好看好吃个树

木。园中央有一株活命个树，还有一株识得善恶个树。¹⁰
埃田地方有一埭河流出来好浇箇个园。从箇头分开四汉
生。

[1] 现译为「伊甸」

[2] 'Ôh-wô Üô-tông. 或话亚当。（原注）

¹¹ Deo-ih-da kyiao-leh Pi-seng; dön-ky'ün liu-cün Ha-
fi-lah: keh di-fông c'ih kying-ts. ¹² Gyi kying-ts ting hao;
yia yiu cü-ts teng pih-nyüoh. ¹³ Di-nyi kyiao-leh Gyi-
hyüing, dön-ky'ün liu-cün Kwu-jih di-fông. ¹⁴ Di-sæn
kyiao-leh Hyi-ti-kyih, liu-tao Üô-jih-go tong-pin: di-s
kyiao-leh Pah-lah. ¹⁵ Yiæ-'o-wô Jing-ming pô keh-go
[1]nying fông-læ Yiæ-din yün-li hao kang-cong kwun-siu.
⁶⁸ Yiæ-'o-wô Jing-ming feng-fu keh-go [2]nying, wô, Yün li-
hyiang-go ko-ts, ng tu hao ze-i ky'üoh: ¹⁷ Tsih-yiu sih-teh
jün-ôh jü-go ko-ts, ng feh-k'o ky'üoh: ziah-z ky'üoh-ts,
keh nyih ng pih-ding we si.

¹¹ 头一埭叫勒比逊。团圈流转哈腓拉。箇地方出金子。¹² 其金子顶好。也有珠子等碧玉。¹³ 第二叫勒其训，团圈流转古实地方。¹⁴ 第三叫勒希底结，流到亚述个东边。第四叫勒伯拉。¹⁵ 耶和华神明把箇个人^[1]放来埃田园里好耕种管守。¹⁶ 耶和华神明吩咐箇个人^[2]，话：「园里向个果子，尔都好随意吃。¹⁷ 只有识得善恶树个果子，尔弗可吃。若是吃仔，箇日尔必定会死。」

[1] 'Ôh-wô Üô-tông. 或话亚当。（原注）

[2] 'Ôh-wô Üô-tông. 或话亚当。（原注）

¹⁸ Yiaë-‘o-wô Jing-ming yi z-ka wô, ^[1]Nying doh-zi læ-kæn m-neh hao; Ngô we tso ih-go te-siu hao pông-dzu gyi. Yiaë-‘o-wô Jing-ming dzong di-t‘u zao-c‘ih keh-sing din-li-go tseo-siu, t‘in-li-go fi-gying, ling-tao Üô-tông min-zin, k‘en gyi eo soh-go ming-z: væn-pah weh-go tong-si ming-z tu tsiao Üô-tông sô eo-go. ²⁰ Keh-sing sang-k‘eo, fi-gying, yia-siu, Üô-tông tu c‘ü gyi ming-z: tsih-yiu Üô-tông wa m-neh te-siu pông-dzu gyi. ²¹ Yiaë-‘o-wô Jing-ming s-teh Üô-tông sah-kao kw‘eng-joh: kw‘eng-joh z-‘eo, Jing-ming do-

c'ih ih-keng leh-ba-kweh, ziu pu-hao gyi-go nyüoh. ²²
Yiæ-'o-wô Jing-ming pô sô do-c'ih-go Üô-tông keh-keng
leh-ba-kweh, zao ih-go nyü-nying, ling gyi tao Üô-tông di-
fông. ³ Üô-tông wô, Keh z ngô kweh-deo-go kweh-deo, z
ngô nyüoh-go nyüoh: ing-we dzong nen-nying-go sing-
zông do-c'ih-go; keh-lah eo gyi Nyü-nying. ²⁴ Sô-yi ih-go
nying hao li-k'æ gyi tia-nyiang, ts'ing-gying gyi ts'i-ts: keh
liang-go dzing-we ih-t'i. Keh liang fu-ts'i ziu-z dô-kô c'ih-
sing-lu-t'i, yia ă-kao p'ô wông-k'ong.

¹⁸ 耶和华神明又是介话：「人^[1]独自来间旤得好。我会做一个对手好帮助其。」耶和华神明从地土造出箇星田里个走兽，天里个飞禽，领到亚当面前，看其讴啥个名字。凡百活个东西名字都照亚当所讴个。²⁰ 箇星牲口，飞禽，野兽，亚当都取其名字。只有亚当还旤得对手帮助其。²¹ 耶和华神明使得亚当煞觉困熟。困熟时候，神明驮出一根肋排骨，就补好其个肉。²² 耶和华神明把所驮出个亚当箇根肋排骨造一个女人，领其到亚当地方。²³ 亚当话：「箇是我骨头个骨头，是我肉个肉。因为从男人个身

上驮出个，箇勒讴其女人。」²⁴ 所以一个人好离开其爹娘，亲近其妻子。箇两个成为一体。²⁵ 箇两夫妻^[2]就是大家出身露体，也吓告怕惶恐。

[1] 'Ôh-wô Üô-tông. 或话亚当。（原注）

[2] 'Ôh-wô Keh liang-go nying, ziu-z Üô-tông teng gyi ts'í-ts dô-kô. 或话，箇两个人，就是亚当等其妻子大家。（原注）

Ts. III.

Yiæ-'o-wô Jing-ming sô zao ih-ts'ih weh-veh, z dzô ting diao-bi. Gyi teng nyü-nying wô, Yün li-deo keh-sing jü, næn-dao Jing-ming feng-fu ng-lah tu feh-k'ô ky'üoh ma? Keh nyü-nying teng dzô wô, Yün li-deo jü-go ko-ts, ah-lah tu hao ky'üoh: ³ Tsih-yiu yün cong-nyiang keh-cü jü-go ko-ts, Jing-ming wô, Ng-lah feh-k'ô ky'üoh gyi, yia feh-k'ô moh gyi, sæn-leh we si. ⁴ Dzô teng nyü-nying wô, Ng vi-pih we si-go. ⁵ Jing-ming hyiao-teh ng-lah ky'üoh-ts

keh-nyih, ngæn-tsing ziu liang; we ziang Jing-ming ka sihteh jün-ôh. ⁶ Keh-tsao nyü-nying k'en-k'en keh-cü jü z hao-ky'üoh hao-k'en, yi hao ky'i-mo neng-keo kô-ts'eo ts'ong-ming, ziu tsah-tin ko-ts, ky'üoh-de: yi peh gyi-go dziang-fu; dziang-fu yia dô-kô ky'üoh-de. ⁷ Keh liang-go nying ngæn-tsing k'æ-de, dzæ-s teh-cü c'ih-sing-lu-t'i, ziu pô vu-hwô-ko yih gao-tæn-long tso gyüing ky'i. ⁸ Keh nyih lang-ing z-'eo gyi-lah t'ing-meng Yiæ-'o-wô Jing-ming sing-hyang læ yün li-hyang tseo-tseo. Üô-tông teng gyi ts'i-ts iu-læ yün-go jü-vong-li, iao bi-ko Yiæ-'o-wô Jing-ming-go min-zin. ⁹ Yiæ-'o-wô Jing-ming eo Üô-tông teng gyi wô, Ng læ 'ah-li? ¹⁰ Gyi wô, Ngô ih t'ing-meng Ng-go sing-hyang læ yün-li, p'ô c'ih-sing-lu-t'i, ziu iu-ko-de. ¹¹ Gyi wô, Jü wô ng z c'ih-sing-lu-t'i? Ngô sô kying ng feh-hyü ky'üoh-go jü, ng ky'üoh-ko-de ma? ¹² Üô-tông wô, Ng p'e-peh ngô-go nyü-nying, gyi coh-tin keh-cü jü-go ko-ts peh ngô; sô-yi ky'üoh-de. ¹³ Yiæ-'o-wô Jing-ming teng nyü-nying wô, Ng sô tso dza-go yia? Nyü-nying wô, Dzô

yiuh-‘oh ngô, sô-yi ky‘üoh-de. ¹⁴ Yiæ-‘o-wô Jing-ming ziu
teng dzô wô, Ng kyi-jün ka tso, z pi væn-pah-go sang-k‘eo
yia-siu yü-kô ziu tsiu-mô: ng iao du-bi tseo-lu, ih-sang-ih-
si ky‘üoh hwe-dzing. ¹⁵ Ngô we s-teh nyü-nying teng ng
kyih ün-dziu; nyü-nying-go ‘eo-dæ teng ng-go ‘eo-dæ yia
dô-kô kyih ün-dziu, Gyi tsiang-læ we sông ng-go deo: ng
tsiang-læ we sông gyi-go kyiah-‘eo-keng. ¹⁶ Yi teng nyü-
nying wô, Ngô we djong-djong kô-ts‘eo ng yiu sing-yüing-
go næn-deo: ng sang ng-nô pih-ding ky‘üoh-kw‘u: ng
tsiang-læ we voh dziang-fu kæ-kwun: dziang-fu tsiang-læ
we kwun-li ng. ¹⁷ Yi teng Üô-tông wô, Ng kyi-jün t‘ing ts‘i-
ts-go shih-wô, ky‘üoh Ngô sô kying ng feh-hyü ky‘üoh-go
jü, keh-lah di-t‘u we-leh ng ziu tsiu-mô; ng ky‘üoh gyi-go
t‘u-ts‘æn, pih-iao ih-sang-ih-si sing-kw‘u. ¹⁸ Ts‘-bang yia-
ts‘ao we fah-c‘ih-læ peh ng: ng tsiang-læ iao ky‘üoh din-li-
go su-ts‘æ. ¹⁹ Min-k‘ong ‘en-c‘ih-t‘ô-liu hao yiu ky‘üoh-
zih; teng-tao ng kwe-t‘u: ing-we ng z dzong di-t‘u c‘ih-læ-
go: ng z-go hwe-dzing; dzing-gyiu iao kwe-tao hwe-dzing

ky'i. ²⁰ Üô-tông c'ü gyi ts'i-ts ming-z ^[3]Yüô-ŵô, ing-we gyi
z væn-pah weh-nying-go ah-nyiang. ²¹ Yiæ-'o-wô Jing-
ming tso bi-go i-zông peh Üô-tông teng gyi ts'i-ts c'ün.

耶和华神明所造一切活物，是蛇顶调皮。其等女人
话：「园里头箇星树，难道神明吩咐尔拉都弗可吃吗？」²
箇女人等蛇话：「园里头树个果子，阿拉都好吃。」³ 只有园
中央箇株树个果子，神明话：『尔拉弗可吃其，也弗可摸
其，省勒会死。』」⁴ 蛇等女人话：「尔未必会死个。」⁵ 神
明晓得尔拉吃仔箇日，眼睛就亮，会像神明介识得善
恶。」⁶ 箇遭女人看看箇株树是好吃好看，又好企慕能够加
凑聪明，就摘点果子，吃了。又拨其个丈夫。丈夫也大家
吃了。⁷ 箇两个人眼睛开了，才始得知出身露体，就把无花
果叶绞带拢做裙去。⁸ 箇日冷阴时候，其拉听闻^[1]耶和华神
明声响来园里向走走。亚当等其妻子幽来园个树缝里，要
避过耶和华神明个面前。⁹ 耶和华神明诤亚当等其话：「尔
来何里^[2]？」¹⁰ 其话：「我一听闻尔个声响来园里，怕出
身露体，就幽过了。」¹¹ 其话：「谁话尔是出身露体？我
所禁尔弗许吃个树，尔吃过了吗？」¹² 亚当话：「尔配拨

我个女人，其给点箇株树个果子拨我，所以吃了。」¹³ 耶
和华神明等女人话：「尔所做咋个耶？」女人话：「蛇诱
惑我，所以吃了。」¹⁴ 耶和华神明就等蛇话：「尔既然介
做，是比凡百个牲口野兽愈加受咒骂。尔要肚皮走路，一
生一世吃灰尘。」¹⁵ 我会使得女人等尔结怨仇，女人个后代
等尔个后代也大家结怨仇。其将来会伤尔个头，尔将来会
伤其个脚后跟。」¹⁶ 又等女人话：「我会重重加凑尔有身
孕个难头，尔生儿因必定吃苦。尔将来会服丈夫该管，丈
夫将来会管理尔。」¹⁷ 又等亚当话：「尔既然听妻子个说
话，吃我所禁尔弗许吃个树，箇勒地土为了尔受咒骂，尔
吃其个土产，必要一生一世辛苦。」¹⁸ 刺棚野草会发出来拨
尔。尔将来要吃田里个蔬菜。¹⁹ 面孔汗出汤流好有吃食，
等到尔归土。因为尔是从地土出来个。尔是个灰尘，仍旧
要归到灰尘去。」²⁰ 亚当取其妻子名字夏娃^[3]，因为其是
凡百活人个阿娘。²¹ 耶和华神明做皮个衣裳拨亚当等其妻
子穿。

[1] t'ing-meng 「听闻」，现代宁波话说 thin min，一般作「听
明」。

[2] 'ah-li, 现代宁波话说 aq li, 一般作「阿里」, 本字为「何里」。

[3] *Ziu-z Weh-ming ka-shih*. 就是活命解说。(原注)

²² Yiæ-'o-wô Jing-ming z-ka wô, Næn-kæn gyi nying z yi-kying ziang ah-lah ka we sih-teh jün-ôh: k'ong-p'ô gyi yin-dzæ sing-c'ih siu, yia tsah keh weh-ming jü-go ko-ts, ky'üoh-ts üong-yün weh: keh-lah Yiæ-'o-wô Jing-ming eo gyi tseo-c'ih Yiæ-din yün, peh gyi kang-cong gyi sô c'ih-læ-go di-t'u. ²⁴ Ziu ken-c'ih keh-go nying: yi læ Yiæ-din yün tong-pin lih-leh Kyi-lu-ping; wa-yiu ho-yin-go pao-kyin yüih-læ yüih-ky'i lah-djü weh-ming jü keh-da lu.

²² 耶和华神明是介话: 「难间其人是已经像阿拉介会识得善恶, 恐怕其现在伸出手, 也摘箇活命树个果子, 吃仔永远活。」箇勒耶和华神明诬其走出埃田园, 拨其耕种其所出来个地土。²⁴ 就赶出箇个人, 又来埃田园东边立了基路宾, 还有火延个宝剑捫来捫去拦住活命树箇埭路。

Ts. IV.

Üô-tông teng gyi ts'i-ts Yüô-wô dong-zông: Yüô-wô yiu sing-yüing, sang ^[1]Kæ-ing, ziu wô, Næn-kæn ngô yiu ng-ts, ziu-z Yiæ-'o-wô pao-yiu ngô teh-djoh-go, Yi sang gyi ah-di Üô-pah. Üô-pah k'en yiang; Kæ-ing kang din. ³ Tao 'eo-deo Kæ-ing do-leh t'u-ts'æn ky'i hyin peh Yiæ-'o-wô. ⁴ Üô-pah yia hyin gyi deo-sang-go siao-yiang, lin yiang-yiu. Yiæ-'o-wô k'en cong-i Üô-pah teng gyi tsi-veh; ⁵ dæn-z feh cong-i Kæ-ing teng gyi-go tsi-veh. Keh-lah Kæ-ing donyang sang-ky'i, min-k'ong pin-seh. ⁶ Yiæ-'o-wô teng Kæ-ing wô, Ng dza-we sang-ky'i, min-k'ong pin-seh? ⁷ Ng ziah-z 'ang-jün, næn-dao feh kyü ng zông ma? Ng ziah-z tsoh-ôh, ze-nyih ziu voh-læ meng-k'eo. Gyi pih-iao voh ng kæ-kwun: ng we djü gyi. ⁸ 'Eo-deo Kæ-ing teng ah-di Üô-pah kông-kông: k'eo-k'eo tseo-tao din-li, Kæ-ing ziu lih-ky'i long-sah gyi ah-di Üô-pah.

亚当等其妻子夏娃同床，夏娃有身孕，生该隐^[1]，就话：「难间我有儿子，就是耶和華保佑我得着个。」²又生其阿弟亚伯。亚伯看羊，该隐耕田。³到后头该隐驮勒土产去献拔耶和華。⁴亚伯也献其头生个小羊，连羊油。耶和華看中意亚伯等其祭物。⁵但是弗中意该隐等其个祭物。箇勒该隐大样生气，面孔变色。⁶耶和華等该隐话：「尔咋会生气，面孔变色？」⁷尔若是行善，难道弗举尔上吗？尔若是作恶，罪孽就伏来门口。其必要服尔该管，尔会治其。」⁸后头该隐等阿弟亚伯讲讲，扣扣走到田里，该隐就立起弄煞其阿弟亚伯。

[1] *Kæ-ing-go i-s Ziu-z teh-djoh*. 该隐个意思就是得着。（原注）

⁹ *Yiæ-'o-wô teng Kæ-ing wô, Ng ah-di Üô-pah læ 'ah-li? Gyi wô, Feh-hyiao-teh: ngô næn-dao z kwun ah-di go ma?* ¹⁰ *Yi wô, Ng tso soh-go z-ken ko-de? Ng ah-di-go hyüih yiu sing-hyang dzong di-yiang-li eo Ngô.* ¹¹ *Næn-kæn di-yiang k'æ-k'eo t'eng-loh ng ah-di-go hyüih, ziu-z ng ts'ing-siu sô liu-c'ih-go: keh-lah ng be di tsiu-mô.* ¹² *Ng kang-din z-'eo, di feh-k'eng teng ng c'ih-lih: ng læ shü-*

kæn-zông pih-iao tso lông-dông ts. ¹³ Kæ-ing teng Yiæ-‘o-wô wô, Ngô ying-vah jih-dzæ djong-djong, tông-feh-ky‘i. ¹⁴ Ng kyih-mih ken ngô c‘ih keh di-fông, feh-hyü tsæ kyin Ng-go min: ngô læ shü-kæn-zông kyî-jün tso lông-dông ts, k‘ong-p‘ô p‘ong-djoh-go nying iao long-sah ngô. ¹⁵ Yiæ-‘o-wô teng gyi wô, Long-sah Kæ-ing go pih-iao kô ts‘ih-be ziu ying-vah: z-ka Yiæ-‘o-wô s kyî-‘ao peh Kæ-ing, sæn-leh p‘ong-djoh gyi go long-sah gyi.

⁹ 耶和華等該隱話：「爾阿弟亞伯來何里？」其話：「弗曉得，我難道是管阿弟個嗎？」¹⁰ 又話：「爾做啥個事干過了？爾阿弟個血有声响從地垵里謳我。」¹¹ 難間地垵開口吞落爾阿弟個血，就是爾親手所流出個。箇勒爾被地咒罵。¹² 爾耕田時候，地弗肯等爾出力。爾來世上必要做趕趟子。」¹³ 該隱等耶和華話：「我刑罰實在重重，當弗起。」¹⁴ 爾今末趕我出箇地方，弗許再見爾個面。我來世上既然做趕趟子，恐怕碰着個人要弄煞我。」¹⁵ 耶和華等其話：「弄煞該隱個必要加七倍受刑罰。」是介耶和華賜記號拔該隱，省勒碰着其個弄煞其。

¹⁶ Kæ-ing ziu tseo-c'ih li-k'æ Yiæ-'o-wô min-zin, deng-læ Yiæ-din tong-pin Nô-teh di-fông. ¹⁷ Kæ-ing teng ts'i-ts dong-zông, gyi ts'i-ts yiu-sing sang Yi-noh. Gyi zao ih-zo dzing-ts, c'ü gyi di-ming tsiao ng-ts Yi-noh-go ming-z. ¹⁸ Yi-noh sang Yi-lah: Yi-lah sang Mi-wu-yüô-li: Mi-wu-yüô-li sang Mô-t'u-sah-li: Mô-t'u-sah-li sang Lah-mah. ¹⁹ Lah-mah dæ liang-go ts'i-ts; ih-go ming-z Üô-da, ih-go ming-z Si-lah. ²⁰ Üô-da sang Yüô-pah, ziu-z deng-læ tsiang-bong-li, k'en sang-k'eo nying go tsu-tsong. ²¹ Gyi ah-di ming-z Yiu-pah, ziu-z keh-sing dæn-gying c'ü dih-ts nying-go tsu-tsong. ²² Si-lah sang T'u-pah-kæ-ing. ziu-z keh-sing dong-ziang, t'ih-ziang go s-tsu. T'u-pah-kæ-ing tsi-me ming-z Nô-mô. ²³ Lah-mah teng gyi liang-go ts'i-ts Üô-da Si-lah wô, Yüong t'ing-meng ngô sing-hyang, Lah-mah go ts'i-ts, yüong liu-sing ngô-go shih-wô: ngô long-sah ih-go nying, ing-we gyi tang-sông ngô; ziu-z ih-go 'eo-sang, ing-we gyi 'æ ngô-go. ²⁴ Ziah-z long-sah Kæ-ing iao

kô ts'ih-be ziu ying-vah, ka long-sah Lah-mah, pih-iao kô
ts'ih-jih-ts'ih be.

¹⁶ 该隐就走出离开耶和华面前，庵来埃田东边挪得地方。¹⁷ 该隐等妻子同床，其妻子有身生以诺。其造一座城子，取其地名照儿子以诺个名字。¹⁸ 以诺生以拉。以拉生米户雅利。米户雅利生玛土撒利。玛土撒利生拉麦。¹⁹ 拉麦抬两个妻子，一个名字亚大，一个名字洗拉。²⁰ 亚大生雅八，就是庵来帐篷里，看牲口人个祖宗。²¹ 其阿弟名字犹八，就是箇星弹琴吹笛子人个祖宗。²² 洗拉生土八该隐，就是箇星铜匠、铁匠个始祖。土八该隐姊妹名字拿玛。²³ 拉麦等其两个妻子亚大、洗拉话：「用听闻我声响，拉麦个妻子，用留心我个说话。我弄煞一个人，因为其打伤我，就是一个后生，因为其害我个。²⁴ 若是弄煞该隐要加七倍受刑罚，介弄煞拉麦，必要加七十七倍。」

²⁵ Üô-tông yi teng gyi ts'i-ts dong-zông sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Shih, ing-we gyi wô, Jing-ming tsæ s-peh ngô ng-ts, hao dæ Kæ-ing sô sah-diao-go Üô-pah. ²⁶ Shih yia

sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Yi-no-z. Keh-go z-'eo nying ky'i-deo æ-gyiu Yiæ-'o-wô-go ming-deo.

²⁵ 亚当又等其妻子同床生儿子，取其名字设，因为其话神明再赐拨我儿子，好代该隐所杀掉个亚伯。²⁶ 设也生儿子，取其名字以挪士。箇个时候人起头哀求耶和華个名头。

Ts. V.

Üô-tông-go shü-dæ kô-pu læ 'ô-veng. Jing-ming ts'ông-zao nying-go z-'eo, tsiao Jing-ming-go siang-mao ka ts'ông-zao gyi c'ih-læ. ² Ping-ts'ia ts'ông-zao-ih-nen ih-nyü: wa-yiu ts'ông-zao gyi keh nyih, Jing-ming s foh-ky'i peh gyi-lah, c'ü gyi-lah ming-z ^[1]Üô-tông.

亚当个世代家谱来下文。神明创造人个时候，照神明个相貌介创造其出来。² 并且创造一男一女，还有创造其箇日，神明赐福气拨其拉，取其拉名字亚当^[1]。

[1] *Ôh-tsia* Nying. 或者人。(原注)

³ Üô-tông nyin-kyi ih-pah sæn-jih shü sang ng-ts tsiao gyi-zi-go siang-mao, c'ü gyi ming-z Shih. ⁴ Üô-tông sang Shih yi-'eo yiu pah-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ⁵ Üô-tông ziu-shü kyi-pah sæn-jih shü, si-de.

³ 亚当年纪一百三十岁生儿子照其自个相貌，取其名字设。⁴ 亚当生设以后有八百年，还生儿子囡。⁵ 亚当寿岁九百三十岁，死了。

⁸ Shih nyin-kyi ih-pah ling ng-shü sang Yi-no-z. ⁷ Shih sang Yi-no-z yi-'eo yiu pah-pah ling-ts'ih nyin, wa sang ng-ts nön. ⁸ Shih-go ziu-shü kyi-pah jih-nyi shü, si-de.

⁶ 设年纪一百零五岁生以挪士。⁷ 设生以挪士以后有八百零七年，还生儿子囡。⁸ 设个寿岁九百十二岁，死了。

⁹ Yi-no-z nyin-kyi kyi-jih shü sang Kæ-nen. ¹⁰ Yi-no-z sang Kæ-nen yi-'eo yiu pah-pah jih-ng nyin, wa sang ng-ts nön. ¹¹ Yi-no-z ziu-shü kyi-pah ling ng shü, si-de.

⁹ 以挪士年纪九十岁生该南。¹⁰ 以挪士生该南以后有八百十五年，还生儿子因。¹¹ 以挪士寿岁九百零五岁，死了。

¹² Kæ-nen nyin-kyi ts'ih-jih shü, sang Mô-leh-lih. ¹³ Kæ-nen sang Mô-leh-lih yi-'eo yiu pah-pah s-jih nyin, wa sang ng-ts nön. ¹⁴ Kæ-nen ziu-shü kyi-pah ling jih shü, si-de.

¹² 该南年纪七十岁，生玛勒列。¹³ 该南生玛勒列以后有八百四十年，还生儿子因。¹⁴ 该南寿岁九百零十岁，死了。

¹⁵ Mô-leh-lih nyin-kyi loh-jih-ng shü, sang Yüô-lih. ¹⁶ Mô-leh-lih sang Yüô-lih yi-'eo yiu pah-pah sæn-jih nyin, wa sang ng-ts nön. ¹⁷ Mô-leh-lih ziu-shü pah-pah kyi-jih-ng shü, si-de.

¹⁵ 玛勒列年纪六十五岁，生雅列。¹⁶ 玛勒列生雅列以后有八百三十年，还生儿子因。¹⁷ 玛勒列寿岁八百九十五岁，死了。

¹⁸ Yüô-lih nyin-kyi ih-pah loh-jih-nyi shü, sang Yi-noh. ¹⁹ Yüô-lih sang Yi-noh yi-‘eo yiu pah-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ²⁰ Yüô-lih ziu-shü kyi-pah loh-jih-nyi shü, si-de.

¹⁸ 雅列年纪一百六十二岁，生以诺。¹⁹ 雅列生以诺以后有八百年，还生儿子因。²⁰ 雅列寿岁九百六十二岁，死了。

²¹ Yi-noh nyin-kyi loh-jih-ng shü, sang Mô-t‘u-sah-lah. ²² Yi-noh sang Mô-t‘u-sah-lah yi-‘eo teng Jing-ming læ-wŏng yiu sæn-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ²³ Yi-noh læ shü-kæn-zông sæn-pah loh-jih-ng nyin. ²⁴ Yi-noh teng Jing-ming læ-wŏng; ‘eo-deo m-neh læ-tong ing-we Jing-ming ta-leh ky‘i-de.

²¹ 以诺年纪六十五岁，生玛土撒拉。²² 以诺生玛土撒拉以后等神明来往有三百年，还生儿子因。²³ 以诺来世间上三百六十五年。²⁴ 以诺等神明来往。后头旣得来东，因为神明带勒去了。

²⁵ Mô-t' u-sah-lah nyin-kyi ih-pah pah-jih-ts'ih shü, sang Lah-mah. ²⁶ Mô-t' u-sah-lah sang Lah-mah yi-'eo yiu tsih-pah pah-jih-nyi nyin, wa sang ng-ts nön. ²⁷ Mô-t' u-sah-lah ziu-shü kyi-pah loh-jih-kyiu shü, si-de.

²⁵ 玛土撒拉 年纪一百八十七岁，生拉麦。²⁶ 玛土撒拉 生拉麦 以后有七百八十二年，还生儿子因。²⁷ 玛土撒拉 寿岁九百六十九岁，死了。

²⁸ Lah-mah nyin-kyi ih-pah pah-jih-nyi shü, sang ng-ts, ²⁹ c'ü gyi ming-z ^[1] Nô-üô, z-ka wô, Ah-lah siu-li-go lao-kw'u, we-leh Yiæ-'o-wô tsiu-mô-go di-t'u, keh-go ng-ts pih-ding we en-ŵe ah-lah. ³⁰ Lah-mah sang Nô-üô yi-'eo yiu ng-pah kyi-jih-ng nyin, wa sang ng-ts nön. ³¹ Lah-mah ziu-shü ts'ih-pah ts'ih-jih-ts'ih shü, si-de.

²⁸ 拉麦 年纪一百八十二岁，生儿子，²⁹ 取其名字挪亚 ^[1]，是介话：「阿拉手里个劳苦，为了耶和华咒骂个地土，箇个儿子必定会安慰阿拉。」³⁰ 拉麦 生挪亚 以后有五百九十五年，还生儿子因。³¹ 拉麦 寿岁七百七十七岁，死了。

[1] *Nô-üô i-s Ziu-z en-ŵe.* 挪亚意思就是安慰。（原注）

³² *Nô-üô nyin-kyi ng-pah shü; Nô-üô sang Sin, 'En, Yüô-feh.*

³² 挪亚年纪五百岁。挪亚生闪、含、雅弗。

Ts. VI.

Nying læ shü-kæn-zông to-ky'i-læ z-'eo, yia yiu sang nön-go, ² Jing-ming-go ng-ts keh-pæn k'en-kyin nying-go nön hao-k'en: tsiao sing-li sô ky'i-mo-go dæ gyi tso ts'i-ts.

人来世间上多起来时候，也有生囡个，² 神明个儿子箇班看见人个囡好看，照心里所企慕个抬其做妻子。

³ *Yiæ-'o-wô wô, Ngô-go Ling feh-we djông-djông teng nying tsang-leng: gyi z-go nyüoh-sing; ts'ia kw'un-'æn-gyi ih-pah-nyiæn nyin.*

³ 耶和華話：「我个灵弗会常常等人争论，其是个肉身。且宽限其一百廿年。」

⁴ Keh-go z-‘eo yiu dziang-do nying læ shü-kæn-zông: ‘eo-deo keh-sing Jing-ming-go ng-ts teng nying-go nön dong-zông, sang-c‘ih ng-ts; z hao-lao, ziu-z kwu-z-tsin yiu ming-sing-go nying.

⁴ 箇个时候有长大人来世间上。后头箇星神明个儿子等人个囡同床，生出儿子，是好佬，就是古时节有名声个人。

⁵ Yiæ-‘o-wô k‘en-k‘en shü-kæn-zông nying ôh-kwun-mun-ying: gyi væn-pah sing-li dzeng-tih-go sing-siang tsih-z tsoh-ôh. ⁶ Yiæ-‘o-wô ao-hwe Zi zao-c‘ih nying læ di-zông, sing-li iu-meng. ⁷ Yiæ-‘o-wô wô, Ngô sô ts‘ông-zao-go nying, iao djü-mih gyi læ di-zông; ziu-z nying, teng tseo-siu, djong-dzi, fi-gying keh-sing; ing-we ts‘ông-zao gyi Ngô ao-hwe-de. ⁸ Tsih-yiu Nô-üô læ Yiæ-‘o-wô-go ngæn-zin teh-djoh eng-we.

⁵ 耶和華看看世上人惡貫滿盈，其凡百心里存的個心想只是作惡。⁶ 耶和華懊悔自造出人來地上，心里憂悶。⁷ 耶和華話：「我所創造個人，要除滅其來地上，就是人，等走獸、蟲豸、飛禽箇星。因為創造其我懊悔了。」⁸ 只有挪亞來耶和華個眼前得着恩惠。

⁹ Nô-üô 'ang-jih læ 'ô-veng. Nô-üô læ keh shü-dæ tso djün-be nying; kong-yi go nying, Nô-üô teng Jing-ming læ-w'ông. ¹⁰ Nô-üô sang sæn-go ng-ts, ziu-z Sin, 'En, Yüô-feh.

⁹ 挪亞行實來下文。挪亞來箇世代做全備人，公義個人。挪亞等神明來往。¹⁰ 挪亞生三個兒子，就是閃、含、雅弗。

¹¹ 'En shü-kæn-zông læ Jing-ming-go min-zin z pin-wæ-de, tao-c'ü gyiang-wang-pô-dao. ¹² Jing-ming k'en k'en shü-kæn-zông tu pin-wæ de; ing-we 'en-t'in-'ô nying yi-kying pin-diao gyi-go 'ang-we.

¹¹ 咸世間上來神明個面前是變壞了，到處強橫霸道。

¹² 神明看看世間上都變壞了。因為咸天下人已經變掉其個

行为。

¹³ Jing-ming teng Nô-üô wô, Væn-pah nyüoh-sing meh-go nyih-ts yi-kying tao Ngô min-zin de, ing-we shü-kæn-zông nying tao-c'ü gyiang-wang-pô-dao; Ngô ziu lin nying lin di, tu iao mih-diao.

¹³ 神明等挪亚话：「凡百肉身末个日子已经到我面前了，因为世间上人到处强横霸道。我就连人连地，都要灭掉。

¹⁴ Ng yüong pô song-jü tang ih-tsah jün; jün-li hao feng-k'æ tso vông-kæn, pô song-hyang li-nga tu nyi-hao.

¹⁵ Keh-tsah jün ng iao ka tang-fah: jün dziang, sæn-pah

[¹]ah-ma; kw'eh, ng-jih ah-ma; kao, sæn-jih ah-ma; ¹⁶ Jün-

li hao k'æ c'ông: zông-deo hao tso ih ah-ma kao; jün

bông-pin hao k'æ meng: feng-c'ih zông, cong, 'ô, sæn-

zeng sang. ¹⁷ Ngô pih-iao s 'ong-shü fæn-tsiang mih-diao

læ di-zông, t'in-'ô long-tsong yiu seng-ky'i-go nyüoh-sing:

væn-pah læ di-zông-go pih-ding we si. ¹⁸ Dæn-z Ngô teng

ng lih Ngô-go iah: ng hao teng ts'i-ts, ng-ts, sing-vu, dô-kô

tseo-tsing jün-li. ¹⁹ Væn-pah yiu hyüih-ky'i weh-go tong-si me-yiang liang-tsah, ih-ts' ih-yüong, ng pih-iao ta gyi tsing jün; teng ng dô-kô pao-djün sing-ming. ²⁰ Fi-gying keh-le, tseo-siu keh-le, di-zông-go djong-dzi keh-le, me-yiang liang-tsah teng ng dô-kô tseo-tsing, pao-djün sing-ming. ²¹ Ng yia iao tsih-loh pah-yiang liang-ts'ao, hao kong-ing ng-zi teng gyi-lah-go ky'üoh-zih. ²² Nô-üô ziu i-dzong Jing-ming ih-ts'ih sô feng-fu gyi-go ka tso.

¹⁴ 「尔用把松树打一只船，船里好分开做房间，把松香里外都泥好。¹⁵ 箇只船尔要介打法：船长三百阿买^[1]，阔五十阿买，高三十阿买。¹⁶ 船里好开窗。上头好做一阿买高。船旁边好开门，分出上、中、下，三层生。¹⁷ 我必要使洪水泛涨灭掉来地上，天下拢总有生气个肉身，凡百来地上个必定会死。¹⁸ 但是我等尔立我个约，尔好等妻子、儿子、新妇，大家走进船里。¹⁹ 凡百有血气活个东西每样两只，一雌一雄，尔必要带其进船。等尔大家保全性命。²⁰ 飞禽箇类，走兽箇类，地上个虫豸箇类，每样两只等尔大家走进，保全性命。²¹ 尔也要积落百样粮草，好供

应尔自等其拉个吃食。」²² 挪亚就依从神明一切所吩咐其个介做。

[1] *Ih ah-ma da-iah* Lu-pæn-ts'ih nyi-ts'ah. 一阿买大约鲁班尺二尺。(原注)

Ts. VII.

Yiæ-'o-wô teng Nô-üô wô, Ng-zi teng 'o-kô hao tseo-tsing jün-li; ing-we Ngô k'en keh-go shü-dæ cong-nyiang tsih-yiu ng læ Ngô-go min-zin tso kong-yi nying.² Ng yüong ta kyih-zing-go sang-k'eo me-nyiang ts'-yüong ts'ih-te; feh-kyih-zing-go sang-k'eo, me-nyiang ts'-yüong ih-te.³ Wa-yiu t'in-k'ong-li tiao me-nyiang ts'-yüong ts'ih-te, hao pao-djün gyi sing-ming tso cong læ 'en shü-kæn-zông.⁴ Ing-we tao di-ts'ih nyih Ngô we loh-yü læ di-nyiang-li s-jih nyih, s-jih yia; s-teh Ngô sô zao væn-pah weh-go tong-si tu dzong di-zông djü-mih-diao.⁵ Nô-üô ziu tsiao Yiæ-'o-wô

ih-ts'ih-go feng-fu ka-tso. ⁶ 'Ong shü læ shü-kæn-zông z-
'eo, Nô-üô nyin-kyi loh-pah shü.

耶和華等挪亞話：「爾自等和家好走進船里，因為我看箇个世代中央只有爾來我个面前做公义人。² 爾用帶潔淨个牲口每样雌雄七对，弗潔淨个牲口，每样雌雄一对。³ 还有天空里鸟每样雌雄七对，好保全其性命做种来咸世间上。⁴ 因为到第七日我会落雨来地垵里四十日、四十夜，使得我所造凡百活个东西都从地上除灭掉。」⁵ 挪亞就照耶和華一切个吩咐介做。⁶ 洪水来世间上时候，挪亞年纪六百岁。

⁷ Nô-üô teng ts'i-ts ng-ts, sing-vu, we-leh 'ong-shü dô-kô tseo-tsing jün-li. ⁸ Kyih-zing-go sang-k'eo teng feh-kyih-zing-go sang-k'eo, fi-gying, lin ih-ts'ih di-zông bô-go djong, ⁹ ts'-yüong te-tang-te keng-leh Nô-üô tseo-tsing jün-li, tsiao Jing-ming sô feng-fu Nô-üô-go. ¹⁰ Ts'ih-nyih yi-'eo 'ong-shü meh-zông di-jiang-li.

⁷ 挪亞等妻子儿子、新妇，为了洪水大家走進船里。⁸
潔淨个牲口等弗潔淨个牲口、飞禽、连一切地上爬个虫，⁹

雌雄对打对跟勒挪亚走进船里，照神明所吩咐挪亚个。¹⁰
七日以后洪水没上地垓里。

¹¹ Nô-üô-go nyin-kyi loh-pah shü, nyi-yüih jih-tsih
keh nyih, hæ-yiang-go shü-nyün pong-k'æ, t'in-c'ông p'o-
leo.

¹¹ 挪亚个年纪六百岁，二月十七箇日，海洋个水源崩
开，天窗破漏。

¹² Yü tao-loh di-yiang-li s-jih nyih, s-jih yia. Læ keh-
nyih Nô-üô teng ng-ts Sin, 'En, Yüô-feh, teng Nô-üô-go
ts'i-ts, lin gyi sæn-go sing-vu, tu dô-kô tseo-tsing jün-li-de.

¹⁴ Gyi-lah teng yia-siu keh-le, sang-k'eo keh-le, di-zông
bô-go djong-dzi keh-le, pah-yiang tiao, ziu-z ih-ts'ih-go fi-
gying keh-le; ¹⁵ væn-pah yiu seng-ky'i-go nyüoh-sing, te-
tang-te keng leh Nô-üô tseo-tsing jün-li. ¹⁶ Keh-sing tseo-
tsing-go nyüoh-sing, yiu ts' yiu yüong, tsiao Jing-ming-go
feng-fu tu tseo-tsing jün-li. Yiæ-'o-wô ziu kwæn gyi tsing.

¹² 雨倒落地垵里四十日、四十夜。¹³ 来箇日挪亚等儿子闪、含、雅弗，等挪亚个妻子，连其三个新妇，都大家走进船里了。¹⁴ 其拉等野兽箇类，牲口箇类，地上爬个虫豸箇类，百样鸟，就是一切个飞禽箇类。¹⁵ 凡百有生气个肉身，对打对跟勒挪亚走进船里。¹⁶ 箇星走进个肉身，有雌有雄，照神明个吩咐都走进船里。耶和華就关其进。

¹⁷ ‘Ong-shü læ shü-kæn-zông s-jih nyih: shü fæn-zông-læ, s-teh jün vu-ky‘i læ di zông-deo. ¹⁸ Di-zông-go shü kah-zông-læ gyih-gyi do: jün læ shü min-teng t‘eng-læ t‘eng-ky‘i. ¹⁹ Di-zông-go shü yü-kô fæn-zông-læ s-teh t‘in-‘ô-go kao-sæn tu be gyi tsing-meh. ²⁰ ‘Ong-shü kæ-zông kao-jü keh-sing ting-kao-go sæn jih-ng *ah-ma*. ²¹ Shü-kæn-zông we dong-go nyüoh-sing long-tsong tsing-sah, ziu-z fi-gying, sang-k‘eo, yia-siu, di-yiang-li bô-go djong-dzi, teng ko-tang-ko-go nying; ²² læ sao-di-li bih-deo-kwun we t‘ong seng-ky‘i go, tu si-de. ²³ ‘Ong-shü t‘eng-diao shü-kæn-zông ih-ts‘ih weh-go tong-si, ziu-z nying, teng sang-k‘eo, djong-dzi, fi-gying keh-sing, tu

dzong di-zông djü-mih-diao: tsih-yiu Nô-üô teng keh-sing
læ jün-li-go dzing-loh-tong. ²⁴ Di-zông-go shü fæn-tsiang
ih-pah ng-jih nyih kong-fu.

¹⁷ 洪水来世间上四十日。水泛上来，使得船浮起来地上头。¹⁸ 地上个水溢上来极其大。船来水面顶余来余去。
¹⁹ 地上个水愈加泛上来使得天下个高山都被其浸没。²⁰ 洪水盖上高如箇星顶高个山十五阿买。²¹ 世间上会动个肉身拢总浸煞，就是飞禽、牲口、野兽、地垤里爬个虫豸，等个打个人。²² 来燥地里鼻头管回通生气个，都死了。²³ 洪水吞掉世间上一切活个东西，就是人，等牲口、虫豸、飞禽箇星，都从地上除灭掉，只有挪亚等箇星来船里个剩落东。²⁴ 地上个水泛涨一百五十日工夫。

Ts. VIII.

Jing-ming kyi-teh Nô-üô teng jün-li dô-kô læ-kæn-go
weh-go tong-si, lin cong-sang keh-sing: Jing-ming fah-

fong c'ü-læ c'ü-ky'i: di-zông-go shü ziu t'e-de; ² hæ-li-go shü-nyün seh-djü, t'in-c'ông kwæn-hao, t'in yia feh loh-yü-de. ³ Di-zông-go shü dzin-dzin t'e-loh-ky'i; ko-leh ih-pah ng-jih nyih 'eo-deo ky'üih-leh-tin-de. ⁴ Tao ts'ih-yüih jih-ts'ih keh-nyih, jün deng-loh læ Üô-lah-lah sæn-teng. ⁵ Shü yi dzin-dzin t'e-loh tao jih-yüih; læ jih-yüih ts'u-ih-go ky'i-deo yiu sæn-ting k'en-kyin-de.

神明记得挪亚等船里大家来间个活个东西，连众生箇星。神明发风吹来吹去。地上个水就退了。²海里个水源塞住，天窗关好，天也弗落雨了。³地上个水渐渐退落去，过了一百五十日后头缺勒点了。⁴到七月十七箇日，船庵落来亚拉腊山顶。⁵水又渐渐退落到十月，来十月初一个起头有山顶看见了。

⁶ Tsæ ko s-jih nyih, Nô-üô t'e-k'æ jün-li tso-tih-go c'ông-meng. ⁷ Fông-c'ih ih-tsah lao-ô: gyi fi-læ fi-ky'i, teng di-zông-go shü sao. ⁸ Yi fông-c'ih ih-tsah beh-keh, iao s-s-k'en di-zông-go shü t'e-leh feh; ⁹ dæn-z beh-keh zing-feh-djoh ding-kyiah-go di-fông, ing-we pin-di wa-yiu

dzing-loh-go shü; ziu kyü tao jün-li: Nô-üô sing-c'ih siu,
tsih gyi tsing jün-li læ. ¹⁰ Tsæ ko ts'ih-nyih yi dzong jün-li
fông beh-keh c'ih-ky'i; ¹¹ tao yia-kw'a beh-keh kyü-læ, cü-
gyin-li yiu ken-læn jü sing-yih 'en-tih; Nô-üô ziu hyiao-teh
di-zông-go shü yi-kying t'e-loh. ¹² Tsæ deng ts'ih-nyih, yi
fông-c'ih beh-keh, ziu feh tsæ kyü- tao gyi di-fông læ.

⁶ 再过四十日，挪亚推开船里做的个窗门。⁷ 放出一只
老鸦。其飞来飞去，等地上个水燥。⁸ 又放出一只鹁鸽，要
试试看地上个水退了弗。⁹ 但是鹁鸽寻弗着停脚个地方，因
为遍地还有剩落个水，就归到船里。挪亚伸出手，接其进
船里来。¹⁰ 再过七日又从船里放鹁鸽出去。¹¹ 到夜快鹁鸽
归来，嘴钳^[1]里有橄榄树新叶含的。挪亚就晓得地上个水
已经退落。¹² 再庵七日，又放出鹁鸽，就弗再归到其地方
来。

[1] 喙

¹³ Nô-üô loh-pah ling-ih shü tsing-yüih ts'u-ih, di-
zông-go shü sao-de: Nô-üô ziu hyiao-k'æ jün-go kæ, ih-

k'en, k'en-kyin di min-teng sao-de. ¹⁴ Tao nyi-yüih nyiæn-ts'ih keh-nyih di-yiang feng-sao.

¹³ 挪亚六百零一岁正月初一，地上个水燥了。挪亚就搥开船个盖，一看，看见地面顶燥了。¹⁴ 到二月廿七箇日地垲粉燥。

¹⁵ Jing-ming teng Nô-üô z-ka wô, ¹⁶ Ng hao teng ts'i-ts, ng-ts, sing-vu, dô-kô dzong jün-li tseo-c'ih. ¹⁷ Wa-yiu teng ng dô-kô læ-kæn-go weh-go tong-si, ziu-z fi-gying, sang-k'eo, di-yiang-li bô-go djong-dzi keh-sing, tu hao ling gyi c'ih; s-teh gyi sang-yiang læ shü-kæn-zông, meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ. ¹⁸ Nô-üô ziu teng ts'i-ts, ng-ts, sing-vu, dô-kô tseo-c'ih; ¹⁹ wa-yiu koh-cong tseo-siu, djong-dzi, fi-gying, teng di-zông bô-go tong-si, yiang-tang-yiang tu dzong jün-li tseo-c'ih.

¹⁵ 神明等挪亚是介话：「¹⁶ 尔好等妻子、儿子、新妇，大家从船里走出。¹⁷ 还有等尔大家来间个活个东西，就是飞禽、牲口、地垲里爬个虫豸箇星，都好领其出。使得其生养来世间上，茂茂盛盛多起来。」¹⁸ 挪亚就等妻

子、儿子、新妇，大家走出。¹⁹ 还有各种走兽、虫豸、飞禽、等地上爬个东西，样打样都从船里走出。

²⁰ Nô-üô ziu we-leh Yiæ-‘o-wô zao ih-zo dæn, dzong kyih-zing-go sang-k‘eo, teng kyih-zing-go fi-gying li-hyang, do-læ dæn-zông hyin væn-tsi. ²¹ Yiæ-‘o-wô hyüong-djoh gyi hyiang-ky‘i, Yiæ-‘o-wô sing-li wô, (ing-we nying-go sing-siang dzong siao z ôh-go,) Ngô yi-‘eo tsæ-feh we-leh nying tsiu-mô di; yia feh-we mih-diao ih-ts‘ih weh-go tong-si, ziang zin-deo sô-tso ka. ²² Di wa læ-tong z-‘eo, kang-cong teng siu-keh, lang teng nyih, tong teng ‘ô, nyih teng yia, pih-ding feh-we hyih.

²⁰ 挪亚就为了耶和华造一座坛，从洁淨个牲口，等洁淨个飞禽里向，驮来坛上献燔祭。²¹ 耶和华嗅着其香气，耶和华心里话：（因为人个心想从小是恶个，）我以后再弗为了人咒骂地，也弗会灭掉一切活个东西，像前头所做介。²² 地还来东时候，耕种等收割，冷等热，冬等夏，日等夜，必定弗会歇。

Ts. IX.

Jing-ming s foh peh Nô-üô lin gyi-go ng-ts, teng gyi-lah wô, yüong meo-meo-zing-zing to-ky'i læ, di-yiang deng-mun. ² Væn-pah di-li-go tseo-siu, t'in-li-go tiao, di-zông weh-go tong-si, lin hæ-li-go ng, tu z kao-dæ ng-go siu-li: gyi-lah we do-nyiang p'ô-gyü ng. ³ Væn-pah weh-go tong-si k'o-yi tso ng-go ky'üoh-zih: keh tu z Ngô s-peh ng, tsing-ziang s-peh ng su-ts'æ ka. ⁴ Dæn-z nyüoh, wa-yiu gyi-go sing-ming, ziu-z gyi hyüih læ-tih, ng feh-k'o ky'üoh. ⁵ Ng sing-ming-go hyüih, Ngô pih-ding t'ao gyi wæn; feh-leng tseo-siu, feh-leng nying-go siu-li, Ngô yia iao t'ao gyi wæn: væn-pah nying dzong gyi hyüong-di-go siu-li, Ngô pih-iao t'ao gyi-go sing-ming wæn. ⁶ Liu-c'ih nying hyüih go, nying-kô yia pih-iao liu-c'ih gyi-go hyüih: ing-we Jing-ming z tsiao Gyi zi-go siang-mao zao nying-go. ⁷ Ng-lah hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, s-teh di we sang-mun.

神明赐福拔挪亚连其个儿子，等其拉话：「用茂茂盛盛多起来，地垺庵满。² 凡百地里个走兽，天里个鸟，地上活个东西，连海里个鱼，都是交代尔个手里。其拉会大样怕惧尔。³ 凡百活个东西可以做尔个吃食。箇都是我赐拨尔，正像赐拨尔蔬菜介。⁴ 但是肉，还有其个性命，就是其血来的，尔弗可吃。⁵ 尔性命个血，我必定讨其还。弗论走兽，弗论人个手里，我也要讨其还。凡百人从其兄弟个手里，我必要讨其个性命还。⁶ 流出人血个，人家也必要流出其个血。因为神明是照其自个相貌造人个。⁷ 尔拉好茂茂盛盛多起来，使得地会生满。」

⁸ Jing-ming yi teng Nô-üô lin gyi-go ng-ts wô, ⁹ Ngô teng ng lin ng tsiang-læ-go 'eo-dæ lih Ngô-go iah; ¹⁰ wa-yiu teng ng dô-kô læ-tong-go keh-sing weh-go tong-si. ziu-z fi-gying, sang-k'eo, yia-siu, væn-pah dzong jün-li tseo-c'ih-læ-go, lin di-yiang-li-go tseo-siu, lih Ngô-go iah. ¹¹ Ngô teng ng we lih Ngô-go iah, ziu-z, Ngô yi-'eo tsæ-feh s-teh 'ong-shü mih-diao ih-ts'ih yiu nyüoh-sing-go tong-si, yia tsæ-feh s-teh 'ong-shü wæ-diao di-yiang. ¹² Jing-ming

yi wô, Ngô teng ng lin dô-kô læ-tong-go keh-sing weh-go
tong-si sô lih üong-yün-go iah yiu keh-go kyi-‘ao: ¹³ Ngô
pô Ngô-go heo fông-læ yüing-li, tso Ngô teng shü-kæn-
zông lih-iah-go kyi-‘ao. ¹⁴ Tsiang-læ Ngô s-teh yüing tsô-
djü di-yiang-go z-‘eo, yüing li-hyang ziu yin-c‘ih heo læ;
¹⁵ ka-ni, Ngô we kyi-teh Ngô teng ng lin væn-pah weh-go
nyüoh-sing sô lih-go iah: yi-‘eo tsæ m-neh ‘ong-shü mih-
diao ih-ts‘ih weh-go tong-si. ¹⁶ Heo yin-c‘ih læ yüing-li;
Ngô k‘en-ts we kyi-teh keh üong-yün-go iah, ziu-z Jing-
ming teng shü-kæn-zông væn-pah weh-go nyüoh-sing sô
shih-lih-go. ¹⁷ Jing-ming teng Nô-üô wô, Ngô teng shü-
kæn-zông weh-go tong-si sô lih-go iah, kyi-‘ao ziu-z keh-
go.

⁸ 神明又等挪亚连其个儿子话：「⁹ 我等尔连尔将来个
后代立我个约。¹⁰ 还有等尔大家来东个箇星活个东西。就
是飞禽、牲口、野兽、凡百从船里走出来个，连地垠里个
走兽、立我个约。¹¹ 我等尔会立我个约，就是，我以后再
弗使得洪水灭掉一切有肉身个东西，也再弗使得洪水坏掉

地垵。」¹² 神明又话：「我等尔连大家来东个箇星活个东西所立永远个约有箇个记号。¹³ 我把我个蜃放来云里，做我等世间上立约个记号。¹⁴ 将来我使得云遮住地垵个时候，云里向就现出蜃来。¹⁵ 介呢，我会记得我等尔连凡百活个肉身所立个约。以后再晓得洪水灭掉一切活个东西。¹⁶ 蜃现出来云里，我看仔会记得箇永远个约，就是神明等世间上凡百活个肉身所设立个。」¹⁷ 神明等挪亚话：「我等世间上活个东西所立个约，记号就是箇个。」

¹⁸ Nô-üô-go ng-ts dzong jün-li ka tseo-c'ih-go z Sin, 'En, Yüô-feh. 'En z Kyüô-nen-go ah-tia. ¹⁹ Keh ziu-z Nô-üô sæn-go ng-ts: gyi-lah-go 'eo-dæ sæn-k'æ, deng-læ pin-t'in-'ô.

¹⁸ 挪亚个儿子从船里介走出个是闪、含、雅弗。含是迦南个阿爹。¹⁹ 箇就是挪亚三个儿子，其拉个后代散开，庵来遍天下。

²⁰ Nô-üô tso cong-din-nying, cong ih-go bu-dao yün.
²¹ Gyi ky'üoh bu-dao tsiu ky'üoh-tse, læ tsiang-bong-li kyi-sing c'ih-kæn. Kyüô-nen-go ah-tia 'En, k'en-kyin ah-

tia c'ih-sing-lu-t'i, tseo-c'ih nga-deo, t'ong-cü liang-go hyüong-di. ²³ Sin teng Yüô-feh do-leh i-zông dô-kô pe læ kyin-kah-deo, tao-t'e-bu tseo-ky'i, kæ ah-tia-go kyi-sing: gyi-lah min-k'ong feh nyin-cün, m-neh k'en-kyin ah-tia c'ih-sing-lu-t'i.

²⁰ 挪亚做种田人，种一个葡萄园。²¹ 其吃葡萄酒吃醉，来帐篷里肌身出间。²² 迦南个阿爹含，看见阿爹出身露体，走出外头，通知两个兄弟。²³ 闪等雅弗驮勒衣裳大家揩来肩胛头，倒退步走起，盖阿爹个肌身。其拉面孔弗扭转，晓得看见阿爹出身露体。

²⁴ Nô-üô tsiu sing-cün-læ, fông-dzæ hyiao-teh siao ng-ts hyiang gyi sô tso-go z-ken; ²⁵ ziu wô, Kyüô-nen kæ ziu tsiu-mô: gyi we tso nu-boh-go nu-boh voh-z hyüong-di. ²⁶ Yi wô, Coh-zia Yiæ-'o-wô, Sin-go Jing-ming! Kyüô-nen we tso gyi-go nu-boh. ²⁷ Jing-ming we s-teh Yüô-feh hying-wông; gyi we deng-læ Sin-go tsiang-bong-li; Kyüô-nen yia we tso gyi-go nu-boh.

²⁴ 挪亚酒醒转来，方才晓得小儿子向其所做个事干。

²⁵ 就话：「迦南该受咒骂。其会做奴仆个奴仆服侍兄弟。」²⁶ 又话：「祝谢耶和华，闪个神明！迦南会做其个奴仆。²⁷ 神明会使得雅弗兴旺，其会庵来闪个帐篷里。迦南也会做其个奴仆。」

²⁸ ‘Ong-shü yi-‘eo Nô-üô yi ko-leh sæn-pah ng-jih nyin. ²⁹ Nô-üô-go ziu-shü kyi-pah ng-jih shü, si-de.

²⁸ 洪水以后，挪亚又过了三百五十年。²⁹ 挪亚个寿岁九百五十岁，死了。

Ts. X.

Nô-üô-go ng-ts, Sin, ‘En, Yüô-feh-go kô-pu læ ‘ô-veng.
Gyi-lah ‘ong-shü yi-‘eo sang ng-ts: ² Yüô-feh-go ng-ts; Ko-mih, Mô-keh, Mô-dæ, Yüô-fæn, T‘u-pah, Mi-shih, Di-lah. ³
Ko-mih-go ng-ts; Üô-jih-kyi-nô, Li-fah, Do-kyüô-mô. ⁴
Yüô-fæn-go ng-ts; Yi-li-sô, Da-shih, Kyi-ti, To-tæn. ⁵ Gyi-

lah 'eo-deo feng-k'æ, deng-læ gying hæ-go, koh-tang-koh-go di-fông; koh-nying tsiao zi-go k'eo-ing, dzoh-cong, vông-veng keh-sing.

挪亚个儿子，闪、含、雅弗个家谱来下文。其拉洪水以后生儿子：² 雅弗个儿子，歌篾、玛葛、玛代、雅番、土八、米设、提拉。³ 歌篾个儿子，亚实基拿、利法、陀迦玛。⁴ 雅番个儿子，以利沙、大失、基帝、多单。⁵ 其拉后头分开，庵来近海个，各打各个地方，各人照自个口音、族种、房分箇星。

⁶ 'En-go ng-ts; Kwu-jih, Mah-si, Feh, Kyüô-nen. ⁷ Kwu-jih-go ng-ts; Si-pô, Ha-fi-lah, Sah-da, Lah-mô, Sah-di-kyüô. Lah-mô-go ng-ts; Z-pô, Ti-dæn. ⁸ Kwu-jih yi sang Nying-loh; shü-kæn-zông tso hao-lao z gyi ky'i-deo. ⁹ Læ Yiæ-'o-wô-go min-zin gyi tso üong-üong tang-liah-go. Dzoh-wô z-ka wô, Ziang Nying-loh læ Yiæ-'o-wô-go min-zin tso üong-üong tang-liah-go nying. ¹⁰ Gyi k'æ-koh læ Z-nô di-fông-go Pô-bih, Yi-lih, Üô-kyiah, Kyiah-nyi. ¹¹ Dzong keh di-fông c'ih-ky'i tao Üô-jih, zao Nyi-nyi-vi, Li-'o-pah

dzing-ts, teng Kyüô-lah, ¹² wa-yiu Nyi-nyi-vi Kyüô-lah
cong-nyiang-go do dzing-ts, ziu-z Li-sin. ¹³ Mah-si sang
Lu-ting, En-nen, Li-ha, Neh-t'u, ¹⁴ Pah-lu, Kyiah-lu, Keh-
t'oh, keh-sing dzoh-veng. Kyiah-lu sang Fi-li-z keh ih-
dzoh.

⁶ 含个儿子，古实、麦西、弗、迦南。⁷ 古实个儿子，
西巴、哈腓拉、撒大、拉玛、撒提迦。拉玛个儿子，示
巴、底但。⁸ 古实又生宁录，世间上做好佬是其起头。⁹ 来
耶和華个面前其做勇勇打猎个。俗话是介话：「像宁录来
耶和華个面前做勇勇打猎个人。」¹⁰ 其开国来士拿地方个
巴别、以力、亚甲、甲尼。¹¹ 从箇地方出去到亚述，造尼
尼微，利河伯城子，等迦拉，¹² 还有尼尼微迦拉中央个大
城子，就是利鲜。¹³ 麦西生路丁、安南、利哈、纳土、¹⁴
伯鲁、甲路、葛托，箇星族份。甲路生非利士箇一族。

¹⁵ Kyüô-nen sang do ng-ts Si-teng, yia sang Heh: ¹⁶
teng Yiæ-pu-z, Üô-mo-li, Keh-kyüô-seh, ¹⁷ Hyi-vi, Üô-kyi,
Si-nyi, ¹⁸ Üô-wô-ti, Si-mô-li, Ha-meh keh-sing ts-p'a. 'Eo-
deo Kyüô-nen keh-sing dzoh-veng yin-k'æ-ky'i. ¹⁹ Kyüô-

nen-go di-ka dzong Si-teng hyiang Gyi-lah ka ky'i, Gyi-lah
tao Kyüô-sah; wa-yiu hyiang Sô-to-mô Ngo-mo-lah, Lah-
mô, Si-pin, ka ky'i tao Lah-sô. ²⁰ Keh-sing z 'En-go ts-
seng, tu tsiao gyi-lah-go dzoh-cong, k'eo-ing, læ gyi-go di-
fông teng koh-veng.

¹⁵ 迦南生大儿子西顿，也生赫，¹⁶ 等耶布士、亚摩
利、革迦撒、¹⁷ 希未、亚基、西尼、¹⁸ 亚华底、西玛利、
哈默箇星支派。后头迦南箇星族份延开去。¹⁹ 迦南个地界
从西顿向其腊介去，其腊到迦萨，还有向所多玛、蛾摩
拉、拉玛、洗扁介去到拉沙。²⁰ 箇星是含个子孙，都照其
拉个族种，口音，来其个地方等国份。

²¹ Yüô-feh-go ah-ko Sin, ziu-z Hyi-pah keh-dzoh-go
tsu-tsong, yia sang ng-ts. ²² Sin-go ng-ts; Yi-læn, Üô-jih,
Üô-fah-sah, Lu-teh, Üô-læn. ²³ üô-læn-go ng-ts U-z, Wu-
leh, Gyi-t'iah, Mô-jih. ²⁴ Üô-fah-sah sang Sah-lah; Sah-lah
sang Hyi-pah. ²⁵ Hyi-pah sang liang-go ng-ts, ih-go ming-z
[¹]Fah-leh, ing-we læ gyi-go z-'eo koh-veng feng-sæn-de;
gyi ah-di ming-z Iah-tæn. ²⁶ Iah-tæn sang Üô-mo-t'ah, Sô-

lih, Ha-sah-mô-fi, Yiæ-lah, ²⁷ Ha-to-læn, U-sah, Deh-lah, ²⁸ O-pah, Üô-pi-mô-li, Z-pô, ²⁹ O-fi, Ha-fi-lah, Iah-pah; keh tu z Iah-tæn-go ng-ts. ³⁰ Gyi-lah sô deng-go di-fông dzong Mi-sô tao tong-pin Si-fah keh-zo sæn. ³¹ Keh-sing z Sin-go ts-seng, tu tsiao gyi-lah-go dzoh-cong k'eo-ing, læ gyi-go di-fông teng koh-veng.

²¹ 雅弗个阿哥闪，就是希伯箇族个祖宗，也生儿子。
²² 闪个儿子，以拦、亚述、亚法撒、路德、亚兰。²³ 亚兰个儿子乌士、户勒、其帖、玛实。²⁴ 亚法撒生撒拉，撒拉生希伯。²⁵ 希伯生两个儿子，一个名字法勒^[1]，因为来其个时候国份分散了。其阿弟名字约丹。²⁶ 约丹生亚摩塔、沙列、哈萨玛非、耶拉、²⁷ 哈多兰、乌萨、特拉、²⁸ 倭柏、亚比玛利、示巴、²⁹ 倭非、哈腓拉、约伯，箇都是约丹个儿子。³⁰ 其拉所庵个地方从米沙到东边西发箇座山。
³¹ 箇星是闪个子孙，都照其拉个族种口音，来其个地方等国份。

[1] *Fah-leh i-s ziu-z Feng-k'æ*. 法勒意思就是分开。（原注）

³² Zông-veng tu z Nô-üô ng-ts-go ts-p'a, tsiao gyi-lah-go kô-pu teng koh-veng. 'Ong-shü yi-'eo, shü-kæn-zông-go koh-veng dzong gyi-lah ka feng-k'æ læ.

³² 上文都是挪亚儿子个支派，照其拉个家谱等国份。洪水以后，世间上个国份从其拉介分开来。

Ts. XI.

'En-t'in-'ô tu z ih-yiang-go k'eo-ing, ih-yiang-go shih-wô. ² Dzong tong-pin pun-ko-ky'i z-'eo, læ Z-nô di-fông p'ong-djoh bing-yiang, ziu deng-loh. ³ Gyi-lah dô-kô siang-liang wô, Læ, ah-lah hao tso cün-deo, yüong ho siao gyi c'ih-læ. Gyi-lah ziu yiu cün-deo tông zah-deo yüong, wa-yiu zah-yiu tông zah-hwe yüong. ⁴ Gyi-lah yi wô, Læ, ah-lah hao zao dzing-ts, teng ih-zo t'ah, iao gyi ting bang-djoh t'in, yi hao yiang ah-lah-go ming-sing; sæn-leh sæn-k'æ læ tao-c'ü di min-teng. ⁵ Yiæ-'o-wô kông-loh-læ iao

k'en keh-sing nying sô zao-go dzing-ts teng-t'ah. ⁶ Yiæ-'o-wô wô, Pah-sing z ih-yiang-go, gyi-lah shih-wô yia z ih-yiang-go; næn-kæn ky'i-deo tso keh-go z-ken, 'eo-deo gyi-lah iao-siang tso soh-go, ǃ-kao hao ky'i kying-djü gyi. ⁷ Læ, Ah-lah hao kông-loh-ky'i, weng-dzeh gyi-go k'eo-ing, s-teh gyi-lah shih-wô feh siang-t'ong. ⁸ Yiæ-'o-wô ziu dzong keh-deo sæn-k'æ cong-nying læ tao-c'ü di min-teng: gyi-lah zao dzing-ts-go z-ken ziu hyih-de. ⁹ Sô-yi keh di-ming kyiao-leh ^[1]Pô-bih; ing-we læ keh-deo Yiæ-'o-wô weng-dzeh 'en-t'in-'ô nying-go k'eo-ing: ping-ts'ia Yiæ-'o-wô dzong keh-deo sæn-k'æ gyi-lah læ tao-c'ü di min-teng.

咸天下都是一样个口音，一样个说话。² 从东边搬过去时候，来士拿地方碰着平垠，就庵落。³ 其拉大家商量话：

「来，阿拉好做砖头，用火烧其出来。」其拉就有砖头当石头用，还有石油当石灰用。⁴ 其拉又话：「来，阿拉好造城子，等一座塔，要其顶碰着天，又好扬阿拉个名声，省勒散开来到处地面顶。」⁵ 耶和华降落来要看箇星人所造个城子等塔。⁶ 耶和华话：「百姓是一样个，其拉说话也是一

样个。难间起头做箇个事干，后头其拉要想做啥个，旡告好去禁除其。⁷ 来，阿拉好降落去，混杂其个口音，使得其拉说话弗相通。」⁸ 耶和華就从箇头散开众人来到处地面顶。其拉造城子个事干就歇了。⁹ 所以箇地名叫勒巴别^[1]，因为来箇头耶和華混杂咸天下人个口音，并且耶和華从箇头散开其拉来到处地面顶。

[1] *Pô-bih i-s ziu-z Weng-dzeh*. 巴别意思就是混杂。（原注）

¹⁰ *Sin-go shü-dæ læ 'ô-veng. 'Ong-shü yi-'eo liang-nyin, Sin yi-kying ih-pah shü sang Üô-fah-sah.* ¹¹ *Sin sang Üô-fah-sah yi-'eo, yiu ng-pah nyin, wa sang ng-ts nön.*

¹⁰ 闪个世代来下文。洪水以后两年，闪已经一百岁生亚法撒。¹¹ 闪生亚法撒以后，又五百年，还生儿子因。

¹² *Üô-fah-sah sæn-jih-ng shü sang Sah-lah.* ¹³ *Üô-fah-sah sang Sah-lah yi-'eo yiu s-pah ling sæn nyin, wa sang ng-ts nön.*

¹² 亚法撒三十五岁生撒拉。¹³ 亚法撒生撒拉以后又四百零三年，还生儿子因。

¹⁴ Sah-lah sæn-jih shü sang Hyi-pah. ¹⁵ Sah-lah sang Hyi-pah yi-‘eo yiu s-pah ling sæn nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁴ 撒拉三十岁生希伯。 ¹⁵ 撒拉生希伯以后又四百零三年，还生儿子囡。

¹⁶ Hyi-pah sæn-jih-s shü sang Fah-leh. ¹⁷ Hyi-pah sang Fah-leh yi-‘eo yiu s-pah sæn-jih nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁶ 希伯三十四岁生法勒。 ¹⁷ 希伯生法勒以后又四百三十年，还生儿子囡。

¹⁸ Fah-leh sæn-jih shü sang Lah-keo. ¹⁹ Fah-leh sang Lah-keo yi-‘eo yiu nyi-pah ling kyi nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁸ 法勒三十岁生拉构。 ¹⁹ 法勒生拉构以后又二百零九年，还生儿子囡。

²⁰ Lah-keo sæn-jih-nyi shü, sang Sah-loh, ²¹ Lah-keo sang Sah-loh yi-‘eo yiu nyi-pah ling ts‘ih nyin, wa sang ng-ts nön.

²⁰ 拉构三十二岁生撒鹿。²¹ 拉构生撒鹿以后又二百零七年，还生儿子囡。

²² Sah-loh sæn-jih shü sang Nô-ngoh. ²³ Sah-loh sang Nô-ngoh yi-‘eo yiu nyi-pah nyin, wa sang ng-ts nön.

²² 撒鹿三十岁生拿鹤。²³ 撒鹿生拿鹤以后又二百年，还生儿子囡。

²⁴ Nô-ngoh nyiæn-kyiu shü sang T’a-lah. ²⁵ Nô-ngoh sang T’a-lah yi-‘eo yiu ih-pah jih-kyiu nyin, wa sang ng-ts nön.

²⁴ 拿鹤廿九岁生他拉。²⁵ 拿鹤生他拉以后又一百十九年，还生儿子囡。

²⁶ T’a-lah ts’ih-jih shü sang Üô-pah-læn, Nô-ngoh, Ha-læn.

²⁶ 他拉七十岁生亚伯兰、拿鹤、哈兰。

²⁷ T’a-lah shü-dæ læ ‘ô-veng. T’a-lah sang Üô-pah-læn, Nô-ngoh, Ha-læn; Ha-læn sang Lo-teh. ²⁸ Ha-læn pi gyi ah-tia sin si læ peng di-fông, ziu-z Kyüô-lah-ti koh, R-

go dzing-li. ²⁹ Üô-pah-læn teng Nô-ngoh tu də ts'i-ts. Üô-pah-læn-go ts'i-ts ming-z Sah-læ, Nô-ngoh-go ts'i-ts ming-z Mih-kyüô. Mih-kyüô teng Yi-z-kyüô tu z Ha-læn-go nön. ³⁰ Sah-læ feh-we sang, m-neh ng-ts. ³¹ T'a-lah ling-leh ng-ts Üô-pah-læn, teng gyi seng-ts Lo-teh, (ziu-z Ha-læn-go ng-ts,) teng gyi sing-vu Sah-læ, (ziu-z Üô-pah-læn-go ts'i-ts,) dô-kô tseo-c'ih Kyüô-lah-ti koh, R-go dzing-li, iao tao Kyüô-nen di-fông ky'i; tao-leh Ha-læn ziu deng-loh. ³² T'a-lah ziu-shü nyi-pah ling ng shü. T'a-lah læ Ha-læn di-fông si-de.

²⁷ 他拉世代来下文。他拉生亚伯兰、拿鹤、哈兰，哈兰生罗得。²⁸ 哈兰比其阿爹先死来本地方，就是迦勒底国，珥个城里。²⁹ 亚伯兰等拿鹤都抬妻子。亚伯兰个妻子名字撒莱，拿鹤个妻子名字密迦。密迦等以士迦都是哈兰个因。³⁰ 撒莱弗会生，旣得儿子。³¹ 他拉领勒儿子亚伯兰，等其孙子罗得（就是哈兰个儿子），等其新妇撒莱（就是亚伯兰个妻子），大家走出迦勒底国，珥个城里，

要到迦南地方去，到了哈兰就庵落。³² 他拉寿岁二百零五岁。他拉来哈兰地方死了。

Ts. XII.

Yiæ-‘o-wô teng Üô-pah-læn wô, Ng yüong tseo-c‘ih peng-koh, li-k‘æ ts‘ing-kyün teng ah-tia oh-li, tao Ngô sô ts-tin peh ng-go di-fông. ² Ngô we s-teh ng tso do koh-veng, s-foh peh ng, yiang ng-go ming-sing; ping-ts‘ia ng we tso foh-ky‘i-go keng-deo. ³ Keh-sing coh-foh ng-go, Ngô yia we s-foh peh gyi; tsiu-mô ng go Ngô yia we tsiu-mô gyi: wa-yiu t‘in-‘ô keh-sing dzoh-veng tu we dzong ng ka teh-djoh foh-ky‘i. ⁴ Üô-pah-læn i Yiæ-‘o-wô-go feng-fu ka c‘ih-meng-ky‘i; Lo-teh teng gyi dong-de ky‘i: Üô-pah-læn li-k‘æ Ha-læn-go z-‘eo nyin-kyi yiu ts‘ih-jih-ng shü. ⁵ Üô-pah-læn ta-leh gyi ts‘i-ts Sah-læ, teng gyi dzih-ts Lo-teh; wa-yiu læ Ha-læn sô tsih-loh-go kô-kyi, sô teh-djoh-go

nying: tu tseo-c'ih iao tao Kyüô-nen ka ky'i; ziu tao Kyüô-nen di-fông.

耶和華等亞伯蘭話：「尔用走出本国，离开亲眷等阿爹屋里，到我所指点拨尔个地方。² 我会使得尔做大国份，赐福拨尔，扬尔个名声，并且尔会做福气个根头。³ 箇星祝福尔个，我也会赐福拨其，咒骂尔个，我也会咒骂其。还有天下箇星族份都会从尔介得着福气。」⁴ 亞伯蘭依耶和華个吩咐介出门去。羅得等其同队去。亞伯蘭离开哈蘭个时候年纪有七十五岁。⁵ 亞伯蘭带勒其妻子撒萊，等其姪子羅得，还有来哈蘭所积落个家计，所得着个人，都走出要到迦南介去。就到迦南地方。

⁶ Üô-pah-læn tseo-ko keh-go di-fông tao Jü-kyin, ziu-z tao Mo-li-go ziang-jü: ka z-'eo Kyüô-nen nying deng-læ keh-deo. ⁷ Yiæ-'o-wô yin-c'ih-læ; teng Üô-pah-læn wô, Ngô we pô keh-go di-fông s-peh ng-go 'eo-dæ. Gyi ziu læ keh-deo teng yin-c'ih-læ-go Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn. ⁸ 'Eo-deo pun-tao Pah-deh-li tong-pin-go ih-zo sæn-li, tah tsiang-bong; si-pin z Pah-deh-li, tong-pin z 'Æ: ping-ts'ia

læ keh-deo teng Yiæ-‘o-wô zao ih-zo dæn, gyiu-k’eng Yiæ-‘o-wô-go ming-deo. ⁹ Üô-pah-læn yi dong-sing hyiang nen-pin di-fông ka pun-ko-ky’i.

⁶ 亚伯兰走过箇个地方到叙剑，就是到摩利个橡树。介时候迦南人庵来箇头。⁷ 耶和華现出来，等亚伯兰话：「我会把箇个地方赐拨尔个后代。其就来箇头等现出来个耶和華造一座坛。⁸ 后头搬到伯特利东边个一座山里，搭帐篷，西边是伯特利，东边是亥。并且来箇头等耶和華造一座坛，求悬耶和華个名头。⁹ 亚伯兰又动身向南边地方介搬过去。

¹⁰ Keh-deo yiu hwông-nyin: ing-we keh hwông-nyin li-‘æ, sô-yi Üô-pah-læn tseo-loh Yiæ-gyih koh ky’i deng. ¹¹ Kw’a tseo-tao Yiæ-gyih-go z-‘eo, teng ts’i-ts Sah-læ wô, Ngô hyiao-teh ng z siang-mao hao-k’en-go nyü-nying: ¹² næn-kæn keh-sing Yiæ-gyih nying k’en-kyin ng we wô, Keh z gyi ts’i-ts: gyi-lah ziu we sah ngô, pao-djün ng-go sing-ming. ¹³ Ka-ni ng hao wô z ngô-go ah-me; s-teh ngô

we-leh ng teh-djoh en-tæn, yia we-leh ng neng-keo pao-djün sing-ming.

¹⁰ 箇头有荒年，因为箇荒年厉害，所以亚伯兰走落埃及国去庵。¹¹ 快走到埃及个时候，等妻子撒莱话：「我晓得尔是相貌好看个女人，¹² 难间箇星埃及人看见尔会话：『箇是其妻子』，其拉就会杀我，保全尔个性命。¹³ 介呢尔好话是我个阿妹，使得我为了尔得着安耽，也为了尔能够保全性命。」

¹⁴ Üô-pah-læn tao-leh Yiæ-gyih, Yiæ-gyih nying k'en-kyin keh nyü-nying z ting hao-k'en. ¹⁵ Fah-lao-go da-dzing yia k'en-kyin gyi, læ Fah-lao min-zin ts'ing-tsæn gyi. Fah-lao ziu tsih keh-go nyü-nying tao wông-kong-li. ¹⁶ We-leh gyi Fah-lao kah-nga dæ Üô-pah-læn; Üô-pah-læn yiu ngeo, yiang, loh-do, ts'-yüong li-ts, teng nu-boh, ô-deo keh-sing. ¹⁷ Dæn-z Yiæ-'o-wô, we-leh Üô-pah-læn ts'i-ts Sah-læ-go yün-kwu, kông do-do tsæ-næn vah Fah-lao teng gyi ih-kô-go nying. ¹⁸ Fah-lao ziu eo Üô-pah-læn, wô, Ng dza-we z-ka dæ ngô? Gyi z ng ts'i-ts, dza feh wô-hyang

ngô dao? ¹⁹ Dza-we ts'ing-hwu gyi ah-me, s-teh ngô kyi-wu dæ gyi tso ts'i-ts? Næn-kæn ng-go ts'i-ts, hao ta-leh-ky'i. ²⁰ Fah-lao we-leh gyi feng-fu pah-sing: Üô-pah-læn teng ts'i-ts, lin væn-pah sô-yiu-go, tu song gyi c'ih-ky'i.

¹⁴ 亚伯兰到了埃及，埃及人看见箇女人是顶好看。¹⁵ 法老个大臣也看见其，来法老面前称赞其。法老就接箇个女人到王宫里。¹⁶ 为了其，法老格外待亚伯兰，亚伯兰有牛、羊、骆驼、雌雄驴子等奴仆、丫头箇星。¹⁷ 但是耶和华为了亚伯兰妻子撒莱个缘故，降大大灾难罚法老等其一家个人。¹⁸ 法老就讴亚伯兰，话：「尔咋会是介待我？其是尔妻子，咋弗话向我道？」¹⁹ 咋会称呼其阿妹，使得我几乎抬其做妻子？难间尔个妻子，好带勒去。」²⁰ 法老为了其吩咐百姓，亚伯兰等妻子，连凡百所有个，都送其出去。

Ts. XIII.

Üô-pah-læn teng gyi ts'i-ts lin væn-pah sô-yiu-go, wa-
yiu Lo-teh, dô-kô tseo-c'ih Yiæ-gyih tao Nen-di ky'i. ² Üô-
pah-læn yiu sang-k'eo, nying-ts, kying-ts, keh-sing ting fu-
tsoh. ³ Dzong Nen-di pun-tao Pah-deh-li, ziu-z zin-deo tah
tsiang-bong zao tsi-dæn di-fông, læ Pah-deh-li teng 'Æ-go
cong-nyiang: ⁴ Üô-pah-læn læ keh-deo gyiu-k'eng Yiæ-'o-
wô-go ming-deo.

亚伯兰等其妻子连凡百所有个，还有罗得，大家走出
埃及到南地去。 ² 亚伯兰有牲口、银子、金子箇星顶富足。
³ 从南地搬到伯特利，就是前头搭帐篷造祭坛地方，来伯特
利等亥个中央。 ⁴ 亚伯兰来箇头求悬耶和华个名头。

⁵ Teng Üô-pah-læn dong-de go Lo-teh yia yiu ngeo,
yang, tsiang-bong. ⁶ Keh di-fông feh-neng-keo peh gyi
dô-kô deng, ing-we kô-kyi to-leh-kying, sô-yi dô-kô deng-
feh-ko. ⁷ Ping-ts'ia Üô-pah-læn k'en sang-k'eo-go nying
teng Lo-teh k'en sang-k'eo-go nying dô-kô tsang-zao. Ka
z-'eo Kyüô-nen teng Pi-li-si nying wa deng-læ keh-deo. ⁸
Üô-pah-læn teng Lo-teh wô, Næn-kæn ngô teng ng m-neh

hao tsang-zao, ngô k'en sang-k'eo-go nying teng ng k'en sang-k'eo-go nying yia m-neh hao tsang-zao, ing-we ah-lah z zi-go nying. ⁹ Djün-ko di ky'i-feh-z læ ng-go min-zin ma? Ts'ing ng teng ngô feng-k'æ: ng iao tsia-siu-pin ky'i, ngô hao tao jing-siu-pin ky'i; 'ôh-tsia ng iao jing-siu-pin ky'i, ngô hao tao tsia-siu-pin ky'i. ¹⁰ Lo-teh ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-k'en lah-dæn 'o bing-yiang tao So-r keh-da lu, tao-c'ü di-t'u ts-ts-jing-jing, tsing-ziang Yiæ-'o-wô-go hwô-yün, yia ziang Yiæ-gyih di-fông ka: keh z Yiæ-'o-wô feh-zing mih-diao Sô-to-mô teng Ngo-mo-lah z-'eo. ¹¹ Lo-teh ziu kæn-djoh lah-dæn 'o djün-ko bing-yiang; Lo-teh ziu hyiang tong-pin ka pun-ko-ky'i: keh liang-go nying dô-kô feng-k'æ. ¹² Üô-pah-læn deng-læ Kyüô-nen di-fông, Lo-teh deng-læ bing-yiang-go dzing-ts-li, pô tsiang-bong dzin-dzin pun-ko-ky'i tao Sô-to-mô. ¹³ Keh-sing Sô-to-mô nying tsoh-ôh, væn do ze læ Yiæ-'o-wô-go min-zin.

⁵ 等亚伯兰同队个罗得也有牛、羊、帐篷。⁶ 箇地方弗能够拔其大家庵，因为家计多勒紧，所以大家庵弗过。⁷ 并

且亚伯兰看牲口个人等罗得看牲口个人大家争造。介时候迦南等比利洗人还庵来箇头。⁸ 亚伯兰等罗得话：「难间我等尔旣得好争造，我看牲口个人等尔看牲口个人也旣得好争造，因为阿拉是自个人。」⁹ 全个地岂弗是来尔个面前吗？请尔等我分开。尔要借手边去，我好到顺手边去；或者尔要顺手边去，我好到借手边去。」¹⁰ 罗得眼睛抬起，看看约但河平垌到琐珥箇埭路，到处地土滋滋润润，正像耶和华个花园，也像埃及地方介。箇是耶和华弗曾灭掉所多玛等蛾摩拉时候。¹¹ 罗得就拣着约但河全个平垌。罗得就向东边介搬过去。箇两个人大家分开。¹² 亚伯兰庵来迦南地方，罗得庵来平垌个城子里，把帐篷渐渐搬过去到所多玛。¹³ 箇星所多玛人作恶，犯大罪来耶和华个面前。

¹⁴ Lo-teh teng Üô-pah-læn feng-k'æ ts-'eo, Yiaë-'o-wô teng Üô-pah-læn wô, Ng ngæn-tsing dæ-ky'i-læ, dzong ng læ-tong-go di-fông k'en tong, nen, si, poh: ¹⁵ Ng ih-ts'ih sô k'en-kyin-go di-fông, Ngô we üong-yün s-peh ng, teng ng-go 'eo-dæ. ¹⁶ Ngô we s-teh ng-go 'eo-dæ ziang di-jiang-li hwe-dzing ka to: ziah-z di-jiang-li-go hwe-dzing, nying

neng-keo su-leh-pin, ka-ni ng-go 'eo-dæ yia hao su-leh-c'ih. ¹⁷ Ng bô-ky'i, yüong tseo-cün keh di-fông-go dziang teng kw'eh; ing-we Ngô pih-ding we s-peh ng. ¹⁸ Üô-pah-læn ziu pun tsiang-bong tao Hyi-pah-leng, deng-læ Mæn-li-go ziang-jü bông-pin: læ keh-deo teng Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn.

¹⁴ 罗得等亚伯兰分开之后，耶和華等亚伯兰话：「尔眼睛抬起来，从尔来东个地方看东、南、西、北。¹⁵ 尔一切所看见个地方，我会永远赐拨尔，等尔个后代。¹⁶ 我会使得尔个后代像地垵里灰尘介多。若是地垵里个灰尘，人能够数勒遍，介呢尔个后代也好数勒出。¹⁷ 尔爬起，用走转箇地方个长等阔，因为我必定会赐拨尔。」¹⁸ 亚伯兰就搬帐篷到希伯仑，庵来幔利个橡树旁边，来箇头等耶和華造一座坛。

Ts. XIV.

Ka z-‘eo En-lah-fi tso Z-nô wông, Ûô-liah tso Yi-lah-sah wông, Kyi-da-lao-mô tso Yi-læn wông, Di-dah tso Lih-pông wông: ² dô-kô ky’i tsing-vah Sô-to-mô wông Pi-lah, Ngo-mo-lah wông Pi-sô, Iah-mô wông Z-neh, Si-pin wông Z-mi-bih, teng Pi-lah wông. (Pi-lah ziu-z So-r.) ³ Keh-sing ng wông jü-long læ Si-ding sæn-ao, ziu-z Yin hæ. ⁴ Gyi-lah voh-z Kyi-da-lao-mô jih-nyi nyin, tao jih-sæn nyin be-bun gyi de. ⁵ Tao-leh jih-s nyin, Kyi-da-lao-mô teng gyi kyih-tông-go koh-wông læ tang-ba Li-vah-ing nying læ Ûô-dih-lyô nying di-fông, teng Su-si nying læ Ha-mah di-fông. Yi-mi nying læ Sô-vi-kyi-lih-ding di-fông, ⁶ ‘O-li nying læ gyi-lah-go Si-r sæn, dzih-tao kw’ông-iæ siang-gying-go R-pô-læn. ⁷ Keh s-go wông tseo-kyü tao En-mih-pah, ziu-z Kyüô-t’ih, p’o-tsing Ûô-mô-leh nying-go ‘en di-fông, teng deng-læ Ha-si-seng-da-mô-go Ûô-mo-li nying.

¹ 介时候，暗拉非做士拿王，亚略做以拉撒王，基大老玛做以拦王，提达做列邦王。² 大家去征伐所多玛王比拉、蛾摩拉王比沙、押玛王士纳、洗扁王士米别等比拉王。

(比拉就是琐珥。)³ 箇星五王聚拢来西定山坳，就是盐海。⁴ 其拉服侍基大老玛十二年，到十三年背叛其了。⁵ 到了十四年，基大老玛等其结党个国王来打败利乏音人来亚提律迦人地方，等苏西人来哈麦地方。以米人来沙微基列亭地方，⁶ 何利人来其拉个西珥山，直到旷野相近个珥巴兰。⁷ 箇四个王走归到安密巴，就是迦铁，破进亚玛勒人个咸地方，等庵来哈洗逊大玛个亚摩利人。

⁸ Keh-tsao Sô-to-mô wông, Ngo-mo-lah wông, Iah-mô wông, Si-pin wông, Pi-lah wông, (Pi-lah ziu-z So-r,) tu tseo-c'ih læ Si-ding sæn-ao, teng gyi-lah tang-tsiang: ⁹ ziu-z teng Yi-læn wông Kyi-da-lao-mô, Lih-pông wông Di-dah, Z-nô wông En-lah-fi, Yi-lah-sah wông Üô-liah: keh s-go wông teng ng-go wông tang-tsiang.

⁸ 箇遭所多玛王、蛾摩拉王、押玛王、洗扁王、比拉王 (比拉就是琐珥) 都走出来西定山坳，等其拉打仗。⁹ 就是等以拦王基大老玛、列邦王提达、士拿王暗拉非、以拉撒王亚略：箇四个王等五个王打仗。

¹⁰ Si-ding sæn-ao yiu hyü-to zah-yiu-go di-k'ang: Sô-to-mô teng Ngo-mo-lah koh-wông dao-tseo, læ keh-deo tang-ba: yü-to dao-tao sæn-li-de. ¹¹ Gyi-lah ziu pô Sô-to-mô Ngo-mo-lah keh-sing dzæ-veh liang-ts'ao, tu lo-liah-ts tseo-kyü-ky'i. ¹² Üô-pah-læn-go dzih-ts Lo-teh deng-læ Sô-to-mô: gyi nying lin dzæ-veh yia be lo-liah-ky'i. ¹³ Yiu ih-go dao-tseo-go nying læ t'ong-cü Hyi-pah-læ nying Üô-pah-læn. Üô-pah-læn deng-læ Üô-mo-li nying Mæn-li-go ziang-jü di-fông. Mæn-li z Yi-jih-koh teng Üô-næ-go hyüong-di: keh sæn hyüong-di tu teng Üô-pah-læn lih-iah-ko-liao-go. ¹⁴ Üô-pah-læn t'ing-meng dzih-ts be lo-liah-ky'i, ziu ling-leh gyi-zi oh-li sô iang-tong jih-lin-ko-liao-go nu-boh sæn-pah jih-pah-go nying, ken-tao Dæn-go di-fông. ¹⁵ Lin-yia feng-k'æ nu-boh, tang-ba gyi-lah, ken-tao Da-mô-seh tsia-siu-pin-go 'O-pô. ¹⁶ Gyi deh-cün ih-ts'ih-go dzæ-veh, yi ling-leh dzih-ts Lo-teh teng gyi-go tong-si, lin nyü-nying lin pah-sing, dô-kô kyü-læ.

¹⁰ 西定山坳有许多石油个地坑：所多玛等蛾摩拉国王逃走，来箇头打败。余多逃到山里了。¹¹ 其拉就把所多玛、蛾摩拉箇星财物粮草，都掳掠仔走归去。¹² 亚伯兰个姪子罗得庵来所多玛：其人连财物也被掳掠去。¹³ 有一个逃走个人来通知希伯来人亚伯兰。亚伯兰庵来亚摩利人幔利个橡树地方。幔利是以实各等亚乃个兄弟。箇三兄弟都等亚伯兰立约过了个。¹⁴ 亚伯兰听闻姪子被掳掠去，就领勒其自屋里所养东，习练过了个奴仆三百十八个人，赶到但个地方。¹⁵ 连夜分开奴仆，打败其拉，赶到大马色借手边个何把。¹⁶ 其夺转一切个财物，又领勒姪子罗得等其个东西，连女人连百姓，大家归来。

¹⁷ Üô-pah-læn sah-ba-leh Kyi-da-lao-mô lin gyi kyih-tông-go koh-wông kyü-læ z-‘eo, Sô-to-mô wông tseo-c’ih tao Sô-vi sæn-ao, ziu-z wông-go sæn-ao, ky’i nying-tsih gyi. ¹⁸ Keh z-‘eo Sah-leng wông Mah-kyi-si-teh, z tso ting kao Jing-ming-go tsi-s, ta-leh ping teng tsiu c’ih-læ; ¹⁹ coh-foh gyi wô, Dæn-nyün keh-we t’in-di-go Cü-tsæ, ting kao Jing-ming s foh-ky’i peh Üô-pah-læn! ²⁰ Coh-zia ting

kao Jing-ming, pô ng-go dziu-dih kao-dæ ng-go siu-li! Üô-pah-læn pô sô teh-djoh-go, jih-kwu-teh-ih song-peh Mah-kyi-si-teh.

¹⁷ 亚伯兰杀败了基大老玛连其结党个国王归来时候，所多玛王走出到沙微山坳，就是王个山坳，去迎接其。¹⁸ 箇时候撒冷王麦基洗德，是做顶高神明个祭司，带勒饼等酒出来，¹⁹ 祝福其话：「但愿箇位天地个主宰，顶高神明赐福气拨亚伯兰！」²⁰ 祝谢顶高神明，把尔个仇敌交代尔个手里！」亚伯兰把所得着个，十股得一送拨麦基洗德。

²¹ Sô-to-mô wông teng Üô-pah-læn wô, Nying ni, kwe-peh ngô; tong-si ni, ng-zi do-leh-ky'i. ²² Üô-pah-læn teng Sô-to-mô wông wô, Ngô yi-kying ts-tin ting kao Jing-ming Yiæ-'o-wô, keh-we t'in-di-go Cü-tsæ, vah-tsiu, ²³ ih-kwang sin, ih-kwang 'a-ta, z ng-go tong-si, ngô tu feh do, sæn-leh ng wô, Ngô s-teh Üô-pah-læn yiu-lao. ²⁴ Djü-leh 'eo-sang sô ky'üoh ts-nga, wa-yiu teng ngô dong-de Üô-næ, Yi-jih-koh, Mæn-li sô ing-tông teh-djoh-go; hao peh gyi-lah tsiao meng-veng do-leh-ky'i.

²¹ 所多玛王等亚伯兰话：人呢，归拨我，东西呢，尔自驮勒去。²² 亚伯兰等所多玛王话：我已经指点顶高神明耶和華，箇位天地个主宰，罚咒，²³ 一梗线，一梗鞋带，是尔个东西，我都弗驮，省勒尔话：「我使得亚伯兰有佬。」²⁴ 除勒后生所吃之外，还有等我同队亚乃、以实各、幔利所应当得着个，好拨其拉照门份驮勒去。

Ts. XV.

Keh-sing z-ken 'eo-deo Yiæ-'o-wô hyin-ling peh Üô-pah-læn, teng gyi wô, Üô-pah-læn, hao-vong p'ô, Ngô tso ng-go deng-ba, tso ng do-do eng-sông. ² Üô-pah-læn wô, Cü Yiæ-'o-wô, Ng pô soh-si s-peh ngô, ing-we ngô m-neh ng-ts, tso ngô cong-kwun-go z keh-go Da-mô-seh nying Yi-li-üô-sah. ³ Üô-pah-læn yi wô, Ng m-neh ng-ts s-peh ngô; ka-ni sang-læ ngô oh-li-go nying we tsih ngô-go dæ. ⁴ Yiæ-'o-wô yi teng gyi wô, Keh-go nying feh-we tsih ng-go dæ; pih-ding dzong ng-zi sang-c'ih-læ-go hao tsih ng-go dæ. ⁵

Ziu ling gyi tseo-c'ih nga-deo, wô, Deo dæ-ky'i k'en t'in!
Keh-sing sing-siu ng neng-keo su-leh-pin feh? Yi teng gyi
wô, Ng-go 'eo-dæ pih-ding z-ka. ⁶ Üô-pah-læn siang-sing
Yiæ-'o-wô; Yiæ-'o-wô sön keh z gyi go kong-yi. ⁷ Yi teng
Üô-pah-læn wô, Ngô Yiæ-'o-wô, ziu-z ling ng c'ih Kyüô-
leh-ti koh, R-go dzing-li, iao pô dông-deo di-fông s-peh ng
tso ts'æn-nyih. ⁸ Gyi wô, Cü Yiæ-'o-wô, ngô dza hao hyiao-
teh pih-ding teh-djoh keh-go ts'æn-nyih? ⁹ Yiæ-'o-wô,
teng gyi wô, Ng yüong teng Ngô do sæn-nyin-go ts'-ngeo,
sæn-nyin-go ts' sæn-ylang, sæn-nyin-go yüong wu-ying,
teng ih-tsah pæn-kyiu, ih-tsah siao beh-keh. ¹⁰ Ziu long-
tsong do-læ, te p'o-k'æ pun-pin kah-ky'i te-deo pa-tong:
tsih-yiu tiao feh p'o-k'æ. ¹¹ Yiu yia-tiao fi-loh-læ ding-leh
keh-sing sang-k'eo-li, Üô-pah-læn ken gyi ky'i. ¹² Nyih-
deo kw'a loh-sæn z-'eo, Üô-pah-læn sah-kao kw'eng-joh,
hweh-jün teh-cü moh-ts'eh-di-en, ziu p'ô-de. ¹³ Yiæ-'o-wô
ziu teng Üô-pah-læn wô, Ng hao ih-ding hyiao-teh ng-go
ts-seng we tso c'ih-meng nying læ bih-koh, voh-z gyi-lah;

be bao-nyiah s-pah nyin kong-fu. ¹⁴ Gyi-lah sô voh-z keh-koh-go nying, Ngô tsong-iao p'un-tön gyi; 'eo-deo ng-go 'eo-dæ we do-leh hyü-to dzæ-veh tseo-c'ih-læ. ¹⁵ Ng we en-en-ŵeng-ŵeng kyü tsu-tsong di-fông ky'i, teh-djoh dziang-dziang ziu-shü en-tsông-hao. ¹⁶ Tao di-s dæ gyi-lah we tseo-cün tao ts'-di læ, ing-we Üô-mo-li nying-go ze wa m-neh mun-tsoh.

箇星事干后头，耶和华显灵拨亚伯兰，等其话：「亚伯兰，好甯怕，我做尔个盾牌，做尔大大恩赏。」² 亚伯兰话：「主耶和华，尔把啥西赐拨我，因为我旣得儿子，做我总管个是箇个大马色人以利亚撒。」³ 亚伯兰又话：「尔旣得儿子赐拨我，介呢生来我屋里个人会接我个代。」⁴ 耶和华又等其话：「箇个人弗会接尔个代，必定从尔自生出来个好接尔个代。」⁵ 就领其走出外头，话：「头抬起看天！箇星星宿尔能够数勒遍弗？」又等其话：「尔个后代必定是介。」⁶ 亚伯兰相信耶和华。耶和华算箇是其个公义。⁷ 又等亚伯兰话：「我耶和华，就是领尔出迦勒底国，珥个城里，要把荡头地方赐拨尔做产业。」⁸ 其话：「主耶

和华，我咋好晓得必定得着箇个产业？」⁹ 耶和华等其话：

「尔用等我驮三年个雌牛，三年个雌山羊，三年个雄湖羊，等一只斑鸠，一只小鹁鸽。」¹⁰ 就拢总驮来，对破开半边夹起对头摆东，只有鸟弗破开。¹¹ 有野鸟飞落来停勒箇星牲口里，亚伯兰赶其去。¹² 日头快落山时候，亚伯兰煞觉困熟，忽然得知墨漆地暗，就怕了。¹³ 耶和华就等亚伯兰话：「尔好一定晓得尔个子孙会做出门人来别国，服侍其拉。被暴虐四百年工夫。」¹⁴ 其拉所服侍箇国个人，我总要判断其。后头尔个后代会驮勒许多财物走出来。¹⁵ 尔会安安稳稳归祖宗地方去，得着长长寿岁安葬好。¹⁶ 到第四代其拉会走转到此地来，因为亚摩利人个罪还旣得满足。」

¹⁷ Nyih-deo yi-kying loh-sæn heh-en z-‘eo, yiu c‘ih-in-go ho-lu teng mang-mang ho-pô læ pa-k‘æ-tih nyüoh-go cong-nyiang tseo-ko. ¹⁸ Keh-nyih Yiæ-‘o-wô teng Üô-pah-læn lih-iah wô, Dzong Yiæ-gyih ‘o tao Pah-lah keh-da do-‘o, Ngô pô keh-go di-fông s-peh ng-go ‘eo-dæ; ¹⁹ ziu-z Kyi-nyi, Kyi-nyi-si, Kyiah-mo-nyi, ²⁰ Heh, Pi-li-si, Li-vah-

ing, ²¹ Üô-mo-li, Kyüô-nen, Keh-kyüô-sah, Yiæ-pu-si, keh-sing dzoh-veng-go di-fông.

¹⁷ 日头已经落山，黑暗时候，有出烟个火炉等猛猛火把来摆开的肉个中央走过。¹⁸ 箇日耶和华等亚伯兰立约话：「从埃及河到伯拉箇埭大河，我把箇个地方赐拨尔个后代。¹⁹ 就是基尼、基尼洗、甲摩尼、²⁰ 赫、比利洗、利乏音、²¹ 亚摩利、迦南、革迦撒、耶布西，箇星族份个地方。」

Ts. XVI.

Üô-pah-læn-go ts'i-ts Sah-læ ǎ-teh sang-yiang: gyi yiu ih-go ô-deo, z Yiæ-gyih-go nyü-nying, ming-z kyiao-leh Yüô-kyiah. ² Sah-læ teng Üô-pah-læn wô, Yiæ-'o-wô feh-peh ngô sang-yiang: ng ts'ia teng ngô ô-deo dong-zông, ngô 'ôh-tsia hao k'ao-djoh gyi teh-djoh ng-nô. Üô-pah-læn ziu t'ing Sah-læ shih-wô. ³ Ka z-'eo Üô-pah-læn

deng-læ Kyüô-nen di-fông yi-kying jih nyin-de: gyi ts'i-ts
Sah-læ pô Yiæ-gyih-go ô-deo Yüô-kyiah peh gyi dziang-fu
Üô-pah-læn tso ah-yi.

¹ 亚伯兰个妻子撒莱旡得生养。其有一个丫头，是埃及
个女人，名字叫勒夏甲。² 撒莱等亚伯兰话：「耶和華弗拨
我生养，尔且等我丫头同床，我或者好靠着其得着儿
囡。」亚伯兰就听撒莱说话。³ 介时候亚伯兰庵来迦南地方
已经十年了。其妻子撒莱把埃及个丫头夏甲拨其丈夫亚伯
兰做阿姨。

⁴ Üô-pah-læn teng Yüô-kyiah dong-zông, Yüô-kyiah
ziu yiu sing-yüing: gyi teh-cü zi yiu-sing, ziu k'en-ky'ing
gyi cü-meo. ⁵ Sah-læ teng Üô-pah-læn wô, Ngô-go kô-ky'i
z ng-go yün-kwu: ngô fông ô-deo læ ng-go gwa-li, gyi teh-
cü zi yiu-sing ziu k'en-ky'ing ngô. Dæn-nyün Yiæ-'o-wô
læ ng teng ngô cong-nyiang p'un-tön. ⁶ Üô-pah-læn teng
Sah-læ wô, Ô-deo z læ ng-go siu-'ô: hao ze ng dza dæ gyi.
Sah-læ pih-næn gyi; Yüô-kyiah ziu li-k'æ gyi min-zin, dao-
tseo-de.

⁴ 亚伯兰等夏甲同床，夏甲就有身孕。其得知自有身，就看轻其主母。⁵ 撒莱等亚伯兰话：「我个加气是尔个缘故。我放丫头来尔个怀里，其得知自有身就看轻我。但愿耶和華来尔等我中央判断。」⁶ 亚伯兰等撒莱话：「丫头是来尔个手下，好随尔咋待其。」撒莱逼难其，夏甲就离开其面前，逃走了。

⁷ Yiæ-‘o-wô-go t’in-s p’ong-djoh gyi læ kw’ông-iæ di-fông, teng shü-nyün siang-gying: (keh-go shü-nyün z læ Shü-r keh-da lu-zông.) ⁸ Gyi wô, Sah-læ-go ô-deo Yüô-kyiah, dzong ‘ah-li læ? iao tao ‘ah-li ky’i? Gyi wô, Ngô to-bi cü-meo Sah-læ-go min-zin. ⁹ Yiæ-‘o-wô-go t’in-s teng gyi wô, Ng yüong kyü-tao cü-meo di-fông ky’i, hao voh gyi kæ-kwun. ¹⁰ Yiæ-‘o-wô-go t’in-s yi teng gyi wô, Ngô we kô-ts’eo ng-go ‘eo-dæ zing-hyü-to, su tu su-feh-pin. ¹¹ Yiæ-‘o-wô-go t’in-s yi teng gyi wô, Næn-kæn ng yiu sing-yüing, we sang ng-ts; hao c’ü gyi ming-z Yi-jih-mô-li; ing-we Yiæ-‘o-wô t’ing-meng ng-go kw’u-ts’u. ¹² Gyi we ziang yia li-ts læ nying cong-nyiang: gyi-go siu we ti-dih cong-

nying; cong-nying-go siu yia we ti-dih gyi: gyi we deng-læ
cong hyüong-di-go min-zin. ¹³ Teng gyi sô kông-go Yiaë-‘o-
wô, Yüô-kyiah ts‘ing-hwu gyi ming-deo, Ng Jing-ming z
k‘en ngô tong; ing-we gyi wô, ngô soh-feh-z læ dông-deo
kyin-ko Keh-we k‘en ngô tong-go ma? ¹⁴ Sô-yi keh-k‘eo
tsing kyiao-leh ^[1]Bih-lah-hæ-læ; ziu-z Kyüô-t‘ih Pi-lih
cong-nyiang.

⁷ 耶和華个天使碰着其來曠野地方，等水源相近。（箇
个水源是來書珥箇埭路上。）⁸ 其話：「撒萊个丫头夏甲，
從何里來？要到何里去？」其話：「我躲避主母撒萊个面
前。」⁹ 耶和華个天使等其話：「爾用歸到主母地方去，好
服其該管。」¹⁰ 耶和華个天使又等其話：「我會加湊爾个
后代甚許多，數都數弗遍。」¹¹ 耶和華个天使又等其話：
「難間爾有身孕，會生兒子，好取其名字以實瑪利，因為
耶和華聽聞爾个苦楚。」¹² 其會像野驢子來人中央，其个
手會抵敵眾人，眾人个手也會抵敵其。其會庵來众兄弟个
面前。」¹³ 等其所講个耶和華，夏甲稱呼其名頭：「爾神
明是看我東。」因為其話：「我啥弗是來蕩頭見過箇位看

我东个吗？」¹⁴ 所以箇口井叫勒别拉海菜^[1]，就是迦铁比列中央。

[1] *Ziu-z Keh-we weh-go, we-k'en-kyin-go Jing-ming go tsing.* 就是箇位活个、会看见个神明个井。（原注）

¹⁵ 'Eo-deo Yüô-kyiah teng Üô-pah-læn sang ng-ts. Üô-pah-læn c'ü Yüô-kyiah sô sang-go ng-ts ming-z kyiao-leh Yi-jih-mô-li.

¹⁵ 后头夏甲等亚伯兰生儿子。亚伯兰取夏甲所生个儿子名字叫勒以实玛利。

¹⁶ Yüô-kyiah teng Üô-pah-læn sang Yi-jih-mô-li z-'eo, Üô-pah-læn nyin-kyi pah-jih-loh shü de.

¹⁶ 夏甲等亚伯兰生以实玛利时候，亚伯兰年纪八十六岁了。

Ts. XVII.

Üô-pah-læn kyiuh-jih-kyiu shü go z-‘eo, Yiaë-‘o-wô yin-
c’ih peh Üô-pah-læn, teng gyi wô, Ngô z djün-neng-go
Jing-ming: ng læ Ngô-go min-zin hao tso-nying yia yüong
djün-be. ² Ngô we teng ng lih Ngô-go iah, we s-teh ng ‘eo-
dæ meo-meo-zing-zing to-ky’i-læ. ³ Üô-pah-læn ziu boh-
tao: Jing-ming yi teng gyi kông, z-ka wô, ⁴ Ngô teng ng
shih-lih Ngô-go iah, s-teh ng we tso lih-koh-go tsu-tsong. ⁵
Næn-kæn feh tsæ eo ng ming-z Üô-pah-læn, z c’ü ng
[¹]Üô-pah-lah-hen, ing-we Ngô s-teh ng tso lih-koh-go tsu-
tsong. ⁶ Ngô we s-teh ng do-nyiang hying-wông, dzing-we
hyü-to koh-veng: kyüing-wông keh-sing dzong ng ka c’ih-
læ. ⁷ Ng teng ng lin ng lih-dæ-go ts-seng pih-ding shih-lih
Ngô-go iah, tso üong-yün-go iah: Ngô we tso ng lin ng ‘eo-
dæ-go Jing-ming. ⁸ Ngô we pô ng yin-dzæ deng-tih-go di-
fông, ziu-z ‘en Kyüô-nen di-fông, tu s-peh ng lin ng-go
‘eo-dæ, tso üong-yün-go ts’æn-nyih: Ngô yia we tso gyi-
lah-go Jing-ming.

亚伯兰九十九岁个时候，耶和华现出拨亚伯兰，等其话：「我是全能个神明。尔来我个面前好做人也用全备。² 我会等尔立我个约，会使得尔后代茂茂盛盛多起来。」³ 亚伯兰就伏倒。神明又等其讲，是介话：⁴「我等尔设立我个约，使得尔会做列国个祖宗。⁵ 难间弗再讴尔名字亚伯兰，是取尔亚伯拉罕^[1]，因为我使得尔做列国个祖宗。⁶ 我会使得尔大样兴旺，成为许多国份，君王箇星从尔介出来。⁷ 尔等尔连尔历代个子孙必定设立我个约，做永远个约。我会做尔连尔后代个神明。⁸ 我会把尔现在庵的个地方，就是咸迦南地方，都赐拨尔连尔个后代，做永远个产业，我也会做其拉个神明。」

[1] *Ziu z Hyü-to nying-go tsu-tsong*. 就是许多人个祖宗。（原注）

⁹ *Jing-ming yi teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng lin ng lih-dæ-go ts-seng tsong-iao pao-siu Ngô-go iah.* ¹⁰ *Ngô sô shih-lih peh ng lin ng-go 'eo-dæ, keh iao pao-siu-go iah z-ka-go: ng-go cong-nyiang væn-pah nen tu iao ziu tsiu-keh-li.* ¹¹ *Ng pih-iao 'ang tsiu-keh-li tso Ngô teng ng lih-iah-go*

kyi-‘ao. ¹² Ng lih-dæ-go ts-seng long-tsong sang-c‘ih pah-nyih-go nen ǃæn, ‘ôh-tsia sang-læ oh-li-go, ‘ôh-tsia feh-zng ‘eo-dæ, z yüong nying-ts dzong bih-koh ma-læ-go, tu iao ziu tsiu-keh-li. ¹³ Feh-leng ng oh-li sang-c‘ih-go, ‘ôh-tsia ng nying-ts ma-læ-go, tu pih-iao ziu tsiu-keh-li: ka-ni Ngô-go iah læ ng-go kyi-sing hao tso üong-yün-go iah. ¹⁴ Feh ziu tsiu-keh-li-go nen, tsong-iao dön-djih gyi læ pah-sing cong-nyiang, ing-we gyi z we-be Ngô-go iah.

⁹ 神明又等亚伯拉罕话：「尔连尔历代个子孙总要保守我个约。¹⁰ 我所设立拨尔连尔个后代，箇要保守个约是介个：尔个中央凡百男都要受周割礼^[1]。¹¹ 尔必要行周割礼做我等尔立约个记号。¹² 尔历代个子孙拢总生出八日个男娃，或者生来屋里个，或者弗是尔后代，是用银子从别国买来个，都要受周割礼。¹³ 弗论尔屋里生出个，或者尔银子买来个，都必要受周割礼，介呢我个约来尔个肌身好做永远个约。¹⁴ 弗受周割礼个男，总要断绝其来百姓中央，因为其是违背我个约。」

[1] 割礼

¹⁵ Jing-ming yi teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng-go ts'i-ts
 Sah-læ ni, feh-k'ô tsæ eo gyi ming-z Sah-læ, z hao c'ü gyi
^[1]Sah-lah. ¹⁶ Ngô yia we s foh peh gyi, dzong gyi ka s ih-go
 ng-ts peh ng. Ngô tsong we s foh peh gyi, s-teh gyi tso lih-
 koh-go ah-nyiang: pah-sing-go kyüing-wông yia dzong gyi
 ka læ. ¹⁷ Üô-pah-lah-hen boh-tao, siao ih-siao, sing-li wô,
 Ih-pah shü go nying dza neng-keo sang ng-ts ni? hwông-
 ts'ia Sah-lah yi-kying kyi-jih shü. næn-dao wa we sang
 ma? ¹⁸ Üô-pah-lah-hen teng Jing-ming wô, Dæn-nyün Yi-
 jih-mô-li weh læ Ng-go min-zin! ¹⁹ Jing-ming wô, Feh-z-
 ka, ng ts'i-ts Sah-lah ih-ding we sang ng-ts; ng hao c'ü gyi
 ming-z ^[2]Yi-sah; Ngô teng gyi lin gyi-go 'eo-dæ we shih-
 lih Ngô-go iah tso üong-yün go iah. ²⁰ Kông-tao Yi-jih-mô-
 li, Ngô yi-kying t'ing ng-go tao-kao de; Ngô yi-kying s foh
 peh gyi, we s-teh gyi 'eo-dæ meo-meo-zing-zing to-ky'i-
 læ. Gyi we sang jih-nyi-go moh-pah; Ngô peh gyi tso do-do
 koh-veng. ²¹ Dæn-z Ngô teng Yi-sah we shih-lih Ngô-go
 iah, ziu-z ming-nyin keh-go z-'eo Sah-lah we teng ng sang

go. ²² Kông-hao ts-‘eo Jing-ming li-k’æ Üô-pah-lah-hen
sing-zông-ky’i.

¹⁵ 神明又等亚伯拉罕话：「尔个妻子撒莱呢，弗可再
讴其名字撒莱，是好取其撒拉^[1]。¹⁶ 我也会赐福拨其，从
其介赐一个儿子拨尔。我总会赐福拨其，使得其做列国个
阿娘，百姓个君王也从其介来。」¹⁷ 亚伯拉罕伏倒，笑一
笑，心里话：「一百岁个人咋能够生儿子呢？况且撒拉已
经九十岁。难道还会生吗？」¹⁸ 亚伯拉罕等神明话：「但
愿以实玛利活来尔个面前！」¹⁹ 神明话：「弗是介，尔妻
子撒拉一定会生儿子。尔好取其名字以撒^[2]。我等其连其
个后代会设立我个约做永远个约。²⁰ 讲到以实玛利，我已
经听尔个祷告了。我已经赐福拨其，会使得其后代茂茂盛
盛多起来。其会生十二个牧伯。我拨其做大大国份。²¹ 但
是我等以撒会设立我个约，就是明年箇个时候撒拉会等尔
生个。」²² 讲好之后，神明离开亚伯拉罕升上去。

[1] *Sah-lah i-s ziu-z Kong-cü.* 撒拉意思就是公主。（原注）

[2] *Ziu-z Fah-siao, k’en* ¹⁷ *ts’ih.* 就是发笑，看 ¹⁷ 七。（原注）

²³ Keh-nyih Üô-pah-lah-hen tsiao Jing-ming-go feng-fu pô ng-ts Yi-jih-mô-li, teng keh-sing oh-li sang-tong-go, nying-ts ma-læ-go, væn-pah læ Üô-pah-lah-hen oh-li-go nen, long-tsong teng gyi-lah 'ang tsiu-keh-li. ²⁴ Üô-pah-lah-hen ziu tsiu-keh-li z-'eo, nyin-kyi kyiuh-jih-kyiu shü-de. ²⁵ Gyi ng-ts Yi-jih-mô-li ziu tsiu-keh-li z-'eo, nyin-kyi jih-sæn shü-de, ²⁶ Keh-nyih Üô-pah-lah-hen teng ng-ts Yi-jih-mô-li dô-kô ziu tsiu-keh-li. ²⁷ Wa-yiu gyi keh ih-kô-go nying, 'ôh-tsia sang-læ oh-li-go, 'ôh-tsia yüong nying-ts dzong bih-koh ma-læ-go, yia tu ziu tsiu-keh-li.

²³ 箇日亚伯拉罕照神明个吩咐，把儿子以实玛利，等箇星屋里生东个、银子买来个，凡百来亚伯拉罕屋里个男，拢总等其拉行周割礼。²⁴ 亚伯拉罕受周割礼时候，年纪九十九岁了。²⁵ 其儿子以实玛利受周割礼时候，年纪十三岁了。²⁶ 箇日亚伯拉罕等儿子以实玛利大家受周割礼。²⁷ 还有其箇一家个人，或者生来屋里个，或者用银子从别国买来个，也都受周割礼。

Ts. XVIII.

Yiæ-‘o-wô læ Mæn-li ziang jü di-fông yin-c‘ih-læ peh
Üô-pah-lah-hen. Nyih-deo tông tsiu-ko z-‘eo Üô-pah-lah-
hen zo-læ tsiang-bong meng-k‘eo: ² gyi ngæn-tsing dæ-
ky‘i k‘en-kyin sæn-go nying lih-læ gyi min-zin: ih-k‘en-
kyin, ziu dzong tsiang-bong meng-k‘eo peng-zông-ky‘i
nying-tsih gyi, boh-tao di-yiang-li, ³ wô, Cü, ziah-z teh-
djoh ng-go eng-we, ts‘ing ng m-nao li-k‘æ ng-go nu-boh
tseo-k‘æ-ky‘i. ⁴ Hao siao-shü do-tin shü gyiang-gyiang ng-
go kyiah: ng ts‘ia læ jü ti-‘ô tsiang-sih ih-zông. ⁵ Ngô we
do-tin ky‘üoh-zih hao peh ng-lah tsih-tsih lih, ‘eo-deo tsæ
dong-sing; ing-we ng tao ng nu-boh-go di-fông læ ing-tông
z-ka. Gyi-lah wô, Ng hao tsiao ng-go shih-wô ka tso. ⁶ Üô-
pah-lah-hen ziu kw‘a-kw‘a tseo-tsing tsiang-bong-li, teng
Sah-lah wô, Yüong zông-kying be-bæn sæn ^[2]si-ah si-si-go
min-feng, nyüoh-tæn-hao, p‘ang gyi tso ping. ⁷ Üô-pah-
lah-hen yi peng-tao ngeo-gyin-li, do ih-tsah công-công

hao-hao-go siao-ngeo kao-dæ nu-boh: gyi ziu kw'a-kw'a
be-bæn hao. ⁸ Yi do-leh na teng na-yiu, lin be-bæn hao-go
siao-ngeo, pa-læ nying-k'ah min-zin, zi lih-læ gyi-lah
bông-pin jü ti-'ô, teng-dæ gyi-lah ky'üoh.

耶和華來幔利橡樹地方現出來撥亞伯拉罕。日頭當晝
過時候亞伯拉罕坐來帳篷門口。² 其眼睛抬起看見三個人立
來其面前。一看見，就从帳篷門口奔上去迎接其，伏倒地
垵里，³ 話：「主，若是得着尔个恩惠，请尔旣得好^[1]离开
尔个奴仆走开去。⁴ 好稍势驮点水澆澆尔个脚。尔且来树底
下将息一晌。⁵ 我会驮点吃食好拨尔拉接接力，后头再动
身。因为尔到尔奴仆个地方来应当是介。」其拉话：「尔
好照尔个说话介做。」⁶ 亞伯拉罕就快快走进帐篷里，等撒
拉话：「用上紧备办三细阿^[2]细细个面粉，拏带好，烹其
做饼。」⁷ 亞伯拉罕又奔到牛圈里，驮一只壮壮好好个小牛
交代奴仆。其就快快备办好。⁸ 又驮勒奶等奶油，连备办好
个小牛，摆来人客面前，自立来其拉旁边树底下，等待其
拉吃。

[1] m-nao, 现代宁波话说 mau6、mhau5, 写作「莫」, 本字或为「𠵹得好」。

[2] *Ih si-ah da-iah ih teo.* 一细阿大约一斗。(原注)

⁹ Gyi-lah teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng-go ts'i-ts Sah-lah læ 'ah-li? Gyi wô, Læ tsiang-bong-li. ¹⁰ Ih-go wô, tao yüih-veng tsoh-go z-'eo, Ngô we tseo-cün ng-go di-fông læ, ng-go ts'i-ts Sah-lah we sang ng-ts. Sah-lah læ Gyi 'eo-pe tsiang-bong meng-k'eo t'ing-meng. ¹¹ Næn-kæn Üô-pah-lah-hen teng Sah-lah nyin-kyi tu z lao-lao; Sah-lah-go yüih-kying yi-kying dön-de. ¹² Sô-yi Sah-lah zi siao ih-siao, wô, Ngô yi-kying lao-de, cü-nying-kô yia lao-de, ngô næn-dao neng-keo yiu keh-go hyi-z ma? ¹³ Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-lah-hen wô, Sah-lah dza-we siao, wô, Z ngô nyin-kyi lao-de, wa neng-keo ih-ding sang ng-ts ma? ¹⁴ Yiæ-'o-wô yiu soh-go tso-feh-læ ma? Tao ding-kwe-go nyih-ts, ziu-z yüih-veng tsoh-go z-'eo, Ngô tsong we tseo-cün ng-go di-fông læ, Sah-lah we sang ng-ts. ¹⁵ Sah-lah ky'ih-hoh, ziu

la-de, wô, Ngô m-neh siao. Gyi wô; Feh-z: ng jih-dzæ siao-ko-de.

⁹ 其拉等亚伯拉罕话：「尔个妻子撒拉来何里？」其话：「来帐篷里。」¹⁰ 一个话：「到月分足个时候，我会走转尔个地方来，尔个妻子撒拉会生儿子。」撒拉来其后背帐篷门口听闻。¹¹ 难间亚伯拉罕等撒拉年纪都是老老。撒拉个月经已经断了。¹² 所以撒拉自笑一笑，话：「我已经老了，主人家也老了，我难道能够有箇个喜事吗？」¹³ 耶和華等亚伯拉罕话：「撒拉咋会笑，话：『是我年纪老了，还能够一定生儿子吗？』」¹⁴ 耶和華有啥个做弗来吗？到定规个日子，就是月分足个时候，我总会走转尔个地方来，撒拉会生儿子。」¹⁵ 撒拉吃恹，就赖了，话：「我旡得笑。」其话：「弗是，尔实在笑过了。」

¹⁶ Keh-sing nying ziu dzong keh-deo dong-sing, hyiang-djoh Sô-to-mô ka ky'i. Üô-pah-lah-hen song gyi-lah dô-kô ky'i. ¹⁷ Yiæ-'o-wô wô, Ngô sô iao tso-go z-ken, næn-dao ing-mun Üô-pah-lah-hen ma? ¹⁸ Ing-we Üô-pah-lah-hen pih-ding we tso yiu neng-ken-go do koh-veng:

t'in-ô væn-koh tu dzong gyi teh-djoh foh-ky'i. ¹⁹ Ing-we Ngô hyiao-teh gyi, sô-yi gyi we feng-fu gyi ng-ts teng zi ih-kô nying, s-teh gyi-lah z-djông pao-siu Yiæ-ô-wô-go dao-li, tso-nying kong-yi tsing-dzih: Yiæ-ô-wô ziu we tsiao Gyi ing-hyü-go shih-wô s-peh Üô-pah-lah-hen. ²⁰ Yiæ-ô-wô ziu wô, Sô-to-mô Ngo-mo-lah ôh-kwun mun-ying, yiu do do sing-hyang eo Ngô ka; ²¹ Næn-kæn Ngô loh-ky'i k'en gyi-go 'ang-we-ko-jün z ziang Ngô sô t'ing-meng-go sing-hyang feh: feh-z, Ngô yia we hyiao-teh. ²² Liang-go nying ziu nyin-cün hyiang-djoh Sô-to-mô ka ky'i: Üô-pah-lah-hen wa lih-læ Yiæ-ô-wô-go min-zin.

¹⁶ 箇星人就从箇头动身，向着所多玛介去。亚伯拉罕送其拉大家去。¹⁷ 耶和华话：「我所要做个事干，难道隐瞒亚伯拉罕吗？」¹⁸ 因为亚伯拉罕必定会做有能干个大国份，天下万国都从其得着福气。¹⁹ 因为我晓得其，所以其会吩咐其儿子等自一家人，使得其拉时常保守耶和华个道理，做人公义正直。耶和华就会照其应许个说话赐拨亚伯拉罕。」²⁰ 耶和华就话：「所多玛、蛾摩拉恶贯满盈，有

大大声响讴我介。²¹ 难间我落去看其个行为果然是像我所
听闻个声响弗。弗是，我也会晓得。」²² 两个人就扭转^[1]
向着所多玛介去。亚伯拉罕还立来耶和華个面前。

[1] nyin-cün, 现代宁波话说 gnieu tsoe 或 gniu tsoe, 写作「扭
转」, 首字本字不明。

²³ Üô-pah-lah-hen gying-long, wô, Kong-yi nying teng
ôh-nying, Ng we ih-kæ mih-diao gyi ma? ²⁴ Dzing-li ziah
yiu ng-jih-go kong-yi nying, næn-dao hao long-tsong mih-
diao, feh we-leh keh ng-jih-go kong-yi nying kw'un-shü
keh di-fông ma? ²⁵ Kong-yi nying teng ôh-nying ih-kæ
sah-diao, keh z Ng feh tso-go: dæ kong-yi nying teng ôh-
nying ih-yiang, Ng yia feh tso-go. P'un-tön t'in-ô-go Cü
næn-dao feh-z tso-leh kong-bing ma? ²⁶ Yiæ-'o-wô wô, Sô-
to-mô dzing-li ziah-z p'ong-djoh ng-jih-go kong-yi nying,
Ngô we-leh gyi pih-ding kw'un-shü keh long-tsong di-
fông. ²⁷ Üô-pah-lah-hen we-teh, z-ka wô, Ngô se-tsih z
bong-dzing teng hwe, yia ken gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô. Jü-ko
ng-jih-go kong-yi nying ky'üih ng-go, næn-dao we-leh

ky'üih ng-go, ziu mih-diao keh 'en dzing-li ma? Gyi wô,
Ngô ziah-z læ keh-deo p'ong-djoh s-jih-ng-go kong-yi
nying, yia feh mih-diao gyi. ²⁹ Üô-pah-lah-hen tsæ teng
Gyi wô, Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh s-jih nying, dza-go?
Gyi wô, we-leh s-jih nying, Ngô yia feh ka tso. ³⁰ Gyi wô,
Dæn-nyün Ng Cü m-nao ô-wông, ngô wa iao tsæ kông. Jü-
ko læ keh-deo p'ong-djoh sæn-jih nying, dza-go? Gyi wô,
Ngô ziah-z læ keh-deo p'ong-djoh sæn-jih nying, yia feh
ka tso. ³¹ Gyi wô, Ngô tsæ ken gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô. Jü-ko
læ keh-deo p'ong-djoh nyiæn-go, dza-go? Gyi wô, We-leh
nyiæn-go nying, Ngô yia feh mih-diao gyi. ³² Üô-pah-lah-
hen wô, Dæn-nyün Ng Cü m-nao ô-wông, ngô tsih tsæ
kông ih-kyü shih-wô. Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh jih-go,
dza-go? Gyi wô, We-leh jih-go nying Ngô yia feh mih-diao
gyi. ³³ Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-lah-hen kông-hao, ziu ky'i-
de. Üô-pah-lah-hen yia tseo-kyü zi-go di-fông.

²³ 亚伯拉罕近拢，话：「公义人等恶人，尔会一概灭
掉其吗？」²⁴ 城里若有五十个公义人，难道好拢总灭掉，弗

为了箇五十个公义人宽恕箇地方吗？²⁵ 公义人等恶人一概杀掉，箇是尔弗做个。待公义人等恶人一样，尔也弗做个。判断天下个主难道弗是做勒公平吗？」²⁶ 耶和华话：

「所多玛城里若是碰着五十个公义人，我为了其必定宽恕箇拢总地方。」²⁷ 亚伯拉罕回答，是介话：「我虽即是塏尘等灰，也敢求悬耶和华。如果五十个公义人缺五个，难道为了缺五个，就灭掉箇咸城里吗？」其话：「我若是来箇头碰着四十五个公义人，也弗灭掉其。」²⁹ 亚伯拉罕再等其话：「如果来箇头碰着四十人，咋个？」其话：「为了四十人，我也弗介做。」³⁰ 其话：「但愿尔主旡得好哑惶^[1]，我还要再讲。如果来箇头碰着三十人，咋个？」其话：「我若是来箇头碰着三十人，也弗介做。」³¹ 其话：

「我再敢求悬耶和华。如果来箇头碰着廿个，咋个？」其话：「为了廿个人，我也弗灭掉其。」³² 亚伯拉罕话：

「但愿尔主旡得好哑惶，我只再讲一句说话。如果来箇头碰着十个，咋个？」其话：「为了十个人我也弗灭掉其。」³³ 耶和华等亚伯拉罕讲好，就去了。亚伯拉罕也走归自个地方。

Ts. XIX.

Kw'a-yia z-'eo liang-go t'in-s tao Sô-to-mô: Lo-teh
k'eo-k'eo zo-læ dzing-meng-k'eo; ih-k'en-kyin ziu lih-
ky'i-læ nying-tsih gyi-lah, boh-tao di-yiang-li, ² wô, Ngô-
go Cü, ts'ing ng-lah tseo-tsing ng nu-boh-go oh-li, gyiang-
gyiang kyiah, soh-ko yia: tsao t'in-nyiang bô-ky'i, tsæ
dong-sing. Gyi-lah wô, Feh-z-ka; ah-lah tang-tsiang soh læ
lu-ka-li. ³ Lo-teh sah-k'eo liu gyi-lah: gyi-lah ziu tseo-cün
tao gyi oh-li. Lo-teh teng gyi bæn ih-zih tsiu, p'ang m-kao-
shü-go ping; gyi-lah ky'üoh-de.

快夜时候，两个天使到所多玛。罗得扣扣坐来城门口，一看见就立起来迎接其拉，伏倒地垠里，² 话：「我个主，请尔拉走进尔奴仆个屋里，澆澆脚，宿过夜。早天亮爬起，再动身。」其拉话：「弗是介。阿拉打账宿来路街

里。」³ 罗得煞扣留其拉。其拉就走转到其屋里。罗得等其办一席酒，烹飪酵水个饼，其拉吃了。

⁴ Wa feh-zing kw'eng-go z-'eo, Sô-to-mô dzing-li s-deh-lön-ky'ün pah-sing lao-lao siao-siao tu we-djü gyi oh-li; ⁵ eo Lo-teh, teng gyi wô, Kyih-mih yia-tao tao ng di-fông-go nying læ 'ah-li? Ng ta gyi c'ih-læ, kao-dæ ah-lah hao nying-teh gyi. ⁶ Lo-teh tseo-c'ih tao cong-nying di-fông, ziu pô meng kwæn-hao, ⁷ wô, Hyüong-di, ts'ing ng-lah m-nao ka tsoh-ôh. ⁸ Ngô yiu liang-go nön, feh-zing kô nying-go: peh ngô ta gyi c'ih-læ, ze ng-lah dza dæ gyi: dæn-z ih-ngæn m-nao næn-we keh-sing nying, ing-we gyi we-leh ka tseo-tsing ngô oh li-hyang. ⁹ Gyi-lah wô, Ng tseo-ko: yi wô, Keh-go nying tænkoh læ dông-deo, iao p'un-tön ah-lah soh-go? nænkæn ah-lah 'æ ng pi gyi-lah wa li-'æ. Ziu üong-tsi Lo-teh kw'a iao p'o-k'æ gyi-go meng. ¹⁰ Keh liang-go nying sing-c'ih siu læ ă Lo-teh tsing oh-li, ziu kwæn-meng. ¹¹ Ping-ts'ia s-teh meng-nga-

go nying lao-lao siao-siao ngæn-tsing tu hah-de: gyi-lah
ky'ih-ky'ih lih-lih zing meng zing-feh-djoh.

⁴ 还弗曾困个时候，所多玛城里四凸乱圈百姓老老少少都围住其屋里，⁵ 讴罗得，等其话：「今末夜到到尔地方个人来何里？尔带其出来，交代阿拉好认得其。」⁶ 罗得走出到众人地方，就把门关好，⁷ 话：「兄弟，请尔拉旣得好介作恶。」⁸ 我有两个因，弗曾嫁人个，拨我带其出来，随尔拉咋待其，但是一眼旣得好难为箇星人，因为其为了介走进我屋里向。」⁹ 其拉话：「尔走过。」又话：「箇个人耽搁来荡头，要判断阿拉啥个？难间阿拉害尔比其拉还厉害。」就拥挤罗得快要破开其个门。¹⁰ 箇两个人伸出手来拉罗得进屋里，就关门。¹¹ 并且使得门外个人老老少少眼睛都瞎了。其拉吃吃力力寻门寻弗着。

¹² Keh liang-go nying teng Lo-teh wô, Ng dông-deo wa-yiu jü læ-tong feh? 'ôh-tsia nyü-si, 'ôh-tsia ng-ts nön, teng væn-pah dzing-li sô yiu-go, tu ta-gyi-c'ih keh-go di-fông. ¹³ Ah-lah iao mih-diao keh-go di-fông, ing-we gyi-lah sing-hyang læ Yiæ-'o-wô-go min-zin do-do go: keh-

leh Yiæ-‘o-wô ts‘a ah-lah mih-diao gyi. ¹⁴ Lo-teh ziu tseo-c‘ih, teng ding gyi nön-go nyü-si wô, Ng-lah yüong ky‘i-sing, tseo-c‘ih keh-go di-fông; ing-we Yiæ-‘o-wô iao mih-diao keh-go dzing-li: dæn-z nyü-si sön z hyiah-yin.

¹² 箇两个人等罗得话：「尔荡头还有谁来东弗？或者女婿，或者儿子囡，等凡百城里所有个，都带其出箇个地方。¹³ 阿拉要灭掉箇个地方，因为其拉声响来耶和華个面前大大个，箇勒耶和華差阿拉灭掉其。」¹⁴ 罗得就走出，等定其囡个女婿话：「尔拉用起身，走出箇个地方，因为耶和華要灭掉箇个城里。」但是女婿算是谗言。

¹⁵ T‘in liang-ky‘i z-‘eo, t‘in-s ts‘e Lo-teh, wô, Ng ky‘i-sing, ng ts‘i-ts-teng dông-deo læ-tong liang-go nön, hao ta gyi c‘ih-ky‘i: k‘ong-p‘ô ng teng dzing-li-go ôh-nyih dô-kô mih-diao. ¹⁶ Lo-teh wa nga-nga-ts‘i-ts‘i, keh-sing nying we-leh Yiæ-‘o-wô æ-lin gyi, ĩa-leh gyi-go siu, teng gyi ts‘i-ts lin liang nön-go siu, ling gyi c‘ih, en gyi læ dzing-nga.

¹⁵ 天亮起时候，天使催罗得，话：「尔起身，尔妻子等荡头来东两个囡，好带其出去，恐怕尔等城里个恶逆大

家灭掉。」¹⁶ 罗得还挨挨睭睭，箇星人为了耶和華哀怜其，拉勒其个手，等其妻子连两囡个手，领其出，安其来城外。

¹⁷ Kyi-kying ling gyi-lah c'ih nga-deo, ziu wô, Ng yüong dao-tseo hao pao-djün sing-ming: deo m-nao nyin-cün k'en, ih-ngæn m-nao deng-leh bing-yiang-li: iao dao-tao sæn-li, sæn-leh ng we me-diao. ¹⁸ Lo-teh teng gyi-lah wô, Dæn-nyün ngô Cü feh z-ka. ¹⁹ Næn-kæn Ng nu-boh læ Ng min-zin teh-djoh eng-we, Ng yi-kying fah-c'ih da-dz da-pe peh ngô pao-djün sing-ming: ngô feh neng-keo dao-tao sæn-li, k'ong-p'ô tsao-djoh tsæ-næn, iao si. ²⁰ Næn-kæn keh-go dzing-ts, yi siao yi gying. yüong-yi dao-leh tao, (ky'i-feh-z siao dzing-ts ma?) 'o-feh peh ngô dao-tao keh-deo pao-djün sing-ming. ²¹ Gyi teng Lo-teh wô, Keh-go z-ken Ngô yia ing-hyü ng; feh we djü-mih ng sô wô go dzing-ts. ²² Ng yüong kw'a-kw'a dao-tao keh-deo: ing-we ng feh-zing tseo-tao, Ngô tso z-ken feh-læ: sô-yi keh-go dzing-ts ming-z kyiao-leh ^[1]So-r.

17 既经领其拉出外头，就话：「尔用逃走好保全性命。头旣得好扭转看，一眼旣得好庵勒平垵里。要逃到山里，省勒尔会焠掉。」¹⁸ 罗得等其拉话：「但愿我主弗是介。¹⁹ 难间尔奴仆来尔面前得着恩惠，尔已经发出大慈大悲拨我保全性命。我弗能够逃到山里，恐怕遭着灾难，要死。²⁰ 难间箇个城子，又小又近，容易逃勒到。（岂弗是小城子吗？）何弗拨我逃到箇头保全性命。²¹ 其等罗得话：「箇个事干我也应许尔，弗会除灭尔所话个城子。²² 尔用快快逃到箇头，因为尔弗曾走到，我做事干弗来。所以箇个城子名字叫勒琐珥^[1]。」

[1] *Ziu-z Siao-go, k'en* ²⁰ *ts'ih*. 就是小个，看 ²⁰ 七。

²³ *Lo-teh tseo-tsing So-r z-'eo, nyih-deo c'ih-ky'i tsiao-djoh di-jiang.* ²⁴ *Keh-tsao Yiæ-'o-wô loh liu-wông teng ho læ Sô-to-mô teng Ngo-mo-lah, z Yiæ-'o-wô dzong t'in-li kông-loh-læ-go.* ²⁵ *Keh-sing dzing-ts, tao-c'ü bing-jiang, dzing-li sô deng-go pah-sing, lin di-t'u-go c'ih-ts'æn long-tsong djü-mih-de.*

²³ 罗得走进琐珥时候，日头出起照着地垵。²⁴ 箇遭耶
和华落硫磺等火来所多玛等蛾摩拉，是耶和华从天里降落
来个。²⁵ 箇星城子，到处平垵，城里所庥个百姓，连地土
个出产拢总除灭了。

²⁶ Lo-teh-go ts'i-ts deo nyin-cün ih-k'en, ziu pin-leh
yin-go djü-ts.

²⁶ 罗得个妻子头扭转一看，就变勒盐个柱子。

²⁷ Üô-pah-lah-hen tsao t'in-nyiang lih-ky'i, tao gyi
zin-deo lih-læ Yiæ-'o-wô min-zin-go di-fông. ²⁸ Dziao-leh
Sô-to-mô Ngo-mo-lah tao-c'ü bing-yiang ih-k'en, k'en-
kyin di-yiang-li yiu in c'ong-zông ziang ho-lu-li in ka.

²⁷ 亚伯拉罕早天亮立起，到其前头立来耶和华面前个
地方。²⁸ 朝勒所多玛蛾摩拉到处平垵一看，看见地垵里有
烟冲上，像火卢里烟介。

²⁹ Jing-ming mih-diao bing-yiang-li keh-sing dzing-ts
z-'eo, kyi-teh Üô-pah-lah-hen: keh-lah se-tsih djü-mih Lo-

teh sô deng-go dzing-ts, yia kyi Lo-teh c'ih mih-vông-go
cong-nyiang.

²⁹ 神明灭掉平垓里箇星城子时候，记得亚伯拉罕。箇
勒虽即除灭罗得所庵个城子，也救罗得出灭亡个中央。

³⁰ Lo-teh dzong So-r tseo-c'ih, teng gyi liang-go nön
deng læ sæn-li, ing-we gyi p'ô deng læ So-r; keh-lah teng
liang-go nön dô-kô deng læ sæn-ngæn-li. ³¹ Do-nön teng
siao-nön wô, Ah-lah ah-tia yi-kying lao-de, 'en-t'in-'ô yia
m-nying teng ah-lah dong-zông tsiao shü-kæn-zông
hyiang-fông. ³² Læ, ah-lah we s-teh ah-tia ky'üoh-tsiu,
'eo-deo teng gyi dô-kô kw'eng, hao dzong ah-tia djün-
cong-tsih-dæ. ³³ Keh yia gyi-lah s-teh ah-tia ky'üoh-tsiu:
do-nön tseo-tsing teng ah-tia kw'eng: dæn-z gyi z soh-go
z-'eo kw'eng, soh-go z-'eo bô-ky'i, ah-tia tu feh teh-cü. ³⁴
Di-nyi nyih do-nön teng siao-nön wô, Ngô zô-nyih yia-tao
teng ah-tia kw'eng: læ, kyih-mih yia-tao ah-lah we s-teh
gyi tsæ ky'üoh-tsiu: ng yia tseo-tsing teng gyi kw'eng, hao
dzong ah-tia djün-cong-tsih-dæ. ³⁵ Keh yia gyi-lah tsæ s-

teh ah-tia ky'üoh-tsiu: siao-nön yia teng gyi kw'eng: dæn-z gyi soh-go z-'eo kw'eng, soh-go z-'eo bô-ky'i, ah-tia tu feh teh-cü. ³⁶ Z-ka Lo-teh liang-go nön dzong ah-tia yiu sing-yüing. ³⁷ Do-nön sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Mo-iah, ziu-z næn-kæn Mo-iah keh-dzoh-go tsu-tsong. ³⁸ Siao-nön yia sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Bin-üô-mi: ziu-z, næn-kæn Üô-meng keh-dzoh-go tsu-tsong.

³⁰ 罗得从琐珥走出，等其两个因庵来山里，因为其怕庵来琐珥。箇勒等两个因大家庵来山岩里。³¹ 大因等小因话：「阿拉阿爹已经老了，咸天下也旤人等阿拉同床。照世间上乡方。³² 来，阿拉会使得阿爹吃酒，后头等其大家困，好从阿爹传宗接代。」³³ 箇夜其拉使得阿爹吃酒。大因走进等阿爹困。但是其是啥个时候困，啥个时候爬起，阿爹都弗得知。³⁴ 第二日大因等小因话：「我昨日夜到等阿爹困。来，今末夜到阿拉会使得其再吃酒。尔也走进等其困，好从阿爹传宗接代。」³⁵ 箇夜其拉再使得阿爹吃酒。小因也等其困。但是其啥个时候困，啥个时候爬起，阿爹都弗得知。³⁶ 是介罗得两个因从阿爹有身孕。³⁷ 大因

生儿子，取其名字摩押，就是难间摩押箇族个祖宗。³⁸ 小
囡也生儿子，取其名字便亚米，就是难间亚扪箇族个祖
宗。

Ts. XX.

Üô-pah-lah-hen dzong keh-deo pun-tao Nen di, deng-
læ Kyüô-t'ih Shü-r-go cong-nyiang; tæ-n-koh læ Gyi-lah. ²
Üô-pah-lah-hen ts'ing-hwu gyi ts'i-ts Sah-lah z ah-me:
keh-lah Gyi-lah wông Üô-pi-mi-lih ts'a nying ky'i c'ü Sah-
lah. ³ Üô-pi-mi-lih mong-li, Jing-ming ling-djoh gyi, teng
gyi wô, Ng we-leh sô c'ü-go nyü-nying iao si: ing-we gyi z
nying-kô ts'i-ts. ⁴ Dæn-z Üô-pi-mi-lih wa feh-zing teng gyi
gying-sing, ziu wô, Cü, Ng yia we mih-diao tsing-dzih-go
koh-veng ma? ⁵ Gyi soh feh-z teng ngô wô z ah-me ma?
Nyü-nying yia zi wô, Z ngô-go ah-ko. Ngô tso keh-go z-ken
sing jih-dzæ tön-tsing, siu yia kyih-zing-go. ⁶ Jing-ming læ
mong-li teng gyi wô, Z-go, Ngô hyiao-teh ng tso keh-go ng

sing z tön-tsing-go; Ngô yia tsu-djü ng sæn-leh ng teh-ze
Ngô; keh-lah feh-hyü ng teng keh-go nyü-nying gy-ing-
sing. ⁷ Næn-kæn ng yüong kwe-wæn keh nying go ts'i-ts:
gyi z-go sin-cü-nying, we teng ng tao-kao s-teh ng pao-
djün sing-ming: ziah feh wæn gyi, hao hyiao-teh ng teng
væn-pah z ng-go nying tu pih-ding we si. ⁸ Üô-pi-mi-lih
tsao t'in-nyiang ky'i-læ, ziu eo-long gyi-go dzing-ts, pô
keh-sing z-ken kông peh gyi-lah t'ing: gyi-lah tu long-do
ky'ih-hoh. ⁹ Üô-pi-mi-lih eo Üô-pah-lah-hen, teng gyi wô,
Ng dza-we z-ka tao ah-lah? Ngô yiu soh-go teh-ze ng? Ng
do djong-djong ze læ 'æ ngô teng ngô-go ih-koh. Ng z tso
feh ing-kæ tso-go z-ken dæ ngô. ¹⁰ Üô-pi-mi-lih yi teng
Üô-pah-lah-hen wô, Ng yiu soh-go kyin-kyiu tso keh-go z-
ken ni? ¹¹ Üô-pah-lah-hen wô, Ngô ts'eng-ts'eng dông-deo
di-fông m-neh p'ô-gyü Jing-ming: k'ong-p'ô we-leh ngô
ts'i-ts iao sah-diao ngô. ¹² Ing-we gyi jih-dzæ z ngô ah-me;
tso ah-tia, koh ah-nyiang; 'eo-deo tso ngô-go ts'i-ts. ¹³
Jing-ming eo ngô li-k'æ ah-tia oh-li pun-læ-pun-ky'i-go z-

‘eo, ngô teng gyi wô, Ah-lah tsiang-læ ze-bin tseo-tao soh-go di-fông ng hao ts‘ing-hwu ngô ah-ko; keh z ng s eng-we tao ngô. ¹⁴ Üô-pi-mi-lih pô yang teng ngeo, nu-boh ô-deo keh-sing song-peh Üô-pah-lah-hen; ping-ts‘ia wæn gyi-go ts‘i-ts Sah-lah. ¹⁵ Üô-pi-mi-lih wô, Næn-kæn ngô-go di-fông læ ng min-zin: hao ze ng-go sing-siang ky‘i deng. ¹⁶ Yi teng Sah-lah wô, Ngô do ih-ts‘in kw‘e nying-ts song ng-go ah-ko; hao peh ng lin ng dong-de-go nying tsô ngæn-tsing læ cong-nying min-zin, Ka kông, z tsah-vah gyi.

亚伯拉罕从箇头搬到南地，庵来迦铁、书珥个中央，耽搁来其腊。² 亚伯拉罕称呼其妻子撒拉是阿妹。箇勒其腊王亚比米力差人去娶撒拉。³ 亚比米力梦里，神明领着其，等其话：「尔为了所取个女人要死，因为其是人家妻子。」⁴ 但是亚比米力还弗曾等其近身，就话：「主，尔也会灭掉正直个国份吗？」⁵ 其啥弗是等我话是阿妹吗？女人也自话：『是我个阿哥。』我做箇个事干心实在端正，手也洁淨个。」⁶ 神明来梦里等其话：「是个，我晓得尔做箇个，尔心是端正个。我也阻住尔省勒尔得罪我。箇勒弗许

尔等箇个女人近身。⁷ 难间尔用归还箇人个妻子。其是个先知人，会等尔祷告使得尔保全性命。若弗还其，好晓得尔等凡百是尔个人，都必定会死。」⁸ 亚比米力早天亮起来，就讴拢其个臣子，把箇星事干讲拨其拉听。其拉都弄大吃惶。⁹ 亚比米力讴亚伯拉罕，等其话：「尔咋会是介到阿拉？我有啥个得罪尔？尔驮重重罪来害我等我个一国。尔是做弗应该做个事干待我。」¹⁰ 亚比米力又等亚伯拉罕话：「尔有啥个见究做箇个事干呢？」¹¹ 亚伯拉罕话：「我忖忖荡头地方旣得怕惧神明，恐怕为了我妻子要杀掉我。¹² 因为其实是在是我阿妹，做阿爹，各阿娘。后头做我个妻子。¹³ 神明讴我离开阿爹屋里搬来搬去个时候，我等其话：『阿拉将来随便走到啥个地方，尔好称呼我阿哥。箇是尔赐恩惠到我。』」¹⁴ 亚比米力把羊等牛，奴仆丫头箇星送拨亚伯拉罕，并且还其个妻子撒拉。¹⁵ 亚比米力话：「难间我个地方来尔面前，好随尔个心想去庵。¹⁶ 又等撒拉话：「我驮一千块银子送尔个阿哥，好拨尔连尔同队个人遮眼睛来众人面前，介讲，是责罚其。」

¹⁷ Üô-pah-lah-hen ziu tao-kao Jing-ming: Jing-ming i-hao Üô-pi-mi-lih, teng gyi ts'i-ts, lin gyi ô-deo, s-teh gyilah we sang-yiang. ¹⁸ Ing-we Yiæ-'o-wô we-leh Üô-pah-lah-hen ts'i-ts Sah-lah-go yün-kwu? yi-kying s-teh Üô-pi-mi-lih ih-kô nying feh sang yiang-de.

¹⁷ 亚伯拉罕就祷告神明。神明医好亚比米力，等其妻子，连其丫头，使得其拉会生养。¹⁸ 因为耶和华为了亚伯拉罕妻子撒拉个缘故，已经使得亚比米力一家人弗生养了。

Ts. XXI.

Yiæ-'o-wô i gyi-go shih-wô tsiao-kwu Sah-lah, ziu-z tsiao Gyi sô ing-hyü-go tso peh Sah-lah. ² Ing-we Üô-pah-lah-hen nyin-kyi lao-de, Sah-lah yiu-sing, teng gyi sang ng-ts, tsiao Jing-ming sô ding-go z-'eo. ³ Üô-pah-lah-hen c'ü Sah-lah teng gyi sang-go ng-ts ming-z kyiao-leh Yi-sah.

⁴ Sang-loh di-pah nyih Üô-pah-lah-hen i Jing-ming-go feng-fu, teng ng-ts Yi-sah 'ang tsiu-keh-li. ⁵ Gyi ng-ts Yi-sah sang-go z-'eo Üô-pah-lah-hen nyin-kyi ih-pah shü-de.

耶和華依其个说话照顾撒拉，就是照其所应许个做拨撒拉。² 因为亚伯拉罕年纪老了，撒拉有身，等其生儿子，照神明所定个时候。³ 亚伯拉罕取撒拉等其生个儿子名字叫勒以撒。⁴ 生落第八日亚伯拉罕依神明个吩咐，等儿子以撒行周割礼。⁵ 其儿子以撒生个时候亚伯拉罕年纪一百岁了。

⁶ Sah-lah wô, Jing-ming yi-kying s-teh ngô fah-sio; væn-pah t'ing-meng-go tu we teng ngô dô-kô siao. ⁷ Yi wô, Jü neng-keo teng Üô-pah-lah-hen wô, Sah-lah we peh ng-ts ky'üoh na ma? Ing-we Üô-pah-lah-hen nyin-kyi lao, ngô we teng gyi sang ng-ts. ⁸ Keh na-hwun do-ky'i-læ tsah-na-de: Yi-sah tsah-na-go nyih-ts Üô-pah-lah-hen bæen do-ts'æ.

⁶ 撒拉话：「神明已经使得我发笑，凡百听闻个都会等我大家笑。」⁷ 又话：「谁能够等亚伯拉罕话，撒拉会拨儿子吃奶吗？因为亚伯拉罕年纪老，我会等其生儿子。」⁸ 箇奶花大起来摘奶了。以撒摘奶个日子亚伯拉罕办大餐。

⁹ Yiæ-gyih nyü-nying Yüô-kyiah teng Üô-pah-lah-hen sang-go ng-ts hyi-siao gyi: Sah-lah k'en-kyin; ¹⁰ ziu teng Üô-pah-lah-hen wô, Ken-c'ih keh-go ô-deo teng gyi ng-ts; ing-we keh ô-deo-go ng-ts pih-ding feh-k'o teng ngô-go ng-ts Yi-sah dô-kô tsih-dæ. ¹¹ Dæn-z Üô-pah-lah-hen we-leh ng-ts yün-kwu do-nyiang iu-meng keh-go z-ken.

⁹ 埃及女人夏甲等亚伯拉罕生个儿子嬉笑其。撒拉看见，¹⁰ 就等亚伯拉罕话：「赶出箇个丫头等其儿子，因为箇丫头个儿子必定弗可等我个儿子以撒大家接代。」¹¹ 但是亚伯拉罕为了儿子缘故大样忧闷箇个事干。

¹² Jing-ming teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng hao-vong we-leh ng-ts teng ô-deo-go z-ken iu-meng: Sah-lah teng ng sô wô-go, long-tsong hao t'ing gyi: ing-we dzong Yi-sah ka læ-go hao sön ng-go 'eo-dæ. ¹³ Wa-yiu ô-deo-go ng-ts, ing-we gyi z ng-go 'eo-dæ, Ngô yia we s-teh gyi tso ih-go koh-veng. ¹⁴ Üô-pah-lah-hen tsao t'in-nyiang lih-ky'i, do-leh ping teng ih bi-dæ shü kao-fu Yüô-kyiah, pe læ kyin-kah-deo, eo gyi ling-leh ng-ts ky'i; Yüô-kyiah ziu dong-sing

tseo-læ-tseo-ky'i læ Bih-z-pô kw'ông-iæ-li. ¹⁵ Dæ-li-go shü yüong-wun-de, gyi fông siao-nying læ jü ti-'ô: ¹⁶ gyi-zi tseo-ko-ky'i ts'ô ih-tsin lu ka siang-mao, te-deo zo-tæn-loh, wô, Ngô feh-sô-teh k'en-kyin siao-nying si. Ziu te-deo zo-leh hyiang-hyiang k'oh-ky'i-læ-de. ¹⁷ Jing-ming t'ing-meng siao-nying-go sing-hyiang: Jing-ming-go t'in-sdzong t'in-li eo Yüô-kyiah, wô, Yüô-kyiah, ng dza-we z-ka? hao-vong p'ô, ing-we ng-go ng-ts læ keh-deo, gyi sing-hyiang Jing-ming yi-kying t'ing-meng-de. ¹⁸ Ng lih-ky'i-læ, siu tông-leh keh siao-nying; Ngô we s-teh gyi tso do-do koh-veng. ¹⁹ Jing-ming k'æ-k'æ Yüô-kyiah ngæn-tsing, k'en-kyin ih-k'eo yiu shü-go tsing, ziu ky'i tsi-mun bi-dæ, peh siao-nying ky'üoh. ²⁰ Jing-ming pao-yiu keh siao-nying: gyi do-ky'i-læ, deng-læ kw'ông-iæ di-fông, tso zih-tsin go nying. ²¹ Gyi deng-læ Pô-læn kw'ông-iæ-li: gyi ah-nyiang dæ Yiæ-gyih-go nyü-nying peh gyi tso ts'i-ts.

¹² 神明等亚伯拉罕话：「尔好留为了儿子等丫头个事干扰闷：撒拉等尔所话个，拢总好听其，因为从以撒介来

个好算尔个后代。¹³ 还有丫头个儿子，因为其是尔个后代，我也会使得其做一个国份。」¹⁴ 亚伯拉罕早天亮立起，驮勒饼等一皮袋水交付夏甲，揩来肩胛头，讴其领勒儿子去。夏甲就动身走来走去来别是巴旷野里。¹⁵ 袋里个水用完了，其放小人来树底下，¹⁶ 其自走过去差一箭路介相貌，对头坐带落，话：「我弗舍得看见小人死。」就对头坐勒响响哭起来了。¹⁷ 神明听闻小人个声响。神明个天使从天里讴夏甲，话：「夏甲，尔咋会是介？好留怕，因为尔个儿子来箇头，其声响神明已经听闻了。」¹⁸ 尔立起来，手挡勒箇小人，我会使得其做大大国份。」¹⁹ 神明开夏甲眼睛，看见一口有水个井，就去𪔐满皮袋，拨小人吃。²⁰ 神明保佑箇小人，其大起来，庵来旷野地方，做射箭个人。²¹ 其庵来巴兰旷野里，其阿娘抬埃及个女人拨其做妻子。

²² Ka z-‘eo Üô-pi-mi-lih teng gyi tsiang-kyüing Fi-koh læ, teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng væn-pah sô tso-go z-ken Jing-ming pao-yiu ng. ²³ Næn-kæn ts‘ing ng dziao Jing-ming vah-tsiu m-nao ky‘i-dæ ngô, teng ngô ng-ts seng-ts:

tsih-yiu tsiao ngô ka-go hao-hao dæ ng, ng yia z-ka dæ
ngô, teng ng sô tæen-koh-go di-fông. ²⁴ Üô-pah-lah-hen wô,
Ngô we vah-tsiu. ²⁵ Üô-pah-lah-hen p'i-bing Üô-pi-mi-lih
we-leh tsing-shü-go z-ken, ziu-z Üô-pi-mi-lih-go nu-boh
pô-tsin gyi. ²⁶ Üô-pi-mi-lih wô, Jü tso keh-go z-ken, ngô
feh teh-cü: ng feh-zing wô hyiang ngô dao: dzih teng-tao
kyih-mih ngô wa tsih t'ing-meng. ²⁷ Üô-pah-lah-hen pô
yang teng ngeo song-peh Üô-pi-mi-lih: liang-'ô dô-kô lih-
iah. ²⁸ Üô-pah-lah-hen do ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang fông-
leh ih-t'ah di-fông. ²⁹ Üô-pi-mi-lih teng Üô-pah-lah-hen
wô, Ng dza-we fông keh ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang læ ih-
t'ah di-fông? ³⁰ Gyi wô, Ng dzong ngô-go siu-li tsih-ziu keh
ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang hao tso te-tsing z ngô gyüih
keh-k'eo tsing-go. ³¹ Sô-yi eo keh di-ming ^[1] Bih-z-pô, ing-
we liang-go nying læ keh-deo vah-tsiu ko-de. ³² Z-ka gyi-
lah læ Bih-z-pô lih-iah: Üô-pi-mi-lih teng gyi tsiang-
kyüing Fi-koh ziu dong-sing kyü Fi-li-z di-fông.

²² 介时候亚比米力等其将军非各来，等亚伯拉罕话：

「尔凡百所做个事干神明保佑尔。²³ 难间请尔朝神明罚咒
旤得好欺待我，等我儿子孙子。只有照我介个好好待尔，
尔也是介待我，等尔所耽搁个地方。」²⁴ 亚伯拉罕话：

「我会罚咒。」²⁵ 亚伯拉罕批评亚比米力为了井水个事
干，就是亚比米力个奴仆霸占其。²⁶ 亚比米力话：「谁做
箇个事干，我弗得知。尔弗曾话向我道，直等到今末我还
只听闻。」²⁷ 亚伯拉罕把羊等牛送拨亚比米力。两下大家
立约。²⁸ 亚伯拉罕驮七只雌个小羊放勒一埕地方。²⁹ 亚比
米力等亚伯拉罕话：「尔咋会放箇七只雌个小羊来一埕地
方？」³⁰ 其话：「尔从我个手里接受箇七只雌个小羊好做
对证是我掘箇口井个。」³¹ 所以讴箇地名别是巴^[1]，因为
两个人来箇头罚咒过了。³² 是介，其拉来别是巴立约。亚
比米力等其将军非各就动身归非利士地方。

[1] *Ziu-z Vah-tsiu-go tsing*. 就是罚咒个井。（原注）

³ Üô-pah-lah-hen cong jü-moh læ Bih-z-pô, læ keh-
deo gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô-go ming-deo, keh-we üong-

weh-go Jing-ming. ³⁴ Üô-pah-lah-hen hyü-to nyih-ts täen-koh læ Fi-li-z di-fông.

³³ 亚伯拉罕种树木来别是巴，来箇头求悬耶和華个名头，箇位永活个神明。³⁴ 亚伯拉罕许多日子耽搁来非利士地方。

Ts. XXII.

Keh-sing z-ken 'eo-deo Jing-ming s-s Üô-pah-lah-hen, eo gyi wô, Üô-pah-lah-hen! Gyi wô, Ngô læ-tong. ² Jing-ming wô, Ta-leh ng-go ng-ts, ziu-z ng dzih-din-go doh-
yang ng-ts Yi-sah, tseo-tao Mo-li di-fông ky'i: keh-deo læ Ngô sô ts-tin ng-go sæn, yüong hyin gyi tso væn-tsi.

箇星事干后头，神明试试亚伯拉罕，诬其话：「亚伯拉罕！」其话：「我来东。」² 神明话：「带勒尔个儿子，就是尔值钿个独养儿子以撒，走到摩利地方去。箇头来我所指点尔个山，用献其做燔祭。」

³ Üô-pah-lah-hen tsao-t'in-nyiang ky'i-sing, ky'in-leh li-ts, ta liang-go nu-boh teng gyi ng-ts Yi-sah, p'ih-leh hyin-tsi-go za, dong-sing tao Jing-ming ts-tin gyi-go di-fông ky'i. ⁴ Tao di-sæn nyih Üô-pah-lah-hen ngæn-tsing dæ-ky'i yün-yün k'en-kyin keh di-fông. ⁵ Üô-pah-lah-hen teng nu-boh wô, Ng teng li-ts læ dông-deo teng-tong, ngô teng siao-nying iao tao keh-deo ky'i pa-pa, ziu kyü-tao ng-lah di-fông læ. ⁶ Üô-pah-lah-hen ziu peh ng-ts Yi-sah pe-leh hyin-tsi-go za: gyi-zi siu-li do-leh ho teng tao: keh liang-go dô-kô ky'i. ⁷ Yi-sah teng ah-tia Üô-pah-lah-hen wô, Ngô ah-tia! Gyi wô, Ng-ts, ngô læ-tong. Gyi yi wô, Yiu ho teng za, dæn-z hyin-tsi-go siao-nyiang læ 'ah-li? ⁸ Üô-pah-lah-hen wô, Ngô-go ng-ts. Jing-ming we Zi be-bæn siao-nyiang hao tso tsi-veh: keh liang-go nying ziu-z-ka dô-kô ky'i-de. ⁹ Tseo-tao Jing-ming sô ts-tin-go di-fông, Üô-pah-lah-hen læ keh-deo zao ih-zo dæn, pô za diah-hao-ts, bo-leh ng-ts Yi-sah en-læ dæn-li-go za zông-teng. ¹⁰ Üô-pah-lah-hen sing-c'ih siu læ, do-leh tao iao sah gyi-go ng-

ts. ¹¹ K'eo-k'eo Yiæ-'o-wô-go t'in-s dzong t'in-li eo gyi, wô, Üô-pah-lah-hen, Üô-pah-lah-hen! Gyi wô, Ngô læ-tong. ¹² Yi wô, M-nao en siu læ siao-nying-go sing-zông, yia m-nao sông-'æ gyi: næn-kæn Ngô hyiao-teh ng z p'ô-gyü Jing-ming, ing-we ng-go ng-ts, ziu-z ng doh-yiang ng-ts, ng yia m-neh feh-sô-teh peh Ngô. ¹³ Üô-pah-lah-hen ngæn-tsing dæ-ky'i ih-k'en, k'en-kyin 'eo-pe yiu ih-tsah yüong-yiang, gyi-go koh læ jü-vong-li gah-djü-tih: Üô-pah-lah-hen tseo-ky'i, k'ô-leh keh-tsah yiang, dæ gyi-go ng-ts hyin-zông tso væn-tsi. ¹⁴ Üô-pah-lah-hen ts'ing-hwu keh di-fông ^[1] "Yiæ-'o-wô yih-læ": tao jü-kying wa wô, Læ Yiæ-'o-wô-go sæn-li k'eo-k'eo yiu be-hao-liao-go.

³ 亚伯拉罕早天亮起身，牵勒驴子，带两个奴仆等其儿子以撒，劈勒献祭个柴，动身到神明指点其个地方去。⁴ 到第三日亚伯拉罕眼睛抬起远远看见箇地方。⁵ 亚伯拉罕等奴仆话：「尔等驴子来荡头等东，我等小人要到箇头去拜拜，就归到尔拉地方来。」⁶ 亚伯拉罕就拨儿子以撒掇勒献祭个柴，其自手里驮勒火等刀，箇两个大家去。⁷ 以撒等阿

爹亚伯拉罕话：「我阿爹！」其话：「儿子，我来东。」
其又话：「有火等柴，但是献祭个小羊来何里？」⁸ 亚伯拉罕
话：「我个儿子，神明会自备办小羊好做祭物。」箇两
个人就是介大家去了。⁹ 走到神明所指点个地方，亚伯拉罕
来箇头造一座坛，把柴叠好仔，缚勒儿子以撒来坛里个
柴上顶。¹⁰ 亚伯拉罕伸出手来，驮勒刀要杀其个儿子。¹¹
扣扣耶和華个天使从天里讴其，话：「亚伯拉罕，亚伯拉罕
！」其话：「我来东。」¹² 又话：「𠵼得好安手来小人
个身上，也𠵼得好伤害其。难间我晓得尔是怕惧神明，因
为尔个儿子，就是尔独养儿子，尔也𠵼得弗舍得拨我。」¹³
亚伯拉罕眼睛抬起一看，看见后背有一只雄羊，其个角来
树缝里轧住的。亚伯拉罕走去，柯勒箇只羊，代其个儿子
献上做燔祭。¹⁴ 亚伯拉罕称呼箇地方「耶和華叶徠^[1]」。
到如今还话：「来耶和華个山里扣扣有备好料个。」

[1] *Ôh-wô Yiaë-‘o-wô we yü-be.* 或话耶和華会预备。（原注）

¹⁵ *Yiaë-‘o-wô-go t’in-s di-nyi tsao dzong t’in-li eo Üô-pah-lah-hen,* ¹⁶ *wô, Ing-we ng tso keh-go z-ken, m-neh feh-sô-teh ng-go ng-ts, ziu-z ng doh-yiang ng-ts, keh-lah*

Yiæ-‘o-wô wô, Ngô ts-tin Ngô-zi vah-tsiu, ¹⁷ Pih-ding we do-nyiang s-foh peh ng, peh ng-go ‘eo-dæ meo-meo-zing-zing to-ky‘i-læ, ziang t‘in-li-go sing-siu, ziang hæ-du-go sô-nyi; ping-ts‘ia ng-go ‘eo-dæ we teh-djoh ng dziu-dih-go dzing-meng. ¹⁸ Wa-yiu t‘in-‘ô væn-koh we dzong ng-go ‘eo-dæ teh-djoh foh-ky‘i: ing-we ng yi-kying i Ngô-go ‘ao-ling. ¹⁹ Keh-tsao Üô-pah-lah-hen cün-læ tao gyi nu-boh di-fông; gyi-lah ziu dô-kô dong-sing tseo-kyü Bih-z-pô: Üô-pah-lah-hen læ Bih-z-pô deng-loh.

¹⁵ 耶和華个天使第二遭从天里詎亞伯拉罕，¹⁶ 话：

「因为尔做箇个事干，旣得弗舍得尔个儿子，就是尔独养儿子，箇勒耶和華话：『我指点我自罚咒，¹⁷ 必定会大样赐福拨尔，拨尔个后代茂茂盛盛多起来，像天里个星宿，像海涂个沙泥。并且尔个后代会得着尔仇敌个城门。¹⁸ 还有天下万国会从尔个后代得着福气，因为尔已经依我个号令。』」¹⁹ 箇遭亞伯拉罕转来到其奴仆地方，其拉就大家动身走归别是巴。亞伯拉罕来别是巴庵落。

²⁰ Keh-sing z-ken 'eo-deo yiu nying t'ong-cü Üô-pah-lah-hen wô, Mih-kyüô teng ng ah-ko Nô-ngoh sang ng-ts.
²¹ Do ng-ts Wu-s, teng gyi ah-di Pu-s, teng Kyi-meo-li, ziu-z Üô-læn-go ah-tia; ²² Kyi-sih, Ha-so, Pih-dah, Ih-lah, Pe-t'u-li. ²³ Pe-t'u-li sang nön Li-pah-kyüô. Keh pah-go ng-ts, tu z Mih-kyüô teng Üô-pah-lah-hen ah-ko Nô-ngoh sô sang-go. ²⁴ Nô-ngoh-go ah-yi, ming-z Liu-mô, yia sang ng-ts, ziu-z Di-pah, Kyüô-'en, Da-'eh, Mô-kyüô.

²⁰ 箇星事干后头有人通知亚伯拉罕话：「密迦等尔阿哥拿鹤生儿子。²¹ 大儿子户斯，等其阿弟布斯，等基母利，就是亚兰个阿爹。²² 基薛、哈琐、必达、益拉、彼土利。²³ 彼土利生因利百加。箇八个儿子，都是密迦等亚伯拉罕阿哥拿鹤所生个。²⁴ 拿鹤个阿姨，名字流玛，也生子，就是提八、迦含、大辖、玛迦。」

Ts. XXIII.

Sah-lah go nyin-kyi ih-pah nyiæn-ts'ih shü: keh ziu-z
Sah-lah weh-tong-go ziu-shü. ² Sah-lah si-læ Kyi-lih-üô-pô
ziu-z Kyüô-nen di-fông-go Hyi-pah-leng. Üô-pah-lah-hen
ziu læ, we-leh Sah-lah æ-t'ong di-k'oh.

撒拉个年纪一百廿七岁，箇就是撒拉活东个寿岁。² 撒
拉死来基列亚巴，就是迦南地方个希伯仑。亚伯拉罕就
来，为了撒拉哀恸啼哭。

³ Üô-pah-lah-hen læ gyi si-nying-go min-zin bô-ky'i,
teng Heh nying wô, ⁴ Ngô tæen-koh ng-lah cong-nyiang tso
c'ih-meng nying: ts'ing ng peh ngô tso-veng-go di-kyi læ
ng-go di-fông, hao tsông ngô-go si-nying, sæn-leh ngô
k'en-kyin. ⁵ Heh nying we-teh Üô-pah-lah-hen teng gyi
wô, ⁶ Ah-lah-go Cü, ts'ing t'ing, Ng læ ah-lah cong-nyiang
tso tsing-djong go moh-pah; ng hao læ ah-lah veng-di li-
hyiang kæn-dzeh ting hao-go, ky'i tsông ng-go si-nying: z
ah-lah-go veng-mo, m-nying we kying-djü ng, peh ng hao
tsông ng-go si-nying. ⁷ Üô-pah-lah-hen lih-ky'i-læ, dziao-
leh keh di-fông-go pah-sing, ziu-z Heh nying keh-dzoh,

kyi-sing eo-tæn-tao. ⁸ Teng gyi-lah siang-liang, wô, Ziah-z
ng-go i-s k'eng peh ngô tsông si-nying, sæn-leh ngô k'en-
kyin, ka-ni ts'ing ng t'ing ngô, teng ngô gyiu-k'eng So-'eh-
go ng-ts Yi-feh-leng, ⁹ s-peh ngô gyi din-koh-li Mah-pi-lah-
go yüih; tsoh-tsoh t'ing gyi kô-din, peh ngô tso ts'æn-nyih
læ ng-go cong-nyiang tso veng-go di. ¹⁰ Yi-feh-leng læ Heh
nying cong-nyiang zo-tih. Heh-nying keh-dzoh teng væn-
pah tseo-tsing dzing-meng go tu t'ing-tong. Heh nying Yi-
feh-leng we-teh Üô-pah-lah-hen wô, ¹¹ Ngô-go Cü, hao-
vong: ts'ing t'ing ng: ngô song ng keh-go din, yia song ng
din-li-go yüih; læ ngô pah-sing min-zin song ng: ka-ni, ng
hao tsông ng-go si-nying. ¹² Üô-pah-lah-hen dziao-leh keh
di-fông-go pah-sing kyi-sing eo-tæn-tao. ¹³ Læ keh pah-
sing min-zin teng Yi-feh-leng wô, Ng k'eng-go shih-wô,
ts'ing t'ing ngô: ngô we peh ng din-kô: ng tsih-ziu-ts, ngô
hao læ keh-deo tsông ngô-go si-nying. ¹⁴ Yi-feh-leng we-
teh Üô-pah-lah-hen, wô, ¹⁵ Ngô-go Cü, ng ts'ing t'ing:
keh-go din dzih s-pah z-k'ah nying-ts: dæn-z ngô teng ng

yiú soh-go kyí-leng ní? ng hao ky'í tsông ng-go sí-nying. ¹⁶
Üô-pah-lah-hen t'ing Yi-feh-leng; ziu tsiao Yi-feh-leng læ
Heh nyíng mìn-zin sô wô-go, do-leh k'ah-shông t'ong-
'ang-go nyíng-ts s-pah z-k'ah tsing hao peh gyí.

³ 亚伯拉罕来其死人个面前爬起，等赫人话：⁴「我耽
搁尔拉中央做出门人。请尔拨我做坟个地基来尔个地方，
好葬我个死人，省勒我看见。」⁵ 赫人回答亚伯拉罕，等其
话：⁶「阿拉个主，请听，尔来阿拉中央做珍重个牧伯，尔
好来阿拉坟地里向拣择顶好个，去葬尔个死人。是阿拉个
坟墓，旆人会禁除尔，拨尔好葬尔个死人。」⁷ 亚伯拉罕立
起来，朝勒箇地方个百姓，就是赫人箇族，肌身伕带倒。⁸
等其拉商量，话：「若是尔个意思肯拨我葬死人，省勒我
看见，介呢请尔听我，等我求悬琐辖个儿子以弗仑，⁹ 赐拨
我其田角里麦比拉个穴，足足听其价钿，拨我做产业来尔
个中央做坟个地。」¹⁰ 以弗仑来赫人中央坐的。赫人箇族
等凡百走进城门个都听从。赫人以弗仑回答亚伯拉罕话：
¹¹「我个主，好留。请听尔，我送尔箇个田，也送尔田里个
穴，来我百姓面前送尔。介呢，尔好葬尔个死人。」¹² 亚

伯拉罕朝勒箇地方个百姓肌身伕带倒。¹³ 来箇百姓面前等以弗仑话：「尔肯个说话，请听我。我会拨尔田价。尔接受仔，我好来箇头葬我个死人。」¹⁴ 以弗仑回答亚伯拉罕，话：¹⁵「我个主，尔请听。箇个田值四百呢喀^[1]银子。但是我等尔有啥个计论呢？尔好去葬尔个死人。」¹⁶ 亚伯拉罕听以弗仑，就照以弗仑来赫人面前所话个，驮勒客商通行个银子四百呢喀整好拨其。

[1] shekel, 古希伯来重量单位，约 11.25 克

¹⁷ Yi-feh-leng-go din læ Mah-pi-lah, z Mæn-li-go te-min, gyi din lin yüih, teng din-li dön-ky'ün-go jü-moh, ¹⁸ tu ding-peh Üô-pah-lah-hen tso kyi-nyih, ziu-z Heh nying teng long-tsong tseo-tsing dzing-meng-go nying dô-kô tso te-tsing. ¹⁹ Keh-tsao Üô-pah-lah-hen tsông gyi ts'i-ts Sah-lah læ Mæn-li te-min, Mah-pi-lah din-li-go yüih. Mæn-li ziu-z Kyüô-nen di-fông-go Hyi-pah-leng. ²⁰ Z-ka Heh nying ding keh-go din lin gyi-go yüih peh Üô-pah-lah-hen tso veng-di-go kyi-nyih.

¹⁷ 以弗仑个田来麦比拉，是幔利个对面，其田连穴，
等田里团圈个树木，¹⁸ 都定拨亚伯拉罕做基业，就是赫人
等拢总走进城门个人大家做对证。¹⁹ 箇遭亚伯拉罕葬其妻
子撒拉来幔利对面，麦比拉田里个穴。幔利就是迦南地方
个希伯仑。²⁰ 是介赫人定箇个田连其个穴拨亚伯拉罕做坟
地个基业。

Ts. XXIV.

Üô-pah-lah-hen ziu-shü dziang, nyin-kyi lao-de: Yiæ-
‘o-wô yiang-yiang z-ken yi-kying s-foh peh gyi. ² Üô-pah-
lah-hen teng gyi oh-li tso tsong-kwun-go lao kô-nying wô,
Ng hao en ng-go siu læ ngô do-t‘e-‘ô. ³ Ngô s-teh ng ts-tin
keh-we t‘in-zông-go Jing-ming, di-‘ô-go Jing-ming, Yiæ-‘o-
wô, vah-tsiu, ngô deng-læ Kyüô-nen nying cong-nyiang,
gyi-go nön ng feh-k‘o we-leh ngô ng-ts də gyi tso ts‘i-ts. ⁴
Ng pih-iao tseo-kyü ngô peng-koh, læ ngô ts‘ing-kyün
cong-nyiang teng ngô ng-ts Yi-sah də ts‘i-ts. ⁵ Keh kô-

nying teng gyi wô, K'ong-p'ô nyü-nying feh-k'eng keng
ngô dông-deo læ; ngô hao ling ng-go ng-ts kyü-tao ng sô
tseo-c'ih-go di-fông feh? ⁶ Üô-pah-lah-hen wô, Ts'in-ding
ng m-nao ling ngô ng-ts tsæ kyü keh-deo ky'i. ⁷ T'in-zông-
go Jing-ming Yiæ-'o-wô ziu-z ling ngô c'ih ah-tia oh-li
ts'ing-kyün-go di-fông, teng ngô kông, yi teng ngô vah-
tsiu, wô, Ngô we pô keh-go di-fông s-peh ng-go 'eo-dæ Gyi
we ts'a Gyi t'in-s læ ng min-zin ky'i, s-teh ng hao dzong
keh-deo teng ngô ng-ts dæ ts'i-ts. ⁸ Ziah-z nyü-nying feh-
k'eng keng ng læ, ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-yü ng
siang-ken; tsih-z m-nao ling ngô ng-ts tsæ kyü keh-deo
ky'i. ⁹ Keh kô-nying en siu læ gyi cü-nying-kô Üô-pah-lah-
hen do-t'e-'ô, tsiao gyi-go shih-wô teng gyi vah-tsiu.

亚伯拉罕寿岁长，年纪老了。耶和华样样事干已经赐
福拨其。² 亚伯拉罕等其屋里做总管个老家人话：「尔好安
尔个手来我大腿下。³ 我使得尔指点箇位天上个神明，地下
个神明，耶和华，罚咒，我庵来迦南人中央，其个囡，尔
弗可为了我儿子抬其做妻子。⁴ 尔必要走归我本国，来我亲

眷中央等我儿子以撒抬妻子。」⁵ 箇家人等其话：「恐怕女人弗肯跟我荡头来，我好领尔个儿子归到尔所走出个地方弗？」⁶ 亚伯拉罕话：「千定尔旣得好领我儿子再归箇头去。⁷ 天上个神明耶和華，就是领我出阿爹屋里，亲眷个地方，等我讲，又等我罚咒，话：『我会把箇个地方赐拨尔个后代。其会差其天使来尔面前去，使得尔好从箇头等我儿子抬妻子。』⁸ 若是女人弗肯跟尔来，介呢我诬尔罚个咒弗与尔相干，只是旣得好领我儿子再归箇头去。」⁹ 箇家人安手来其主人家亚伯拉罕大腿下，照其个说话等其罚咒。

¹⁰ Keh kô-nying su-djông cong-kwun cü-nying-kô-go kô-kyi, ziu dzong cü-nying-kô-go loh-do li-hyang kæn jih-tsah loh-do ky'i, dong-sing tao Mi-sô-po-da-mi, Nô-ngoh-go dzing-li. ¹¹ Yia-kw'a, nyü-nying tseo-c'ih tang-shü-go z-'eo, kô-nying peh keh-sing loh-do gyü-leh dzing-nga, ih-k'eo tsing pin-yin. ¹² Gyi wô, Yiaë-'o-wô ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, gyiu Ng kyih-mih tô-hwô ngô z-ken dzing-kong, s eng-we peh ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen. ¹³ Ngô yin-dzæ lih-læ tsing pin-yin, dzing-li

nying-go nön tseo-c'ih-læ tang-shü. ¹⁴ Ngô ziah teng ih-go do-kwu-nyiang wô, Ts'ing ng, fông-leh bing peh ngô ky'üoh: gyi ziah wô, Ng-zi hao ky'üoh, ngô yia we tang-shü peh ng loh-do ky'üoh, ka-ni gyi z Ng zin-deo ding-hao peh Ng nu-boh Yi-sah-go: ngô ziu hao hyiao-teh Ng s eng-we peh ngô cü-nying-kô de.

¹⁰ 箇家人素常总管主人家个家计，就从主人家个骆驼里向拣十只骆驼去，动身到米所波大米，拿鹤个城里。¹¹ 夜快，女人走出打水个时候，家人拨箇星骆驼跪勒城外，一口井边沿。¹² 其话：「耶和华我主人家亚伯拉罕个神明，求尔今末朵化^[1]我事干成功，赐恩惠拨我主人家亚伯拉罕。¹³ 我现在立来井边沿，城里人个因走出来打水。¹⁴ 我若等一个大姑娘话：『请尔，放勒瓶拨我吃。』其若话：『尔自好吃，我也会打水拨尔骆驼吃。』介呢其是尔前头定好拨尔奴仆以撒个。我就好晓得尔赐恩惠拨我主人家了。」

[1] 赐福；保佑

¹⁵ Shih-wô feh-zing kông-hao, k'eo-k'eo Li-pah-kyüô, kyin-kah-deo pe-leh bing tseo-c'ih-læ: gyi z Üô-pah-lah-hen ah-ko Nô-ngoh-go ts'i-ts Mih-kyüô-go ng-ts Pe-t'u-li sô sang-go nön. ¹⁶ Gyi siang-mao ting hao-k'en, wa z dong-nyü, m-neh kô nying-ko: gyi tseo-loh tsing-li, bing tang-mun-ts tseo-zông-læ. ¹⁷ Kô-nying peng-long-ky'i nying-tsih gyi, wô, Ts'ing ng do-tin bing-li-go shü peh ngô ky'üoh. ¹⁸ Gyi wô, Ngô-go cü, ng ts'ing ky'üoh: ziu kw'a kw'a fông-leh bing læ siu-li peh gyi ky'üoh. ¹⁹ Peh gyi ky'üoh-hao-ts, do-kwu-nyiang yi wô, Ngô yia we tang-shü peh ng loh-do ky'üoh, teng-tao gyi-lah ky'üoh shông-kw'a. ²⁰ Gyi ziu kw'a-kw'a pô bing-li-go shü tao-læ zao-li, yi peng-tao tsing-li tang-shü, z we-leh keh-sing loh-do tang-go. ²¹ Keh-go nying ts'ing-ting k'en gyi, feh-sing feh-hyang, iao hyiao-teh Yiæ-'o-wô ko-jün s-peh gyi ih-lu jing-liu feh. ²² Keh-dziao loh-do ky'üoh-hao-ts, keh-go nying do-leh kying-ts bih-ky'ün ih-tsah, djong pun z-k'ah, wa-yiu kying-ts siu-gyüoh ih-te, djong jih-go z-k'ah, ²³ wô,

Ng z jü-go nön, ts'ing ng wô hyiang ngô dao: ng ah-tia oh-li yiu k'ong-oh hao peh ah-lah deng-soh feh? ²⁴ Dong-nyü teng gyi wô, Ngô z Mih-kyüô sang-peh Nô-ngoh-go ng-ts Pe-t'u-li-go nön. ²⁵ Yi teng gyi wô, Ah-lah oh-li ts'ao-liao tu yiu, yia yiu deng-soh-go di-fông. ²⁶ Keh-go nying ziu deo eo-tæn-tao pa-pa Yiæ-'o-wô, ²⁷ Z-ka wô, To-zia Yiæ-'o-wô, ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, feh-we ts'o-loh Gyi-go eng-we dzing-jih tao ngô cü-nying-kô: ng læ lu-zông Yiæ-'o-wô ling ngô tao ngô cü-nying-kô hyüong-di-go oh-li. ²⁸ Keh-go dong-nyü peng-ky'i, pô keh-sing z-ken, t'ong-cü ah-nyiang oh-li-go nying.

¹⁵ 说话弗曾讲好，扣扣利百加，肩胛头揩勒瓶走出来。其是亚伯拉罕阿哥拿鹤个妻子密迦个儿子彼土利所生个因。¹⁶ 其相貌顶好看，还是童女，旣得嫁人过。其走落井里，瓶打满仔走上来。¹⁷ 家人奔拢去迎接其，话：「请尔驮点瓶里个水拨我吃。」¹⁸ 其话：「我个主，尔请吃。」就快快放勒瓶来手里拨其吃。¹⁹ 拨其吃好仔，大姑娘又话：「我也会打水拨尔骆驼吃，等到其拉吃爽快。」²⁰

其就快快把瓶里个水倒来槽里，又奔到井里打水，是为了箇星骆驼打个。²¹ 箇个人清盯看其，弗声弗响，要晓得耶和華果然赐拨其一路顺流弗。²² 箇潮骆驼吃好仔，箇个人驮勒金子鼻圈一只，重半呢喀，还有金子手镯一对，重十个呢喀，²³ 话：「尔是谁个因，请尔话向我道。尔阿爹屋里有空屋好拨阿拉庵宿弗？」²⁴ 童女等其话：「我是密迦生拨拿鹤个儿子彼土利个因。」²⁵ 又等其话：「阿拉屋里草料都有，也有庵宿个地方。」²⁶ 箇个人就头伕带倒拜拜耶和華，²⁷ 是介话：「多谢耶和華，我主人家亚伯拉罕个神明，弗会错落其个恩惠诚实到我主人家。尔来路上耶和華领我到我主人家兄弟个屋里。」²⁸ 箇个童女奔起，把箇星事干，通知阿娘屋里个人。

²⁹ Li-pah-kyüô yiu ih-go hyüong-di ming-z kyiao-leh Lah-pæn: Lah-pæn peng-ky'i tao keh-go nying sô læ-kæn-go tsing pin-yin. ³⁰ Gyi k'en-kyin bih-ky'ün, teng gyüoh-ts læ gyi tsi-me-go siu-li, yia t'ing-meng tsi-me Li-pah-kyüô wô, Keh-go nying z-ka wô hyiang ngô dao, gyi ziu tseo-tao keh-go nying di-fông ky'i, p'ong-djoh gyi wa læ tsing pin-

yin, teng loh-do dô-kô lih-kæn. ³¹ Lah-pæn wô, Yiæ-‘o-wô sô s-foh-go nying, ts‘ing tseo-tsing-læ; dza-we lih-læ nga-deo ni? Ngô yi-kying be-bæn oh-lô teng loh-do deng-go di-fông.

²⁹ 利百加有一个兄弟名字叫勒拉班。拉班奔起到箇个人所来间个井边沿。³⁰ 其看见鼻圈，等镯子来其姊妹个手里，也听闻姊妹利百加话：「箇个人是介话向我道。」其就走到箇个人地方去，碰着其还来井边沿，等骆驼大家立间。³¹ 拉班话：「耶和华所赐福个人，请走进来，咋会立来外头呢？我已经备办屋落等骆驼庵个地方。」

³² Keh-go nying ziu tseo-tsing oh-li. Lah-pæn ka-leh loh-do pe-go tong-si, do ts‘ao-liao ü loh-do, yi do-leh shü gyiang keh nying-go kyiah teng keng-dzong nying-go kyiah. ³³ Yi pa ky‘üoh-zih læ gyi min-zin peh gyi ky‘üoh: dæn-z gyi wô, Ngô feh-zing kông zi-go læ-i, feh we ky‘üoh. Lah-pæn wô, Ng ts‘ing kông. ³⁴ Gyi wô, Ngô z Üô-pah-lah-hen-go kô-nying. ³⁵ Yiæ-‘o-wô yi-kying do-nyiang tô-hwô ngô cü-nying-kô, s-teh gyi we hying-wông, yi s-peh gyi

ngeo, yiang, kying-ts, nying-ts, nu-boh, ô-deo, loh-do, li-
 ts, keh-sing. ³⁶ Ngô cü-nying-kô-go ts'i-ts Sah-lah nyin-kyi
 lao-lao sang ng-ts peh ngô cü-nying-kô: cü-nying-kô væn-
 pah sô yiu-go, tu z kao-fu gyi. ³⁷ Ngô cü-nying-kô eo ngô
 vah-tsiu, wô, Ngô deng-tong Kyüô-nen di-fông nying-go
 nön ng feh-k'ô teng ngô ng-ts dæ gyi tso ts'i-ts. ³⁸ Ng pih-
 iao tseo-kyü ngô ah-tia oh-li, læ ngô zi-kô-nying cong-
 nyiang teng ngô ng-ts dæ ts'i-ts. ³⁹ Ngô teng cü-nying-kô
 wô, K'ong-p'ô nyü-nying feh-k'eng keng ngô læ? ⁴⁰ Gyi
 teng ngô wô, Ngô sô voh-z-go Yiæ-'o-wô we ts'a Gyi-go
 t'in-s dong-de ky'i, s-teh ng lu-zông jing-liu; ng pih ding
 dzong ng ah-tia oh-li zi-kô-nying cong-nyiang teng ngô ng-
 ts dæ ts'i-ts. ⁴¹ Ziah-z ng tao-leh ngô zi-kô-nying di-fông,
 ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-yü ng siang-ken: ziah-z
 gyi-lah feh-k'eng peh ng, ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-
 yü ng siang-ken. ⁴² Ngô kyih-mih-ts tao-leh tsing pin-yin,
 zi wô, Yiæ-'o-wô, Ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go
 Jing-ming! Ng ziah yin-dzæ s-teh ngô tseo-go lu jing-liu: ⁴³

ngô lih-læ tsing pin-yin p'ong-djoh do-kwu-nyiang læ tang-shü; ngô we teng gyi wô, Ts'ing ng do-tin bing-li-go shü peh ngô ky'üoh; ⁴⁴ ziah-z gyi teng ngô wô, Ng-zi hao ky'üoh, ngô yia we tang-shü peh ng loh-do ky'üoh; keh-go nyü-nying ziu-z Yiæ-'o-wô zin-deo sô ding-hao peh ngô cü-nying-kô ng-ts-go. ⁴⁵ Ngô sing-li wa feh-zing kông-wun, k'eo-k'eo Li-pah-kyüô kyin-kah-deo pe-leh bing c'ih-læ: tseo-loh tao tsing-pin tang-shü: ngô teng gyi wô, Ts'ing ng peh ngô ky'üoh. ⁴⁶ Gyi ziu kw'a-kw'a kyin-kah-deo-go bing fông-loh, wô, Ts'ing ky'üoh; ngô yia we peh ng loh-do ky'üoh: ngô ziu ky'üoh-de: gyi yia peh loh-do ky'üoh-de. ⁴⁷ Ngô meng gyi wô, Ng z jü-go nön? Gyi wô, Ngô z Mih-kyüô sang-peh Nô-ngoh-go ng-ts Pe-t'u-li-go nön: ngô ziu pô ky'ün fông læ gyi bih-deo-kwun, gyüoh-ts læ gyi siu-li. ⁴⁸ Ngô deo eo-tæn-tao, pa-pa Yiæ-'o-wô; coh-tsæn ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming Yiæ-'o-wô, we ying-dao ngô tsing-lu, hao dæ cü-nying-kô hyüong-di-go nön peh gyi-go ng-ts. ⁴⁹ Næn-kæn Ng ziah-z hao-hao

tsing-sing tao ngô cü-nying-kô, ka-ni wô hyiang ngô dao;
feh z-ka, yia wô hyiang ngô dao, s-teh ngô k'o-yi jing-siu-
pin ky'i, 'ôh-tsia tsia-siu-pin ky'i.

³² 箇个人就走进屋里。拉班解勒骆驼措个东西，驮草料喂骆驼，又驮勒水澆箇人个脚等跟从人个脚。³³ 又摆吃食来其面前拨其吃。但是其话：「我弗曾讲自个来意，弗会吃。」拉班话：「尔请讲。」³⁴ 其话：「我是亚伯拉罕个家人。」³⁵ 耶和华已经大样朵化我主人家，使得其会兴旺，又赐拨其牛、羊、金子、银子、奴仆、丫头、骆驼、驴子箇星。³⁶ 我主人家个妻子撒拉年纪老老生，儿子拨我主人家。主人家凡百所有个，都是交付其。³⁷ 我主人家诬我罚咒，话：『我庵东迦南地方人个囡，尔弗可等我儿子抬其做妻子。』³⁸ 尔必要走归我阿爹屋里，来我自家人中央等我儿子抬妻子。³⁹ 我等主人家话：「恐怕女人弗肯跟我来？」⁴⁰ 其等我话：「我所服侍个耶和华会差其个天使同队去，使得尔路上顺流，尔必定从尔阿爹屋里自家人中央等我儿子抬妻子。」⁴¹ 若是尔到了我自家人地方，介呢，我诬尔罚个咒弗与尔相干，若是其拉弗肯拨尔，介呢，我诬

尔罚个咒弗与尔相干。⁴² 我今末仔到了井边沿，自话：

『耶和华，我主人家亚伯拉罕个神明！尔若现在使得我走个路顺流。⁴³ 我立来井边沿碰着大姑娘来打水，我会等其话：「请尔驮点瓶里个水拨我吃」，⁴⁴ 若是其等我话：

「尔自好吃，我也会打水拨尔骆驼吃。」箇个女人就是耶和華前头所定好拨我主人家儿子个。』⁴⁵ 我心里还弗曾讲完，扣扣利百加肩胛头揸勒瓶出来。走落到井边打水。我等其话：『请尔拨我吃。』⁴⁶ 其就快快肩胛头个瓶放落，话：『请吃，我也会拨尔骆驼吃。』我就吃了，其也拨骆驼吃了。⁴⁷ 我问其话：『尔是谁个囡？』其话：『我是密迦生拨拿鹤个儿子彼土利个囡。』我就把圈放来其鼻头管，鐏子来其手里。⁴⁸ 我头伕带倒，拜拜耶和华，祝赞我主人家亚伯拉罕个神明耶和华，会引导我正路，好抬主人家兄弟个囡拨其个儿子。⁴⁹ 难间尔若是好好真心到我主人家，介呢话向我道，弗是介，也话向我道，使得我可以顺手边去，或者借手边去。』

⁵⁰ Lah-pæn teng Pe-t'u-li we-teh, z-ka wô, Keh-go z-ken dzong Yiæ-'o-wô ka læ: ah-lah feh neng-keo wô z teng

feh-z. ⁵¹ Ng k'en, Li-pah-kyüô læ ng min-zin: hao ta-leh
gyi ky'i, peh ng cü-nying-kô ng-ts tso ts'i-ts, tsiao Yiæ-'o-
wô-go feng-fu. ⁵² Üô-pah-lah-hen-go kô-nying t'ing-meng
gyi-lah shih-wô, ziu boh-tao di-yiang-li, pa-pa Yiæ-'o-wô.
⁵³ Kô-nying do-c'ih kying-nying-go siu-sih teng i-zông
keh-sing, song-peh Li-pah-kyüô; wa-yiu pao-pe tong-si
song gyi hyüong-di teng ah-nyiang. ⁵⁴ Gyi teng keng gyi-
go nying ky'üoh-ky'üoh hah-hah, soh-ko yia; t'in-nyiang
bô-ky'i, gyi ziu wô, Hao peh ngô kyü cü-nying-kô di-fông
ky'i ⁵⁵ Li-pah-kyüô hyüong-di teng ah-nyiang wô, Hao peh
do-kwu-nyiang teng ah-lah læ-tong kyi-nyih, ting siao jih-
nyih; 'eo-deo hao ky'i z-de. ⁵⁶ Gyi z-ka wô, M-nao tsu-djü
ngô, ing-we Yiæ-'o-wô s-teh ngô lu-zông ka jing-liu: ts'ing
ng, peh ngô kyü cü-nying-kô di-fông ky'i. ⁵⁷ Gyi-lah wô,
Ah-lah we eo do-kwu-nyiang læ, meng-meng gyi k'en. ⁵⁸
Ziu eo Li-pah-kyüô, teng gyi wô, Ng dzing-nyün teng keh-
go nying dô-kô ky'i feh? Gyi wô, Dzing-nyün-go. ⁵⁹ Gyi-lah
ziu song tsi-me Li-pah-kyüô lin gyi ah-bu, wa-yiu Üô-pah-

lah-hen-go kô-nying, teng keng gyi-go nying dô-kô ky'i. ⁶⁰
Yi coh-foh peh Li-pah-kyüô, z-ka wô, Ng z ah-lah go tsi-
me; dæn-nyün ng tso ts'in-væn nying-go ah-nyiang ng-go
'eo-dæ teh-djoh dziu-dih-go dzing-meng.

⁵⁰ 拉班等彼土利回答，是介话：「箇个事干从耶和華介来，阿拉弗能够话是等弗是。」⁵¹ 尔看，利百加来尔面前。好帶勒其去，拨尔主人家儿子做妻子，照耶和華个吩咐。」⁵² 亚伯拉罕个家人听闻其拉说话，就伏倒地垠里，拜拜耶和華。⁵³ 家人驮出金银个首饰等衣裳箇星，送拨利百加，还有宝贝东西送其兄弟等阿娘。⁵⁴ 其等跟其个人吃吃喝喝，宿过夜。天亮爬起，其就话：「好拨我归主人家地方去。」⁵⁵ 利百加兄弟等阿娘话：「好拨大姑娘等阿拉来东几日，顶少十日，后头好去是了。」⁵⁶ 其是介话：「旡得好阻住我，因为耶和華使得我路上介顺流。请尔，拨我归主人家地方去。」⁵⁷ 其拉话：「阿拉会讴大姑娘来，问问其看。」⁵⁸ 就讴利百加，等其话：「尔情愿等箇个人大家去弗？」其话：「情愿个。」⁵⁹ 其拉就送姊妹利百加连其阿哺，还有亚伯拉罕个家人，等跟其个人大家

去。⁶⁰ 又祝福拔利百加，是介话：「尔是阿拉个姊妹，但愿尔做千万人个阿娘，尔个后代得着仇敌个城门。」

⁶¹ Li-pah-kyüô teng keh-sing Ô-deo dong-sing, gyi-leh loh-do, keng-leh kô-nying: kô-nying ziu ling-leh Li-pah-kyüô ky'i. ⁶² Yi-sah deng-læ Nen-pin di-fông; dzong Bih-lah-hæ-læ keh-da lu ka læ. ⁶³ Yia-kw'a Yi-sah tseo-c'ih tao din-li, ^[1]iao s-ts'eng, k'eo-k'eo ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-kyin keh-sing loh-do læ-de. ⁶⁴ Li-pah-kyüô ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-kyin Yi-sah, ziu t'iao-loh loh-do. ⁶⁵ Gyi meng kô-nying, wô, Din-li læ-kæn tseo, læ nying-tsih ah-lah-go, keh-go nying z jü? Kô-nying wô, Z ngô cü-nying-kô. Li-pah-kyüô ziu do-leh siu-p'ao tsô zi-go min-k'ong. ⁶⁶ Kô-nying pô gyi sô tso-go z-ken tu t'ong-cü Yi-sah. ⁶⁷ Yi-sah ling-leh Li-pah-kyüô tseo-tsing ah-nyiang Sah-lah-go tsiang-bong-li, dæ gyi tso ts'i-ts; ping-ts'ia æ-sih gyi: dzong ah-nyiang si ts-'eo Yi-sah keh-tsao teh-djoh en-ŵe-de.

⁶¹ 利百加等箇星丫头动身，骑勒骆驼，跟勒家人。家人就领勒利百加去。⁶² 以撒庵来南边地方，从别拉海莱箇埭路介来。⁶³ 夜快以撒走出到田里，要思忖^[1]，扣扣眼睛抬起，看见箇星骆驼来了。⁶⁴ 利百加眼睛抬起，看见以撒，就跳落骆驼。⁶⁵ 其问家人，话：「田里来间走，来迎接阿拉个，箇个人是谁？」家人话：「是我主人家。」利百加就驮勒手帕遮自个面孔。⁶⁶ 家人把其所做个事干都通知以撒。⁶⁷ 以撒领勒利百加走进阿娘撒拉个帐篷里，抬其做妻子，并且爱惜其。从阿娘死之后以撒箇遭得着安慰了。

[1] *Ôh-wô, tao-kao*. 或话祷告。（原注）

Ts. XXV.

Üô-pah-lah-hen yi dæ ih-go ts'i-ts, ming-z kyiao-leh
Kyî-tu-lah. ² Gyi teng Üô-pah-lah-hen sang Sing-læn, Iah-
sæn, Mi-dæn, Mi-din, Ih-pah, Shü-üô. ³ Iah-sæn sang Z-pô

teng Ti-dæn. Ti-dæn-go ng-ts Üô-shü-li, Li-tu-z, Li-u-mi. ⁴
Mi-din-go ng-ts Yi-fah, Yi-feh, Ha-noh, Üô-pi-da, Yi-lah-
da. Keh tu z Kyi-tu-lah-go ts-seng.

亚伯拉罕又抬一个妻子，名字叫勒基都拉。² 其等亚伯
拉罕生心兰、约珊、米但、米甸、益八、书亚。³ 约珊生示
巴等底但。底但个儿子亚书利、利都是、利乌米。⁴ 米甸个
儿子以法、以弗、哈诺、亚比大、以拉大。箇都是基都拉
个子孙。

⁵ Üô-pah-lah-hen pô gyi sô yiu-go long-tsong peh Yi-
sah. Dæn-z Üô-pah-lah-hen weh-tong-go z-‘eo, gyi yia pô
tong-si peh keh-sing ah-yi-go ng-ts, ts‘a gyi-lah li-k‘æ ng-
ts Yi-sah tong-pun-pin ka ky‘i, tao tong-pin-go di-fông. ⁷
Üô-pah-lah-hen weh-tong-go nyih-ts, gyi nyin-kyi ih-pah
ts‘ih-jih-ng shü. ⁸ Üô-pah-lah-hen yiu-foh yiu-ziu, nyin-kyi
lao dön-ky‘i si-de, kyü gyi-zi-go dzoh-veng. ⁹ Gyi-go ng-ts
Yi-sah teng Yi-jih-mô-li tsông gyi læ Mæn-li te-min, Mah-
pi-lah-go yüih, ziu-z Heh nying So-‘eh-go ng-ts Yi-feh-
leng-go din-li; ¹⁰ Z Üô-pah-lah-hen hyiang Heh nying ma-

go din læ keh-deo Üô-pah-lah-hen teng gyi ts'i-ts Sah-lah tsông-kæn.

⁵ 亚伯拉罕把其所有个拢总拨以撒。但是亚伯拉罕活东个时候，其也把东西拨箇星阿姨个儿子，差其拉离开儿子以撒东半边介去，到东边个地方。⁷ 亚伯拉罕活东个日子，其年纪一百七十五岁。⁸ 亚伯拉罕有福有寿，年纪老断气死了，归其自个族份。⁹ 其个儿子以撒等以实玛利葬其来幔利对面，麦比拉个穴，就是赫人琐辖个儿子以弗仑个田里，¹⁰ 是亚伯拉罕向赫人买个田来箇头，亚伯拉罕等其妻子撒拉葬间。

¹¹ Üô-pah-lah-hen si ts-'eo Jing-ming s-foh peh gyi ng-ts Yi-sah; Yi-sah deng-læ Bih-lah-hæ-læ siang-gying.

¹¹ 亚伯拉罕死之后，神明赐福拨其儿子以撒，以撒庵来别拉海莱相近。

¹² Sah-lah-go ô-deo, Yiæ-gyih nyü-nying Yüô-kyiah sang-peh Üô-pah-lah-hen-go ng-ts Yi-jih-mô-li, gyi shü-dæ læ 'ô-veng. ¹³ Yi-jih-mô-li keh-sing ng-ts-go ming-z tsiao

gyi-lah ming-z, i gyi-lah-go shü-dæ ziu-z: Yi-jih-mô-li do
ng-ts Nyi-bæ-yiah, wa-yiu Kyi-dah, Iah-bih, Mih-sæn, ¹⁴
Mih-nô, T'u-m, Mô-sah, ¹⁵ Ha-dah, Di-mô, Ih-toh, Nô-fi-
jih, Gyi-ti-mô. ¹⁶ Keh-sing z Yi-jih-mô-li-go ng-ts, z gyi-lah-
go ming-z, tsiao gyi-go hyiang-ts'eng, gyi-go za-kyi, tso gyi
koh-kô jih-nyi-go moh-pah. ¹⁷ Yi-jih-mô-li-go ziu-shü ih-
pah sæn-jih-ts'ih shü, dön-ky'i si-de, kyü gyi-zi-go dzoh-
cong. ¹⁸ Gyi-lah deng-go di-fông dzong Ha-fi-lah tao Yiæ-
gyih siang-gying-go Shü-r, tao Üô-jih ky'i keh-da lu: keh-
go di-fông læ gyi cong hyüong-di-go min-zin.

¹² 撒拉个丫头，埃及女人夏甲生拔亚伯拉罕个儿子以
实玛利，其世代来下文。¹³ 以实玛利箇星儿子个名字照其
拉名字，依其拉个世代就是：以实玛利大儿子尼徘徊，还
有基达、押别、密衫、¹⁴ 密挪、土姆、玛撒、¹⁵ 哈达、提
玛、益督、拿非实、其底玛。¹⁶ 箇星是以实玛利个儿子，
是其拉个名字，照其个乡村，其个寨基，做其国家十二个
牧伯。¹⁷ 以实玛利个寿岁一百三十七岁，断气死了，归其

自个族种。¹⁸ 其拉庵个地方从哈腓拉到埃及相近个书珥，
到亚述去简埭路。简个地方来其众兄弟个面前。

¹⁹ Üô-pah-lah-hen ng-ts Yi-sah shü-dæ læ 'ô-veng.
Üô-pah-lah-hen sang Yi-sah. ²⁰ Yi-sah s-jih shü dæ Li-pah-
kyüô, z Pô-t'æn-üô-læn di-fông Üô-læn nying Pe-t'u-li-go
nön, Üô-læn nying Lah-pæn-go tsi-me. ²¹ Yi-sah we-leh
ts'i-ts feh sang, dæ gyi tao-kao Yiæ-'o-wô: Yiæ-'o-wô cing
gyi-go tao-kao, peh gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô ziu-t'æ. ²² T'æ
li-hyang-go ng-ts tsang-zao: ah-nyiang wô, Keh z-ken, ngô
dza-we z-ka? ziu ky'i meng Yiæ-'o-wô. ²³ Yiæ-'o-wô teng
gyi wô, Yiu liang-go koh-veng læ ng t'æ-li; yiu liang-
yang pah-sing we dzong ng du-bi feng-c'ih-læ: keh-go pah-sing
we gyiang-jü keh ih-go pah-sing: do-go we voh-z gyi siao-
go.

¹⁹ 亚伯拉罕儿子以撒世代来下文。亚伯拉罕生以撒。

²⁰ 以撒四十岁抬利百加，是巴坦亚兰地方，亚兰人彼土利
个囡，亚兰人拉班个姊妹。²¹ 以撒为了妻子弗生，代其祷
告耶和华。耶和华准其个祷告，拨其妻子利百加受胎。²²

胎里向个儿子争造，阿娘话：「箇事干，我咋会是介？」
就去问耶和華。²³ 耶和華等其话：「有两个国份来尔胎里，有两样百姓会从尔肚皮分出来。箇个百姓会强如箇一个百姓，大个会服侍其小个。」

²⁴ Teng sang-ts'æn nyih-ts tao, gyi-go t'æ-li z shông-sang. ²⁵ Deo ih-go sang-c'ih 'en-kyi-sing 'ong-'ong-go, ziang yiu bi-ao c'ün-tih ka: gyi-lah c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-sao. ²⁶ 'Eo-deo gyi ah-di sang-c'ih, siu nyiah-leh Yi-sao-go kyiah-'eo-keng, ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Yüô-koh: gyi sang-go z-'eo Yi-sah nyin-kyi loh-jih shü. ²⁷ Keh liang-go siao-nying do-ky'i-læ: Yi-sao ting we tang din-liah, z din-li-go nying: Yüô-koh deng-læ tsiang-bong-li, tso-nying p'oh-jih. ²⁸ Yi-sah æ-sih Yi-sao, ing-we hwun-hyi ky'üoh gyi loh go nyüoh; Li-pah-kyüô æ-sih Yüô-koh.

²⁴ 等生产日子到，其个胎里是双生。²⁵ 头一个生出咸肌身红红个，像有皮袄穿的介。其拉取其名字以扫^[1]。²⁶ 后头其阿弟生出，手捏勒以扫个脚后跟，就取其名字雅各^[2]。其生个时候以撒年纪六十岁。²⁷ 箇两个小人大起来。

以扫顶会打田猎，是田里个人。雅各庵来帐篷里，做人朴实。²⁸ 以撒爱惜以扫，因为欢喜吃其鹿个肉，利百加爱惜雅各。

[1] *Ziu-z 'Ong go*. 就是红个。（原注）

[2] *Ziu-z S-en-shün*. 就是使安选。（原注）

²⁹ *Yiu ih-tsao Yüô-koh ts kang: Yi-sao k'eo-k'eo dzong din-li kyü-læ, ky'ih-lih-de. Yi-sao teng Yüô-koh wô, Ngô ky'ih-lih-de, ts'ing ng pô keh 'ong-go kang peh ngô ky'üoh: keh-lah yi eo gyi ming-z* ^[1]*Yi-tong.* ³¹ *Yüô-koh wô, Kyih-mih ng pô tsiang-ts-go ts'æn-nyih ma-peh ngô.* ³² *Yi-sao wô, Ngô kw'a si-de: keh tsiang-ts-go ts'æn-nyih yü ngô yiu soh-go ih-c'ü ni?* ³³ *Yüô-koh wô, Ng kyih-mih vah-tsiu peh ngô. Yi-sao ziu te gyi vah-tsiu, pô tsiang-ts-go ts'æn-nyih ma-peh Yüô-koh.* ³⁴ *Yüô-koh do-leh ping teng 'ong-deo-kang peh Yi-sao: Yi-sao ky'üoh-ky'üoh hah-hah, dong-sing ky'i-de. Z-ka Yi-sao ky'ing-k'en keh tsiang-ts-go ts'æn-nyih.*

²⁹ 有一遭雅各煮羹：以扫扣扣从田里归来，吃力了。
以扫等雅各话：「我吃力了，请尔把箇红个羹拨我吃。箇
勒又诬其名字以东^[1]。³¹ 雅各话：「今末尔把长子个产业
卖拨我。」³² 以扫话：「我快死了，箇长子个产业于我有
啥个益处呢？」³³ 雅各话：「尔今末罚咒拨我。」以扫就
对其罚咒，把长子个产业卖拨雅各。³⁴ 雅各驮勒饼等红豆
羹拨以扫。以扫吃吃喝喝，动身去了。是介以扫轻看箇长
子个产业。

[1] *Ziu-z 'Ong go*. 就是红个。（原注）

Ts. XXVI.

Üô-pah-lah-hen z-'eo yiu hwông-nyin; 'eo-deo keh di-
fông yi yiu hwông-nyin; keh-lah Yi-sah tao Gyi-lah, Fi-li-z
wông Üô-pi-mi-lih di-fông ky'i. ² Yiæ-'o-wô yin-c'ih peh
Yi-sah k'en, teng gyi wô, M-nao tseo-loh Yiæ-gyih ky'i:
hao deng-læ Ngô sô ts-tin ng-go di-fông. ³ Ng hao tæen-koh

læ ts'-di, Ngô we teng ng dô-kô læ-tong, s-foh peh ng: we
pô keh-sing koh-veng tu s-peh ng lin ng-go 'eo-dæ. Ngô
zin-deo vah-tsiu peh ng ah-tia Üô-pah-lah-hen-go, keh-go
shih-wô pih-ding we tso-dzing; ⁴ Ngô we kô-ts'eo ng-go
'eo-dæ ziang t'in-li-go sing-siu ka to, pô keh-sing koh-
veng long-tsong s-peh ng-go 'eo-dæ: ping-ts'ia t'in-'ô
væn-koh we dzong ng-go 'eo-dæ teh-djoh foh-ky'i. ⁵ Ing-
we Üô-pah-lah-hen i Ngô-go shih-wô, siu Ngô-go cü-du,
'ao-ling, lih-li teng lih-fah.

亚伯拉罕时候有荒年，后头箇地方又有荒年，箇勒以撒
到其腊，非利士王亚比米力地方去。² 耶和华现出拨以撒
看，等其话：「旡得好走落埃及去，好庵来我所指点尔个
地方。」³ 尔好耽搁来此地，我会等尔大家来东，赐福拨
尔。会把箇星国份都赐拨尔连尔个后代。我前头罚咒拨尔
阿爹亚伯拉罕个，箇个说话必定会做成。⁴ 我会加凑尔个后
代像天里个星宿介多，把箇星国份拢总赐拨尔个后代，并
且天下万国会从尔个后代得着福气。⁵ 因为亚伯拉罕依我个
说话，守我个制度，号令、律例等律法。

⁶ Yi-sah deng-læ Gyi-lah. ⁷ Keh di-fông pah-sing meng-ky'i gyi ts'i-ts. Gyi wô, z ngô-go tsi-me: ing-we siang-mao hao-k'en, keh-lah feh-ken wô z gyi ts'i-ts, k'ong-p'ô keh di-fông-go nying we-leh Li-pah-kyüô iao sah gyi. ⁸ Keh-deo deng-leh dziang-kyiu, k'eo-k'eo Fi-li-z wông Üô-pi-mi-lih dzong k'æn-deo mông-c'ih-ky'i, k'en-kyin Yi-sah teng gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô læ-tih hyi-hyi. ⁹ Üô-pi-mi-lih eo Yi-sah, wô, Gyi jih-dzæ z ng ts'i-ts; ng dza wô z ng-go tsi-me? Yi-sah teng gyi wô, Ngô ts'eng-ts'eng k'ong-p'ô we-leh gyi sông-ming. ¹⁰ Üô-pi-mi-lih wô, Ng dza-we z-ka tao ah-lah? Ziah-yiu ih-go nying m-kwe m-kyü teng ng ts'i-ts dong-zông, z ng 'æ ah-lah væn-ze. ¹¹ Üô-pi-mi-lih ziu feng-fu cong pah-sing wô, Væn-pah væn-djoh keh-go nying teng gyi ts'i-ts-go, pih-iao si. ¹² Yi-sah læ keh di-fông kang-cong, tông-nyin siu-keh ih-pah be: Yiæ-'o-wô s-foh peh gyi. ¹³ Gyi tsing-nyih hying-wông, djoh-tsih kô-ts'eo, tso-leh do yiu-lao-de. ¹⁴ Gyi yiu hyü-to de-su ngeo-jiang, zing-to-siao yüong-nying. Fi-li-z nying ky'i gyi

feh-ko. ¹⁵ Gyi ah-tia Üô-pah-lah-hen z-'eo nu-boh sô
gyüih-kæn-go tsing, Fi-li-z nying long-tsong seh-seh, s na-
nyi din-mun. ¹⁶ Üô-pi-mi-lih teng Yi-sah wô, Ng hao li-k'æ
ah-lah ky'i, ing-we ng do-jü ah-lah.

⁶ 以撒来其腊。⁷ 箇地方百姓问起其妻子，其话：
「是我个姊妹」，因为相貌好看，箇勒弗敢话是其妻子，
恐怕箇地方个人为了利百加要杀其。⁸ 箇头庵勒长久，扣扣
非利士王亚比米力从槛头望出去，看见以撒等其妻子利百
加来的嬉戏。⁹ 亚比米力诶以撒，话：「其实在是尔妻子，
尔咋话是尔个姊妹？」以撒等其话：「我忖忖恐怕为了其
丧命。」¹⁰ 亚比米力话：「尔咋会是介到阿拉？若有一个
人旣规旣矩等尔妻子同床，是尔害阿拉犯罪。」¹¹ 亚比米
力就吩咐众百姓话：「凡百犯着箇个人等其妻子个，必要
死。」¹² 以撒来箇地方耕种，当年收割一百倍。耶和華賜
福拔其。¹³ 其整日兴旺，逐节加凑，做勒大有佬了。¹⁴ 其
有许多队数牛羊、盛多少佣人。非利士人气其弗过。¹⁵ 其
阿爹亚伯拉罕时候奴仆所掘间个井，非利士人拢总塞塞，

使淖泥填滿。¹⁶ 亚比米力等以撒话：「尔好离开阿拉去，
因为尔大如阿拉。」

¹⁷ Yi-sah ziu li-k'æ keh-deo, tah tsiang-bong læ Gyi-lah-go sæn-ao-li deng-loh. ¹⁸ Gyi ah-tia Üô-pah-lah-hen z-'eo gyüih-kæn-go tsing, ziu-z Üô-pah-lah-hen si ts-'eo, Fi-li-z nying sô seh-seh-go, Yi-sah tsæ gyüih gyi, dzing-gyiu tsiao ah-tia sô eo-go ming-z c'ü gyi ming-z. ¹⁹ Yi-sah-go nu-boh tao sæn-ao-li ky'i gyüih: læ keh-deo teh-djoh weh shü go tsing. ²⁰ Gyi-lah k'en-yang-go nying teng Yi-sah k'en-yang-go nying tsang-zao, wô, Keh-go shü z ah-lah-go. Ing-we teng gyi tsang-zao, keh-lah Yi-sah eo keh-k'eo tsing kyiao-leh ^[1]Yiæ-seh. ²¹ Tsæ gyüih ih-k'eo tsing, yi teng gyi tsang-zao: keh-lah eo gyi ^[2]Sih-nô. ²² Yi-sah li-k'æ keh-deo, tsæ gyüih ih-k'eo tsing: keh-tsao m-neh tsæ tsang-zao: keh-lah eo gyi ^[3]Li-'o-pah, wô, Yiæ-'o-wô nænkæn s-teh ah-lah kw'un-k'ong; ah-lah we læ ts'-di hying-wông-ky'i-læ. ²³ Yi-sah li-k'æ keh-deo, tao Bih-z-pô ky'i. ²⁴ Keh-yia Yiæ-'o-wô yin-c'ih peh gyi k'en, teng gyi wô,

Ngô z ng ah-tia Üô-pah-lah-hen Jing-ming; ng feh-yüong
p'ô, Ngô z teng ng dô-kô læ-tong: we-leh Ngô-go nu-boh
Üô-pah-lah-hen, we s-foh peh ng, kô-ts'eo ng-go 'eo-dæ.
25 Yi-sah læ keh-deo zao ih-zo dæn, tao-kao Yiæ-'o-wô-go
ming-deo, tah tsiang-bong; wa-yiu gyi-go nu-boh gyüih
tsing.

17 以撒就离开箇头，搭帐篷来其腊个山坳里庵落。¹⁸
其阿爹亚伯拉罕时候掘间个井，就是亚伯拉罕死之后，非
利士人所塞塞个，以撒再掘其，仍旧照阿爹所讴个名字取
其名字。¹⁹ 以撒个奴仆到山坳里去掘，来箇头得着活水个
井。²⁰ 其拉看羊个人等以撒看羊个人争造，话：「箇个水
是阿拉个。」因为等其争造，箇勒以撒讴箇口井叫勒埃色
[1]。²¹ 再掘一口井，又等其争造，箇勒讴其薛拿[2]。²² 以
撒离开箇头，再掘一口井。箇遭旣得再争造，箇勒讴其利
河伯[3]，话：「耶和華难间使得阿拉宽空，阿拉会来此地
兴旺起来。」²³ 以撒离开箇头，到别是巴去。²⁴ 箇夜耶和
華现出拨其看，等其话：「我是尔阿爹亚伯拉罕神明，尔
弗用怕，我是等尔大家来东。为了我个奴仆亚伯拉罕，会

賜福撥尔，加湊尔个后代。」²⁵ 以撒来箇头造一座坛，祷告耶和華个名头，搭帐篷，还有其个奴仆掘井。

[1] *Ziu-z Tsang-zao*. 就是争造。（原注）

[2] *Ziu-z Ün-ky'i*. 就是怨气。（原注）

[3] *Ziu-z Kw'un-k'ong*. 就是宽空。（原注）

²⁶ Üô-pi-mi-lih teng gyi beng-yiu Üô-wu-sah, teng tsiang-kyüing Fi-koh dzong Gyi-lah læ kyin Yi-sah. ²⁷ Yi-sah teng gyi-lah wô, Ng-lah ün-'eng ngô, ts'a ngô li-k'æ-leh ng-lah ky'i; næn-kæn dza-we tao ngô di-fông læ? ²⁸ Gyi-lah wô, Ah-lah k'en-kyin Yiæ-'o-wô jih-dzæ teng ng dô-kô læ-tong, keh-lah ah-lah wô, Næn-kæn ah-lah teng ng hao vah-tsiu: wa-yiu ng teng ah-lah hao lih-iah. ²⁹ Ng m-nao 'æ ah-lah, ziang ah-lah ka feh-zing væn-djoh ng, tæen-tsih hao-hao dæ ng, song ng en-en-tæn-tæn c'ih-ky'i: næn-kæn ng z dzong Yiæ-'o-wô teh-djoh foh-ky'i-de. ³⁰ Yi-sah we-leh keh-sing nying bæn-tsiu, gyi-lah ziu ky'üoh-ky'üoh hah-hah. ³¹ Di-nyi t'in-nyiang tsao bô-ky'i, dô-kô

vah-tsiu: Yi-sah song gyi-lah en-en-tæn-tæn kyü-ky'i. ³²
Keh-nyih Yi-sah-go nu-boh læ t'ong-pao gyi gyüih-tsing-
go z-ken; teng gyi wô, Ah-lah yi-kying teh-djoh shü-de. ³³
Ziu eo gyi ^[1]Z-pô: keh-lah tao jü-kying keh dzing-li di-
ming kyiao-leh ^[2]Bih-z-pô.

²⁶ 亚比米力等其朋友亚户撒，等将军非各从其腊来见
以撒。²⁷ 以撒等其拉话：「尔拉怨恨我，差我离开了尔拉
去，难间咋会到我地方来？」²⁸ 其拉话：「阿拉看见耶和
华实在等尔大家来东，箇勒阿拉话：『难间阿拉等尔好罚
咒，还有尔等阿拉好立约。』」²⁹ 尔旣得好害阿拉，像阿拉
介弗曾犯着尔，单只好好待尔，送尔安安耽耽出去。难间
尔是从耶和华得着福气了。」³⁰ 以撒为了箇星人办酒，其
拉就吃吃喝喝。³¹ 第二天亮早爬起，大家罚咒。以撒送其
拉安安耽耽归去。³² 箇日以撒个奴仆来通报其掘井个事
干，等其话：「阿拉已经得着水了。」³³ 就讴其示巴^[1]。
箇勒到如今箇城里地名叫勒别是巴^[2]。

[1] Ziu-z Vah-tsiu. 就是罚咒。（原注）

[2] Ziu-z Vah-tsiu go tsing. 就是罚咒个井。（原注）

³⁴ Yi-sao nyin-kyi s-jih shü dæ Heh nying Bih-li-go
nön Yiu-tih, teng Heh nying Yi-leng-go nön Pô-z-meh tso
ts'i-ts. ³⁵ Keh liang-go sing-vu s-teh Yi-sah teng Li-pah-
kyüô sing-li iu-meng.

³⁴ 以扫年纪四十岁抬赫人别利个因犹滴，等赫人以伦
个因巴是抹做妻子。³⁵ 箇两个新妇使得以撒等利百加心里
忧闷。

Ts. XXVII.

Yi-sah nyin-kyi lao z-‘eo, ngæn-tsing hwô-de m-neh
k'en-kyin, eo do ng-ts Yi-sao, teng gyi wô, Ngô-go ng-ts!
Gyi wô, Ngô læ-tong. ² Yi-sah wô, Ngô lao-de, feh hyiao-
teh kyi-z we si ³ Næn-kæn ng hao do kong tsin keh-sing
tong-si tao din-li ky'i, teng ngô ky'i k'ô loh. ⁴ Tso ngô sô
hwun-hyi ky'üoh-go mi-dao do-læ peh ngô ky'üoh; s-teh
ngô feh-zing si yi-zin, sing-li hao coh-foh ng. ⁵ Yi-sah teng

ng-ts Yi-sao wô-go z-‘eo, Li-pah-kyüô t’ing-meng-de: ‘eo-deo Yi-sao tao din-li ky’i, iao k’ô-leh loh læ.

以撒年纪老时候，眼睛花了，𠵼得看见，讴大儿子以扫，等其话：「我个儿子！」其话：「我来东。」² 以撒话：「我老了，弗晓得几时会死。³ 难间尔好驮弓箭筒星东西到田里去，等我去柯鹿。⁴ 做我所欢喜吃个味道驮来拨我吃，使得我弗曾死以前，心里好祝福尔。」⁵ 以撒等儿子以扫话个时候，利百加听闻了。后头以扫到田里去，要柯勒鹿来。

⁶ Li-pah-kyüô teng ng-ts Yüô-koh wô, Ngô t’ing-meng ng ah-tia teng ng ah-ko Yi-sao wô, ⁷ Teng ngô ky’i do loh tso hao-ky’üoh-go mi-dao peh ngô ky’üoh-ts; s-teh ngô feh-zing si yi-zin, hao læ Yiæ-‘o-wô-go min-zin coh-foh ng. ⁸ Næn-kæn ngô ng-ts, ng t’ing ngô-go shih-wô, tsiao ngô-go feng-fu. ⁹ Ng tao yang-de-li ky’i, do liang-tsah hao-hao-go siao sæn-yang; ngô we teng ng ah-tia tso gyi sô hwun-hyi ky’üoh-go mi-dao. ¹⁰ Ng do-ky’i peh ng ah-tia ky’üoh-ts, s-teh gyi feh-zing si yi-zin hao coh-foh ng. ¹¹

Yüô-koh teng ah-nyiang Li-pah-kyüô wô, Ng k'en, ngô-go
ah-ko Yi-sao kyi-sing z c'ih-mao-go, ngô-go kyi-sing z
kwông-wah-go. ¹² K'ong-p'ô ah-tia we moh-moh ngô, sôn
ngô z p'in-nying-go: ka-ni feh-neng-keo teh-djoh coh-foh,
fæn-cün ziu tsiu-mô. ¹³ Ah-nyiang teng gyi wô, Ngô ng-ts,
ng ziu tsiu-mô kwe-peh ngô-go sing-zông: tæen-tsih t'ing
ngô shih-wô, teng ngô ky'i do-leh-læ. ¹⁴ Gyi ziu ky'i do-læ,
kao-fu ah-nyiang: gyi ah-nyiang tso gyi ah-tia sô hwun-hyi
ky'üoh-go mi-dao. ¹⁵ Li-pah-kyüô do gyi do ng-ts Yi-sao
oh-li læ-tong-go hao-hao i-zông peh siao ng-ts Yüô-koh
c'ün. ¹⁶ Yi do siao sæn-nyang-go bi, kæ-leh Yüô-koh-go
siu, teng deo-kying kwông-wah-go di-fông. ¹⁷ Do-leh sô
be-bæn hao ky'üoh-go mi-dao teng ping, kao-fu ng-ts Yüô-
koh-go siu-li.

⁶ 利百加等儿子雅各话：「我听闻尔阿爹等尔阿哥以扫
话： ⁷ 『等我去驮鹿做好吃个味道拨我吃仔，使得我弗曾死
以前，好来耶和華个面前祝福尔。』 ⁸ 难间我儿子，尔听我
个说话，照我个吩咐。 ⁹ 尔到羊队里去，驮两只好好个小山

羊，我会等尔阿爹做其所欢喜吃个味道。¹⁰ 尔驮去拨尔阿爹吃仔，使得其弗曾死以前好祝福尔。」¹¹ 雅各等阿娘利百加话：「尔看，我个阿哥以扫肌身是出毛个，我个肌身是光滑个。¹² 恐怕阿爹会摸摸我，算我是骗人个，介呢弗能够得着祝福，反转就咒骂。」¹³ 阿娘等其话：「我儿子，尔受咒骂归拨我个身上。单只听我说话，等我去驮勒来。」¹⁴ 其就去驮来，交付阿娘。其阿娘做其阿爹所欢喜吃个味道。¹⁵ 利百加驮其大儿子以扫屋里来东个好好衣裳拨小儿子雅各穿。¹⁶ 又驮小山羊个皮，盖勒雅各个手，等头颈光滑个地方。¹⁷ 驮勒所备办好吃个味道等饼，交付儿子雅各个手里。

¹⁸ Yüô-koh tseo-tao ah-tia di-fông, wô, Ngô ah-tia! Gyi wô, Ngô læ-tong: ngô ng-ts, ng z jü? ¹⁹ Yüô-koh teng ah-tia wô, Ngô z ng do ng-ts Yi-sao; ing feng-fu ka tso: ts'ing ng bô-tæn-ky'i zo-ts, ky'üoh ngô loh-go nyüoh, s-teh ng sing-li hao coh-foh ngô. ²⁰ Yi-sah teng ng-ts wô, Ngô ng-ts, Ng dza-we p'ong-djoh-leh ka kw'a? Gyi wô, Ing-we ng-go Jing-ming Yiæ-'o-wô s-peh ngô jing-liu. ²¹ Yi-sah teng

Yüô-koh wô, Ngô ng-ts, ng tseo-long-læ, peh ngô moh-moh ng k'en, ng jih-dzæ z ngô ng-ts Yi-sao feh. ²² Yüô-koh tseo-long tao ah-tia di-fông: Yi-sah moh-moh gyi, wô, Sing-ing z Yüô-koh-go sing-ing; siu z Yi-sao-go siu. ²³ We-leh gyi siu yiu mao ziang ah-ko Yi-sao-go siu, keh-lah bin-feh-ts'ing-t'ong, ziu coh-foh gyi. ²⁴ Gyi wô, Ng jih-dzæ z ngô ng-ts Yi-sao feh? Yüô-koh wô, Z-go. ²⁵ Yi-sah yi wô, Do gyi long-læ peh ngô ky'üoh ng-ts-go loh nyüoh, s-teh ngô sing-li hao coh-foh ng. Yüô-koh ziu do-long peh ah-tia, ah-tia ky'üoh-de: yi do tsiu peh ah-tia, ah-tia hah-de. ²⁶ Gyi ah-tia Yi-sah teng gyi wô, Ngô ng-ts tseo-long-læ, ts'ing-ts'ing ngô cü. ²⁷ Yüô-koh ziu tseo-long ts'ing-ts'ing ah-tia cü: ah-tia hyüong-djoh gyi i-zông-go hyiang-ky'i, coh-foh gyi, wô, Ngô ng-ts-go hyiang-ky'i ziang Yiæ-'o-wô sô s-foh go din-li hyiang-ky'i. ²⁸ Dæn-nyün Jing-ming s-peh ng t'in-li-go lu-shü, di-t'u-go 'eo-jih, koh teng tsiu fong-fong tsoh-tsoh. ²⁹ Dæn-nyün pah-sing voh-z ng; lih-koh tu boh-tao pa ng: hyüong-di li-hyiang ng tso cü; dong meo-go ng-

ts yia boh-tao pa ng: væn-pah tsiu-mô ng-go we ziu tsiu-mô; coh-foh ng-go yia we ziu foh-ky'i.

¹⁸ 雅各走到阿爹地方，话：「我阿爹！」其话：「我来东。我儿子，尔是谁？」¹⁹ 雅各等阿爹话：「我是尔大儿子以扫。应吩咐介做。请尔爬带起坐仔，吃我鹿个肉，使得尔心里好祝福我。」²⁰ 以撒等儿子话：「我儿子，尔咋会碰着勒介快？」其话：「因为尔个神明耶和華賜撥我顺流。」²¹ 以撒等雅各话：「我儿子，尔走拢来，拨我摸摸尔看，尔实在是我儿子以扫弗。」²² 雅各走拢到阿爹地方。以撒摸摸其，话：「声音是雅各个声音，手是以扫个手。」²³ 为了其手有毛像阿哥以扫个手，箇勒辨弗清通，就祝福其。²⁴ 其话：「尔实在是我儿子以扫弗？」雅各话：「是个。」²⁵ 以撒又话：「驮其拢来拨我吃儿子个鹿肉，使得我心里好祝福尔。」雅各就驮拢拨阿爹，阿爹吃了，又驮酒拨阿爹，阿爹喝了。²⁶ 其阿爹以撒等其话：「我儿子走拢来，亲亲我嘴。」²⁷ 雅各就走拢亲亲阿爹嘴。阿爹嗅着其衣裳个香气，祝福其，话：「我儿子个香气像耶和華所賜福个田里香气。」²⁸ 但愿神明賜撥尔天里

个露水，地土个厚实，谷等酒丰丰足足。²⁹ 但愿百姓服侍尔，列国都伏倒拜尔，兄弟里向尔做主，同母个儿子也伏倒拜尔。凡百咒骂尔个会受咒骂，祝福尔个也会受福气。

³⁰ Yi-sah coh-foh Yüô-koh hao-de, Yüô-koh kông-kông li-k'æ ah-tia Yi-sah tseo-c'ih, k'eo-k'eo gyi ah-ko Yi-sao tang din-liah kyü-læ: ³¹ yia be-bæn-leh hao-ky'üoh-go mi-dao do-læ peh ah-tia: teng gyi ah-tia wô, Ts'ing ah-tia ky'i-læ, ky'üoh ng-ts-go loh nyüoh, s-teh ng sing-li hao coh-foh ngô. ³² Gyi ah-tia Yi-sah teng gyi wô, Ng z jü? Gyi wô, Ngô z ng-go ng-ts, ng do ng-ts Yi-sao. ³³ Yi-sah do-nyiang gwah-gwah-teo, wô, Jü ni? Ng feh-zing læ-go zin-deo, yi-kying do-leh loh nyüoh peh ngô, ngô long-tsong ky'üoh-ts coh-foh gyi-go, keh-go nying læ 'ah-li? Gyi pih-ding we teh-djoh foh-ky'i. ³⁴ Yi-sao t'ing-meng ah-tia shih-wô, 'ao-li-da-k'oh, teng ah-tia wô, Gyi ng coh-foh peh ngô. Ngô ah-tia 'ô! yia hao coh-foh peh ngô! ³⁵ Yi-sah wô, Ng ah-di t'eo-bun læ pô ng-go foh-ky'i deh-leh-ky'i-de. ³⁶ Yi-sao wô, C'ü gyi go ming-z ^[1]Yüô-koh jih-dzæ z-go: gyi yiu

liang-tsao tsin ngô we; zin-deo deh ngô tsiang-ts-go ts'æn-nyih, næn-kæn pô ngô-go foh-ky'i, yi deh-leh-ky'i-de. Gyi yi wô, Næn-dao m-kao hao tsæ coh-foh ngô ma? ³⁷ Yi-sah we-teh Yi-sao, wô, Ngô yi-kying lih Yüô-koh tso ng-go cü, s-teh cong hyüong-di tu voh-z gyi; ngô yi do-leh koh teng tsiu iang gyi; ngô-go ng-ts, næn-kæn ngô do soh-si peh ng ni. ³⁸ Yi-sao teng ah-tia wô, Ngô ah-tia, ng næn-dao tsih-yiu ka ih-tsao hao coh-foh ma? Ngô ah-tia 'ô! yia hao coh-foh peh ngô. Gyi ng coh-foh peh ngô. Yi-sao hyiang-hyang k'oh-ky'i-læ-de. ³⁹ Gyi ah-tia Yi-sah we-teh gyi, wô, Ng sô deng-go di-fông hao teh-djoh di-t'u-go 'eo-jih, teng t'in-zông kông-loh-læ-go lu-shü. ⁴⁰ Ng k'ao zi-go pao-kyin hao ko nyih-ts, yia we voh-z ng-go ah-di: teng-tao ng công-gyün-go z-'eo t'eh-diao gyi-go ah li-k'æ ng-go deo-kying.

³⁰ 以撒祝福雅各好了，雅各刚刚离开阿爹以撒走出，扣扣其阿哥以撒打田猎归来。³¹ 也备办了好吃个味道驮来拨阿爹，等其阿爹话：「请阿爹起来，吃儿子个鹿肉，使得尔心里好祝福我。」³² 其阿爹以撒等其话：「尔是

谁？」其话：「我是尔个儿子，尔大儿子以扫。」³³ 以撒大样刮刮抖，话：「谁呢？尔弗曾来个前头，已经驮勒鹿肉拨我，我拢总吃仔祝福其个，箇个人来何里？其必定会得着福气。」³⁴ 以扫听闻阿爹说话，号泪大哭，等阿爹话：「求尔祝福拨我。我阿爹嘎！也好祝福拨我！」³⁵ 以撒话：「尔阿弟偷伴来把尔个福气夺了去了。」³⁶ 以扫话：「取其个名字雅各^[1]实在是个。其有两遭占我位。前头夺我长子个产业，难间把我个福气，又夺了去了。」其又话：「难道旤告好再祝福我吗？」³⁷ 以撒回答以扫，话：「我已经立雅各做尔个主，使得众兄弟都服侍其。我又驮勒谷等酒养其。我个儿子，难间我驮啥西拨尔呢？」³⁸ 以扫等阿爹话：「我阿爹，尔难道只有介一遭好祝福吗？我阿爹嘎！也好祝福拨我。求尔祝福拨我。」以扫响响哭起来了。³⁹ 其阿爹以撒回答其，话：「尔所庵个地方好得着地土个厚实，等天上降落来个露水。⁴⁰ 尔靠自个宝剑好过日子，也会服侍尔个阿弟。等到尔掌权个时候，脱掉其个轭离开尔个头颈。」

[1] *Ziu-z Tsin-we-ts-go*. 就是占位子个。（原注）

⁴¹ Yi-sao, we-leh ah-tia coh-foh-go z-ken, ün-‘eng
 Yüô-koh: gyi sing-li wô, Ah-tia sông-z-go nyih-ts gying-de;
 ka z-‘eo ngô pih-ding sah-diao ah-di Yüô-koh. ⁴² Do ng-ts
 Yi-sao keh-sing shih-wô, yiu nying t’ong-cü Li-pah-kyüô;
 gyi ziu ts’a nying eo siao ng-ts Yüô-koh, teng gyi wô, Ng
 ah-ko Yi-sao iao sah-diao ng, c’ih gyi-go ky’i: ⁴³ ka-ni ngô
 ng-ts, yüong i ngô-go shih-wô, dong-sing dao-tao Ha-læn,
 ngô hyüong-di Lah-pæn-go di-fông ky’i: ⁴⁴ læ keh-deo
 deng kyi-nyih, teng ng ah-ko ky’i ko-deo-ts. ⁴⁵ Ziu-z gyi
 ‘eng ng-go ky’i bing-loh-de, mông-kyi ng sô tao gyi-go z-
 ken; ngô ziu we ts’a nying læ eo ng dzong keh-deo kyü-læ.
 Ngô dza-hao ih-nyih sông-diao ng liang-go nying ma? ⁴⁶
 Li-pah-kyüô teng Yi-sah wô, We-leh Heh nying-go nön ngô
 tso-nying tu in-væn-de: ziah-z Yüô-koh yia dæ Heh nying-
 go nön tso ts’i-ts, ziang ts’-di-go nyü-nying ka, ngô tso-
 nying yiu soh-go hao-c’ü ni?

⁴¹ 以扫为了阿爹祝福个事干，怨恨雅各。其心里话：

「阿爹丧事个日子近了，介时候我必定杀掉阿弟雅各。」 ⁴²

大儿子以扫星说话，有人通知利百加。其就差人讴小子雅各，等其话：「尔阿哥以扫要杀掉尔，出其个气。⁴³介呢我儿子，用依我个说话，动身逃到哈兰，我兄弟拉班个地方去。⁴⁴来箇头庵几日，等尔阿哥气过头仔。⁴⁵就是其恨尔个气平落了，忘记尔所到其个事干，我就会差人来讴尔从箇头归来。我咋好一日丧掉尔两个人吗？」⁴⁶利百加等以撒话：「为了赫人个因我做人都厌烦了。若是雅各也抬赫人个因做妻子，像此地个女人介，我做人有啥个好处呢？」

Ts. XXVIII.

Yi-sah eo Yüô-koh, coh-foh gyi, yi feng-fu gyi, wô, Ng
m-nao dæ Kyüô-nen nying-go nön tso ts'i-ts. ² Hao dong-
sing tao Pô-t'æn-üô-læn ky'i tao ng nga-kong Pe-t'u-li-go
oh-li; læ keh-deo dzong ng nyiang-gyiu Lah-pæn-go nön
cong-nyiang c'ü ih-go ts'i-ts. ³ Dæn-nyün djün-neng-go
Jing-ming s foh-ky'i peh ng, s-teh ng 'eo-dæ meo-meo-

zing-zing to-ky'i-læ, tso leng-ts'in-leng-væn-go pah-sing. ⁴
Wa-yiu pô Üô-pah-lah-hen-go foh-ky'i s-peh ng lin ng-go
'eo-dæ, hao tsih-ziu Jing-ming sô s-peh Üô-pah-lah-hen-
go di-fông, ziu-z ng yin-dzæ tæen-koh-tong-go di-fông. ⁵ Yi-
sah ts'a Yüô-koh ky'i; gyi ziu tseo-tao Pô-t'æn-üô-læn, ky'i
kyin Üô-læn nying Pe-t'u-li-go ng-ts Lah-pæn; ziu-z Yi-sao
teng Yüô-koh ah-nyiang Li-pah-kyüô-go hyüong-di.

以撒讴雅各，祝福其，又吩咐其，话：「尔旣得好抬
迦南人个因做妻子。² 好动身到巴坦亚兰去，到尔外公彼土
利个屋里；来箇头从尔娘舅拉班个因中央娶一个妻子。³ 但
愿全能个神明赐福气拨尔，使得尔后代茂茂盛盛多起来，
做论千论万个百姓。⁴ 还有把亚伯拉罕个福气赐拨尔连尔个
后代，好接受神明所赐拨亚伯拉罕个地方，就是尔现在耽
搁东个地方。」⁵ 以撒差雅各去，其就走到巴坦亚兰，去见
亚兰人彼土利个儿子拉班，就是以扫等雅各阿娘利百加个
兄弟。

⁶ Yi-sao k'en-kyin Yi-sah coh-foh Yüô-koh, ts'a gyi tao
Pô-t'æn-üô-læn ky'i, iao læ keh-deo dæ ts'i-ts; ping-ts'ia

coh-foh-go z-‘eo feng-fu gyi, wô, Ng m-nao dæ Kyüô-nen
nying-go nön tso ts‘i-ts: ⁷ k‘en-kyin Yüô-koh i-leh tia-
nyiang tao Pô-t‘æn-üô-læn ky‘i-de; ⁸ Yi-sao ziu hyiao-teh
Kyüô-nen nying-go nön z ah-tia Yi-sah feh-hwun-hyi-go:
keh-lah Yi-sao tao Yi-jih-mô-li-go oh-li, ü gyi sô yiu-go ts‘i-
ts ts-nga, yi dæ Mô-ha-lah tso ts‘i-ts: ziu-z Üô-pah-lah-hen
ng-ts Yi-jih-mô-li-go nön, Nyi-bæ-yiah-go tsi-me.

⁶ 以扫看见以撒祝福雅各，差其到巴坦亚兰去，要来箇
头抬妻子，并且祝福个时候吩咐其，话：「尔旣得好抬迦
南人个因做妻子。」⁷ 看见雅各依了爹娘到巴坦亚兰去了。
⁸ 以扫就晓得迦南人个因是阿爹以撒弗欢喜个。箇勒以扫到
以实玛利个屋里，于其所有个妻子之外，又抬玛哈拉做妻
子，就是亚伯拉罕儿子以实玛利个因，尼俳药个姊妹。

¹⁰ Yüô-koh li-k‘æ Bih-z-pô, dziao-leh Ha-læn ka ky‘i.
¹¹ Tseo-tao ih-t‘ah di-fông, nyih-deo yi-kying loh-sæn, ziu
soh-ko yia, pô keh di-fông-go zah-deo tông tsing-deo, læ
keh-deo kw‘eng-joh-de. Gyi tso mông, k‘en-kyin yiu lu-t‘æ
fông-læ di-ying-li, zông-deo bang-djoh t‘in, Jing-ming-go

t'in-s læ-tih tseo-zông tseo-loh ¹³ Yiæ-'o-wô lih-læ gyi zông-deo, wô, Ngô z Yiæ-'o-wô, ng tsu-tsong Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, teng Yi-sah-go Jing-ming; yin-dzæ ng sô kw'eng-go di-fông, Ngô we s-peh ng teng ng-go 'eo-dæ. ¹⁴ Ng-go 'eo-dæ we ziang di-jiang-li-go hwe-dzing: ng we yin-k'æ tao tong-nen-si-poh: ping-ts'ia t'in-'ô keh-sing dzoh-veng tu we dzong ng, teng ng-go 'eo-dæ teh-djoh foh-ky'i. ¹⁵ Ngô z teng ng dô-kô læ-tong, ng sô tao-go di-fông we pao-yiu ng, tsæ ling ng cün keh di-fông læ; Ngô feh-we ky'i-diao ng teng-tao Ngô teng ng sô wô-go tu tso dzing-kong.

¹⁰ 雅各离开别是巴，朝勒哈兰介去。¹¹ 走到一埭地方，日头已经落山，就宿过夜，把箇地方个石头当枕头，来箇头困熟了。¹² 其做梦，看见有路梯放来地垌里，上头碰着天，神明个天使来的走上走落。¹³ 耶和华立来其上头，话：「我是耶和华，尔祖宗亚伯拉罕个神明，等以撒个神明。现在尔所困个地方，我会赐拨尔等尔个后代。¹⁴ 尔个后代会像地垌里个灰尘。尔会延开到东南西北，并且

天下箇星族份都会从尔，等尔个后代得着福气。¹⁵ 我是等尔大家来东，尔所到个地方会保佑尔，再领尔转箇地方来，我弗会弃掉尔等到我等尔所话个都做成功。」

¹⁶ Yüô-koh diao-kao-cün-læ wô, Yiæ-‘o-wô jih-dzæ læ dông-deo, ngô tao feh hyiao-teh. ¹⁷ Ziu p’ô-gyü, wô, Keh-go di-fông dza p’ô ni! Keh ky’i feh-z Jing-ming-go oh, t’in-go meng ma? ¹⁸ Yüô-koh tsao-t’in-nyiang bô-ky’i, do-leh tông tsing-deo-go zah-deo lih-ky’i tso djü-ts, pô yiu kyiao-læ gyi zông-deo. ¹⁹ Ziu c’ü gyi di-ming ^[1]Pah-deh-li: keh dzing-li peng-læ z kyiao-leh Lu-s. ²⁰ Yüô-koh hyü nyün-sing wô, Jing-ming ziah teng ngô dô-kô læ-tong, pao-yiu ngô sô tseo-go lu, peh ngô ky’üoh-zih i-c’ün, ²¹ s-teh ngô en-en-ŵeng-ŵeng kyü ah-tia-go oh-li, ka-ni Yiæ-‘o-wô pih-ding tso ngô-go Jing-ming. ²² Ngô sô lih-go djü-ts, keh-kw’e zah-deo, tsiang-læ hao tso Jing-ming-go oh: væn-pah Ng s-peh ngô-go, ngô pih-ding jih-kwu teh-ih hyin-peh Ng.

¹⁶ 雅各调觉转来话：「耶和華實在來蕩頭，我倒弗曉得。」¹⁷ 就怕惧，话：「箇个地方咋怕呢！箇豈弗是神明

个屋，天个门吗？」¹⁸ 雅各早天亮爬起，驮勒当枕头个石头立起做柱子，把油浇来其上头。¹⁹ 就取其地名伯特利^[1]，箇城里本来是叫勒路斯。²⁰ 雅各许愿心话：「神明若等我大家来东，保佑我所走个路，拨我吃食衣穿，²¹ 使得我安安稳稳归阿爹个屋里，介呢耶和华必定做我个神明。²² 我所立个柱子，箇块石头，将来好做神明个屋。凡百尔赐拨我个，我必定十股得一献拨尔。」

[1] *Ziu-z Jing-ming go oh*. 就是神明个屋。（原注）

Ts. XXIX.

Yüô-koh ziu dong-sing tao tong-pin nying-go di-fông.

² K'en-kyin din-li ih-k'eo tsing, yiu sæn-de yiang keh-deo kw'eng-kæn: ing-we su-djông keh-sing yiang z dzong keh-k'eo tsing ky'üoh-shü: kæ tsing-k'eo-go zah-deo z do-go. ³ Teng-tao long-tsong yiang-de jü-long-læ-de, ziu fah-ko tsing-k'eo-li-go zah-deo peh yiang ky'üoh-shü: 'eo-deo

tsing-k'eo dzing-gyiu yüong zah-deo kæ-hao. ⁴ Yüô-koh
teng gyi-lah wô, Hyüong-di, ng dzong 'ah-li læ-go? Gyi-lah
wô, Ah-lah dzong Ha-læn læ-go. ⁵ Yi teng gyi-lah wô, Ng
nying-teh Nô-ngoh-go ng-ts Lah-pæn feh? Gyi-lah wô,
Nying-teh go. ⁶ Yüô-koh teng gyi-lah wô, Gyi hao feh? Gyi-
lah wô, Hao-go: ng k'en, gyi nön Lah-kyih ken-leh yiang
læ-de. ⁷ Yüô-koh wô, Nyih-deo wa kao-kao-go, feh-z cong-
sang jü-long z-'eo: 'o-feh peh yiang ky'üoh-leh shü, tsæ
ky'i ü-ü gyi. ⁸ Gyi-lah wô, Long-feh-læ-go; iao teng-tao
long-tsong yiang-de tu jü-long, hao fah-ko tsing-k'eo-li-go
zah-deo, peh yiang ky'üoh shü.

雅各就动身到东边人个地方。² 看见田里一口井，有三
队羊箇头困间；因为素常箇星羊是从箇口井吃水。盖井口
个石头是大个。³ 等到拢总羊队聚拢来了，就发过井口里个
石头拨羊吃水，后头井口仍旧用石头盖好。⁴ 雅各等其拉
话：「兄弟，尔从何里来个？」其拉话：「阿拉从哈兰来
个。」⁵ 又等其拉话：「尔认得拿鹤个儿子拉班弗？」其拉
话：「认得个。」⁶ 雅各等其拉话：「其好弗？」其拉话：

「好个。尔看，其因拉结赶勒羊来了。」⁷ 雅各话：「日头还高高个，弗是众牲聚拢时候，何弗拨羊吃了水，再去喂喂其。」⁸ 其拉话：「弄弗来个，要等到拢总羊队都聚拢，好发过井口里个石头，拨羊吃水。」

⁹ Teng gyi-lah kông-go z-‘eo, k’eo-k’eo Lah-kyih ken-leh ah-tia yang læ-de; ing-we ah-tia yang z gyi sô kwungo. ¹⁰ Yüô-koh k’en-kyin nyiang-gyiu Lah-pæn-go nön Lah-kyih, teng nyiang-gyiu Lah-pæn-go yang, ziu tseolong-ky’i, fah-ko tsing-k’eo-li-go zah-deo, peh nyiang-gyiu Lah-pæn-go yang ky’üoh shü. ¹¹ Yüô-koh teng Lah-kyih ts’ing-cü, hyiang-hyiang k’oh-ky’i-læ-de. ¹² Yüô-koh wô hyiang Lah-kyih dao, zi z gyi ah-tia-go nga-sang, Li-pah-kyüô-go ng-ts: Lah-kyih ziu peng-ky’i t’ong-cü ah-tia. ¹³ Lah-pæn t’ing-meng nga-sang Yüô-koh læ-de, ziu peng-c’ih nying-tsih gyi, bao-leh gyi, ts’ing-cü, ling gyi tseotsing oh-li: Yüô-koh pô keh-sing z-ken tu kao-su Lah-pæn. ¹⁴ Lah-pæn teng gyi wô, Ng jih-dzæ z ngô kweh-deo, ngô-go nyüoh: ziu teng gyi dô-kô deng-leh ih-ko yüih.

⁹ 等其拉讲个时候，扣扣拉结赶勒阿爹羊来了，因为阿爹羊是其所管个。¹⁰ 雅各看见娘舅拉班个因拉结，等娘舅拉班个羊，就走拢去，发过井口里个石头，拨娘舅拉班个羊吃水。¹¹ 雅各等拉结亲嘴，响响哭起来了。¹² 雅各话向拉结道，自是其阿爹个外甥，利百加个儿子，拉结就奔去通知阿爹。¹³ 拉班听闻外甥雅各来了，就奔出迎接其，抱勒其，亲嘴，领其走进屋里。雅各把箇星事干都告诉拉班。¹⁴ 拉班等其话：「尔实在是我骨头，我个肉。」就等其大家庵勒一个月。

¹⁵ Lah-pæn teng Yüô-koh wô, Ng se-tsih z ngô-go nga-sang, næn-dao hao bah-bah teng ngô tso z-ken ma? Ng wô hyiang ngô dao, ng kong-din dza-go? ¹⁶ Lah-pæn yiu liang-go nön: do-nön ming-z Li-üô, siao-nön ming-z Lah-kyih. ¹⁷ Li-üô ngæn-tsing yiu mao-bing, Lah-kyih siang-mao hao-k'en tsông-mun. ¹⁸ Yüô-koh æ-sih Lah-kyih: keh-lah wô, Ngô we-leh ng siao-nön Lah-kyih dzing-nyün voh-z ng ts'ih-nyin kong-fu. ¹⁹ Lah-pæn wô, Pô nön hyü-peh bih-nying, feh-jü hyü-peh ng: ka-ni ng hao ngô dô-kô deng-

tong. ²⁰ Yüô-koh we-leh Lah-kyih voh-z ts'ih-nyin: ing-we ting æ-sih gyi, keh-lah k'en ts'ih nyin ziang kyi-nyih kong-fu ka.

¹⁵ 拉班等雅各话：「尔虽即是我个外甥，难道好白白等我做事干吗？尔话向我道，尔工钿咋个？」¹⁶ 拉班有两个囡：大囡名字利亚，小囡名字拉结。¹⁷ 利亚眼睛有毛病，拉结相貌好看装满。¹⁸ 雅各爱惜拉结，箇勒话：「我为了尔小囡拉结情愿服侍尔七年工夫。」¹⁹ 拉班话：「把囡许拨别人，弗如许拨尔，介呢尔好我大家庵东。」²⁰ 雅各为了拉结服侍七年，因为顶爱惜其，箇勒看七年像几日工夫介。

²¹ Yüô-koh teng Lah-pæn wô, Ngô-go nyih-ts yi-kying mun-de; ts'ing ng, pô ts'i-ts peh ngô, s-teh ngô hao teng gyi dong-zông. ²² Lah-pæn ziu jü-long keh di-fông-go cong-nying, bæn tsiu. ²³ Yia-tao pô gyi do-nön Li-üô ling-ky'i peh Yüô-koh: Yüô-koh teng gyi dong-zông. ²⁴ Lah-pæn yi pô ô-deo Sih-p'ô peh gyi nön Li-üô tso ô-deo. ²⁵ Di-nyi t'in-nyiang Yüô-koh k'en-kyin z Li-üô, teng Lah-pæn

wô, Ng dza-we z-ka də ngô? Ngô ky'i-feh-z we-leh Lah-kyih voh-z ng-go ma? Dza-we hong-p'in ngô? ²⁶ Lah-pæn wô, Feh-zing kô do-go, sin kô siao-go, læ ah-lah di-fông keh z tso-feh-læ-go. ²⁷ Ng hao mun gyi ts'ih-nyih-go nyih-ts, ah-lah yia we pô Lah-kyih peh ng tso ng-go kong-din, ng tsæ voh-z ngô ts'ih-nyin. ²⁸ Yüô-koh i gyi ka tso, mun gyi ts'ih-nyin-go nyih-ts: Lah-pæn yi pô nön Lah-kyih peh gyi tso ts'i-ts. ²⁹ Ping-ts'ia Lah-pæn pô ô-deo Pih-lah peh gyi nön Lah-kyih tso ô-deo. ³⁰ Yüô-koh teng Lah-kyih dong-zông, æ-sih Lah-kyih ko-jü Li-üô; 'eo-deo tsæ voh-z Lah-pæn ts'ih-nyin.

²¹ 雅各等拉班话：「我个日子已经满了，请尔把妻子拨我，使得我好等其同床。」²² 拉班就聚拢箇地方个众人，办酒。²³ 夜到把其大囡利亚领去拨雅各。雅各等其同床。²⁴ 拉班又把丫头悉怕拨其囡利亚做丫头。²⁵ 第二天亮雅各看见是利亚，等拉班话：「尔咋会是介待我？我岂弗是为了拉结服侍尔个吗？咋会哄骗我？」²⁶ 拉班话：「弗曾嫁大个，先嫁小个，来阿拉地方箇是做弗来个。」²⁷ 尔好

滿其七日个日子，阿拉也会把拉结拨尔做尔个工钿，尔再服侍我七年。」²⁸ 雅各依其介做，滿其七年个日子。拉班又把囡拉结拨其做妻子。²⁹ 并且拉班把丫头辟拉拨其囡拉结做丫头。³⁰ 雅各等拉结同床，爱惜拉结过如利亚，后头再服侍拉班七年。

³¹ Yiæ-‘o-wô hyiao-teh Li-üô ziu ǃe-ky‘üoh, peh gyi sang-yiang, dæn-z Lah-kyih feh we sang. ³² Li-üô yiu sing-yüing sang ng-ts, c‘ü gyi ming-z ^[1]Liu-bin; ing-we wô, Yiæ-‘o-wô jih-dzæ z kyi-nyiaen ngô-go kw‘u-ts‘u; keh-tsao dziang-fu pih-ding we æ-sih ngô. ³³ Tsæ yiu-sing sang ng-ts, wô, Yiæ-‘o-wô t‘ing-meng ngô ziu ǃe-ky‘üoh, keh-lah tsæ s-peh ngô ng-ts; ziu c‘ü gyi ming-z ^[2]Si-min. ³⁴ Yi yiu-sing sang ng-ts, wô, Keh-tsao dziang-fu tsong-we teng ngô yiu kao-nyin, ing-we ngô yi-kying sang sæn-go ng-ts peh gyi: ziu c‘ü gyi ming-z ^[3]Li-vi. ³⁵ Tsæ yiu-sing sang ng-ts, wô, Næn-kæn ngô we tsæn-me Yiæ-‘o-wô, ziu c‘ü gyi ming-z ^[4]Yiu-da: ‘eo-deo feh sang-de.

31 耶和华晓得利亚受委屈，拨其生养，但是拉结弗会生。32 利亚有身孕生儿子，取其名字流便^[1]，因为话：「耶和华实在是记念我个苦楚，箇遭丈夫必定会爱惜我。」33 再有身生儿子，话：「耶和华听闻我受委屈，箇勒再赐拨我儿子。」就取其名字西缅^[2]。34 又有身生儿子，话：「箇遭丈夫总会等我有胶黏，因为我已经生三个儿子拨其。」就取其名字利未^[3]。35 再有身生儿子，话：「难间我会赞美耶和华。」就取其名字犹大^[4]。后头弗生了。

[1] *Ziu-z K'en 'ô, ih-go ng-ts.* 就是看下，一个儿子。（原注）

[2] *Ziu-z T'ing-meng.* 就是听闻。（原注）

[3] *Ziu-z Yiu-kao-nyin.* 就是有胶黏。（原注）

[4] *Ziu-z Tsæn-me.* 就是赞美。（原注）

Lah-kyih zi kyüoh-teh m-neh teng Yüô-koh sang ng-ts, ziu ky'i ah-tsi feh-ko, teng Yüô-koh wô, Peh ngô sang ng-ts: feh z-ka ngô iao si-de ² Yüô-koh fah-ông, teng Lah-kyih wô, Ngô næn-dao t'i Jing-ming kying-djü ng sang-yiang ma? ³ Lah-kyih wô, Ngô-go ô-deo Pih-lah, ng hao teng gyi dong-zông, s-teh gyi sang ng-ts læ ngô kyiah-k'ô-deo; ka-ni ngô k'ô-yi dzong gyi djün-cong tsih-dæ. ⁴ Lah-kyih pô ô-deo Pih-lah peh gyi tso ah-yi; Yüô-koh teng gyi dong-zông. ⁵ Pih-lah yiu-sing, teng Yüô-koh sang ng-ts. ⁶ Lah-kyih wô, Jing-ming z ^[1]k'en-kwu ngô, t'ing ngô go sing-ing, s ng-ts peh ngô; ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Dæn. ⁷ Lah-kyih-go ô-deo Pih-lah tsæ yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-nyi ng-ts. ⁸ Lah-kyih wô, Ngô teng ah-tsi 'eo-ky'i-lih tsang, teh-sing-de; ziu c'ü gyi ming-z ^[3]Neh-da-li. ⁹ Li-üô k'en-kyin zi feh sang-de, pô gyi ô-deo Sih-p'ô peh Yüô-koh tso ah-yi. ¹⁰ Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô teng Yüô-koh sang ng-ts. ¹¹ Li-üô wô, Yiu hyü-to læ-de: ziu c'ü gyi ming-z ^[4]Kyüô-teh. ¹² Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô teng Yüô-koh sang di-nyi ng-

ts. ¹³ Li-üô wô, Ngô yiu foh-ky'i; cong nyü-nying tsiang-læ
yia we wô ngô yiu foh-ky'i; ziu c'ü gyi ming-z ^[5]Üô-shih.

拉结自觉得旡得等雅各生儿子，就气阿姊弗过，等雅各话：「拨我生儿子，弗是介我要死了。」² 雅各发快，等拉结话：「我难道替神明禁除尔生养吗？」³ 拉结话：「我个丫头辟拉，尔好等其同床，使得其生儿子来我脚骹头，介呢我可以从其传宗接代。」⁴ 拉结把丫头辟拉拨其做阿姨，雅各等其同床。⁵ 辟拉有身，等雅各生儿子。⁶ 拉结话：「神明是看顾^[1]我，听我个声音，赐儿子拨我。」就取其名字但^[2]。⁷ 拉结个丫头辟拉再有身，等雅各生第二儿子。⁸ 拉结话：「我等阿姊候气力争，得胜了。」就取其名字纳大利^[3]。⁹ 利亚看见自弗生了，把其丫头悉怕拨雅各做阿姨。¹⁰ 利亚个丫头悉怕等雅各生儿子。¹¹ 利亚话：「有许多来了。」就取其名字迦得^[4]。¹² 利亚个丫头悉怕等雅各生第二儿子。¹³ 利亚话：「我有福气，众女人将来也会话我有福气。」就取其名字亚设^[5]。

[1] Ôh-wô, P'un-tön. 或话，判断。（原注）

[2] Ziu-z P'un-tön. 就是判断。（原注）

[3] *Ziu-z 'Eo-ky'i-lih*. 就是候气力。(原注)

[4] *Ziu-z Hyü-to*. 就是许多。(原注)

[5] *Ziu-z Foh-ky'i*. 就是福气。(原注)

¹⁴ Keh mah-go z-'eo Liu-bin tao din-li ky'i, p'ong-djoh hyün-ts'ao do læ peh ah-nyiang Li-üô; Lah-kyih teng Li-üô wô, Ng-go ng-ts hyün-ts'ao ts'ing ng feng-tin peh ngô. ¹⁵ Li-üô teng gyi wô, Ng tsin-djü-leh ngô dziang-fu, næn-dao z siao z-ken? næn-kæn wa iao do ngô ng-ts-go hyün-ts'ao ma? Lah-kyih wô, Ka-ni we-leh ng-go ng-ts hyün-ts'ao gyi kyih-mih hao teng ng soh-ko yia. ¹⁶ Yia-kw'a Yüô-koh dzong din-li kyü-læ, Li-üô tseo-c'ih nying-tsih gyi, wô, Ng iao tao ngô di-fông læ, ing-we ngô z pô ng-ts-go hyün-ts'ao tso ding-din kwu ng. Keh yia Yüô-koh teng gyi dong-zông. ¹⁷ Jing-ming t'ing Li-üô, gyi yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-ng-go ng-ts. ¹⁸ Li-üô wô, Ing-we ngô pô ô-deo peh dziang-fu, Jing-ming t'ing ngô-go kê-din: ziu c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-sah-kyüô. ¹⁹ Li-üô yi yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-loh-go ng-ts. ²⁰ Li-üô wô, Jing-ming z pô

hao-hao kô-tsông s-peh ngô: keh-tsao dziang-fu tsong-we
teng ngô dô-kô deng, ing-we ngô yi-kying teng gyi sang
loh-go ng-ts: ziu c'ü gyi ming-z [2]Si-pu-leng. ²¹ 'Eo-deo
sang ih-go nön, c'ü gyi ming-z [3]Ti-nô.

¹⁴ 割麦个时候流便到田里去，碰着萱草驮来拨阿娘利亚。拉结等利亚话：「尔个儿子萱草请尔分点拨我。」¹⁵
利亚等其话：「尔占住勒我丈夫，难道是小事干？难间还要驮我儿子个萱草吗？」拉结话：「介呢为了尔个儿子萱草，其今未好等尔宿过夜。」¹⁶ 夜快雅各从田里归来，利亚走出迎接其，话：「尔要到我地方来，因为我是把儿子个萱草做定钿雇尔。」箇夜雅各等其同床。¹⁷ 神明听利亚，其有身，等雅各生第五个儿子。¹⁸ 利亚话：「因为我把丫头拨丈夫，神明听我个价钿。」就取其名字以萨迦
[1]。¹⁹ 利亚又有身，等雅各生第六个儿子。²⁰ 利亚话：「神明是把好好嫁妆赐拨我，箇遭丈夫总会等我大家庵，因为我已经等其生六个儿子。」就取其名字西布伦[2]。²¹
后头生一个囡，取其名字底拿[3]。

[1] Ziu-z Kong-din. 就是工钿。（原注）

[2] *Ziu-z Deng-leh*. 就是庵勒。(原注)

[3] *Ziu-z P'un-tön*. 就是判断。(原注)

²² Jing-ming kyî-nyiaen Lah-kyih; Jing-ming yi t'ing gyi gyiu, s-teh gyi we sang-yiang. ²³ Lah-kyih yiu sing-yüing, sang ng-ts, wô, Jing-ming yi-kying k'a-diao ngô-go wông-k'ong: ²⁴ Ziu c'ü gyi ming-z ^[1]Iah-seh, wô, Yiaë-'o-wô we tsæ kô ih-go ng-ts peh ngô ts'eo.

²² 神明記念拉结。神明又听其求，使得其会生养。²³ 拉结有身孕，生儿子，话：「神明已经揩掉我个惶恐。」²⁴ 就取其名字约瑟^[1]，话：「耶和华会再加一个儿子拨我凑。」

[1] *Ziu-z Kô-ts'eo*. 就是加凑。(原注)

²⁵ Lah-kyih sang Iah-seh ts'eo, Yüô-koh teng Lah-pæn wô, Ts'ing ng, peh ngô kyü peng di-fông, zi oh-li ky'i. ²⁶ Ngô we-leh voh-z ng sô teh-djoh-go ts'i-ts ng-nô, ts'ing ng kwe-peh ngô, fông ngô kyü-ky'i; ing-we ng hyiao-teh, ngô sô-yi voh-z ng-go dzing-tsih. ²⁷ Lah-pæn teng gyi wô,

Ng hyiao-teh Yiæ-‘o-wô z we-leh ng su-djông s-foh peh
ngô: ziah-z ngô læ ng-go ngæn-zin teh-djoh eng-we, ts‘ing
ng teng ngô dô-kô deng. ²⁸ Yi wô, Ts‘ing ng ding ng-go
kong-din, ngô hao peh ng. ²⁹ Yüô-koh teng gyi wô, Ngô
dza-go voh-z ng, dza-go kwun ng sang-k‘eo, ng tu hyiao-
teh-go. ³⁰ Ngô feh-zing læ z-‘eo, ng sô yiu-go z feh-to; yin-
dzæ hying-wông z ngô læ ts-‘eo Yiæ-‘o-wô s-foh peh ng-
go: dæn-z ngô ni, soh-go z-‘eo hao dzing-kô-lih-nyih? ³¹
Lah-pæn wô, Ka-ni, ngô hao peh ng soh-go tong-si? Yüô-
koh wô, Hao-vong peh ngô soh-go tong-si; tæen-tsih keh-go
z-ken ng ziah k‘eng tso, ngô dzing-gyiu we teng ng ü
yang, k‘en yang. ³² Kyih-mih-ts ngô we tseo-cün ng-go
sang-k‘eo li-hyang, pô væn-pah yiu tin-ts, yiu pæn-pô-go
sang-k‘eo, feng gyi c‘ih; wa-yiu cong-seh-go wu-yiang,
teng yiu pæn-pô yiu tin-ts-go sæn-yiang; keh-sing hao tso
ngô-go kong-din. ³³ Z-ka ‘ô-tsao ngô kong-din læ ng min-
zin: væn-pah m-tin-ts m-pæn-pô-go sæn-yiang, feh-z
cong-seh-go wu-yiang, ziu hao sön z ngô t‘eo ng go: ngô-

go kong-yi keh hao tso te-tsing. ³⁴ Lah-pæn wô, Ngô dzing-nyün tsiao ng-go shih-wô ka tso. ³⁵ Keh-nyih Lah-pæn pô yiu veng-lu yiu pæn-pô-go yüong sæn-ying, væn-pah yiu tin-ts yiu pæn-pô, teng hwô-bah-go ts'-sæn-ying, wa-yiu cong-seh-go wu-ying, tu feng gyi c'ih, kao-fu zi ng-ts siu-li. ³⁶ Teng Yüô-koh li-k'æ sæn-nyih-go lu-dzing: Yüô-koh-dzing-gyiu ü Lah-pæn dzing-loh-tong-go yiang-de.

²⁵ 拉结生约瑟之后，雅各等拉班话：「请尔，拨我归本地方，自屋里去。」²⁶ 我为了服侍尔所得着个妻子儿囡，请尔归拨我，放我归去，因为尔晓得，我所以服侍尔个情节。」²⁷ 拉班等其话：「尔晓得耶和华是为了尔素常赐福拨我，若是我来尔个眼前得着恩惠，请尔等我大家庵。」²⁸ 又话：「请尔定尔个工钿，我好拨尔。」²⁹ 雅各等其话：「我咋个服侍尔，咋个管尔牲口，尔都晓得个。」³⁰ 我弗曾来时候，尔所有个是弗多，现在兴旺是我来之后耶和华赐福拨尔个。但是我呢，啥个时候好成家立业？」³¹ 拉班话：「介呢，我好拨尔啥个东西？」雅各话：「好甯拨我

啥个东西，单只箇个事干尔若肯做，我仍旧会等尔喂羊，看羊。³² 今末仔我会走转尔个牲口里向，把凡百有点子、有癍疤个牲口，分其出，还有棕色个湖羊，等有癍疤有点子个山羊，箇星好做我个工钿。³³ 是介下遭我工钿来尔面前。凡百嘅点嘅癍疤个山羊，弗是棕色个湖羊，就好算是我偷尔个，我个公义箇好做对证。」³⁴ 拉班话：「我情愿照尔个说话介做。」³⁵ 箇日拉班把有纹路有癍疤个雄山羊，凡百有点子有癍疤，等花白个雌山羊，还有棕色个湖羊，都分其出，交付自儿子手里。³⁶ 等雅各离开三日个路程。雅各仍旧喂拉班剩落东个羊队。

³⁷ Yüô-koh do yang-liu jü, fong-jü, 'ang-jü-go neng ô-ts, poh-diao gyi bi, tso-leh veng-lu, s-teh ô-ts li-hyang-go bah lu-c'ih-læ. ³⁸ Gyi læ sang-k'eo ky'üoh-shü-go z-'eo, pô poh-bi-go ô-ts, fông-læ shü-keo-li teng shü-zao-li gyi-lah-go min-zin: s-teh gyi-lah ky'üoh-shü-go z-'eo hao ziu-t'æ. ³⁹ Keh-sing yang dziao-leh ô-ts ziu-t'æ; sô sang-c'ih-læ-go sang-k'eo yiu veng-lu, yiu tin-ts, yiu pæn-pô. ⁴⁰ Yüô-koh feng-k'æ siao-yang, pô yang-go min-k'ong dziao-leh

Lah-pæn de-li yiu veng-lu, teng cong-seh-go: dæn-z gyi-zi-go yiang ling-nga fông-læ ih-t'ah di-fông, feh teng Lah-pæn-go sang-k'eo kah-dzeh. ⁴¹ P'ong-djoh tsah-công-go sang-k'eo ziu-t'æ-go z-'eo, Yüô-koh fông ô-ts læ shü-zao-li teng shü-keo-li, dziao keh-sing sang-k'eo-go min-zin, s-teh gyi-lah læ ô-ts-go di-fông hao ziu-t'æ. ⁴² P'ong-djoh feh tsah-công-go sang-k'eo, ziu feh fông ô-ts; ka-ni, feh tsah-công-go kwe-peh Lah-pæn: tsah-công-go kwe-peh Yüô-koh-de. ⁴³ Gyi ziu hying-wông ky'i-læ: yiu hyü-to sang-k'eo, ô-deo, nu-boh, loh-do, li-ts keh-sing.

³⁷ 雅各驮杨柳树、枫树、杏树个嫩桠枝，剥掉其皮，做勒纹路，使得桠枝里向个白露出来。³⁸ 其来牲口吃水个时候，把剥皮个桠枝，放来水沟里等水槽里其拉个面前，使得其拉吃水个时候好受胎。³⁹ 箇星羊朝勒桠枝受胎，所生出来个牲口有纹路，有点子，有瘢疤。⁴⁰ 雅各分开小羊，把羊个面孔朝勒拉班队里有纹路，等棕色个。但是其自个羊另外放来一埭地方，弗等拉班个牲口夹杂。⁴¹ 碰着扎壮个牲口受胎个时候，雅各放桠枝来水槽里等水沟里，

朝箇星牲口个面前，使得其拉来桎枝个地方好受胎。⁴² 碰着弗扎壮个牲口，就弗放桎枝。介呢，弗扎壮个归拨拉班，扎壮个归拨雅各了。⁴³ 其就兴旺起来，有许多牲口、丫头、奴仆、骆驼、驴子箇星。

Ts. XXXI.

Yüô-koh t'ing-meng Lah-pæn ng-ts wô, Ah-lah ah-tia-go kô-kyi, Yüô-koh long-tsong deh-leh-ky'i-de: gyi dzong ah-lah ah-tia sô yiu-go teh-djoh keh-go dzæ-veh.² Yüô-koh k'en-kyin Lah-pæn-go min-seh dæ gyi feh ziang zin-deo ka.³ Yiæ-'o-wô teng Yüô-koh wô, Ng kyü ah-tia di-fông teng ng-zi-go dzoh-cong ky'i; Ngô pih-ding teng ng dong-de.⁴ Yüô-koh ts'a nying eo Lah-kyih teng Li-üô tseo-c'ih tao din-deo, yiang-de-go di-fông;⁵ teng gyi-lah wô, Ngô k'en ng ah-tia min-seh dæ ngô feh ziang zin-deo ka: dæn-z ngô ah-tia-go Jing-ming su-djông teng ngô dô-kô læ-tong.⁶ Ngô 'eo-ky'i-lih voh-z ng-go ah-tia, z ng-lah hyiao-

teh-go. ⁷ Ng ah-tia yi-kying p'in ngô, jih-tsao diao ngô kong-din: dæn-z Jing-ming m-neh peh gyi 'æ ngô. ⁸ Gyi ziah-z wô, Yiu tin-ts-go tso ng kong-din, sang-k'eo tu sang-c'ih yiu tin-ts-go: ziah-z wô, Yiu veng-lu-go tso ng kong-din, sang-k'eo tu sang-c'ih yiu veng-lu-go. ⁹ Ka-ni, z Jing-ming do ng ah-tia sang-k'eo, s-peh ngô-go. ¹⁰ P'ong-djoh sang-k'eo ziu-t'æ z-'eo, ngô ngæn-tsing dæ-ky'i mông-li k'en-kyin boh læ ts'-yang zông-teng-go yüong-yiang, tu z yiu veng-lu yiu tin-ts, teng hwô-bah-go. ¹¹ Jing-ming-go t'in-s mông li-hyang teng ngô wô, Yüô-koh! Ngô wô, Ngô læ-tong. ¹² Gyi wô, Ng ngæn-tsing dæ-ky'i k'en boh læ ts'-yang zông-teng-go yüong-yiang, tu z yiu veng-lu, yiu tin-ts, teng hwô-bah-go: ing-we Lah-pæn tao ng-go z-ken, Ngô yi-kying k'en-kyin-de. ¹³ Ngô z Pah-deh-li-go Jing-ming, ziu-z ng pô yiu fu djü-ts, teng Ngô hyü nyün-sing-go di-fông: ng næn-kæn ky'i-læ, tseo-c'ih đông-deo di-fông, kyü ng-zi dzoh-cong-go di-fông ky'i. ¹⁴ Lah-kyih teng Li-üô we-teh gyi wô, Læ ah-tia-go oh-li næn-dao wa-yiu feng-

k'æ-go kô-kyi, yi-loh-go ts'æn-nyih peh ah-lah ma? ¹⁵ Gyi soh feh-z sön ah-lah z nga-deo nying ma? Ing-we gyi yi-kying ma-diao ah-lah, yi ky'üoh-meh ah-lah-go nying-ts. ¹⁶ Næn-kæn Jing-ming do ah-lah ah-tia-go dzæ-veh, tu joh-ü ah-lah teng sah-lah ng-ts: ka-ni væn-pah Jing-ming sô feng-fu ng-go, ng hao i-leh Gyi tso.

雅各听闻拉班儿子话：「阿拉阿爹个家计，雅各拢总夺了去了。其从阿拉阿爹所有个得着箇个财物。」² 雅各看见拉班个面色待其弗像前头介。³ 耶和华等雅各话：「尔归阿爹地方等尔自个族种去，我必定等尔同队。」⁴ 雅各差人讴拉结等利亚走出到田头，羊队个地方，⁵ 等其拉话：「我看尔阿爹面色待我弗像前头介，但是我阿爹个神明素常等我大家来东。⁶ 我候气力服侍尔个阿爹，是尔拉晓得个。⁷ 尔阿爹已经骗我，十遭调我工钿，但是神明旣得拨其害我。⁸ 其若是话：『有点子个做尔工钿，牲口都生出有点子个。』若是话：『有纹路个做尔工钿，牲口都生出有纹路个。』⁹ 介呢，是神明驮尔阿爹牲口，赐拨我个。¹⁰ 碰着牲口受胎时候，我眼睛抬起梦里看见伏来雌羊上顶个雄羊，

都是有纹路有点子，等花白个。¹¹ 神明个天使梦里向等我话：『雅各！』我话：『我来东。』¹² 其话：『尔眼睛抬起看伏来雌羊上顶个雄羊，都是有纹路有点子，等花白个。因为拉班到尔个事干，我已经看见了。¹³ 我是伯特利个神明，就是尔把油傅^[1]柱子，等我许愿心个地方。尔难间起来，走出荡头地方，归尔自族种个地方去。』¹⁴ 拉结等利亚回答其话：「来阿爹个屋里难道还有分开个家计，遗落个产业拨阿拉吗？¹⁵ 其啥弗是算阿拉是外头人吗？因为其已经卖掉阿拉，又吃没阿拉个银子。¹⁶ 难间神明驮阿拉阿爹个财物，都属于阿拉等撒拉儿子。介呢凡百神明所吩咐尔个，尔好依勒其做。」

[1] 傅油：涂油。

¹⁷ Yüô-koh ziu dong-sing, peh ng-ts ts'i-ts gyi-leh loh-do. ¹⁸ Yi ta-leh gyi long-tsong sang-k'eo, teng gyi sô yiu-go dzæ-veh, gyi-go sang-k'eo ziu-z læ Pô-t'æn-üô-læn sô teh-djoh-go, iao kyü-iao Kyüô-nen di-fông, ah-tia Yi-sah di-fông ky'i. ¹⁹ Ka z-'eo Lah-pæn z c'ih-meng ky'i tsin yiang-mao: Lah-kyih t'eo-lah gyi ah-tia sô yiu-go ngeo-ziang. ²⁰

Yüô-koh t'eo-bun dao-tseo; gyi dong-sing ky'i, feh t'ong-cü Üô-læn nying Lah-pæn. ²¹ Ziu ta-leh ih-ts'ih sô yiu-go dao-tseo, dong-sing du-ko ^[1]O, hyiang-djoh Kyi-lih sæn ka ky'i. ²² Tao di-sæn-nyih yiu nying pô Yüô-koh dao-tseo t'ong-cü Lah-pæn. ²³ Lah-pæn ziu ling-leh gyi hyüong-di ken-zông-ky'i: tseo-leh ts'ih-nyih-go lu-dzing læ Kyi-lih sæn ken-djoh-de. ²⁴ Yia-tao mông-li Jing-ming ling-djoh Üô-læn nying Lah-pæn, teng gyi wô, Ng yüong siao-sing, hao wô ăa wô tu feh iao teng Yüô-koh kông.

¹⁷ 雅各就动身，拨儿子妻子骑勒骆驼。¹⁸ 又带勒其拢总牲口，等其所有个财物，其个牲口就是来巴坦亚兰所得着个，要归到迦南地方，阿爹以撒地方去。¹⁹ 介时候拉班是出门去剪羊毛。拉结偷勒其阿爹所有个偶像。²⁰ 雅各偷伴逃走，其动身去，弗通知亚兰人拉班。²¹ 就带勒一切所有个逃走，动身渡过河^[1]，向着基列山介去。²² 到第三日有人把雅各逃走通知拉班。²³ 拉班就领勒其兄弟赶上去，走勒七日个路程来基列山赶着了。²⁴ 夜到梦里神明临着亚

兰人拉班，等其话：「尔用小心，好话坏话都弗要等雅各讲。」

[1] *Ziu-z Pah-lah-‘o*. 就是伯拉河。（原注）

²⁵ Lah-pæn ken-djoh Yüô-koh. Yüô-koh yi-kying tah
tsiang-bong læ sæn-li; Lah-pæn gyi hyüong-di yia læ Kyi-
lih sæn tah tsiang-bong. ²⁶ Lah-pæn teng Yüô-koh wô, Ng
dza tso fah, t’eo-bun dao-tseo, ta-leh ngô-go nön, tsing-
ziang do pao-kyin lo-liah ka-go? ²⁷ Ng dza-we s-‘ô dao-
tseo, li-k’æ ngô t’eo-bun ky’i, yia feh wô hyiang ngô dao,
s-teh ngô hao c’ü-tang dæn-ts’ông hwun-hwun-hyi-hyi
song ng ky’i? ²⁸ Yia m-neh peh ngô ts’ing ng-ts nön-go cü?
ng tso-go z-ken jih-dzæ tso-leh yia-ky’i-go. ²⁹ ‘Æ ng-go
gyün-ping læ ngô siu-li; dæn-z ng ah-tia-go Jing-ming zô-
nyih yia-tao teng ngô wô, Ng yüong siao-sing hao wô ăa
wô tu feh-iao teng Yüô-koh kông. ³⁰ Næn-kæn ng se-tsih
ting kyi-kwô ah-tia oh-li pih-ding iao kyü-ky’i, dza-we t’eo
ngô-go jing-ziang? ³¹ Yüô-koh we-teh Lah-pæn, wô, Ing-
we ngô p’ô ng; ngô i-s k’ong-p’ô ng we ngang liu ng-go

nön li-k'æ ngô; ³² kông-tao ng-go jing-ziang, ng læ jü-go di-fông zing-djoh, hao-vong peh gyi weh: læ ah-lah hyüong-di min-zin, ts'ing k'en 'ah-li ih-jiang z ng-go tong-si, ng-zi hao do-leh ky'i. Ing-we Yüô-koh feh-hyiao-teh Lah-kyih yi-kying t'eo-tih-de. ³³ Lah-pæn ziu tseo-tsing Yüô-koh-go tsiang-bong, Li-üô-go tsiang-bong, teng liang-go ô-deo tsiang-bong, tu zing-feh-djoh: 'eo-deo tseo-c'ih Li-üô-go tsiang-bong, tseo-tsing Lah-kyih-go tsiang-bong. ³⁴ Lah-kyih z yi-kying pô ngeo-ziang k'ông-leh loh-do-go en-ts 'ô; zi zo-læ zông-deo. Lah-pæn en tsiang-bong ky'i zing, tu zing feh-djoh. ³⁵ Lah-kyih teng ah-tia wô, Ngô yiu yüih-kying læ ngô kyi-sing-li, feh-neng-keo bô-ky'i nying-tsih ng: dæn-nyün ng cü m-nao ô-wông. Keh-tsao Lah-pæn zing ngeo-ziang zing-feh-djoh.

²⁵ 拉班赶着雅各。雅各已经搭帐篷来山里，拉班其兄弟也来基列山搭帐篷。²⁶ 拉班等雅各话：「尔咋做法，偷伴逃走，带勒我个囡，正像驮宝剑掳掠介个？」²⁷ 尔咋会私下逃走，离开我偷伴去，也弗话向我道，使得我好吹打弹

唱，欢欢喜喜送尔去？²⁸ 也晓得拨我亲儿子囡个嘴？尔做个事干实在做勒野气个。²⁹ 害尔个权柄来我手里。但是尔阿爹个神明昨日夜到等我话：『尔用小心好话坏话都弗要等雅各讲。』³⁰ 难间尔虽即顶记挂阿爹屋里必定要归去，咋会偷我个神像？」³¹ 雅各回答拉班，话：「因为我怕尔，我意思恐怕尔会硬留尔个囡离开我。³² 讲到尔个神像，尔来谁个地方寻着，好留拨其活。来阿拉兄弟面前，请看何里一样是尔个东西，尔自好驮勒去。」因为雅各弗晓得拉结已经偷的了。³³ 拉班就走进雅各个帐篷，利亚个帐篷，等两个丫头帐篷，都寻弗着。后头走出利亚个帐篷，走进拉结个帐篷。³⁴ 拉结是已经把偶像园勒骆驼个鞍子下，自坐来上头。拉班按帐篷去寻，都寻弗着。³⁵ 拉结等阿爹话：「我有月经来我肌身里，弗能够爬起迎接尔。但愿尔嘴晓得好哑惶。」箇遭拉班寻偶像寻弗着。

³⁶ Keh-tsao Yüô-koh fah-ông, p'i-bing Lah-pæn, ziu teng Lah-pæn z-ka wô, Ngô yiu soh-go ts'o-c'ü, yiu soh-go ze-ky'in, ng we ka ho-soh ken-zông læ? ³⁷ Ng dzæ-s seo ngô-go tong-si, z ng oh-li-go yiu soh-si zing-djoh ma? Hao

fông-læ ngô hyüong-di teng ng hyüong-di-go min-zin, peh gyi-lah læ ng ngô-cong-nyiang p'un-tön. ³⁸ Keh nyiæn-nyin li-hyang ngô teng ng dô-kô deng-kæn: ng-go ts' wu-
yang sæn-yang m-yiu sông-diao gyi-go t'æ: ng-go yüong-
yang ngô yia m-teh ky'üoh-ko. ³⁹ Sông-æ-go ngô feh
kwe-peh ng, ngô-zi pu-tsoh: feh-leng nyih-li yia-li t'eo-dao
ky'i-go, ng hyiang ngô-go siu-li t'ao-wæn. ⁴⁰ Keh-cong-ka
nyih-li t'in-en ngô iao sa-sah; yia-tao loh-sông, ngô iao
tong-sah; s-teh ngæn-tsing feh-da-li pi-long kw'eng-joh. ⁴¹
Z-ka ngô læ ng-go oh-li voh-z ng nyiæn-nyin; we-leh ng
liang-go nön jih-s nyin, we-leh ng-go sang-k'eo yi-z loh-
nyin, dæn-z ng jih-tsao diao ngô-go kong-din. ⁴² Ngô ah-
tia-go Jing-ming ziu-z Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, Yi-
sah-go P'ô-gyü, ziah feh teng ngô dô-kô læ-tong, ng næn-
kæn pih-ding ts'a ngô k'ong-siu kyü-ky'i: ky'ü-leh Jing-
ming k'en-kwu ngô-go sing-kw'u, teng ngô siu-li-go lao-
loh, keh-lah zô-nyih yia-tao tsah-vah ng.

³⁶ 箇遭雅各发快，批评拉班，就等拉班是介话：「我有啥个错处，有啥个罪愆，尔会介火速赶上来？」³⁷ 尔才始搜我个东西，是尔屋里个有啥西寻着吗？好放来我兄弟等尔兄弟个面前，拨其拉来尔我中央判断。³⁸ 箇廿年里向我等尔大家庵间。尔个雌湖羊山羊旣有丧掉其个胎，尔个雄羊我也旣得吃过。³⁹ 伤害个我弗归拨尔，我自补足。弗论日里夜里偷盗去个，尔向我个手里讨还。⁴⁰ 箇种介日里天旱我要晒煞；夜到落霜，我要冻煞，使得眼睛弗大里闭拢困熟。⁴¹ 是介我来尔个屋里服侍尔廿年，为了尔两个囡十四年，为了尔个牲口又是六年，但是尔十遭调我个工钿。⁴² 我阿爹个神明就是亚伯拉罕个神明，以撒个怕惧，若弗等我大家来东，尔难间必定差我空手归去。亏勒神明看顾我个辛苦，等我手里个劳碌，箇勒昨日夜到责罚尔。」

⁴³ Lah-pæn we-teh Yüô-koh wô, Keh-sing nön tu z ngô-go nön, keh-sing ng-nô tu z ngô-go ng-nô: keh-sing sang-k'eo tu z ngô-go sang-k'eo: væn-pah ng k'en-kyin-go tu z ngô-go: kyih-mih teng ngô-go nön lin gyi-lah sang-go ng-ts ngô hao dza tso ni? ⁴⁴ Ka-ni læ, ah-lah hao dô-kô lih-

iah ziu hao tso ng teng ngô-go te-tsing. ⁴⁵ Yüô-koh do ih-
kw'e zah-deo, lih-ky'i tso djü-ts. ⁴⁶ Yi teng cong hyüong-di
wô, Ng-lah hao jü-long zah-deo: gyi-lah ziu do zah-deo tso
ih-go kao-sæn-te; læ kao-sæn-te-li ky'üoh-zih. ⁴⁷ Lah-pæn
c'ü keh kao-sæn-te ming-z ^[1]Yih-kyiah-sah-ha-t'u-da;
Yüô-koh c'ü gyi ming-z ^[2]Kyüô-lih. ⁴⁸ Lah-pæn wô, Keh-
go te læ ng ngô cong-nyiang hao tso te-tsing: keh-lah c'ü
gyi ming-z ^[3]Kyüô-lih. ⁴⁹ Yia kyiao-leh ^[4]Mih-z-pô, wô,
Ah-lah bih-k'æ-go ts-'eo, læ ng ngô cong-nyiang dæn-
nyün Yiæ-'o-wô k'en-tong. ⁵⁰ Ng ziah-z ǃe-ky'üoh ngô-go
nön, læ ngô nön ts-nga ling-nga dæ ts'i-ts, se-tsih ah-lah
m-nying dô-kô læ-kæn, dæn-z Jing-ming we læ ng ngô
cong-nyiang tso te-tsing. ⁵¹ Lah-pæn yi teng Yüô-koh wô,
K'en keh-go kao-sæn-te, k'en keh-go djü-ts, ziu-z ngô sô
en læ ng ngô cong-nyiang-go. ⁵² Keh-go kao-sæn-te tso te-
tsing, keh-go djü-ts tso te-tsing, ngô pih-ding feh tseo-ko
keh-go kao-sæn-te ky'i 'æ ng; ng yia pih-ding feh tseo-ko
keh-go kao-sæn-te keh-go djü-ts læ 'æ ngô. ⁵³ Dæn-nyün

Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, Nô-ngoh-go Jing-ming, ziu-
z gyi-lah ah-tia-go Jing-ming læ ng ngô go cong-nyiang
hao p'un-tön. Yüô-koh ts-tin gyi ah-tia Yi-sah-go P'ô-gyü
vah-tsiu. ⁵⁴ Yüô-koh læ sæn-li hyin-tsi, ts'ing cong
hyüong-di ky'üoh-ping: gyi-lah ziu ky'üoh-ts læ sæn-li
soh-ko-yia. ⁵⁵ Di-nyi nyih, Lah-pæn tsao t'in-nyiang bô-
ky'i, ts'ing-ts'ing ng-ts nön go cü, coh-foh gyi-lah: 'eo-deo
Lah-pæn kyü gyi-zi-go peng di-fông ky'i.

⁴³ 拉班回答雅各话：「箇星因都是我个因，箇星儿因
都是我个儿因，箇星牲口都是我个牲口。凡百尔看见个都
是我个，今末等我个因连其拉生个儿子我好咋做呢？⁴⁴ 介
呢，来，阿拉好大家立约就好做尔等我个对证。」⁴⁵ 雅各
驮一块石头，立起做柱子。⁴⁶ 又等众兄弟话：「尔拉好聚
拢石头。」其拉就驮石头做一个高山堆，来高山堆里吃
食。⁴⁷ 拉班取箇高山堆名字亦甲撒哈土大^[1]，雅各取其名
字迦列^[2]。⁴⁸ 拉班话：「箇个堆来尔我中央好做对证。箇
勒取其名字迦列^[3]。」⁴⁹ 也叫勒蜜是巴^[4]，话：「阿拉别
开个之后，来尔我中央但愿耶和華看东。⁵⁰ 尔若是委曲我

个因，来我因之外另外抬妻子，虽即阿拉呢人大家来间，但是神明会来尔我中央做对证。」⁵¹ 拉班又等雅各话：「看箇个高山堆，看箇个柱子，就是我所安来尔我中央个。⁵² 箇个高山堆做对证，箇个柱子做对证，我必定弗走过箇个高山堆去害尔。尔也必定弗走过箇个高山堆箇个柱子来害我。⁵³ 但愿亚伯拉罕个神明，拿鹤个神明，就是其拉阿爹个神明来尔我个中央好判断。」雅各指点其阿爹以撒个怕惧罚咒。⁵⁴ 雅各来山里献祭，请众兄弟吃饼。其拉就吃仔来山里宿过夜。⁵⁵ 第二日，拉班早天亮爬起，亲亲儿子因个嘴，祝福其拉。后头拉班归其自个本地方去。

Ts. XXXII.

Yüô-koh yi dong-sing ky'i, Jing-ming-go t'in-s p'ong-djoh gyi. ² Yüô-koh k'en-kyin gyi-lah, wô, Keh z Jing-ming-go ping-tsiang; ziu c'ü gyi di-ming ^[1]Mô-ha-nyiaen. ³ Yüô-koh ts'a nying sin tao Si-r, ziu-z Yi-tong-go di-fông, ky'i kyin gyi ah-ko Yi-sao; ⁴ feng-fu gyi-lah, wô, Ng hao

teng ngô cü Yi-sao wô, Ng-go nu-boh Yüô-koh wô, Ngô z
tæn-koh læ Lah-pæn di-fông ih-dzih tao næn-kæn. ⁵ Ngô
yiu ngeo yang li-ts teng nu-boh ô-deo keh-sing; deh-we
ts'a læ wô hyiang cü dao, iao teh-djoh eng-we læ ng-go
ngæn-zin.

雅各又动身去，神明个天使碰着其。² 雅各看见其拉，
话：「箇是神明个兵将。」就取其地名^[1]玛哈念。³ 雅各差
人先到西珥，就是以东个地方，去见其阿哥以扫。⁴ 吩咐其
拉，话：「尔好等我主以扫话：『尔个奴仆雅各话：我是
耽搁来拉班地方一直到难间。⁵ 我有牛羊驴子等奴仆丫头箇
星，特为差来话向主道，要得着恩惠来尔个眼前。』」

[1] *Ziu-z* Ping-de. 就是兵队。（原注）

⁶ Ts'a-ky'i-go nying kyü-læ t'ong-cü Yüô-koh, wô, Ah-
lah tao keh-deo k'en-kyin ng ah-ko Yi-sao: gyi næn-kæn
ta-leh s-pah-go nying læ nying-tsih ng-de. ⁷ Yüô-koh p'ô-
gyü hwông-hwông mông-mông pô keng gyi-go nying teng
ngeo yang loh-do keh-sing, feng tso liang de. ⁸ Gyi wô,

Ziah-z Yi-sao læ tang keh ih-de, ka dzing-loh-tong keh ih-de hao bi-ko.

⁶ 差去个人归来通知雅各，话：「阿拉到箇头看见尔阿哥以扫。其难间带勒四百个人来迎接尔了。」⁷ 雅各怕惧，慌慌忙忙把跟其个人等牛羊骆驼箇星，分做两队。⁸ 其话：「若是以扫来打箇一队，介剩落东箇一队好避过。」

⁹ Yüô-koh wô, ngô yia-yia Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, ngô ah-tia Yi-sah-go Jing-ming, Yiæ-‘o-wô, Ng teng ngô wô-ko, Hao kyü ng peng di-fông, teng ng-zi-go dzoh-cong ky‘i, Ngô pih-ding s eng-we peh ng. ¹⁰ Ng ih-ts‘ih sô s-peh Ng nu-boh-go dzing-jih eng-c‘ong, ziu-z ih-ngæn-ngæn ngô tu tông-feh-ky‘i; ing-we ngô zin-deo do-leh ih-kwang kweng-ts ko keh-go lah-dæn ‘o, næn-kæn z yiu keh-liang de. ¹¹ Gyi Ng, kyi ngô c‘ih ah-ko-go siu-li, ziu-z Yi-sao-go siu-li: ing-we ngô p‘ô gyi, k‘ong-p‘ô gyi læ sah ngô, lin ng-ts teng gyi ah-nyiang. ¹² Ng zin-deo wô, Ngô pih-ding s eng-we peh ng, yi s-teh ng-go ‘eo-dæ ziang hæ-li-go sô-nyi ka to, su tu su-feh pin.

⁹ 雅各话：「我爷爷亚伯拉罕个神明、我阿爹以撒个神明，耶和華，尔等我话过，『好归尔本地方，等尔自个族种去，我必定赐恩惠拨尔。』¹⁰ 尔一切所赐拨尔奴仆个诚实恩宠，就是一眼眼我都当弗起，因为我前头驮勒一梗棍子过箇个约但河，难间是有箇两队。¹¹ 求尔，救我出阿哥个手里，就是以扫个手里。因为我怕其，恐怕其来杀我，连儿子等其阿娘。¹² 尔前头话，我必定赐恩惠拨尔，又使得尔个后代像海里个沙泥介多，数都数弗遍。」

¹³ Yüô-koh læ keh-deo soh-ko yia; ziu pô gyi siu-li sô yiu-go tso li-veh ky'i song gyi ah-ko Yi-sao. ¹⁴ Ziu-z ts'-sæn-jiang nyi-pah tsah, yüong-sæn-jiang nyiæn-tsah, ts'-wu-jiang nyi-pah tsah, yüong-wu-jiang nyiæn-tsah. ¹⁵ Yiu na-go loh-do sæn-jih tsah, lin gyi siao loh-do, ts'-ngeo s-jih tsah, yüong-ngeo jih-tsah, ts'-li-ts nyiæn-tsah, siao li-ts jih-tsah. ¹⁶ Sô feng-go keh-sing de-su yang-tang-jiang, kao-fu nu-boh siu-li, teng gyi-lah wô, Ng tseo-læ ngô-go zin-deo, s-teh de-tang-de cong-nyiang k'ong ih-t'ön. ¹⁷ Gyi feng-fu zông-zin-go nying wô, Ziah-z ngô ah-ko Yi-sao

p'ong-djoh ng, meng ng wô, Ng z jü? iao tao 'ah-li ky'i? ng zin-deo keh-sing sang-k'eo z jü-go? ng hao wô, Keh z ng-go nu-boh Yüô-koh tso li-veh song ngô cü Yi-sao-go: gyi yia læ ah-lah-go 'eo-pe. ¹⁹ Yi feng-fu di-nyi-go, di-sæn-go, teng væn-pah keng-leh de-tang-de 'eo-deo go, wô, Ng-lah p'ong-djoh Yi-sao hao z-ka wô hyiang gyi dao. ²⁰ Ng yi hao wô, Ng-go nu-boh Yüô-koh læ ah-lah-go 'eo-pe. Ing-we Yüô-koh wô, Ngô pô li-veh sin song-ky'i teng Yi-sao kông-o, 'eo-deo tsæ teng gyi kyin-min: ka-ni iao-bông gyi k'eng tsih-ziu ngô. ²¹ Li-veh ziu sin song-ky'i; keh yia Yüô-koh soh læ cong-nying li-hyiang. ²² Yia-tao bô-ky'i, ling-leh liang-go ts'i-ts, liang-go ô-deo, teng jih-ih-go ng-ts, tu liao-ko Yüô-boh du. ²³ Yüô-koh peh gyi-lah liao-ko keh-go ky'i-k'ang, lin gyi sô yiu-go yia s-teh gyi liao ko-ky'i.

¹³ 雅各来箇头宿过夜，就把其手里所有个做礼物去送其阿哥以扫。¹⁴ 就是雌山羊二百只，雄山羊廿只，雌湖羊二百只，雄湖羊廿只。¹⁵ 有奶个骆驼三十只，连其小骆驼，雌牛四十只，雄牛十只，雌驴子廿只，小驴子十只。¹⁶

所分个箇星队数样打样，交付奴仆手里，等其拉话：「尔走来我个前头，使得队打队中央空一象。」¹⁷ 其吩咐上前个人话：「若是我阿哥以扫碰着尔，问尔话：『尔是谁？要到何里去？尔前头箇星牲口是谁个？』尔好话：『箇是尔个奴仆雅各做礼物送我主以扫个。其也来阿拉个后背。』」¹⁹ 又吩咐第二个、第三个，等凡百跟勒队打队后头个，话：「尔拉碰着以扫好是介话向其道。²⁰ 尔又好话：『尔个奴仆雅各来阿拉个后背。』」因为雅各话：

「我把礼物先送去等以扫讲和，后头再等其见面，介呢要防其肯接受我。」²¹ 礼物就先送去。箇夜雅各宿来众人里向。²² 夜到爬起，领勒两个妻子，两个丫头，等十一个儿子，都踰过雅泊渡。²³ 雅各拨其拉踰过箇个溪坑，连其所有个也使得其踰过去。

²⁴ Yüô-koh doh-zi dzing-loh-tong, yiu ih-go nying teng gyi pi-vu ih-dzih tao t'in kw'a-liang. ²⁵ Keh-go nying k'en-kyin tang gyi feh ko, ziu nyiah gyi do-t'e-go gao-kwu, keh-lah pi-vu-go z-'eo, Yüô-koh do-t'e gao-kwu t'eh-yüih. ²⁶ Keh-go nying wô, T'in kw'a liang-de; hao fông ng ky'i.

Yüô-koh wô, Ng ziah-z feh coh-foh peh ngô, ngô feh-k'eng fông ng ky'i. ²⁷ Gyi z-ka wô, Ng soh-go ming-z? Gyi wô, Yüô-koh. ²⁸ Gyi yi wô, Keh-tsao feh tsæ eo ng-go ming-z Yüô-koh, z hao eo ^[1]Yi-seh-lih: ing-we-ng teng Jing-ming teng nying pi vu, yi-kying teh-sing-de. ²⁹ Yüô-koh meng Gyi, wô, Ts'ing Ng wô hyiang ngô dao Ng-go ming-z. Gyi wô, Dza-we meng Ngô-go ming-z? Ziu læ keh-deo coh-foh peh gyi. ³⁰ Yüô-koh eo keh-go di-ming ^[2]Bin-yi-li, wô, Ngô yi-kying te-min k'en-kyin Jing-ming, ngô sing-ming pao-djün-de. ³¹ Yüô-koh tseo-ko Bin-yi-li z-'eo, k'eo-k'eo nyih-deo c'ih-ky'i, gyi-go do-t'e z kwa-kyiah-go. ³² Ing-we Gyi nyiah Yüô-koh do-t'e gao-kwu-li-go kying, keh-lah Yi-seh-lih ts-seng tao næn-kæn feh ky'üoh do-t'e gao-kwu-li-go kying.

²⁴ 雅各独自剩落东，有一个人等其比武一直到天快亮。²⁵ 箇个人看见打其弗过，就捏其大腿个绞股，箇勒比武个时候，雅各大腿绞股脱穴。²⁶ 箇个人话：「天快亮了，好放尔去。」雅各话：「尔若是弗祝福拨我，我弗肯

放尔去。」²⁷ 其是介话：「尔啥个名字？」其话：「雅各。」²⁸ 其又话：「箇遭弗再讴尔个名字雅各，是好讴^[1]以色列。因为尔等神明等人比武，已经得胜了。」²⁹ 雅各问其，话：「请尔话向我道尔个名字。」其话：「咋会问我个名字？」就来箇头祝福拨其。³⁰ 雅各讴箇个地名^[2]便以利，话：「我已经对面看见神明，我性命保全了。」³¹ 雅各走过便以利时候，扣扣日头出去，其个大腿是拐脚个。³² 因为其捏雅各大腿绞股里个筋，箇勒以色列子孙到难间弗吃大腿绞股里个筋。

[1] *Ziu-z Teng Jing-ming pi-wu-go. 'Ôh-tsia Jing-ming pi-vu.* 就是等神明比武个。或者神明比武。

[2] *Ziu-z Jing-ming go min.* 就是神明个面。

Ts. XXXIII.

Yüô-koh ngæn-tsing dæ-ky'i k'en-kyin Yi-sao teng s-pah-go nying dô-kô læ; ziu feng-k'æ ng-nô, kao-fu peh Li-

üô, Lah-kyih, teng liang-go ô-deo. ² Peh ô-deo teng gyi ng-nô læ zin-deo, Li-üô teng gyi ng-nô læ 'eo-deo, Lah-kyih teng Iah-seh læ kyih-sah. ³ Gyi-zi sin ky'i, boh-tao læ di-yiang-li ts'ih-tsao, teng-tao gyi-go ah-ko siang-gying. ⁴ Yi-sao peng-long-læ nying-tsih gyi, bao-leh gyi, o-leh gyi deo-kying, ts'ing gyi cü: ziu dô-kô ngæn-li c'ih-de. ⁵ Yi-sao ngæn-tsing dæ-ky'i k'en-kyin nyü-nying teng siao-nying, meng gyi wô, Keh-sing teng ng dô-kô læ-tong-go z Jü? Gyi wô, Keh-sing ng-nô z Jing-ming eng-we s-peh ng nu-boh-go. ⁶ Keh-tsao liang-go ô-deo teng gyi ng-nô tseo-long-læ boh-tæn-tao. ⁷ Li-üô teng gyi ng-nô yia tseo-long-læ boh-tæn-tao: 'eo-deo Iah-seh teng Lah-kyih tseo-long-læ boh-tæn-tao. ⁸ Yi-sao wô, Ngô sô p'ong-djoh-go keh-sing de-su, ng z dza-go i-s? Gyi wô, Z iao teh-djoh eng-we læ ngô cü-go min-zin. ⁹ Yi-sao wô, Ngô ah-di, ngô sô yiu-go yi-kying keo-de: ng sô yiu-go hao kwe-peh ng-zi. ¹⁰ Yüô-koh wô, Ts'ing ng feh iao z-ka; ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-go min-zin, ka-ni ng dzong ngô-go siu-li siu ngô-go li-veh:

ing-we ngô k'en-kyin ng-go min-k'ong ziang k'en-kyin
 Jing-ming min-k'ong, ng yia hwun-hyi ngô. ¹¹ Jing-ming
 kyi-jün s eng-we peh ngô, ngô yi-kying yiu-yü; keh-lah
 ts'ing ng siu ngô song ng-go li-veh. Yüô-koh ts'e gyi; gyi
 ziu siu-de. ¹² Yi-sao wô, Ah-lah hao dong-sing ky'i; ngô we
 ying-dao ng. ¹³ Yüô-koh teng gyi wô, Ngô-go cü, ng hyiao-
 teh keh-sing ng-nô tæen-boh, wa-yiu ziu-t'æ-go ngeo teng
 yiang keng ngô tong: ziah ih-nyih kong-fu kw'a-kw'a ken
 gyi, ih-do-de tu we si. ¹⁴ Ts'ing ngô cü pi ng nu-boh sin
 ky'i: ngô mæn-mæn ling gyi-lah: z-ka læ ngô zin-deo-go
 sang-k'eo teng keh-sing ng-nô tsiao gyi-lah sô neng-keo
 tseo-go kyiah-bu, tao ngô cü-go Si-r di-fông. ¹⁵ Yi-sao wô,
 Ka-ni ngô dong-de-go nying, hao liu kyi-go peh ng. Gyi
 wô, 'O yüong ni? Ts'ing ng peh ngô teh-djoh eng-we læ
 ngô cü-go min-zin z-de.

雅各眼睛抬起，看见以扫等四百个人大家来，就分开
 儿囡，交付拨利亚、拉结，等两个丫头。² 拨丫头等其儿囡
 来前头，利亚等其儿囡来后头，拉结等约瑟来结煞。³ 其自

先去，伏倒来地垵里七遭，等到其个阿哥相近。⁴ 以扫奔拢来迎接其，抱勒其，掬勒其头颈，亲其嘴。就大家眼泪出了。⁵ 以扫眼睛抬起看见女人等小人，问其话：「箇星等尔大家来东个是谁？」其话：「箇星儿因是神明恩惠赐拨尔奴仆个。」⁶ 箇遭两个丫头等其儿因走拢来伏带倒。⁷ 利亚等其儿因也走拢来伏带倒。后头约瑟等拉结走拢来伏带倒。⁸ 以扫话：「我所碰着个箇星队数，尔是咋个意思？」其话：「是要得着恩惠来我主个面前。」⁹ 以扫话：「我阿弟，我所有个已经够了，尔所有个好归拨尔自。」¹⁰ 雅各话：「请尔弗要是介，我若是得着恩惠来尔个面前，介呢，尔从我个手里收我个礼物。因为我看见尔个面孔像看见神明面孔，尔也欢喜我。」¹¹ 神明既然赐恩惠拨我，我已经有余，箇勒请尔收我送尔个礼物。」雅各催其，其就收了。¹² 以扫话：「阿拉好动身去，我会引导尔。」¹³ 雅各等其话：「我个主，尔晓得箇星儿因单薄，还有受胎个牛等羊跟我东。若一日工夫快快赶其，一大队都会死。」¹⁴ 请我主比尔奴仆先去。我慢慢领其拉，是介来我前头个牲口等箇星儿因照其拉所能够走个脚步，到我主个西珥地

方。」¹⁵ 以扫话：「介呢我同队个人，好留几个拨尔。」
其话：「何用呢？请尔拨我得着恩惠来我主个面前是
了。」

¹⁶ Keh-nyih Yi-sao kyü Si-r keh-da lu, ¹⁷ Yüô-koh tseo-
tao Su-keh di-fông, teng gyi-zi ky'i oh, teng sang-k'eo tah-
bang: keh-lah keh-go di-ming kyiao-leh ^[1]Su-keh.

¹⁶ 箇日以扫归西珥箇埭路，¹⁷ 雅各走到疏割地方，等
其自起屋，等牲口搭棚。箇勒箇个地名叫勒疏割^[1]。

[1] Ziu-z Bang. 就是棚。（原注）

¹⁸ Yüô-koh dzong Pô-t'æn-üô-læn en-en-tæn-tæn tao
Kyüô-nen di-fông Z-kyin-go dzing-ts: læ dzing-ts min-zin
tah tsiang-bong. ¹⁹ Do ih-pah kw'e nying-ts, hyiang Z-
kyin-go ah-tia Ha-meh keh-dzoh-go nying, ma ih-ky'iu
din, ziu-z tah tsiang-bong-go di-fông. ²⁰ Læ keh-deo zao
ih-zo dæn; c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-li-lo-hyi Yi-seh-lih.

¹⁸ 雅各从巴坦亚兰安安耽耽到迦南地方示剑个城子，
来城子面前搭帐篷。¹⁹ 驮一百块银子，向示剑个阿爹哈抹

箇族个人，买一丘田，就是搭帐篷个地方。²⁰ 来箇头造一座坛，取其名字以利罗熙以色列^[1]。

[1] *Ziu-z Jing-ming, z Yi-seh-lih-go Jing-ming*. 就是神明，是以色列个神明。（原注）

Ts. XXXIV.

Li-üô sô sang-peh Yüô-koh-go nön Ti-nô tseo-c'ih ky'i
k'en keh di-fông-go nyü-nying. ² Keh di-fông moh-pah
Hyi-vi nying Ha-meh-go ng-ts Z-kyin ih k'en-kyin ziu ying-
yiu gyi ky'i, teng gyi dong-zông, u-ŵe gyi. ³ Sing-li teng
Yüô-koh-go nön Ti-nô lin-lin-peh-shæ æ-sih keh-go do-
kwu-nyiang, teng gyi kông en-ŵe-go shih-wô. ⁴ Z-kyin
teng ah-tia Ha-meh wô, Ts'ing ng dæ keh-go do-kwu-
nyiang peh ngô tso ts'i-ts. ⁵ Yüô-koh t'ing-meng gyi yi-
kying u-ŵe gyi-go nön Ti-nô: gyi-go ng-ts læ din-li k'en

sang-k'eo; Yüô-koh pi-k'eo vu-yin, teng-tao gyi-lah kyü-læ.

利亚所生拔雅各个因底拿走出去看箇地方个女人。² 箇地方牧伯希未人哈抹个儿子示剑一看见就引诱其去，等其同床，污秽其。³ 心里等雅各个因底拿恋恋不舍，爱惜箇个大姑娘，等其讲安慰个说话。⁴ 示剑等阿爹哈抹话：「请尔抬箇个大姑娘拨我做妻子。」⁵ 雅各听闻其已经污秽其个因底拿。其个儿子来田里看牲口，雅各闭口无言，等到其拉归来。

⁶ Z-kyin-go ah-tia Ha-meh tseo-c'ih teng Yüô-koh siang-liang. ⁷ Yüô-koh-go ng-ts t'ing-meng-ts ziu dzong din-li kyü-læ: keh-sing nying iu-meng, do-nyiang fah-ông; ing-we Z-kyin teng Yüô-koh-go nön dong-zông, z læ Yi-seh-lih cong-nyiang lön-tso: keh z feh kæ tso-go z-ken. ⁸ Ha-meh teng gyi-lah siang-liang, wô, Ngô ng-ts Z-kyin sing-li ky'i-mo ng-go nön: ts'ing ng peh gyi tso ts'i-ts. ⁹ Ah-lah teng ng-lah hao dô-kô c'ü-tsing kô-c'ih: ng-go nön hao hyü-peh ah-lah, ng yia hao dæ ah-lah-go nön. ¹⁰ Ng-

lah teng ah-lah dô-kô deng-tong: keh di-fông læ ng-go
min-zin, hao deng-ts, tso sang-i teh-djoh ts'æn-nyih. ¹¹ Z-
kyin teng Ti-nô-go ah-tia hyüong-di wô, Dæn-nyün ng s
eng-we peh ngô, ng sô-wô-go ngô ziu we peh ng. ¹² Ze ng
iao dza djong-go p'ing-kying li-veh, ngô we tsiao ng-go
shih-wô peh ng: tæen-tsih pô keh-go do-kwu-nyiang peh
ngô tso ts'i-ts. ¹³ Yüô-koh-go ng-ts, ing-we Z-kyin yi-kying
u-ŵe gyi-lah ah-me Ti-nô, keh-lah yüong diao-bi shih-wô
we-teh gyi teng gyi ah-tia Ha-meh, ¹⁴ z-ka wô, Ah-lah pô
ah-me hyü-peh m-tsiu-keh-li-go nying tso-feh-læ-go; ing-
we keh z ah-lah tao-me z-ken. ¹⁵ Ziah-z ng-lah ziang ah-
lah ka, keh-sing nen tu ziu tsiu-keh-li, ka-ni ziu hao ing-
hyü ng-lah. ¹⁶ Keh-tsao ah-lah pô nön kô-peh ng, ah-lah
yia dæ ng-go nön, ziu dô-kô djü-tong, tso ih-dzoh pah-
sing. ¹⁷ Ng-lah ziah-z feh-k'eng t'ing ah-lah ziu tsiu-keh-li,
ah-lah ziu ling-leh ah-me ky'i-de. ¹⁸ Ha-meh teng gyi ng-ts
Z-kyin hwun-hyi keh-kyü shih-wô. ¹⁹ Keh 'eo-sang ing-we

æ-sih Yüô-koh-go nön, keh-lah læ-feh-gyi tso keh-go z-ken: gyi læ ah-tia oh-li z ting kwe-djong-go.

⁶ 示剑个阿爹哈抹走出等雅各商量。⁷ 雅各个儿子听闻仔就从田里归来。箇星人忧闷，大样发快，因为示剑等雅各个囡同床，是来以色列中央乱做。箇是弗该做个事干。⁸ 哈抹等其拉商量，话：「我儿子示剑心里企慕尔个囡，请尔拨其做妻子。⁹ 阿拉等尔拉好大家娶进嫁出，尔个囡好许拨阿拉，尔也好抬阿拉个囡。¹⁰ 尔拉等阿拉大家庵东，箇地方来尔个面前，好庵仔，做生意得着产业。」¹¹ 示剑等底拿个阿爹兄弟话：「但愿尔赐恩惠拨我，尔所话个我就会拨尔。¹² 随尔要咋重个聘金礼物，我会照尔个说话拨尔。单只把箇个大姑娘拨我做妻子。」¹³ 雅各个儿子，因为示剑已经污秽其拉阿妹底拿，箇勒用调皮说话回答其等其阿爹哈抹，¹⁴ 是介话：「阿拉把阿妹许拨阮周割礼个人做弗来个，因为箇是阿拉倒霉事干。¹⁵ 若是尔拉像阿拉介，箇星男都受周割礼，介呢就好应许尔拉。」¹⁶ 箇遭阿拉把囡嫁拨尔，阿拉也抬尔个囡，就大家住东，做一族百姓。¹⁷ 尔拉若是弗肯听阿拉，受周割礼，阿拉就领勒阿妹

去了。」¹⁸ 哈抹等其儿子示剑欢喜箇句说话。¹⁹ 箇后生因为爱惜雅各个因，箇勒来得及做箇个事干。其来阿爹屋里是顶贵重个。

²⁰ Ha-meh teng ng-ts Z-kyin ziu tseo-tao dzing-meng-k'eo, teng dzing-li-go nying siang-liang, wô, ²¹ Keh-sing nying teng ah-lah 'o-moh, ping-ts'ia di-fông kwông-kw'eh peh gyi-lah deng-leh-ko, 'o-feh ing-hyü gyi deng-læ dông-deo tso sang-i; ah-lah ziu hao dæ gyi-go nön tso ts'i-ts, yia pô ah-lah-go nön hyü-peh gyi. ²² Tsih-yiu ah-lah cong-nyiang-go nen tu ziu tsiu-keh-li, ziang gyi-lah ziu tsiu-keh-li ka, keh-sing nying ziu k'eng teng ah-lah deng-tong tso ih-dzoh-go pah-sing. ²³ Z-ka gyi-lah ngeo-yiang, kô-kyi, teng ih-ts'ih-go sang-k'eo, ky'i-feh tu kwe-peh ah-lah ma? Ah-lah feh-jü ing-hyü gyi-lah, hao teng ah-lah dô-kô deng-tong. ²⁴ Væn-pah tseo-c'ih dzing-meng-go nying, tu t'ing Ha-meh teng gyi ng-ts Z-kyin-go shih-wô; ka-ni, keh-sing tseo-c'ih dzing-meng-go nen long-tsong ziu tsiu-keh-li.

²⁰ 哈抹等儿子示剑就走到城门口，等城里个人商量，话：²¹ 「箇星人等阿拉和睦，并且地方广阔拨其拉庵勒过，何弗应许其庵来荡头做生意。阿拉就好抬其个囡做妻子，也把阿拉个囡许拨其。²² 只有阿拉中央个男都受周割礼，像其拉受周割礼介，箇星人就肯等阿拉庵东做一族个百姓。」²³ 是介其拉牛羊、家计，等一切个牲口，岂弗都归拨阿拉吗？阿拉弗如应许其拉，好等阿拉大家庵东。」²⁴ 凡百走出城门个人，都听哈抹等其儿子示剑个说话。介呢，箇星走出城门个男拢总受周割礼。

²⁵ Tao di-sæn-nyih, tsing-hao cong-nying sông-'eng t'ong-kw'u-go z-'eo, Yüô-koh liang-go ng-ts Si-min teng Li-vi, z Ti-nô-go ah-ko, koh-nying do-leh pao-kyin, fông-tæn tseo-tsing dzing-li, sah-diao long-tsong keh-sing nen.
²⁶ Gyi-lah yüong tao-k'eo sah-diao Ha-meh teng gyi-go ng-ts Z-kyin, ling-leh Ti-nô dzong Z-kyin-go oh-li, tseo-c'ih-ky'i. ²⁷ Yüô-koh-go ng-ts, ing-we u-ŵe gyi ah-me-go yün-kwu, c'ông-tsing sah-diao cong-nying-go di-fông, ts'iang-deh keh-go dzing-li. ²⁸ Pô yiang ngeo li-ts, teng dzing-li

din-li sô yiu-go tu ta-leh-ky'i. ²⁹ Yi lo-liah gyi-go dzæ-veh, teng long-tsong siao-nying nyü-nying keh-sing; ts'iang-deh ih-ts'ih oh-lô li-hyang-go tong-si. ³⁰ Yüô-koh teng Si-min Li-vi wô, Ng-lah z lin-le ngô, s-teh ngô læ dông-deo Kyüô-nen Pi-li-si pah-sing cong-nyiang ming-sing zah-ts'iu-go: ping-ts'ia ngô-go nying ky'üih, gyi-lah we jü-long-læ teng ngô ti-dih sah-diao ngô: ka-ni ngô teng 'eh-kô tu we mih-diao. ³¹ Gyi-go ng-ts wô, Gyi-lah næn-dao hao dæ ah-lah ah-me ziang gyi-nyü ka ma?

²⁵ 到第三日，正好众人伤痕痛苦个时候，雅各两个儿子，西缅等利未，是底拿个阿哥，各人驮勒宝剑，放胆走进城里，杀掉拢总箇星男。²⁶ 其拉用刀口杀掉哈抹等其个儿子示剑，领勒底拿从示剑个屋里，走出去。²⁷ 雅各个儿子，因为污秽其阿妹个缘故，闯进杀掉众人个地方，抢夺箇个城里。²⁸ 把羊、牛、驴子，等城里、田里所有个都带勒去。²⁹ 又掳掠其个财物，等拢总小人女人箇星，抢夺一切屋落里向个东西。³⁰ 雅各等西缅、利未话：「尔拉是连累我，使得我来荡头迦南、比利洗百姓中央名声贼臭个。」

并且我个人缺，其拉会聚拢来等我抵敌杀掉我，介呢我等
闔家都会灭掉。」³¹ 其个儿子话：「其拉难道好待阿拉阿
妹像妓女介吗？」

Ts. XXXV.

Jing-ming teng Yüô-koh wô, Ng yüong zông-ky'i,
deng-læ Pah-deh-li, læ keh-deo zao dæn peh Jing-ming,
ziu-z ng to-bi ah-ko Yi-sao min-zin z-‘eo yin-c’ih peh ng
k’en-go. ² Yüô-koh ziu feng-fu oh-li-go nying lin keh-sing
keng gyi-go nying, wô, Ng-lah cong-nyiang sô-yiu-go nga-
koh Jing-ming long-tsong ky’i-diao gyi; zi yüong kyih-
kyih-zing-zing wun-leh i-zông. ³ Ah-lah ziu ky’i-læ, tseo-
zông Pah-deh-li, ngô we læ keh-deo zao dæn peh Jing-
ming, ziu-z ngô loh-næn-go nyih-ts tsih-ing ngô, tseo-lu z-
‘eo pao-yiu ngô-go. ⁴ Gyi-lah ziu do-leh siu-li sô-yiu-go
nga-koh jing-ming, teng ng-to-li-go gwæn-ts, kao-fu Yüô-
koh. Yüô-koh k’ông-læ Z-kyin-go ziang-jü ti-‘ô. ⁵ Gyi-lah

ziu dong-sing: Jing-ming-go ǵe-nyin ling-djoh dön-ky'ün-go dzing-li, s-teh gyi-lah feh tse-ken Yüô-koh-go ng-ts.

神明等雅各话：「尔用上去，庵来伯特利，来箇头造坛拨神明，就是尔躲避阿哥以扫面前时候现出拨尔看个。」² 雅各就吩咐屋里个人连箇星跟其个人，话：「尔拉中央所有个外国神明拢总弃掉其，自用洁洁淨淨换勒衣裳。」³ 阿拉就起来，走上伯特利，我会来箇头造坛拨神明，就是我落难个日子接应我，走路时候保佑我个。」⁴ 其拉就驮勒手里所有个外国神明，等耳朵里个环子，交付雅各。雅各园来示剑个橡树底下。⁵ 其拉就动身。神明个威严临着团圈个城里，使得其拉弗追赶雅各个儿子。

⁶ Keh-tsao Yüô-koh teng keh-sing keng gyi-go nying tao Kyüô-nen di-fông-go Lu-s; ziu-z Pah-deh-li. ⁷ Læ keh-deo zao dæn, eo keh di-ming ^[1]Ih-pah-deh-li; ing-we Yüô-koh to-bi ah-ko min-zin z-'eo, Jing-ming læ keh-deo yin-c'ih peh gyi k'en. ⁸ Li-pah-kyüô-go ah-bu Ti-p'o-lah si-de, tsông-læ Pah-deh-li ziang-jü ti-'ô: keh-go di-ming ziu kyiao-leh ^[2]Üô-leng-pô-k'oh.

⁶ 箇遭雅各等箇星跟其个人到迦南地方个路斯，就是伯特利。⁷ 来箇头造坛，讴箇地名益伯特利^[1]，因为雅各躲避阿哥面前时候，神明来箇头现出拨其看。⁸ 利百加个阿哺底破拉死了，葬来伯特利橡树底下。箇个地名就叫勒亚伦巴哭^[2]。

[1] *Ziu-z Pah-deh-li-go Jing-ming*. 就是伯特利个神明。（原注）

[2] *Ziu-z Æ-k'oh-go ziang-jü*. 就是哀哭个橡树。（原注）

⁹ Yüô-koh dzong Pô-t'æn-üô-læn kyü-læ z-'eo, Jing-ming yi yin-c'ih, s foh peh gyi. ¹⁰ Jing-ming teng gyi wô, Ng su-djông ming-z z Yüô-koh; yi-'eo feh tsæ eo ng Yüô-koh, hao kæ ming Yi-seh-lih: ziu c'ü gyi ming-z Yi-seh-lih. ¹¹ Jing-ming yi teng gyi wô, Ngô z Djün-neng-go Jing-ming; ng hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ: ng we sang-c'ih ih-koh feng tso hyü-to koh-veng; kyüing-wông keh-sing yia we dzong ng iao-bo-li ka c'ih-læ. ¹² Ngô sô s-peh Üô-pah-lah-hen teng Yi-sah-go di-fông, yia we s-peh ng: ping-ts'ia pô keh-go di-fông s-peh ng tsiang-læ-go 'eo-dæ. ¹³ Jing-ming teng gyi kông-hao, ziu dzong keh-deo sing-

zông-ky'i. ¹⁴ Yüô-koh læ Jing-ming teng gyi kông-go di-fông lih ih-keng djü-ts, ziu-z zah-deo-go djü-ts, din tsiu kyiao yiu læ gyi zông-deo. ¹⁵ Yüô-koh ts'ing-hwu Jing-ming teng gyi kông-go di-fông kyiao-leh Pah-deh-li.

⁹ 雅各从巴坦亚兰归来时候，神明又现出，赐福拨其。
¹⁰ 神明等其话：「尔素常名字是雅各，以后弗再讴尔雅各，好改名以色列。」就取其名字以色列。¹¹ 神明又等其话：「我是全能个神明，尔好茂茂盛盛多起来。尔会生出一国分做许多国份，君王箇星也会从尔腰缚里介出来。¹² 我所赐拨亚伯拉罕等以撒个地方，也会赐拨尔，并且把箇个地方赐拨尔将来个后代。」¹³ 神明等其讲好，就从箇头升上去。¹⁴ 雅各来神明等其讲个地方立一根柱子，就是石头个柱子，奠酒浇油来其上头。¹⁵ 雅各称呼神明等其讲个地方叫勒伯特利。

¹⁶ Gyi-lah dzong Pah-deh-li dong-sing, teng Yi-fah-da ts'ô yiu-'æn lu; Lah-kyih iao sang-ts'æn, sang-leh ting næn, t'ong-leh li-'æ. ¹⁷ Næn-sang-go z-'eo, siu-sang-go teng gyi wô, Hao-vong p'ô, Ng yin-dzæ yi yiu ih-go ng-ts-

de. ¹⁸ Lah-kyih kw'a dön-ky'i, (ing-we gyi si-de,) c'ü gyi
ng-ts ming-z ^[1]Bin-o-nyi: dæn-z ah-tia c'ü gyi ^[2]Bi-yüô-
ming. ¹⁹ Lah-kyih si-ts, tsông-læ tao Yi-feh-da ky'i-go lu
pin-yin, ziu-z Pah-li-'eng. ²⁰ Yüô-koh lih djü-ts læ Lah-
kyih-go veng-deo: tao jü-kying wa eo gyi z Lah-kyih veng-
go djü-ts. ²¹ Yi-seh-lih yi dong-sing; læ Yi-deh keh-zo t'ah
nga-pin tah tsiang-bong. ²² Yi-seh-lih deng-læ keh di-fông
z-'eo Liu-bin teng ah-tia-go ah-yi Pih-lah dong-zông; Yi-
seh-lih t'ing-meng-de.

¹⁶ 其拉从伯特利动身，等以法大差有限路，拉结要生
产，生勒顶难，痛勒厉害。¹⁷ 难生个时候，收生个等其
话：「好畱怕，尔现在又有一个儿子了。」¹⁸ 拉结快断
气，（因为其死了，）取其儿子名字便阿尼^[1]。但是阿爹
取其便雅悯^[2]。¹⁹ 拉结死仔，葬来到以法大去个路边沿，
就是伯利恒。²⁰ 雅各立柱子来拉结个坟头。到如今还诬其
是拉结坟个柱子。²¹ 以色列又动身，来以特箇座塔外边搭
帐篷。²² 以色列庵来箇地方时候流便等阿爹个阿姨辟拉同
床，以色列听闻了。

[1] *Ziu-z Ngô iu-meng-go ng-ts.* 就是我忧闷个儿子。（原注）

[2] *Ziu-z Ngô jing-tsah-siu-go ng-ts.* 就是我顺只手个儿子。（原注）；原文此处或为错印，后文均为 *Bin-yüô-ming*

²³ *Yüô-koh-go ng-ts yiu jih-nyi-go. Yüô-koh-go do ng-ts Liu-bin, wa-yiu Si-min, Li-vi, Yiu-da, Yi-sah-kyüô, Si-pu-leng, z Li-üô sô sang-go.* ²⁴ *Iah-seh teng Bin-yüô-ming, z Lah-kyih sô sang-go.* ²⁵ *Dæn teng Neh-da-li, z Lah-kyih-go ô-deo Pih-lah sô sang-go.* ²⁶ *Kyüô-teh teng Üô-shih, z Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô sô sang-go. Keh tu z Yüô-koh-go ng-ts læ Pô-t'æn-üô-læn sô sang-go.*

²³ 雅各个儿子有十二个。雅各个大儿子流便，还有西缅、利未、犹大、以萨迦、西布伦，是利亚所生个。²⁴ 约瑟等便雅悯，是拉结所生个。²⁵ 但等纳大利，是拉结个丫头辟拉所生个。²⁶ 迦得等亚设，是利亚个丫头悉怕所生个。箇都是雅各个儿子，来巴坦亚兰所生个。

²⁷ *Yüô-koh læ kyin gyi ah-tia Yi-sah læ Mæn-li di-fông, Üô-pô dzing-li, ziu-z Hyi-pah-leng, Üô-pah-lah-hen*

teng Yi-sah sô tæen-koh-go di-fông. ²⁸ Yi-sah ziu-shü ih-pah pah-jih shü. ²⁹ Yi-sah nyin-kyi lao, nyih-ts mun, dön-ky'i si-de, kyü-tao gyi-zi-go dzoh-cong: gyi liang-go ng-ts Yi-sao Yüô-koh tsông gyi.

²⁷ 雅各来见其阿爹以撒，来幔利地方，亚巴城里，就是希伯仑，亚伯拉罕等以撒所耽搁个地方。²⁸ 以撒寿岁一百八十岁。²⁹ 以撒年纪老，日子满，断气死了，归到其自个族种。其两个儿子以扫、雅各葬其。

Ts. XXXVI.

Yi-sao ziu-z Yi-tong; gyi kô-pu læ 'ô-veng. ² Yi-sao dæ Kyüô-nen nying-go nön tso ts'i-ts, ziu-z Üô-da, z Heh nying Yi-leng-go nön, teng Üô-'o-li-pô-mô, z Hyi-vi nying Tsi-bin-go nön Üô-nô, sô sang-go nön. ³ Yi dæ Pô-jih-meh, z Yi-jih-mô-li-go nön, Nyi-bæ-iah-go tsi-me. ⁴ Üô-da sang Yi-li-fah peh Yi-sao: Pô-jih-meh sang Liu-r. ⁵ Üô-'o-li-pô-

mô sang Yiæ-z, Yüô-læn, K'o-lah. Keh tu z Yi-sao-go ng-ts,
læ Kyüô-nen di-fông sô sang-go. ⁶ Yi-sao ta-leh ts'i-ts ng-ts
nön, teng oh-li-go nying, wa-yiu ngeo yiang, teng ih-ts'ih-
go sang-k'eo, læ Kyüô-nen di-fông væn-pah sô teh-djoh-go
kô-kyi, li-k'æ gyi ah-di Yüô-koh, tao bih-t'ah di-fông ky'i.
⁷ Ing-we gyi-lah dzæ-veh fu-tsoh, sô-yi dô-kô deng-feh-ko:
wa-yiu gyi-lah sô tæen-koh-go di-fông, we-leh sang-k'eo to,
feh-neng-keo yüong-ziu gyi. ⁸ Keh-tsao Yi-sao deng-læ Si-r
sæn. Yi-sao ziu-z Yi-tong.

以扫就是以东，其家谱来下文。² 以扫抬迦南人个囡做
妻子，就是亚大，是赫人以伦个囡，等亚何利巴玛，是希
未人祭便个囡亚拿，所生个囡。³ 又抬巴实抹，是以实玛利
个囡，尼徘约个姊妹。⁴ 亚大生以利法拔以扫，巴实抹生流
珥。⁵ 亚何利巴玛生耶是、雅兰、可拉。箇都是以扫个儿
子，来迦南地方所生个。⁶ 以扫带勒妻子、儿子、囡，等屋
里个人，还有牛、羊，等一切个牲口，来迦南地方凡百所
得着个家计，离开其阿弟雅各，到别埭地方去。⁷ 因为其拉
财物富足，所以大家庵弗过，还有其拉所耽搁个地方，为

了牲口多，弗能够容受其。⁸ 箇遭以扫庵来西珥山。以扫就是以东。

⁹ Si-r sæn Yi-tong nying-go tsu-tsong Yi-sao, gyi-go kô-pu læ 'ô-veng. ¹⁰ Yi-sao keh-sing ng-ts-go ming-z, ziu-z, Yi-li-fah, z Yi-sao tsi-ts Üô-da sô sang-go, wa-yiu Liu-r, z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh sô sang-go. ¹¹ Yi-li-fah-go ng-ts Di-mæn, O-meh, Si-po, Kyüô-dæn, Kyi-neh. ¹² Yi-sao ng-ts Yi-li-fah-go ah-yi Ding-neh sang Üô-mô-lih peh Yi-li-fah: keh tu z Yi-sao ts'i-ts Üô-da-go ts-seng. ¹³ Liu-r-go ng-ts Nô-'eh, Si-lah, Sô-mô, Mi-sah: keh tu z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh-go ts-seng.

⁹ 西珥山以东人个祖宗以扫，其个家谱来下文。¹⁰ 以扫箇星儿子个名字，就是：以利法，是以扫妻子亚大所生个，还有流珥，是以扫妻子巴实抹所生个。¹¹ 以利法个儿子提幔、阿抹、洗玻、迦但、基纳。¹² 以扫儿子以利法个阿姨亭讷生亚玛力拔以利法。箇都是以扫妻子亚大个子孙。¹³ 流珥个儿子拿辖、西拉、沙玛、米撒。箇都是以扫妻子巴实抹个子孙。

¹⁴ Yi-sao-go ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô, ziu-z Tsi-bin-go
nön Üô-nô sô sang-go nön, gyi sang Yiæ-z, Yüô-læn, K'o-
lah peh Yi-sao.

¹⁴ 以扫个妻子亚何利巴玛，就是祭便个因亚拿所生个
因，其生耶是、雅兰、可拉拨以扫。

¹⁵ Yi-sao ts-seng cong-nyiang tso væn-wông-go ziu-z;
Yi-sao do ng-ts Yi-li-fah sô sang-go, yiu Di-mæn wông, O-
meh wông, Si-po wông, Kyi-neh wông, ¹⁶ K'o-lah wông,
Kyüô-dæn wông, Üô-mô-lih wông: keh z dzong Yi-li-fah
c'ih-læ, tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go: tu z Üô-da-go
ts-seng.

¹⁵ 以扫子孙中央做藩王个就是：以扫大儿子以利法所
生个，有提幔王、阿抹王、洗玻王、基纳王、¹⁶ 可拉王、
迦但王、亚玛力王。箇是从以利法出来，做藩王来以东地
方个。都是亚大个子孙。

¹⁷ Yi-sao-go ng-ts Liu-r sô sang-go, yiu Nô-'eh wông,
Si-lah wông, Sô-mô wông, Mi-sah wông: keh z dzong Liu-r

c'ih-læ tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go: tu z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh-go ts-seng. ¹⁸ Yi-sao ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô-go ng-ts ziu-z Yiæ-z wông, Yüô-læn wông, K'o-lah wông: keh tu z dzong Üô-nô-go nön, Yi-sao-go ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô c'ih-læ, tso væn-wông-go. ¹⁹ Keh-sing z Yi-sao ziu-z Yi-tong-go ts-seng, tso væn-wông-go.

¹⁷ 以扫个儿子流珥所生个，有拿辖王、西拉王、沙玛王、米撒王。箇是从流珥出来做藩王来以东地方个。都是以扫妻子巴实抹个子孙。¹⁸ 以扫妻子亚何利巴玛个儿子就是耶是王、雅兰王、可拉王。箇都是从亚拿个囡，以扫个妻子亚何利巴玛出来，做藩王个。¹⁹ 箇星是以扫就是以东个子孙，做藩王个。

²⁰ 'O-li nying Si-r-go ts-seng su-djông deng-læ keh di-fông-go; ziu-z Lo-tæn, Shih-pah, Tsi-bin, Üô-nô, ²¹ Ti-jing, Yi-ts'ah, Ti-sæn: keh tu z 'O-li nying, Si-r-go ts-seng tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go. ²² Lo-tæn-go ng-ts 'O-li, Hyi-mæn: Lo-tæn-go tsi-me Ding-neh. ²³ Shih-pah-go ng-ts Üô-leh-veng, Mô-nô-'eh, Yi-pah, Z-po, O-nen. ²⁴ Tsi-bin-

go ng-ts Üô-yüô, teng Üô-nô: zin-deo læ kw'ông-iæ di-fông k'en ah-tia Tsi-bin-go li-ts, p'ong-djoh nyih-go shü-nyün, ziu-z keh Üô-nô. ²⁵ Üô-nô-go ng-ts Ti-jing: Üô-nô-go nön Üô-'o-li-pô-mô. ²⁶ Ti-jing-go ng-ts Hying-dæn, Ih-z-pæn, Ih-læn, Kyi-læn. ²⁷ Yi-ts'ah-go ng-ts Pih-hen, Sah-fæn, Üô-ken. ²⁸ Ti-sæn-go ng-ts U-z, Üô-læn. ²⁹ 'O-li keh-dzoh tso væn-wông-go ziu-z Lo-tæn wông, Shih-pah wông, Tsi-bin wông, Üô-nô wông, ³⁰ Ti-jing wông, Yi-ts'ah wông, Ti-sæn wông; keh tu z Si-r di-fông 'O-li nying dzæ gyi-zi-go koh-kô tso væn-wông.

²⁰ 何利人西珥个子孙素常庵来箇地方个。就是罗单、说八、祭便、亚拿、²¹ 底顺、以察、底珊。箇都是何利人，西珥个子孙做藩王来以东地方个。²² 罗单个儿子何利、希幔，罗单个姊妹亭讷。²³ 说八个儿子亚勒文、玛拿辖、以八、示坡、阿南。²⁴ 祭便个儿子亚雅，等亚拿。前头来旷野地方看阿爹祭便个驴子，碰着热个水源，就是箇亚拿。²⁵ 亚拿个儿子底顺，亚拿个因亚何利巴玛。²⁶ 底顺个儿子欣但、一是班、益兰、基兰。²⁷ 以察个儿子辟罕、

撒番、亚干。²⁸ 底珊个儿子乌士、亚兰。²⁹ 何利箇族做藩王个就是：罗单王、说八王、祭便王、亚拿王、³⁰ 底顺王、以察王、底珊王。箇都是西珥地方，何利人在其自个国家做藩王。

³¹ Yi-seh-lih nying feh-zing yiu koh-wông djü gyi-go z-
‘eo, sin yiu koh-wông djü Yi-tong-go di-fông, ziu-z, ³² Pi-r-
go ng-ts Pi-lah tso Yi-tong-go koh-wông: gyi kying-dzing
kyiao-leh Ding-ha-pô. ³³ Pi-lah si-ts, P’o-s-lah nying Si-lah-
go ng-ts Iah-pah tsih-we. ³⁴ Iah-pah si-ts, Di-mæn nying
Wu-sæn tsih-we. ³⁵ Wu-sæn si-ts, Pi-t’ah-go ng-ts Ha-t’ah
(ziu-z læ Mo-iah-go bing-yiang tang-ba Mi-din nying-go)
tsih-we: gyi kying-dzing kyiao-leh Üô-vi-teh. ³⁶ Ha-t’ah si-
ts, Mô-z-li-kyüô nying Sæn-lah tsih-we. ³⁷ Sæn-lah si-ts, ‘o
pin-yin-go Li-‘o-pah nying Sao-lo tsih-we. ³⁸ Sao-lo si-ts,
Üô-keh-p’o-go ng-ts Pô-leh-ha-nen tsih-we. ³⁹ Üô-keh-p’o-
go ng-ts Pô-lah-ha-nen si-ts, Ha-dah tsih-we: gyi kying-
dzing kyiao-leh Pao: gyi ts’i-ts ming-z Mi-hyi-da-bih, ziu-z
Mi-seh-‘eh-go nön, Mô-deh-lih sô sang-go nön. ⁴⁰ Yi-sao

keh-dzoh keh-sing væn-wông tsiao gyi-go ts-p'a, djü-kyü, ming-z z-ka-go; Ding-nô wông, Üô-leh-wô wông, Yiæ-t'iah wông, ⁴¹ Üô-‘o-li-pô-mô wông, Yi-lah wông, Pi-neng wông, ⁴² Kyi-neh wông, Di-mæn wông, Mih-sah wông, ⁴³ Mah-t'ih wông, Yi-læn wông: keh-sing tu z Yi-tong-go væn-wông, tsiao gyi-lah kyi-nyih-go di-fông deng-kæn. Yi-tong nying-go tsu-tsong ziu-z Yi-sao.

³¹ 以色列人弗曾有国王治其个时候，先有国王治以东个地方，就是：³² 比珥个儿子比拉做以东个国王。其京城叫勒亭哈巴。³³ 比拉死仔，破斯拉人西拉个儿子约八接位。³⁴ 约八死仔，提幔人户珊接位。³⁵ 户珊死仔，比挞个儿子哈挞（就是来摩押个平垵打败米甸人个）接位，其京城叫勒亚未得。³⁶ 哈挞死仔，玛士利加人三拉接位。³⁷ 三拉死仔，河边沿个利河伯人扫罗接位。³⁸ 扫罗死仔，亚革破个儿子巴勒哈南接位。³⁹ 亚革破个儿子巴勒哈南死仔，哈达接位，其京城叫勒保。其妻子名字米希大别，就是米色合个囡，玛特列所生个囡。⁴⁰ 以扫箇族箇星藩王照其个支派、住居，名字是介个：亭拿王、亚勒华王、耶帖王、⁴¹

亚何利巴玛王、以拉王、比嫩王、⁴² 基纳王、提幔王、蜜萨王、⁴³ 麦铁王、以兰王。箇星都是以东个藩王，照其拉基业个地方庵间。以东人个祖宗就是以扫。

Ts. XXXVII.

Yüô-koh deng-læ Kyüô-nen di-fông, ziu-z gyi ah-tia tæen-koh-go di-fông. ² Yüô-koh go shü-dæ læ 'ô-veng: Iah-seh jih-ts'ih shü z-'eo teng cong hyüong-di k'en-ying: gyi wa-z siao-nying de, teng ah-tia-go ah-yi Pih-lah Sih-p'ô-go ng-ts dô-kô læ-kæn: gyi-lah yiu ts'o-c'ü, Iah-seh ziu ky'i kao-su ah-tia. ³ Yi-seh-lih sang Iah-seh z-'eo nyin-kyi yi-kying lao-de, keh-lah æ-sih gyi ko-jü bih-go ng-ts, teng gyi tso ih-gyin siu-hwô-go i-zông. ⁴ Cong hyüong-di k'en-kyin ah-tia æ-sih Iah-seh ko-jü gyi-lah, ziu 'eng gyi, feh neng-keo teng gyi kông 'o-moh-go shih-wô.

雅各庵来迦南地方，就是其阿爹耽搁个地方。² 雅各个世代来下文：约瑟十七岁时候等众兄弟看羊。其还是小人了，等阿爹个阿姨辟拉、悉怕个儿子大家来间。其拉有错处，约瑟就去告诉阿爹。³ 以色列生约瑟时候年纪已经老了，箇勒爱惜其过如别个儿子，等其做一件绣花个衣裳。⁴ 众兄弟看见阿爹爱惜约瑟过如其拉，就恨其，弗能够等其讲和睦个说话。

⁵ Iah-seh tso ih-go mông, wô hyiang cong hyüong-di dao, sô-yi gyi-lah yü-kô 'eng gyi. ⁶ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ts'ing ng t'ing ngô sô tso-go mông. ⁷ Ah-lah din-li læ-kæn shoh-dao; ngô keh ih-shoh bô-ky'i pih-dzih lih-tong; ng-lah sô shoh-go dön-ky'ün pa ngô keh shoh. ⁸ Cong hyüong-di teng gyi wô, Ng næn-dao we tso ah-lah kyüing-wông ma? wa-z we kwun-djü ah-lah ma? Ziu we-leh gyi-go mông teng gyi-go shih-wô keng-kô 'eng gyi.

⁵ 约瑟做一个梦，话向众兄弟道，所以其拉愈加恨其。
⁶ 约瑟等其拉话：「请尔听我所做个梦。⁷ 阿拉田里来间束稻，我箇一束爬起笔直立东，尔拉所束个团圈拜我箇

束。」⁸ 众兄弟等其话：「尔难道会做阿拉君王吗？还是会管治阿拉吗？」就为了其个梦等其个说话更加恨其。

⁹ Iah-seh yi tso mông, wô hyiang cong hyüong-di dao, wô, Ngô yi yiu ih-go mông, k'en-kyin nyih-deo yüih-liang, teng jih-ih-lih sing tu pa ngô. ¹⁰ Gyi kao-su ah-tia teng ah-ko z-'eo, ah-tia tsah-vah gyi wô, Ng tso-go mông z dza-go? Næn-dao ngô teng ng ah-nyiang, teng ng hyüong-di, tu we boh-tao di-jiang-li pa ng ma? ¹¹ Gyi hyüong-di ky'i gyi feh-ko; tsih-z keh-kyü shih-wô ah-tia sing-li dzeng-tih.

⁹ 约瑟又做梦，话向众兄弟道，话：「我又有一个梦，看见日头、月亮，等十一粒星都拜我。」¹⁰ 其告诉阿爹等阿哥时候，阿爹责罚其话：「尔做个梦是咋个？难道我等尔阿娘，等尔兄弟，都会伏倒地垵里拜尔吗？」¹¹ 其兄弟气其弗过，只是箇句说话阿爹心里存的。

¹² 'Eo-deo gyi hyüong-di tao Z-kyin ky'i k'en ah-tia-go yang-de. ¹³ Yi-seh-lih teng Iah-seh wô, Ng-go hyüong-di læ Z-kyin k'en yang. Læ, ngô iao ts'a ng tao keh-deo ky'i. Iah-seh teng gyi wô, Ngô læ-tong. ¹⁴ Yi teng gyi wô, Ng

ky'i, k'en ng-go hyüong-di teng keh-sing yiang-de, tu hao-go feh; læ wô hyiang ngô dao. Ziu ts'a gyi tseo-c'ih Hyi-pah-leng ao tao Z-kyin ky'i.

¹² 后头其兄弟到示剑去看阿爹个羊队。¹³ 以色列等约瑟话：「尔个兄弟来示剑看羊。来，我要差尔到箇头去。」约瑟等其话：「我来东。」¹⁴ 又等其话：「尔去，看尔个兄弟等箇星羊队，都好个弗。来话向我道。」就差其走出希伯仑到示剑去。

¹⁵ Læ din-pæn-li tseo-læ tseo-ky'i z-'eo yiu ih-go nying p'ong-djoh gyi, meng gyi wô, Ng zing jü yia? ¹⁶ Iah-seh wô, Ngô zing zi-go hyüong-di; gyi-lah k'en yiang-go di-fông læ 'ah-li, ts'ing ng wô hyiang ngô dao. ¹⁷ Keh-go nying wô, Gyi-lah yi-kying ky'i-de: ngô t'ing-meng gyi-lah kông iao tao To-tæn ky'i. Iah-seh ziu ky'i zing hyüong-di, læ To-tæn p'ong-djoh gyi-lah. ¹⁸ Feh-zing tseo-tao z-'eo, hyüong-di yün-yün k'en-kyin gyi, ziu dô-kô iao meo-sah gyi. ¹⁹ Gyi-lah kông-læ kông-ky'i wô, Keh tso mông-go nying læ-de. ²⁰ Læ, ah-lah sah gyi, tiu gyi læ ih-go di-

k'ang-li; tsih wô, gyi be ôh-ôh-go yia-siu t'a-ky'üoh-de:
ts'ia-k'en gyi-go mông yiu soh-go ing-nyiæn. ²¹ Liu-bin
t'ing-meng, iao kyi gyi c'ih gyi-lah-go siu-li, wô, Ah-lah
feh-k'o sông gyi sing-ming. ²² Liu-bin yi teng gyi-lah wô,
M-nao liu gyi hyüih, yia m-nao 'ô siu 'æ gyi, neng-s tiu gyi
læ kw'ông-iæ keh-go di-k'ang-li. Gyi i-s z iao fông gyi c'ih
gyi-lah-go siu, ky'i kao-dæ peh ah-tia.

¹⁵ 来田畝里走来走去时候有一个人碰着其，问其话：

「尔寻谁耶？」¹⁶ 约瑟话：「我寻自个兄弟，其拉看羊个
地方来何里，请尔话向我道。」¹⁷ 箇个人话：「其拉已经
去了。我听闻其拉讲要到多单去。」约瑟就去寻兄弟，来
多单碰着其拉。¹⁸ 弗曾走到时候，兄弟远远看见其，就大
家要谋杀其。¹⁹ 其拉讲来讲去话：「箇做梦个人来了。²⁰
来，阿拉杀其，丢其来一个地坑里。只话，其被恶恶个野
兽拖吃了。且看其个梦有啥个应验。」²¹ 流便听闻，要救
其出其拉个手里，话：「阿拉弗可伤其性命。」²² 流便又
等其拉话：「旣得好流其血，也旣得好下手害其，能使丢

其来旷野箇个地坑里。」其意思是要放其出其拉个手，去交代拨阿爹。

²³ Iah-seh tseo-tao gyi hyüong-di di-fông, gyi-lah poh gyi i-zông, ziu-z gyi c'ün-tih-go siu-hwô-go i-zông. ²⁴ Pô gyi tiu læ di-k'ang-li: keh di-k'ang z k'ong-go, m-neh shü læ-tih. ²⁵ Gyi-lah zo-loh ky'üoh ping: ngæn-tsing dæ-ky'i k'eo-k'eo k'en-kyin lih-de Yi-jih-mô-li nying dzong Kyi-lih di-fông ka læ; loh-do pe-leh hyiang-liao, jü-hyang, meh-yiah: iao do-leh tao Yiæ-gyih koh ky'i. ²⁶ Yiu-da teng hyüong-di wô, Ah-lah ziah-z sah-diao ah-di, k'ông-ko gyi hyüih, yiu soh-go ih-c'ü ni? ²⁷ Læ, feh-jü ma gyi peh Yi-jih-mô-li nying, zi m-nao 'ô-siu 'æ gyi; ing-we gyi z ah-lah-go ah-di, ah-lah-go kweh-joh: cong hyüong-di ziu t'ing gyi shih-wô. ²⁸ K'eo-k'eo yiu Mi-din-go k'ah-shông tseo-ko: keh-sing hyüong-di dzong di-k'ang-li ĩa-c'ih Iah-seh; ma peh Yi-jih-mô-li nying, do-kyü nyiæn-kw'e nying-ts. Gyi-lah ziu ta Iah-seh tao Yiæ-gyih ky'i-de.

²³ 约瑟走到其兄弟地方，其拉剥其衣裳，就是其穿的一个绣花个衣裳。²⁴ 把其丢来地坑里。箇地坑是空个，旡得水来的。²⁵ 其拉坐落吃饼。眼睛抬起扣扣看见列队以实玛利人从基列地方介来，骆驼捎勒香料、乳香、没药，要驮勒到埃及国去。²⁶ 犹大等兄弟话：「阿拉若是杀掉阿弟，园过其血，有啥个益处呢？」²⁷ 来，弗如卖其拨以实玛利人，自旡得好下手害其。因为其是阿拉个阿弟，阿拉个骨肉。」众兄弟就听其说话。²⁸ 扣扣有米甸个客商走过，箇星兄弟从地坑里拉出约瑟，卖拨以实玛利人，驮归廿块银子。其拉就带约瑟到埃及去了。

²⁹ Liu-bin cün-læ tao di-k'ang pin-yin; ih-k'en, lah-seh m-neh læ di-k'ang-li, ziu c'ô-k'æ gyi i-zông. ³⁰ Tseo-cün tao hyüong-di di-fông, wô, Keh-go siao-nying m-neh læ-tong; ngô dza-long, tao 'ah-li ky'i ni? ³¹ Cong hyüong-di sah ih-tsah yüong-sæn-ying, do lah-seh-go i-zông nyin-leh hyüih. ³² Pô keh siu-hwô i-zông ts'a nying ta-peh ah-tia, wô, Ah-lah p'ong-djoh keh-go: ts'ing k'en z ng-go ng-ts i-zông feh? ³³ Ah-tia nying-teh-go, wô, Keh z ngô ng-

ts-go i-zông: yiu ôh-ôh-go yia-siu t'a gyi ky'üoh: Iah-seh
ih-ding be ngao-sah-de. ³⁴ Yüô-koh ziu c'ô-k'æ zi i-zông,
do mô-pu soh iao, we-leh ng-ts sông-sing hyü-to nyih-ts. ³⁵
Gyi-go ng-ts nön tu tseo-long-læ? en-ŵe gyi; dæn-z ah-tia
feh-k'eng ziu en-ŵe, wô, Ngô pih-ding pe-shông tao ng-ts
læ-kæn-go ing-s-li ky'i. Z-ka ah-tia we-leh gyi 'ao-li-da-
k'oh. ³⁶ Mi-din nying ta Iah-seh tao Yiæ-gyih, ma peh Po-
di-veh, ziu-z Fah-lao-go dzing-ts, z-we-go deo-nao.

²⁹ 流便转来到地坑边沿，一看，约瑟旣得来地坑里，
就扯开其衣裳。³⁰ 走转到兄弟地方，话：「箇个小人旣得
来东，我咋弄，到何里去呢？」³¹ 众兄弟杀一只雄山羊，
驮约瑟个衣裳染勒血。³² 把箇绣花衣裳差人带拨阿爹，
话：「阿拉碰着箇个，请看是尔个儿子衣裳弗？」³³ 阿爹
认得个，话：「箇是我儿子个衣裳。有恶恶个野兽拖其
吃，约瑟一定被咬煞了。」³⁴ 雅各就扯开自衣裳，驮麻布
束腰，为了儿子伤心许多日子。³⁵ 其个儿子因都走拢来安
慰其，但是阿爹弗肯受安慰，话：「我必定悲伤到儿子来
间个阴司里去。」是介阿爹为了其号泪大哭。³⁶ 米甸人带

约瑟到埃及，卖拔波提乏，就是法老个臣子，侍卫个头脑。

Ts. XXXVIII.

Ka z-‘eo, Yiu-da li-k’æ gyi-go hyüong-di, tseo-tao ih-go Üô-t’u-læn nying, ming-z kyiao-leh Hyi-lah, di-fông ky’i. ² Yiu-da læ keh-deo k’en-kyin ih-go Kyüô-nen nying, ming-z kyiao-leh Shü-üô-go nön, də gyi læ, teng gyi dong-zông. ³ Gyi ziu-t’æ sang ng-ts, c’ü gyi ming-z R. ⁴ Gyi tsæ ziu-t’æ sang ng-ts, c’ü ming-z O-nen. ⁵ Yi sang ng-ts, c’ü ming-z Z-lah: sang gyi-go z-‘eo, Yiu-da deng-læ Kyi-sih. ⁶ Yiu-da teng do ng-ts R də ts’i-ts, ming-z kyiao-leh Da-mô. ⁷ Yiu-da do ng-ts R læ Yiæ-‘o-wô min-zin tsoh-ôh; keh-lah Yiæ-‘o-wô djü gyi si. ⁸ Yiu-da teng O-nen wô, Ng hao də ah-sao, teng gyi dong-zông, teng ng ah-ko djün-cong tsih-dæ. ⁹ O-nen hyiao-teh sô sang-go feh kwe peh zi, teng ah-sao dong-zông-go z-‘eo sih-læ di-yiang-li, sæn-leh teng ah-

ko djün-cong tsih-dæ. ¹⁰ Yiæ-‘o-wô feh-hwun-hyi gyi sô-tso, keh-lah yia djü gyi si. ¹¹ Yiu-da, k’ong-p’ô siao ng-ts yia si ziang ah-ko ka, ziu teng sing-vu Da-mô wô, Ng hao kyü ng ah-tia oh-li ky’i siu kwu-sông nyü-nying, teng ng ng-ts Z-lah do-ky’i-læ. Da-mô ziu ky’i, deng-læ ah-tia oh-li.

介时候，犹太离开其个兄弟，走到一个亚土兰人，名字叫勒希拉，地方去。² 犹太来箇头看见一个迦南人，名字叫勒书亚个囡，抬其来，等其同床。³ 其受胎生儿子，取其名字珥。⁴ 其再受胎生儿子，取名字阿南。⁵ 又生儿子，取名字示拉。生其个时候，犹太庵来基悉。⁶ 犹太等大儿子珥抬妻子，名字叫勒大玛。⁷ 犹太大儿子珥来耶和華面前作恶，箇勒耶和華治其死。⁸ 犹太等阿南话：「尔好抬阿嫂，等其同床，等尔阿哥传宗接代。」⁹ 阿南晓得所生个弗归拨自，等阿嫂同床个时候泄来地垵里，省勒等阿哥传宗接代。¹⁰ 耶和華弗欢喜其所做，箇勒也治其死。¹¹ 犹太，恐怕小儿子也死，像阿哥介，就等新妇大玛话：「尔好归尔

阿爹屋里去守孤孀女人，等尔儿子示拉大起来。」大玛就去，庵来阿爹屋里。

¹² Ko-leh kyî-z, Shü-üô-go nön Yiu-da ts'î-ts si-de: Yiu-da ziu en-ŵe, teng gyi beng-yiu Üô-t'u-læn nying Hyi-lah, dô-kô tao Ding-neh ky'î tsin yang-mao. ¹³ Yiu nying teng Da-mô wô, ng ah-kong z tao Ding-neh tsin yang-mao ky'î-de. ¹⁴ Da-mô k'en-kyin Z-lah yi-kying dzing-nying tsiang-da, zi wa feh-zing kô-peh gyi tso ts'î-ts, sô-yi t'eh-diao kwô-vu-go i-zông, do siu-p'ao kæ-leh min-k'ong, tsô-djü kyî-sing, zo-læ Ding-neh-go lu-pin-yin yiu liang-da shü-nyün di-fông. ¹⁵ Yiu-da k'en-kyin gyi kæ-leh min-k'ong, ts'eng gyi z gyi-nyü. ¹⁶ Gyi ziu læ lu-ka pin-yin tseo-long-ky'î, wô, Læ, ts'ing ng peh ngô teng ng dong-zông; ing-we feh hyiao-teh z zi-go sing-vu. ¹⁷ Gyi wô, Ng coh soh-si peh ngô, hao teng ngô dong-zông. Yiu-da wô, Ngô we pô yang-de-li-go siao sæn-yang song ng. Gyi yi wô, Ng k'eng peh ngô tông-deo teng ng do-læ feh? ¹⁸ Gyi wô, Ng iao soh-go tông-deo? Gyi wô, Ng-go ing, teng ta, lin siu-li-go

kwa-dziang. Ziu peh gyi, teng gyi dong-zông; z-ka gyi ziu-t'æ-de. ¹⁹ Da-mô bô-ky'i-læ kyü-ky'i, t'eh-diao kæ min-k'ong-go siu-p'ao, dzing-gyiu c'ün kwô-vu-go i-zông. ²⁰ Yiu-da t'oh gyi beng-yiu Üô-t'u-læn nying, do siao sæn-
yang ky'i, iao dzong nyü-nying siu-li c'ü-wæn tông-deo; tsih-z zing gyi feh-djoh. ²¹ Meng-meng keh di-fông nying, wô, Lu-ka pin-yin liang-da shü-nyün di-fông, keh gyi-nyü læ 'ah-li? Gyi-lah wô, Đông-deo m-neh gyi-nyü. ²² Tseo-cün teng Yiu-da wô, Ngô zing gyi feh-djoh: ziu-z keh di-fông nying yia wô, Đông-deo m-neh gyi-nyü. ²³ Yiu-da wô, Ze-gyi zi do-kæn z-de, k'ong-p'ô tao ngô-go me. Ng k'en, ngô yi-kying song gyi siao-
yang, tsih-z ng zing gyi feh-djoh.

¹² 过勒几时，书亚个囡、犹太妻子死了。犹太就安慰，等其朋友亚土兰人希拉，大家到亭讷去剪羊毛。¹³ 有人等大玛话：「尔阿公是到亭讷剪羊毛去了。」¹⁴ 大玛看见示拉已经成人长大，自还弗曾嫁拨其做妻子，所以脱掉寡妇个衣裳，驮手帕盖勒面孔，遮住肌身，坐来亭讷个路

边沿有两埭水源地方。¹⁵ 犹大看见其盖勒面孔，忖其是妓女。¹⁶ 其就来路街边沿走拢去，话：「来，请尔拨我等尔同床，因为弗晓得是自个新妇。」¹⁷ 其话：「尔给啥西拨我，好等我同床。」犹大话：「我会把羊队里个小山羊送尔。」其又话：「尔肯拨我当头等尔驮来弗？」¹⁸ 其话：「尔要啥个当头？」其话：「尔个印，等带，连手里个拐杖。」就拨其，等其同床。是介其受胎了。¹⁹ 大玛爬起来归去，脱掉盖面孔个手帕，仍旧穿寡妇个衣裳。²⁰ 犹大托其朋友亚土兰人，驮小山羊去，要从女人手里取还当头，只是寻其弗着。²¹ 问问箇地方人，话：「路街边沿两埭水源地方，箇妓女来何里？」其拉话：「荡头旆得妓女。」²² 走转等犹大话：「我寻其弗着，就是箇地方人也话：『荡头旆得妓女。』」²³ 犹大话：「随其自驮间是了，恐怕倒我个楣。尔看，我已经送其小羊，只是尔寻其弗着。」

²⁴ Ko-leh sæn-ko yüh kwông-kying yiu nying teng Yiu-da wô, Ng sing-vu Da-mô yi-kying tso-leh gyi-nyü: næn-kæn we-leh kæn-ying, ziu-t'æ-de. Yiu-da wô, Yüong-lä gyi c'ih-læ, me gyi sah. ²⁵ Gyi be lä-c'ih-go z-'eo ts'a-

nying teng ah-kong wô, Keh-tong-si go kœ-cü, ngô dzong
gyi ziu-t'æ; gyi yi wô, Ts'ing ng-zi k'en keh-go ing, teng ta,
teng kwa-dziang, tu z jü-go? ²⁶ Yiu-da nying-teh gyi wô,
Keh nyü-nying pi ngô z tsing-dzih, ing-we ngô feh pô ng-ts
Z-lah peh gyi. 'Eo-deo feh tsæ teng gyi dong-zông.

²⁴ 过勒三个月光景有人等犹大话：「尔新妇大玛已经
做了妓女，难间为了奸淫，受胎了。」犹大话：「用拉其
出来，焜其煞。」²⁵ 其被拉出个时候差人等阿公话：「箇
东西个居主，我从其受胎。」其又话：「请尔自看箇个
印，等带，等拐杖，都是谁个？」²⁶ 犹大认得其话：「箇
女人比我是正直，因为我弗把儿子示拉拨其。」后头弗再
等其同床。

²⁷ Teng tso sang-m nyih-ts tao, gyi-go t'æ-li z shông-
sang. ²⁸ Ling sang-go z-'eo ih-go na-hwun sing-c'ih siu læ;
siu-sang nying do 'ong-sin bo gyi, wô, Keh z sin sang-go.
²⁹ K'eo-k'eo gyi-go siu geo-tsing, ah-di sang-c'ih-læ-de.
Siu-sang-go wô, Ng dza zah-c'ih-læ-go? keh z ng-zi zah-
c'ih-læ; ziu c'ü gyi ming-z ^[1]Fah-leh-z. ³⁰ 'Eo-deo gyi ah-

ko sang-c'ih yiu 'ong-sin læ siu-li; ziu c'ü gyi ming-z Sah-lah.

²⁷ 等做生姆日子到，其个胎里是双生。²⁸ 临生个时候一个奶花伸出手来。收生人驮红线缚其，话：「箇是先生个。」²⁹ 扣扣其个手跑进，阿弟生出来了。收生个话：「尔咋趲出来个？箇是尔自趲出来。」就取其名字法勒士。³⁰ 后头其阿哥生出，有红线来手里，就取其名字撒拉。

[1] *Ziu-z dza zah-c'ih-læ*. 就是咋趲出来。（原注）

Ts. XXXIX.

Iah-seh be ta-tao Yiæ-gyih: yiu Yiæ-gyih-go nying, Po-di-veh, z Fah-lao-go kwun, z-we deo-nao, hyiang ta gyi læ-go Yi-jih-mô-li nying, ma gyi. ² Yiæ-'o-wô teng Iah-seh dô-kô læ-tong, s-teh gyi tso-nying jing-liu; gyi deng-læ cü-nying-kô Yiæ-gyih nying-go oh-li. ³ Gyi-go cü-nying-kô

k'en-kyin Yiæ-'o-wô teng gyi dô-kô læ-tong; yi k'en-kyin Yiæ-'o-wô s-teh gyi siu-li sô tso z-t'i yiang-yiang jing-liu. ⁴ Iah-seh voh-z cü-nying-kô, teh-djoh gyi-go eng-we, ziu peh gyi tso tsong-kwun: væn-pah sô yiu-go tu kao-fu gyi siu-li. ⁵ Z dzong gyi tso tsong-kwun, kwun long-tsong kô-kyi, Yiæ-'o-wô we-leh Iah-seh tô-hwô Yiæ-gyih nying oh-li: væn-pah læ oh-li, læ din-li sô-yiu go, tu teh-djoh Yiæ-'o-wô-go foh-ky'i. ⁶ Gyi væn-pah sô yiu-go tu kwe peh Iah-seh cōng-kwun; djü-leh gyi-zi ky'üoh-zih ts-nga, feh-hyiao-teh yiu soh-go tong-si.

约瑟被带到埃及。有埃及个人，波提乏，是法老个官，侍卫头脑，向带其来个以实玛利人，买其。² 耶和華等约瑟大家来东，使得其做人顺流。其庵来主人家埃及人个屋里。³ 其个主人家看见耶和華等其大家来东，又看见耶和華使得其手里所做事体样样顺流。⁴ 约瑟服侍主人家，得着其个恩惠，就拨其做总管，凡百所有个都交付其手里。⁵ 自从其做总管，管拢总家计，耶和華为了约瑟朵化埃及人屋里，凡百来屋里，来田里所有个，都得着耶和華个福气。⁶

其凡百所有个都归拨约瑟掌管，除了其自吃食之外，弗晓得有啥个东西。

⁷ Iah-seh siang-mao hao-k'en, min-k'ong ts'iao-li.
'Eo-deo gyi cü-nying-kô-go ts'i-ts k'en-k'en Iah-seh, wô,
Ng teng ngô dong-zông. ⁸ Iah-seh feh-k'eng, teng cü-
nying-kô-go ts'i-ts wô, Oh-li yiu soh-go tong-si læ ngô di-
fông, cü-nying-kô tu feh-hyiao-teh; gyi yi-kying pô væn-
pah sô-yiu-go kao-fu ngô-go siu-li. ⁹ Oh-li-go nying m-yiu
do-jü ngô-go: djü-leh ng ts-nga cü-nying-kô m-kao kying-
djü ngô; ing-we ng z gyi-go ts'i-ts: ngô dza ken tso ka do
ôh z-ken, teh-ze Jing-ming ma? ¹⁰ Z-ka gyi nyih-nyih teng
Iah-seh kông, Iah-seh feh-k'eng t'ing, feh teng gyi dong-
zông, yia feh teng gyi dô-kô læ-kæn. ¹¹ Yiu ih-nyih Iah-seh
tseo-tsing oh-li bæn z-ken, k'eo-k'eo kô-nying tu m-neh
læ-tong; ¹² keh nyü-nying ða gyi i-zông, wô, Ng teng ngô
dong-zông. Iah-seh ky'i-diao i-zông læ gyi siu-li, ziu dao
c'ih-ky'i-de. ¹³ Keh nyü-nying k'en-kyin gyi dao-tseo, ky'i-
diao i-zông læ gyi siu-li, ¹⁴ ziu eo-long kô-nying, teng gyi-

lah z-ka wô, Ng k'en, ng cü-nying-kô ta-læ-go Hyi-pah-læ
nying tseo-tsing-læ diao-hyi ah-lah; gyi tao ngô di-fông iao
dong-zông; ngô wæ-wæ-hyang eo-ky'i-læ. ¹⁵ Gyi t'ing-
meng ngô wæ-wæ eo-hyang, ziu ky'i-diao i-zông læ ngô
di-fông, zi dao-c'ih-ky'i-de. ¹⁶ Nyü-nying ziu liu gyi i-zông
teng-tao cü-nying-kô kyü-læ; ¹⁷ kao-su gyi, z-ka wô, Ng sô
ta-læ-go Hyi-pah-læ nu-boh tseo-tsing læ diao-hyi ngô. ¹⁸
Ngô wæ-wæ eo-hyang, gyi ziu ky'i-diao i-zông læ ngô di-
fông, dao-c'ih-ky'i-de. ¹⁹ Cü-nying-kô t'ing-meng ts'i-ts sô
kông-go shih-wô, wô, Ng-go nu-boh z-ka dæ ngô, gyi ziu
ho-ky'i dzih-c'ong. ²⁰ Iah-seh-go cü-nying-kô k'ô gyi loh-
kæn, ziu-z wông-ti kwæn væn-nying di-fông: keh-tsao Iah-
seh læ lao-kæn-li-de.

⁷ 约瑟相貌好看，面孔俏丽。后头其主人家个妻子看看
约瑟，话：「尔等我同床。」⁸ 约瑟弗肯，等主人家个妻子
话：「屋里有啥个东西来我地方，主人家都弗晓得。其已
经把凡百所有个交付我个手里。」⁹ 屋里个人既有大如我个，
除了尔之外主人家既告禁除我。因为尔是其个妻子，我咋

敢做介大恶事干，得罪神明吗？」¹⁰ 是介其日日等约瑟讲，约瑟弗肯听，弗等其同床，也弗等其大家来间。¹¹ 有一日约瑟走进屋里办事干，扣扣家人都玩得来东，¹² 箇女人拉其衣裳，话：「尔等我同床。」约瑟弃掉衣裳来其手里，就逃出去了。¹³ 箇女人看见其逃走，弃掉衣裳来其手里，¹⁴ 就诬拢家人，等其拉是介话：「尔看，尔主人家带来个希伯来人走进来调戏阿拉，其到我地方要同床，我怀怀响诬起来。¹⁵ 其听闻我怀怀响，就弃掉衣裳来我地方，自逃出去了。」¹⁶ 女人就留其衣裳等到主人家归来，¹⁷ 告诉其，是介话：「尔所带来个希伯来奴仆走进来调戏我。¹⁸ 我怀怀响，其就弃掉衣裳来我地方，逃出去了。」¹⁹ 主人家听闻妻子所讲个说话，话：「尔个奴仆是介待我，其就火气直冲。」²⁰ 约瑟个主人家柯其落监，就是皇帝关犯人地方。箇遭约瑟来牢监里了。

²¹ Dæn-z Yiæ-‘o-wô teng Iah-seh dô-kô læ-tong, æ-lin gyi, s-teh gyi teh-djoh s-nyüoh-s-go eng-we. ²² S-nyüoh-s pô lao-kæn-li-go væn-nying tu kao-fu Iah-seh siu-li: gyi-lah læ keh-deo sô tso-go z-ken tu z Iah-seh tso-go. ²³ S-

nyüoh-s zi feh kwun gyi siu-‘ô-go z-ken: ing-we Yiæ-‘o-wô
teng lah-seh dô-kô læ-tong: væn-pah gyi sô-tso-go, Yiæ-‘o-
wô s-teh gyi jing-liu.

²¹ 但是耶和華等約瑟大家來東，哀憐其，使得其得着
司獄司個恩惠。²² 司獄司把牢監里個犯人都交付約瑟手
里：其拉來箇頭所做個事干都是約瑟做個。²³ 司獄司自弗
管其手下個事干，因為耶和華等約瑟大家來東。凡百其所
做個，耶和華使得其順流。

Ts. XL.

Keh-sing z-ken ‘eo-deo Yiæ-gyih wông-go tsiu-tsing
teng jün-tsiang c’oh-væn gyi-lah cü, Yiæ-gyih wông. ²
Fah-lao ô-wông tsiu-tsing teng jün-tsiang keh liang-go
kwun. ³ Ky’ih gyi loh-kæn, ziu-z lah-seh kwæn-kæn-go di-
fông, læ z-we deo-nao oh-li. ⁴ Z-we deo-nao pô gyi-lah

t'oh-fu lah-seh: lah-seh kong-ing gyi-lah: keh liang-go nying hao kyî-nyih kwæn læ lao-kæn-li.

箇星事干后头埃及王个酒政等膳长触犯其拉主，埃及王。² 法老哑喤酒政等膳长箇两个官。³ 挈其落监，就是约瑟关间个地方，来侍卫头脑屋里。⁴ 侍卫头脑把其拉托付约瑟。约瑟供应其拉，箇两个人好几日关来牢监里。

⁵ Yiæ-gyih wông-go tsiu-tsing jün-tsiang, keh liang-go nying be kwæn-læ lao-kæn-li, tso-yia teh ih-go mông, koh-nying tso yiu kông-kyiu-go mông. ⁶ Di-nyi t'in-nyiang lah-seh tseo-tsing ky'i k'en gyi; k'en-kyin gyi-lah yiu iu-meng siang-mao. ⁷ Gyi ziu meng Fah-lao-go kwun, teng gyi dô-kô kwæn-læ cü-nying-kô oh-li-go, z-ka wô, Ng-lah kyih-mih dza-we yiu iu-meng siang-mao ni? ⁸ Gyi-lah teng gyi wô, Ah-lah tso mông, m-nying we ka-shih. lah-seh teng gyi-lah wô, Ka-shih ky'i feh-z dzong Jing-ming læ-go ma? Ts'ing ng pô mông wô hyiang ngô dao.

⁵ 埃及王个酒政、膳长，箇两个人被关来牢监里，做夜得一个梦，各人做有讲究个梦。⁶ 第二天亮约瑟走进去看

其，看见其拉有忧闷相貌。⁷ 其就问法老个官，等其大家关来主人家屋里个，是介话：「尔拉今末咋会有忧闷相貌呢？」⁸ 其拉等其话：「阿拉做梦，旤人会解说。」约瑟等其拉话：「解说岂弗是从神明来个吗？请尔把梦话向我道。」

⁹ Tsiu-tsing pô gyi mông kao-su lah-seh, z-ka wô, Ngô mông-li k'en-kyin bu-dao jü læ ngô min-zin. ¹⁰ Keh jü yiu sæn-p'ang ô-ts, tsing-ziang ts'iu-ngô, k'æ-hwô, kyih bu-dao-ts, gyiu-tang-gyiu joh-de. ¹¹ Fah-lao-go tsiu-pe læ ngô-go siu-li; ngô tsah bu-dao, tsô tsih-shü læ Fah-lao tsiu-pe-li, 'eo-deo p'ong-leh tsiu-pe song-peh Fah-lao siu-li. ¹² Lah-seh teng gyi wô, Mông-go ka-shih z-ka; keh sæn-p'ang ô-ts z sæn-nyih. ¹³ Sæn-nyih li-hyang Fah-lao pih-ding s-teh ng deo dæ-ky'i-læ, voh ng-go tsih-veng: ng yi we p'ong Fah-lao-go tsiu-pe song-peh gyi siu-li, ziang zin-deo tso gyi tsiu-tsing ka. ¹⁴ Ng teh-djoh eng-we z-'eo, ts'ing ng kyih-teh ngô, s eng-we peh ngô, teng ngô tseo-ming Fah-lao, kyiu ngô c'ih keh-go oh-li. ¹⁵ Ngô zin-deo be lo-liah

c'ih Hyi-pah-læ di-fông: ngô læ dông-deo yia m-neh tso soh-go ing-kæ loh-kæn-go z-ken.

⁹ 酒政把其梦告诉约瑟，是介话：「我梦里看见葡萄树来我面前。¹⁰ 箇树有三兵桠枝，正像抽芽，开花，结葡萄籽，球打球熟了。¹¹ 法老个酒杯来我个手里。我摘葡萄，榨汁水来法老酒杯里，后头捧勒酒杯送拨法老手里。¹² 约瑟等其话：「梦个解说是介。箇三兵桠枝是三日。¹³ 三日里向法老必定使得尔头抬起来，复尔个职份。尔又会捧法老个酒杯送拨其手里，像前头做其酒政介。¹⁴ 尔得着恩惠时候，请尔记得我，赐恩惠拨我，等我奏明法老，救我出箇个屋里。¹⁵ 我前头被掳掠出希伯来地方，我来荡头也旡得做啥个应该落监个事干。」

¹⁶ Jün-tsiang k'en-kyin gyi ka-shih hao, ziu teng lah-seh wô, Ngô yia læ mông-li, k'en-kyin yiu sæn-tsah bah-læn læ ngô deo-teng: ¹⁷ zông-deo keh-tsah læn yiu djü-kong s-vu sô ts-peh Fah-lao ky'üoh-go ih-ts'ih 'ô-væn: yiu tiao læ ngô deo-teng læn-li teh gyi ky'üoh. ¹⁸ lah-seh we-teh, z-ka wô, Keh ka-shih z-ka-go: sæn-tsah læn z sæn-

nyih. ¹⁹ Sæn-nyih li-hyang Fah-lao we dzong ng-go kyising dæ-ky'i ng-go deo, tiao ng læ jü-li, keh-sing tiao we teh ng-go nyüoh.

¹⁶ 膳长看见其解说好，就等约瑟话：「我也来梦里，看见有三只白篮来我头顶。¹⁷ 上头箇只篮有厨工师父所煮拔法老吃个一切下饭。有鸟来我头顶篮里啄其吃。」¹⁸ 约瑟回答，是介话：「箇解说是介个。三只篮是三日。¹⁹ 三日里向法老会从尔个肌身抬起尔个头，吊尔来树里，箇星鸟会啄尔个肉。」

²⁰ Tao di-sæn nyih, z Fah-lao sang-nyih, we-leh pah-kwun bæn-tsiu; læ pah-kwun cong-nyiang s-teh tsiu-tsing teng jün-tsiang deo dæ-ky'i-læ. ²¹ Wæn tsiu-tsing-go tsihveng: gyi ziu p'ong-leh tsiu-pe song-peh Fah-lao siu-li; ²² yia tiao-sah jün-tsiang; tsing-ziang Iah-seh ka-shih peh keh liang nying ka. ²³ Tsih-z tsiu-tsing feh kyiteh Iah-seh, mông-kyi gyi de.

²⁰ 到第三日，是法老生日，为了百官办酒，来百官中央使得酒政等膳长头抬起来。²¹ 还酒政个职份。其就捧勒

酒杯送拔法老手里。²² 也吊煞膳长，正像约瑟解说拔筭两人介。²³ 只是酒政弗记得约瑟，忘记其了。

Ts. XLI.

Liang nyin 'eo-deo Fah-lao tso mông, lih-læ 'o pin-yin. ² K'en-kyin ts'ih-deo công-công hao-hao-go ngeo dzong 'o-li tseo-zông, di-li læ-tih ky'üoh-ts'ao. ³ Yi k'en-kyin ts'ih-deo seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, yia dzong 'o-li tseo-zông, teng zin-deo-go ngeo bing-ba lih-læ 'o pin-yin. ⁴ Keh-sing seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, pô công-công hao-hao-go ts'ih-deo ngeo t'eng-ky'üoh-de. Fah-lao ziu diao-kao. ⁵ Gyi yi kw'eng-joh, tsæ tso mông, k'en-kyin pao-pao mun-mun ts'ih-go mah-be sang-læ ih-kwang ken-ts-li. ⁶ Yi k'en-kyin 'eo-deo sang-c'ih ts'ih-go be z ih-ts, be tong-fong c'ü-pih-liao-go. ⁷ Keh-sing ih-ts-go ts'ih-go be pô pao-pao mun-mun ts'ih-go be t'eng-ky'üoh-de. Fah-lao ziu diao-kao, keh-tsao teh-cü z-go mông.

两年后头法老做梦，立来河边沿。² 看见七头壮壮好好个牛从河里走上，地里来的吃草。³ 又看见七头瘦瘦怕怕个牛，也从河里走上，等前头个牛并排立来河边沿。⁴ 箇星瘦瘦怕怕个牛，把壮壮好好个七头牛吞吃了。法老就调觉。⁵ 其又困熟，再做梦，看见饱饱满满七个麦佩生来一梗秆子里。⁶ 又看见后头生出七个佩是一籽，被东风吹瘪了个。⁷ 箇星一籽个七个佩把饱饱满满七个佩吞吃了。法老就调觉，箇遭得知是个梦。

⁸ Tao t'in-liang gyi sing-li iu-meng, ziu ts'a nying, eo-long Yiæ-gyih keh-sing poh-lao teng ts'ong-ming nying. Fah-lao ziu pô mông kao-su gyi-lah, dæn-z m-nying neng-keo ka-shih peh Fah-lao. ⁹ Keh-tsao tsiu-tsing teng Fah-lao wô, Kyih-mih ngô kyi-teh zi-go ts'o-c'ü. ¹⁰ Zin-deo Fah-lao ô-wông dzing-ts, kwæn ngô teng jün-tsiang læ z-we-deo-go oh-li. ¹¹ Ngô teng gyi, liang-go nying, tso-yia teh mông: koh-nying tso yiu kông-kyiu go mông ¹² Læ keh-deo teng ah-lah dong-de go yiu ih-go Hyi-pah-læ 'eo-sang, ziu-z z-we-deo-go nu-boh: ah-lah kao-su gyi: gyi ziu teng ah-lah

ka-shih mông, tsiao koh-nying sô tso-go mông ka-shih. ¹³
'Eo-deo ko-jün ing-nyiaen tsiao gyi-go ka-shih, wæn ngô-go tsih-veng, s-teh gyi tiao-sah.

⁸ 到天亮其心里忧闷，就差人，讴拢埃及简星博老等聪明人。法老就把梦告诉其拉，但是吒人能够解说拔法老。⁹
简遭酒政等法老话：「今末我记得自个错处。¹⁰ 前头法老哑惶臣子，关我等膳长来侍卫头个屋里。¹¹ 我等其，两个人，做夜得梦。各人做有讲究个梦。¹² 来简头等阿拉同队个有一个希伯来后生，就是侍卫头个奴仆。阿拉告诉其。其就等阿拉解说梦，照各人所做个梦解说。¹³ 后头果然应验照其个解说，还我个职份，使得其吊煞。」

¹⁴ Fah-lao ziu-ts'a nying ky'i eo Iah-seh: gyi-lah kw'a-kw'a ta gyi c'ih lao-kæn; gyi t'i-deo, wun i-zông, læ kyin Fah-lao. ¹⁵ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ngô tso ih-go mông; m-nying neng-keo ka-shih: ngô t'ing-meng nying-kô wô, ng neng-keo hyiao-teh mông, we ka-shih. ¹⁶ Iah-seh we-teh Fah-lao wô, Feh-z ngô neng-keo; Jing-ming we s-peh Fah-lao t'a-bing-go ing-nyiaen. ¹⁷ Fah-lao teng Iah-seh wô,

Ngô mông-lih-læ 'o pin-yin, ¹⁸ k'en-kyin ts'ih-deo công công hao-hao-go ngeo dzong 'o-li tseo-zông, di-li læ-tih ky'üoh-ts'ao. ¹⁹ Yi k'en-kyin ts'ih-deo seo-seo ting-p'ô-go ngeo yia dzong 'o-li tseo-zông, ziu-z 'en Yiæ-gyih di-fông ng dzong m-neh k'en-kyin keh-cong-ka p'ô-fah-go: ²⁰ keh-sing seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, pô zin-deo công-công-go keh ts'ih-deo ngeo t'eng-ky'üoh-de: ²¹ t'eng-ky'üoh ts-'eo k'en-feh-c'ih gyi-lah yi-kying t'eng-ky'üoh, dzing-gyiu z-ka p'ô-p'ô-go. Ngô ziu diao-kao-de. ²² Ngô mông-li yi k'en-kyin pao-pao mun-mun ts'ih-go mah-be sang-læ ih-kwang ken-ts-li. ²³ Yi k'en-kyin 'eo-deo sang-c'ih ts'ih-go be, z boh-boh-go, ih-ts, be tong-fong c'ü-pih-liao-go. ²⁴ Keh-sing ih-ih-go be, pô hao-hao keh ts'ih-go be t'eng-ky'üoh-de. Ngô ziu pô keh z-ken kao-su poh-lao; dæn-z m-nying neng-keo teng ngô ka-shih.

¹⁴ 法老就差人去讴约瑟。其拉快快带其出牢监。其剃头，换衣裳，来见法老。¹⁵ 法老等约瑟话：「我做一个梦，凡人能够解说，我听闻人家话，尔能够晓得梦，会解

说。」¹⁶ 约瑟回答法老话：「弗是我能够，神明会赐拔法老太平个应验。」¹⁷ 法老等约瑟话：「我梦立来河边沿，¹⁸ 看见七头壮壮好好个牛从河里走上，地里来的吃草。¹⁹ 又看见七头瘦瘦顶怕个牛也从河里走上，就是咸埃及地方尔从晓得看见箇种介怕法个。²⁰ 箇星瘦瘦怕怕个牛，把前头壮壮个箇七头牛吞吃了。²¹ 吞吃之后看弗出其拉已经吞吃，仍旧是介怕怕个。我就调觉了。²² 我梦里又看见饱饱满满七个麦佩生来一梗秆子里。²³ 又看见后头生出七个佩，是薄薄个，一籽，被东风吹瘪了个。²⁴ 箇星穰穰个佩，把好好箇七个佩吞吃了。我就把箇事干告诉博老，但是旆人能够等我解说。」

²⁵ Iah-seh teng Fah-lao wô, Fah-lao-go mông z ih-yiang-go: Jing-ming z pô iao tso-go z-ken t'ong-cü Fah-lao.
²⁶ Ts'ih-deo hao-hao-go ngeo z ts'ih nyin: ts'ih-go hao-hao mah-be yia z ts'ih nyin: keh mông z ih-yiang-go. ²⁷ 'Eo-deo c'ih-læ seo-seo p'ô-p'ô-go ts'ih-deo ngeo yia z tsih nyin: wa-yiu ih-ih-go, be tong-fong c'ü-pih-liao ts'ih-go be, z tsiang-læ ts'ih-go hwông-nyin. ²⁸ Jing-ming pô gyi

iao tso-go z-ken sin t'ong-cü Fah-lao: ngô Fah-lao kông-go
ziu-z ka. ²⁹ 'En Yiæ-gyih di-fông tsiang-læ yiu ts'ih-nyin
da-joh; ³⁰ 'eo-deo we yiu ts'ih-go do hwông-nyin: læ Yiæ-
gyih di-fông tu mông-kyi zin-deo-go da-joh; ping-ts'ia
hwông-nyin we wæ-diao keh di-fông. ³¹ Ing-we 'eo-læ
hwông-nyin ting li-æ, keh-lah lin zin-deo da-joh tu feh
teh-cü-de. ³² Keh-go z-ken Jing-ming z ding-kwe-liao, iao
kw'a-kw'a tso-dzing; sô-yi s-teh Fah-lao tso-leh mông, tsæ
tso mông. ³³ Næn-kæn Fah-lao hao kæn ih-go ts'ong-ming
cü-we-go nying shih-lih gyi djü Yiæ-gyih di-fông. ³⁴ Fah-
lao hao ka tso-fah, yia shih-hyü-to kyin-toh læ keh di-
fông, ts'ih-nyin da-joh-go z-'eo ky'i siu Yiæ-gyih di-fông
ng-kwu ts-ih. ³⁵ Siu-long keh-sing hao nyin-dzing-go
liang-zih, tsih-jü koh læ Fah-lao-go siu-ô: ping-ts'ia koh
dzing-li tu dzeng-tsih liang-ts'ao. ³⁶ Keh z yü-sin tsih-loh
liang-ts'ao tso tsiang-læ Yiæ-gyih di-fông ts'ih-nyin do-
hwông-go yüong-dziang: s-teh keh di-fông feh we be
hwông-nyin wæ-diao.

²⁵ 约瑟等法老话：「法老个梦是一样个。神明是把要做个事干通知法老。²⁶ 七头好好个牛是七年。七个好好麦佩也是七年。箇梦是一样个。²⁷ 后头出来瘦瘦怕怕个七头牛也是七年。还有穰穰个，被东风吹瘪了七个佩，是将来七个荒年。²⁸ 神明把其要做个事干先通知法老。我法老讲个就是介。²⁹ 咸埃及地方将来有七年大熟，³⁰ 后头会有七个大荒年。来埃及地方都忘记前头个大熟，并且荒年会坏掉箇地方。³¹ 因为后来荒年顶厉害，箇勒连前头大熟都弗得知了。³² 箇个事干神明是定规了，要快快做成，所以使得法老做勒梦，再做梦。³³ 难间法老好拣一个聪明智慧个人设立其治埃及地方。³⁴ 法老好介做法，也设许多检督来箇地方，七年大熟个时候去收埃及地方五股之一。³⁵ 收拢箇星好年成个粮食，积储搁来法老个手下。并且各城里都存积粮草。³⁶ 箇是预先积落粮草做将来埃及地方七年大荒个用场。使得箇地方弗会被荒年坏掉。」

³⁷ Fah-lao teng cong dzing-ts tu sön keh z-ken hao-go.

³⁸ Fah-lao teng dzing-ts wô, Keh-cong-ka yiu Jing-ming ling-ky'i-go nying, ah-lah dza neng-keo p'ong-djoh ih-go

ni? ³⁹ Fah-lao teng Iah-seh wô, Jing-ming yi-kying peh ng hyiao-teh keh z-ken, keh-lah m nying ziang ng ka ts'ong-ming cü-we-go: ⁴⁰ ng hao kwun-li ngô-go oh-li, ngô-go pah-sing tu pih-iao i ng-go 'ao-ling: tsih-yiu tsiah-we z ngô pi ng tseng-djong. ⁴¹ Fah-lao yi teng Iah-seh wô, Ng k'en, ngô kyü ng zông kwun-li 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴² Fah-lao ziu tsoh-loh gyi-zi siu-li-go ka-ts, ta læ Iah-seh-go siu-li, peh gyi c'ün ting-si mô-pu-go i-zông, yi pô kying lin-diao kwô-læ gyi deo-kying-li. ⁴³ Peh gyi zo zi sô yiu-go di-nyi-'ao ts'ô-ts: læ gyi min-zin yiu nying eo-c'ih-læ, wô, Gyü-loh. Z-ka shih-lih gyi kwun-li 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴⁴ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ngô z Fah-lao, 'en Yiæ-gyih di-fông, ziah feh-z ng ing-hyü, m nying hao dong-siu dong-kyiah. ⁴⁵ Fah-lao c'ü Iah-seh-go ming-z Seh-neh-pô-nyi: ping-ts'ia pô En-go di-fông tsi-s Po-di-fi-lah-go nön Üô-si-neh peh gyi tso ts'i-ts. Iah-seh tseo-c'ih jing-lo Yiæ-gyih di-fông.

³⁷ 法老等众臣子都算箇事干好个。³⁸ 法老等臣子话：

「箇种介有神明灵气个人，阿拉咋能够碰着一个呢？」³⁹

法老等约瑟话：「神明已经拨尔晓得箇事干，箇勒旡人像尔介聪明智慧个。⁴⁰ 尔好管理我个屋里，我个百姓都必要依尔个号令，只有爵位是我比尔尊重。」⁴¹ 法老又等约瑟话：「尔看，我举尔上管理咸埃及地方。」⁴² 法老就摘落其自手里个戒指，戴来约瑟个手里，拨其穿顶细麻布个衣裳，又把金链条挂来其头颈里。⁴³ 拨其坐自所有个第二号车子，来其面前有人讴出来，话：「跪落。」是介设立其管理咸埃及地方。⁴⁴ 法老等约瑟话：「我是法老，咸埃及地方，若弗是尔应许，旡人好动手动脚。」⁴⁵ 法老取约瑟个名字撒纳巴尼，并且把安个地方祭司波提非拉个囡亚西纳拨其做妻子。约瑟走出巡逻埃及地方。

⁴⁶ Iah-seh ky'i kyin Yiæ-gyih wông Fah-lao z-'eo, nyin-kyi sæn-jih shü: Iah-seh dzong Fah-lao min-zin tseo-c'ih, jing-lo 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴⁷ Læ ts'ih nyin da-joh-go z-'eo, di-t'u-go c'ih-ts'æn meo-meo-zing-zing. ⁴⁸ Gyi ziu siu-long Yiæ-gyih di-fông ts'ih nyin da-joh-go liang-

zih, tsih-jü læ dzing-li; ziu-z koh dzing-nga din-li-go liang-ts'ao tsih-jü læ gyi dzing-li. ⁴⁹ Iah-seh siu-long-go koh ziang hæ-li sô-nyi ka to, teng-tao feh tsæ kyî liang gyi, ing-we liang tu liang-feh-læ-go.

⁴⁶ 约瑟去见埃及王法老时候，年纪三十岁。约瑟从法老面前走出，巡逻埃及地方。⁴⁷ 来七年大熟个时候，地土个出产茂茂盛盛。⁴⁸ 其就收拢埃及地方七年大熟个粮食，积储来城里，就是各城外田里个粮草积储来其城里。⁴⁹ 约瑟收拢个谷像海里沙泥介多，等到弗再计量其，因为量都量弗来个。

⁵⁰ Hwông-nyin feh-zing tao, Iah-seh sang liang-go ng-ts, ziu-z En-go di-fông tsi-s Po-di-fi-lah-go nön Üô-si-neh sang-peh gyi-go. ⁵¹ Iah-seh c'ü do ng-ts-go ming-z ^[1]Mô-nô-si, wô, Jing-ming z s-teh ngô mông-kyi zi ih-ts'ih-go kw'u-ts'u, teng ah-tia oh-li. ⁵² C'ü di-nyi ng-ts ming-z ^[2]Yi-fah-lin, wô, Jing-ming z s-teh ngô læ ziu-kw'u-go di-fông yiu siu-dzing.

⁵⁰ 荒年弗曾到，约瑟生两个儿子，就是安个地方祭司波提非拉个因亚西纳生拨其个。⁵¹ 约瑟取大儿子个名字玛拿西^[1]，话：「神明是使得我忘记自一切个苦楚，等阿爹屋里。」⁵² 取第二儿子名字以法莲^[2]，话：「神明是使得我来受苦个地方有收成。」

[1] *Ziu-z Peh-gyi mông-kyi*. 就是拨其忘记。（原注）

[2] *Ziu-z Yiu siu-ddzing*. 就是有收成。（原注）

⁵³ 'Eo-deo Yiæ-gyih di-fông ts'ih-nyin da-joh yi-kying ko-de. ⁵⁴ Ts'ih-go hwông-nyin ky'i-deo tsih-zông, ziang lah-seh sô wô-go: ping-ts'ia tao-c'ü tu z hwông-nyin: tænts'ih 'en Yiæ-gyih di-fông yiu liang-zih. ⁵⁵ Yiæ-gyih di-fông hwông-nyin, pah-sing hyiang Fah-lao t'ao liang-zih: Fah-lao teng Yiæ-gyih nying wô, Ng tao lah-seh di-fông ky'i; gyi sô feng-fu ng-go hao tso. ⁵⁶ Ka z-'eo pin t'in-'ô yiu hwông-nyin: lah-seh k'æ-k'æ sô yiu-go koh-ts'ông t'iao-peh Yiæ-gyih nying; 'eo-deo Yiæ-gyih di-fông-go hwông-nyin yü-kô li-'æ. ⁵⁷ Ping-ts'ia koh-koh-go nying tu tao Yiæ-

gyih læ, hyiang lah-seh dih koh, ing-we tao-c'ü hwông-nyin tu z li-æ.

⁵³ 后头埃及地方七年大熟已经过了。⁵⁴ 七个荒年起头接上，像约瑟所话个。并且到处都是荒年，单只咸埃及地方有粮食。⁵⁵ 埃及地方荒年，百姓向法老讨粮食。法老等埃及人话：「尔到约瑟地方去，其所吩咐尔个好做。」⁵⁶ 介时候遍天下有荒年。约瑟开开所有个谷仓巢拨埃及人。后头埃及地方个荒年愈加厉害。⁵⁷ 并且各国个人都到埃及来，向约瑟籴谷，因为到处荒年都是厉害。

Ts. XLII.

Yüô-koh teh-cü Yiæ-gyih di-fông yiu koh, ziu teng ng-ts wô, Ng-lah dza-we dô-kô k'en-tong. ² Yi wô, Ngô t'ing-meng Yiæ-gyih yiu koh: ng-lah hao tseo-loh tao keh-deo, teng ngô ky'i dih gyi, s-teh ah-lah yiu sing-ming, feh-we si.

雅各得知埃及地方有谷，就等儿子话：「尔拉咋会大家看东？」² 又话：「我听闻埃及有谷，尔拉好走落到箇头，等我去采其，使得阿拉有性命，弗会死。」

³ Iah-seh jih-go hyüong-di ziu tseo-loh Yiæ-gyih ky'i dih koh. ⁴ Tsih-yiu Iah-seh-go ah-di Bin-yüô-ming, Yüô-koh feh ts'a gyi teng hyüong-di dô-kô ky'i, z-ka wô, K'ong-p'ô gyi we ziu 'æ. ⁵ Keh-tsao Yi-seh-lih-go ng-ts teng keh-sing dih-koh-go nying dô-kô læ: ing-we Kyüô-nen di-fông yia yiu hwông-nyin. ⁶ Ka z-'eo Iah-seh công-kwun koh-kô gyün-ping, t'iao koh peh long-tsong pah-sing; Iah-seh-go hyüong-di læ, dziao gyi min-zin boh-tao di-ying-li. ⁷ Iah-seh k'en-kyin hyüong-di, nying-teh gyi-lah, tsông-leh feh nying-teh, yi heng gyi-lah, z-ka wô, Ng dzong 'ah-li læ? Gyi-lah wô, Dzung Kyüô-nen di-fông læ ma liang-zih-go. ⁸ Iah-seh nying-teh hyüong-di, tsih-z hyüong-di feh nying-teh gyi. ⁹ Iah-seh kyi-teh zin-deo ts-tin gyi-lah-go mông, teng gyi-lah wô, Ng-lah z t'en-ts, deh-we læ k'en keh di-fông go p'o-dzæn. ¹⁰ Gyi-lah teng gyi wô, Cü, feh-z ka: ng-

go nu-boh z we-leh ma liang-zih læ-go. ¹¹ Ah-lah tu z ih-go
nying-go ng-ts; ah-lah z dzing-jih-go nying: ng-go nu-boh
feh-z t'en-ts. ¹² Iah-seh teng gyi-lah wô, Feh-z, ng z deh-
we læ k'en keh di-fông p'o-dzæn-go. ¹³ Gyi-lah wô, Ng-go
nu-boh z jih-nyi-go hyüong-di, Kyüô-nen di-fông ih-go
nying-go ng-ts: kyih-mih ting-siao-go teng ah-lah ah-tia
dô-kô læ-kæn, wa-yiu ih-go z m-neh-de. ¹⁴ Iah-seh teng
gyi-lah wô, Keh z ngô yi-kying teng ng-lah wô-ko-de, ng-
lah z-go t'en-ts. ¹⁵ Tsih-yiu ka tso-fah hao tso ng-go bing-
kyü: ngô ts-tin Fah-lao-go sing-ming vah-tsiu, ziah-z ng
ting siao ah-di feh læ, pih-ding feh-hyü ng dzong dông-
deo c'ih-ky'i. ¹⁶ Hao ts'a ng-lah cong-nyiang ih-go, ky'i be
ng-lah ah-di læ; yü-to pih-ding kwæn-læ dông-deo, hao te-
tsing ng-go shih-wô, ng z dzing-jih-go feh; feh z-ka, ngô ts-
tin Fah-lao-go sing-ming vah-tsiu, ng z-go t'en-ts. Ziu pô
gyi-lah cong-nying kwæn-leh sæn-nyih. ¹⁸ Tao di-sæn
nyih Iah-seh teng gyi-lah wô, Ngô z p'ô-gyü Jing-ming-go:
ng-lah ka tso-fah hao yiu sing-ming. ¹⁹ Ng ziah-z dzing-

jih-go, ka-ni ng-lah hyüong-di cong-nyiang hao liu ih-go
nying kwæn-læ lao-kæn-li: yü-to tsæ-leh koh kyü-ky'i kyi
ng-lah oh-li-go kyih; ²⁰ yia be ng-lah ting-siao ah-di læ
kyin ngô: z-ka, ng-go shih-wô hao k'ao-jih, ng feh we si,
Gyi-lah i gyi ka tso.

³ 约瑟十个兄弟就走落埃及去朵谷。⁴ 只有约瑟个阿弟
便雅悯，雅各弗差其等兄弟大家去，是介话：「恐怕其会
受害。」⁵ 箇遭以色列个儿子等箇星朵谷个人大家来，因为
迦南地方也有荒年。⁶ 介时候约瑟掌管谷价权柄，朵谷拨拢
总百姓。约瑟个兄弟来，朝其面前伏倒地垵里。⁷ 约瑟看见
兄弟，认得其拉，装勒弗认得，又狠其拉，是介话：「尔
从何里来？」其拉话：「从迦南地方来买粮食个。」⁸ 约瑟
认得兄弟，只是兄弟弗认得其。⁹ 约瑟记得前头指点其拉个
梦，等其拉话：「尔拉是探子，特为来看箇地方个破
绽。」¹⁰ 其拉等其话：「主，弗是介。尔个奴仆是为了买
粮食来个。¹¹ 阿拉都是一个人个儿子。阿拉是诚实个人。
尔个奴仆弗是探子。」¹² 约瑟等其拉话：「弗是，尔是特
为来看箇地方破绽个。」¹³ 其拉话：「尔个奴仆是十二个

兄弟，迦南地方一个人个儿子。今末顶小个等阿拉阿爹大家来间，还有一个是旡得了。」¹⁴ 约瑟等其拉话：「箇是我已经等尔拉话过了，尔拉是个探子。¹⁵ 只有介做法好做尔个凭据。我指点法老个性命罚咒，若是尔顶小阿弟弗来，必定弗许尔从荡头出去。¹⁶ 好差尔拉中央一个，去陪尔拉阿弟来，余多必定关来荡头，好对证尔个说话，尔是诚实个弗。弗是介，我指点法老个性命罚咒，尔是个探子。」就把其拉众人关了三日。¹⁸ 到第三日约瑟等其拉话：「我是怕惧神明个。尔拉介做法好有性命。¹⁹ 尔若是诚实个，介呢尔拉兄弟中央好留一个人关来牢监里。余多载勒谷归去救尔拉屋里个急。²⁰ 也陪尔拉顶小阿弟来见我。是介，尔个说话好靠实，尔弗会死。」其拉依其介做。

²¹ Hyüong-di kông-læ-kông-ky'i wô, Ah-lah we-leh ah-di-go z-ken tsing-tsing z yiu-ze; k'en gyi kw'u-kw'u gyiu ah-lah, ah-lah feh t'ing: keh-lah tsao-djoh keh-go næn-deo. ²² Liu-bin we-teh gyi-lah wô, Ngô soh feh-z teng ng-lah wô, M-nao teh-ze keh-go siao-nying, tsih-z ng-lah

feh-k'eng t'ing: sô-yi gyi hyüih iao t'ao-wæn-de. ²³ Gyi-lah feh-hyiao-teh Iah-seh t'ing-leh-c'ih gyi-go shih-wô; ing-we z k'ao t'ong-z djün-wô-go. ²⁴ Iah-seh nyin-cün li-k'æ gyi-lah, ngæn-li-c'ih-de; yi cün-læ teng gyi-lah kông: læ hyüong-di min-zin pô Si-min bo-tong.

²¹ 兄弟讲来讲去话：「阿拉为了阿弟个事干真真是有罪。看其苦苦求阿拉，阿拉弗听。箇勒遭着箇个难头。」²² 流便回答其拉话：「我啥弗是等尔拉话，旣得好得罪箇个小人，只是尔拉弗肯听。所以其血要讨还了。」²³ 其拉弗晓得约瑟听勒出其个说话，因为是靠通事传话个。²⁴ 约瑟扭转离开其拉，眼泪出了。又转来等其拉讲，来兄弟面前把西缅缚东。

²⁵ Iah-seh feng-fu nying do koh, tsi-mun gyi-lah-go dæ, wæn koh-nying nying-ts læ gyi dæ li-hyang, yi peh gyi-lah lu-zông-go liang-ts'ao; ziu z-ka dæ gyi-lah. ²⁶ Hyüong-di ziu peh li-ts pe-leh koh, dzong keh-deo kyü-ky'i. ²⁷ Tao 'ô-c'ü-li yiu ih-go ka-k'æ gyi-go dæ iao do liang-ts'ao ü li-ts, k'en-kyin nying-ts læ dæ-k'eo-li; ²⁸ ziu

teng cong hyüong-di wô, Ngô-go nying-ts wæn-de, læ ngô
dæ li-hyang: gyi-lah ky'ih-hoh ling-ling dong, dô-kô z-ka
wô, Jing-ming z-ka tao ah-lah, dza kông-kyiu?

²⁵ 约瑟吩咐人驮谷，𪔐满其拉个袋，还各人银子来其
袋里向，又拨其拉路上个粮草。就是介待其拉。²⁶ 兄弟就
拨驴子捎勒谷，从箇头归去。²⁷ 到下处里有一个解开其个
袋要驮粮草喂驴子，看见银子来袋口里，²⁸ 就等众兄弟
话：「我个银子还了，来我袋里向。」其拉吃恹恹动，
大家是介话：「神明是介到阿拉，咋讲究？」

²⁹ Tseo-cün Kyüô-nen di-fông, tao ah-tia Yüô-koh di-
fông, ziu kao-su gyi sô p'ong-djoh-go z-ken, wô, ³⁰ Keh di-
fông cü-nying-kô heng ah-lah, sön ah-lah z t'en-ts. ³¹ Ah-
lah teng gyi wô, Ah-lah z dzing-jih-go nying, jih-dzæ feh-z
t'en-ts: ³² peng-læ z yiu jih-nyi hyüong-di, tso ah-tia-go
ng-ts: yiu ih-go m-neh-de: kyih-mih-ts ting siao-go læ
Kyüô-nen di-fông teng ah-tia dô-kô læ-kæn. ³³ Keh di-fông
cü-nying-kô teng ah-lah wô, Ng-lah z dzing-jih-go feh, ngô
z-ka hao hyiao-teh: liu ng-lah hyüong-di li-hyang ih-go

teng ngô dô-kô læ-tong; yü-to tsæ-leh liang-ts'ao ky'i kyiu
ng oh-li-go kyih. ³⁴ Ping-ts'ia be ng ting siao ah-di læ kyin
ngô: ka-ni ngô hao hyiao-teh ng-lah feh-z t'en-ts, z dzing-
jih-go: ngô ziu wæn ng-go hyüong-di, ng læ ts'-di yia hao
tso sang-i.

²⁹ 走转迦南地方，到阿爹雅各地方，就告诉其所碰着
个事干，话：³⁰ 「箇地方主人家狠阿拉，算阿拉是探子。
³¹ 阿拉等其话：『阿拉是诚实个人，实在弗是探子。³² 本
来是有十二兄弟，做阿爹个儿子。有一个旡得了。今末子
顶小个来迦南地方等阿爹大家来间。』³³ 箇地方主人家等
阿拉话：『尔拉是诚实个弗，我是介好晓得。留尔拉兄弟
里向一个等我大家来东，余多载勒粮草去救尔屋里个急。³⁴
并且陪尔顶小阿弟来见我。介呢我好晓得尔拉弗是探子，
是诚实个。我就还尔个兄弟，尔来此地也好做生意。』」

³⁵ Teng-tao də tao-c'ih-go z-'eo, koh-nying-go nying-
pao tu læ zi-go də-li: gyi-lah teng ah-tia k'en-kyin nying-
pao ziu ky'ih-hoh-de. ³⁶ Ah-tia Yüô-koh teng gyi-lah wô,
Ng-lah 'æ-sah ngô-de: Iah-seh m-neh-de: Si-min yia m-

neh-de: yi iao do Bin-yüô-ming ky'i: keh-sing z-ken tu z 'æ
ngô-go. ³⁷ Liu-bin teng ah-tia z-ka wô, Ts'ing ng kao-fu
ngô-go siu-li; ngô pih-ding ta-læ wæn ng: ziah-z feh ta-læ
wæn ng, ng hao sah-diao ngô liang-go ng-ts. ³⁸ Yüô-koh
wô, Ngô-go ng-ts pih-ding feh teng ng dô-kô ky'i: ing-we
gyi ah-ko yi-kying si-de, tsih-yiu gyi doh-zi læ-tong: gyi
ziah læ lu-zông ziu 'æ, z ng s-teh ngô bah deo-fah kwu-
kwu-ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i.

³⁵ 等到袋倒出个时候，各人个银包都来自个袋里。其
拉等阿爹看见银包就吃惟了。³⁶ 阿爹雅各等其拉话：「尔
拉害煞我了。约瑟旣得了，西缅也旣得了，又要驮便雅悯
去，箇星事干都是害我个。」³⁷ 流便等阿爹是介话：「请
尔交付我个手里，我必定带来还尔。若是弗带来还尔，尔
好杀掉我两个儿子。」³⁸ 雅各话：「我个儿子必定弗等尔
大家去，因为其阿哥已经死了，只有其独自来东。其若来
路上受害，是尔使得我白头发孤孤凄凄到阴司里去。」

Ts. XLIII.

Keh di-fông hwông-nyin li-‘æ. ² Dzung Yiæ-gyih do-læ-go koh yi-kying wun-de, ah-tia teng gyi-lah wô, Tsæ ky‘i, teng ah-lah ma-tin liang-ts‘ao læ. ³ Yiu-da we-teh gyi, wô, Keh-go nying kyih-kyih-jih-jih teng ah-lah wô, Ziah-z ng-lah ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao kyin ngô-go min. ⁴ Næn-kæn ziah-z ts‘a ah-di dô-kô ky‘i, ah-lah hao tseo-loh, teng ng ma liang-ts‘ao. ⁵ Ng ziah feh-k‘eng ts‘a gyi, ah-lah feh ky‘i: ing-we keh-go nying teng ah-lah wô, Ziah-z ng-lah ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao kyin ngô-go min. ⁶ Yi-seh-lih wô, Dza-we z-ka ‘æ ngô, teng keh-go nying wô, ng-lah wa-yiu ah-di ni? ⁷ Gyi-lah wô, Keh-go nying si-si ti-ti bun-meng ah-lah-go li-lih, teng ah-lah-go ts‘ing-kyün, wô, Ng-lah ah-tia wa læ-kæn feh? ng-lah wa-yiu bih-go hyüong-di feh? Ah-lah tsiao gyi meng-go shih-wô we-teh gyi: dza hyiao-teh gyi we wô, Ta ng-lah ah-di læ ni? ⁸ Yiu-da teng gyi ah-tia Yi-seh-lih

wô, Ts'a ah-di teng ngô dong-de, ah-lah ziu dong-sing
 ky'i; s-teh ng teng ah-lah, lin ah-lah siao-nying tu yiu sing-
 ming, feh we si. ⁹ Ngô we teng gyi tso pao: ng hyiang ngô-
 go siu-li t'ao-wæn: ziah feh ta gyi kyü-læ en-læ ng-go min-
 zin, ka-ni, ngô z üong-yün yiu ze. ¹⁰ Ah-lah ziah feh-z nga-
 nga-ts'i-ts'i, næn-kæn yi-kying hao ky'i-ts tsæ læ-de. ¹¹
 Ah-tia Yi-seh-lih teng gyi-lah wô, Ziah-z ka, hao ka tso-fah;
 do-leh ts'-di ting hao tong-si, fông-læ ky'i-ming li-hyang,
 ziu-z ih-ngæn jü-hyang, teng mih-dông; wa-yiu hyiang-
 liao, meh-yiah, fi-ts, 'ang-nying keh-sing, ta-loh-ky'i song-
 peh keh-go nying tso li-veh. ¹² Siu-li yi ta ih-be nying-ts,
 lin zin-deo dæ-li ta-kyü-læ-go nying-ts, yia siu-li ta-ky'i
 wæn gyi: k'ong-p'ô gyi 'ôh-tsia yiu c'ün-ts'oh. Wa-yiu be
 ng-lah ah-di, dong-sing, tsæ tao keh-go nying di-fông ky'i.
¹⁴ Dæn-nyün djün-neng-go Jing-ming peh ng-lah teh-djoh
 keh-go nying eng-we, ts'a ng-lah hyüong-di teng Bin-yüô-
 ming kyü-læ: ziah-z sông-diao ng-ts, yia tsih-hao sông-
 diao-de.

箇地方荒年厉害。² 从埃及驮来个谷已经完了，阿爹等其拉话：「再去，等阿拉买点粮草来。」³ 犹大回答其，话：「箇个人结结实实等阿拉话：『若是尔拉阿弟弗等尔大家来，尔拉旣得好见我个面。』」⁴ 难间若是差阿弟大家去，阿拉好走落，等尔买粮草。⁵ 尔若弗肯差其，阿拉弗去。因为箇个人等阿拉话：『若是尔拉阿弟弗等尔大家来，尔拉旣得好见我个面。』」⁶ 以色列话：「咋会是介害我，等箇个人话，尔拉还有阿弟呢？」⁷ 其拉话：「箇个人细细底底盘问阿拉个履历，等阿拉个亲眷，话：『尔拉阿爹还来间弗？尔拉还有别个兄弟弗？』阿拉照其问个说话回答其。咋晓得其会话：『带尔拉阿弟来』呢？」⁸ 犹大等其阿爹以色列话：「差阿弟等我同队，阿拉就动身去。使得尔等阿拉，连阿拉小人都有性命，弗会死。」⁹ 我会等其做保，尔向我个手里讨还。若弗带其归来安来尔个面前，介呢，我是永远有罪。¹⁰ 阿拉若弗是挨挨栖栖，难间已经好去仔再来了。」¹¹ 阿爹以色列等其拉话：「若是介，好介做法。驮勒此地顶好东西，放来器皿里向，就是一眼乳香，等蜜糖；还有香料、没药、榧子、杏仁箇星，带落去

送拨箇个人做礼物。¹² 手里又带一倍银子，连前头袋里带归来个银子，也手里带去还其。恐怕其或者有舛错。还有陪尔拉阿弟，动身，再到箇个人地方去。¹⁴ 但愿全能个神明拨尔拉得着箇个人恩惠，差尔拉兄弟等便雅悯归来。若是丧掉儿子，也只好丧掉了。」

¹⁵ Gyi-lah ziu do keh-go li-veh, siu-li ta kô-be-go nying-ts, teng Bin-yüô-ming, dong-sing tseo-loh Yiæ-gyih, lih-læ Iah-seh min-zin. ¹⁶ Iah-seh k'en-kyin Bin-yüô-ming dô-kô læ, ziu teng oh-li-go tsong-kwun? wô, Ling keh-sing nying tao oh-li, sah sang-k'eo be-bæn, ing-we tsiu-ko keh-sing nying iao teng ngô dô-kô ky'üoh-væn. ¹⁷ Keh-go nying i Iah-seh-go feng-fu, ling gyi-lah tseo-tsing Iah-seh oh-li. ¹⁸ Gyi-lah k'en-kyin ling tsing Iah-seh oh-li, ziu ky'ih-hoh, wô, We-leh deo-tsao dæ-li ta-kyü-go nying-ts, keh-lah ling ah-lah tsing dông-deo, iao zing pæn-deo, 'æ ah-lah, k'ô ah-lah tso nu-boh, deh ah-lah-go li-ts. ¹⁹ Gyi-lah ziu tseo-long Iah-seh oh-li-go tsong-kwun, læ meng-k'eo-den teng gyi siang-liang, wô, Cü, ah-lah deo-tsao

tseo-loh ma liang-ts'ao læ; ²¹ kyü-ky'i tao 'ô-c'ü-li, ka-k'æ
dæ, k'en-kyin koh-nying nying-ts læ gyi dæ-k'eo-li, long-
tsong tsiao-su: næn-kæn ah-lah siu-li ta-læ wæn ng. ²²
Wa-yiu siu-li ling-nga ta-leh nying-ts ma liang-ts'ao: jü
fông ah-lah nying-ts læ dæ-li, ah-lah z feh teh-cü. ²³ Gyi
wô, Ng-lah fông-sing, hao-vong p'ô: ng-go Jing-ming teng
ng ah-tia-go Jing-ming læ dæ-li s-peh ng dzæ-veh: ng-go
nying-ts ngô yi-kying siu-tao-de. Ziu ling Si-min c'ih-læ
peh gyi-lah kyin-min. ²⁴ Keh-go nying ling gyi-lah tsing
lah-seh oh-li, do shü peh gyi-lah, gyi-lah gyiang-gyiang
kyiah: ping-ts'ia ü gyi-lah li-ts. ²⁵ Keh-go li-veh gyi-lah yü-
sin be-bæn teng lah-seh tsiu-ko kyü-læ; ing-we t'ing-
meng gyi-lah z iao læ keh-deo ky'üoh-væn.

¹⁵ 其拉就驮箇个礼物，手里带加倍个银子，等便雅
悯，动身走落埃及，立来约瑟面前。¹⁶ 约瑟看见便雅悯大
家来，就等屋里个总管话：「领箇星人到屋里，杀牲口备
办，因为昼过箇星人要等我大家吃饭。」¹⁷ 箇个人依约瑟
个吩咐，领其拉走进约瑟屋里。¹⁸ 其拉看见领进约瑟屋

里，就吃惟，话：「为了头遭袋里带归个银子，箇勒领阿拉进荡头，要寻扳头，害阿拉，柯阿拉做奴仆，夺阿拉个驴子。」¹⁹ 其拉就走拢约瑟屋里个总管，来门口头等其商量，话：「主，阿拉头遭走落买粮草来，²¹ 归去到下处里，解开袋，看见各人银子来其袋口里，拢总照数。难间阿拉手里带来还尔。²² 还有手里另外带勒银子买粮草。谁放阿拉银子来袋里，阿拉是弗得知。」²³ 其话：「尔拉放心，好甯怕。尔个神明等尔阿爹个神明来袋里赐拨尔财物。尔个银子我已经收到了。」就领西缅出来拨其拉见面。²⁴ 箇个人领其拉进约瑟屋里，驮水拨其拉，其拉澆澆脚，并且喂其拉驴子。²⁵ 箇个礼物其拉预先备办等约瑟昼过归来，因为听闻其拉是要来箇头吃饭。

²⁶ [1] Iah-sah kyü oh-li z-‘eo, gyi-lah siu-li do-leh li-veh song gyi, tseo-tsing oh-li, dziao gyi boh-tao di-yiang-li. ²⁷ Iah-seh meng-meng gyi en, wô, Ng zin-deo sô wô-go lao-dzing nying, ziu-z ng-lah ah-tia, gyin-go feh, wa læ-tong feh? ²⁸ Gyi-lah we-teh wô, Ng-go nu-boh ah-lah ah-tia gyin-go, wa læ-kæn; ziu deo eo-tæn-tao pa gyi. ²⁹ Iah-seh

ngæn-tsing də-ky'i, k'en-kyin dong-meo ng-ts ah-di Bin-yüô-ming, ziu wô, Ng-lah zin-deo teng ngô wô-go ting siao ah-di, z keh-go nying feh? Yi z-ka wô, Ngô ng-ts, dæn-nyün Jing-ming s eng-we peh ng. ³⁰ Iah-seh kw'a-kw'a zing hao k'oh-go di-fông, tseo-tsing vông-li ky'i k'oh; ing-we æ-sih ah-di sing-li ziang ho me ka, ³¹ Gyang-leh min tseo-c'ih-læ: zi tso-gyi, wô, Pa 'ô-væn. ³² Ziu pa-ky'i-læ, gyi-zi ih-coh, gyi hyüong-di ih-coh, Yiæ-gyih nying ih-coh: ing-we Yiæ-gyih nying feh teng Hyi-pah-læ nying dong-zih: teng gyi dong-zih z Yiæ-gyih nying u-su-go. ³³ P'a gyi-lah zo-we læ Iah-seh min-zin, tu tsiao gyi-lah nyin-kyi do-siao-go ts'jü: keh-sing nying dô-kô hyi-gyi. ³⁴ Iah-seh pô gyi-zi-go min-zin ts'æ-su feng peh keh-sing nying: tsih-z teng peh Bin-yüô-ming-go ts'æ-su, pi bih-nying to s-be: gyi-lah teng Iah-seh dô-kô ky'üoh-tsiu kw'a-loh.

²⁶ 约瑟^[1]归屋里时候，其拉手里驮勒礼物送其，走进屋里，朝其伏倒地垵里。²⁷ 约瑟问问其安，话：「尔前头所话个老成人，就是尔拉阿爹，健个弗，还来东弗？」²⁸

其拉回答话：「尔个奴仆阿拉阿爹健个，还来间。」就头
伕带倒拜其。²⁹ 约瑟眼睛抬起，看见同母儿子阿弟便雅
悯，就话：「尔拉前头等我话个顶小阿弟，是箇个人
弗？」又是介话：「我儿子，但愿神明赐恩惠拨尔。」³⁰
约瑟快快寻好哭个地方，走进房里去哭。因为爱惜阿弟心
里像火焠介，³¹ 潸了面走出来，自做其，话：「摆下
饭。」³² 就摆起来，其自一桌，其兄弟一桌，埃及人一
桌。因为埃及人弗等希伯来人同食，等其同食是埃及人恶
愆个。³³ 派其拉坐位来约瑟面前，都照其拉年纪大小个次
序。箇星人大家稀奇。³⁴ 约瑟把其自个面前菜蔬分拨箇星
人，只是等拨便雅悯个菜蔬，比别人多四倍。其拉等约瑟
大家吃酒快乐。

[1] 原文此处错印为 Iah-sah，前后文均为 Iah-seh

Iah-seh feng-fu oh-li-go tsong-kwun, wô, Do liang-zih tsi-mun keh-sing nying-go dæ-li, tsiao gyi-lah sô pe-leh-dong-go, yia fông koh-nying-go nying-ts læ gyi dæ-k'eo-li.
² Wa-yiu do ngô-go tsiah-pe, ziu-z nying-ts tsiah-pe, teng gyi dih-koh-go nying-ts, fông-læ ting siao-go nying dæ-k'eo-li: gyi ziu i Iah-seh sô-wô ka tso.

约瑟吩咐屋里个总管，话：「驮粮食满箇星个人个袋里，照其拉所措勒动个，也放各人个银子来其袋口里。² 还有驮我个爵杯，就是银子爵杯，等其杂谷个银子，放来顶小个人袋口里。其就依约瑟所话介做。」

³ T'in kông-kông liang ts'a keh-sing nying teng li-ts ky'i. ⁴ C'ih-dzing wa feh-yün, Iah-seh teng tsong-kwun wô, Ky'i tse keh-sing nying; tse-djoh-ts, hao teng gyi-lah wô, Ng dza-we jün tsiang oh pao ni? ⁵ Keh ky'i-feh-z ngô cü-nying-kô sô ky'üoh-go tsiah-pe ma? Ky'i feh-z yüong gyi ky'i-k'o-go ma? Ng ka tso z tsoh-ôh. ⁶ Ziu tse-djoh gyi-lah, pô keh-go shih-wô teng gyi-lah kông. ⁷ Gyi-lah teng gyi wô, Cü, dza-we z-ka wô? ng-go nu-boh tön feh ka tso. ⁸

Zin-deo læ dæ-k'eo-li teh-djoh-go nying-ts, ah-lah dzong
Kyüô-nen di-fông ta-læ wæn ng: dza-we dzong ng cü-
nying-kô oh-li t'eo kying-ts nying-ts ni? ⁹ Ng nu-boh cong-
nyiang feh-leng læ jü di-fông zing-djoh, gyi pih-ding si;
ah-lah yia tso ng cü-go nu-boh. ¹⁰ Gyi wô, Næn-kæn tsiao
ng shih-wô ka tso: læ jü-go di-fông zing-djoh, gyi we tso
ngô-go nu-boh; yü-to tu sön m-ze. ¹¹ Cong-nying ziu kw'a-
kw'a pô dæ fông-loh di-yiang-li; tu ka-k'æ gyi-go dæ. ¹²
Tsong-kwun seo gyi-lah, dzong do-go ky'i-deo, tao siao-go
we-ts, zing-djoh tsiah-pe læ Bin-yüô-ming dæ-li.

³ 天刚刚亮差箇星人等驴子去。⁴ 出城还弗远，约瑟等
总管话：「去追箇星人。追着仔，好等其拉话：『尔咋会
善将恶报呢？⁵ 箇岂弗是我主人家所吃个爵杯吗？岂弗是用
其起课个吗？尔介做是作恶。』」⁶ 就追着其拉，把箇个说
话等其拉讲。⁷ 其拉等其话：「主，咋会是介话？尔个奴仆
断弗介做。⁸ 前头来袋口里得着个银子，阿拉从迦南地方带
来还尔。咋会从尔主人家屋里偷金子银子呢？⁹ 尔奴仆中央
弗论来谁地方寻着，其必定死，阿拉也做尔主个奴仆。」¹⁰

其话：「难间照尔说话介做，来谁个地方寻着，其会做我个奴仆，余多都算旡罪。」¹¹ 众人就快快把袋放落地垵里，都解开其个袋。¹² 总管搜其拉，从大个起头，到小个为止，寻着爵杯来便雅悯袋里。

¹³ Cong-nying ziu c'ô-k'æ i-zông, tu pô gyi-lah sô pe-go fông-læ li-ts zông-teng, tseo-cün dzing-li. ¹⁴ Yiu-da teng hyüong-di tseo-tao Iah-seh oh-li: Iah-seh wa læ-kæn: gyi-lah dziao gyi p'oh-tao di-ying-li. ¹⁵ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ng sô-tso z dza-go? Næn-dao feh hyiao-teh ziang ngô ka nying jih-dzæ z we ky'i-k'o-go ma? ¹⁶ Yiu-da wô, Ah-lah teng ng cü yiu soh-go hao kông? yiu soh-go hao bin? yiu soh-go hao feng-p'eo? Jing-ming z yi-kying dzô-ts'ah ng nu-boh-go ze-ming: næn-kæn ah-lah teng læ gyi di-fông zing-djoh tsiah-pe-go nying, tu tso ng cü-go nu-boh. ¹⁷ Iah-seh wô, Ngô tön feh ka tso: tæ-n-tsih læ gyi siu-li zing-djoh tsiah-pe-go we tso ngô-go nu-boh: ng-lah hao en-en-ŵeng-ŵeng kyü ah-tia di-fông ky'i.

¹³ 众人就扯开衣裳，都把其拉所搯个放来驴子上顶，走转城里。¹⁴ 犹大等兄弟走到约瑟屋里。约瑟还来间。其拉朝其扑倒地垵里。¹⁵ 约瑟等其拉话：「尔所做是咋个？难道弗晓得像我介人实在是会起课个吗？」¹⁶ 犹大话：「阿拉等尔主有啥个好讲？有啥个好辩？有啥个好分割？神明是已经查察尔奴仆个罪名。难间阿拉等来其地方寻着爵杯个人，都做尔主个奴仆。」¹⁷ 约瑟话：「我断弗介做。单只来其手里寻着爵杯个会做我个奴仆。尔拉好安安稳稳归阿爹地方去。」

¹⁸ Yiu-da tseo-long, z-ka wô, Cü, ng teng Fah-lao ih-yiang-go; gyiu ng cing nu-boh kao-su ih-kyü shih-wô, peh ng cü t'ing: m-nao sang-ho ô-wông ng-go nu-boh. ¹⁹ Zindeo ng cü meng nu-boh, wô, Ng-lah yiu ah-tia teng hyüong-di feh? ²⁰ Ah-lah we-teh cü wô, Ah-lah yiu ah-tia, z lao-dzing nying, wa-yiu lao-nyin sô sang-go siao ng-ts; gyi ah-ko yi-kying si-de; gyi ah-nyiang doh-doh dzing-loh keh ih-go: ah-tia ting dzih-din gyi. ²¹ Ng teng nu-boh wô, Ta gyi loh tao ngô di-fông læ, s-teh ngô ts'ing-ngæn moh-tu.

²² Ah-lah teng cü wô, Siao-nying feh-neng-keo li-k'æ ah-tia: ziah-z li-k'æ gyi, ah-tia pih-ding we si. ²³ Ng teng nu-boh wô, Ziah-z ng-lah ting siao ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao tsæ kyin ngô-go min. ²⁴ Ka-ni, ah-lah tseo-cün tao ng nu-boh ngô ah-tia di-fông, pô ng cü-go shih-wô kao-su gyi. ²⁵ 'Eo-deo ah-tia z-ka wô, Ng-lah tsæ ky'i, teng ah-lah ma-tin liang-zih. ²⁶ Ah-lah wô, Ky'i-feh-læ-go: ziah-z ting siao ah-di teng ah-lah dong-de, z hao loh-ky'i: ziah ting siao ah-di feh teng ah-lah dong-de, ah-lah m-neh hao teng keh-go nying kyin-min. ²⁷ Ng-go nu-boh ngô ah-tia teng ah-lah wô, Ng-lah hyiao-teh ngô ts'i-ts teng ngô sang liang-go ng-ts. ²⁸ Ih-go li-k'æ ngô ky'i: ngô z-ka wô, gyi pih-ding z be ngao-sah: tao jü-kying m-neh k'en-kyin gyi. ²⁹ Ziah-z ng-lah yi ta-leh keh ih-go li-k'æ ngô ky'i, gyi 'oh-tsia ziu 'æ, z s-teh ngô bah deo-fah kwu-kwu ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i. ³⁰ Z-ka ah-tia-go sing-ming teng keh siao-nying-go sing-ming lin-long-liao-go, næn-kæn ngô kyü-tao ng nu-boh ngô ah-tia di-fông, keh siao-

nying feh teng ah-lah dô-kô ky'i; ³¹ gyi k'en-kyin keh siao-nying feh teng ah-lah dong-de, pih-ding we si, z ah-lah s-teh ng-go nu-boh ah-lah ah-tia bah deo-fah kwu-kwu ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i. ³² Ping-ts'ia ng-go nu-boh læ ah-tia min-zin pao keh siao-nying wô, Ngô ziah-z feh ta gyi kyü-læ, ka-ni ngô z üong-yün teh-ze ah-tia. ³³ Næn-kæn gyiu ng, cing ngô dæ-teng siao-nying tso ngô cü-go nu-boh: peh keh siao-nying teng hyüong-di kyü-ky'i. ³⁴ Ing-we gyi ziah feh dong-de ky'i, ngô dza hao tseo-cün teng ah-tia kyin-min: k'ong-p'ô k'en-kyin ah-tia tsao-djoh 'o-se.

¹⁸ 犹大走拢，是介话：「主，尔等法老一样个。求尔准奴仆告诉一句说话，拨尔主听。旣得好生火哑隍尔个奴仆。¹⁹ 前头尔主问奴仆，话：『尔拉有阿爹等兄弟弗？』²⁰ 阿拉回答主话：『阿拉有阿爹，是老成人，还有老年所生个小儿子，其阿哥已经死了，其阿娘独独剩落箇一个，阿爹顶值钿其。²¹ 尔等奴仆话：『带其落到我地方来，使得我亲眼目睹。』²² 阿拉等主话：『小人弗能够离开阿爹。若是离开其，阿爹必定会死。』²³ 尔等奴仆话：『若

是尔拉顶小阿弟弗等尔大家来，尔拉旣得好再见我个面。』²⁴ 介呢，阿拉走转到尔奴仆我阿爹地方，把尔主个说话告诉其。²⁵ 后头阿爹是介话：『尔拉再去，等阿拉买点粮食。』²⁶ 阿拉话：『去弗来个。若是顶小阿弟等阿拉同队，是好落去。若顶小阿弟弗等阿拉同队，阿拉旣得好等箇个人见面。』²⁷ 尔个奴仆我阿爹等阿拉话：『尔拉晓得我妻子等我生两个儿子。²⁸ 一个离开我去，我是介话，其必定是被咬煞，到如今旣得看见其。²⁹ 若是尔拉又带勒箇一个离开我去，其或者受害，是使得我白头发孤孤凄凄到阴司里去。』³⁰ 是介阿爹个性命等箇小人个性命连拢掉个，难间我归到尔奴仆我阿爹地方，箇小人弗等阿拉大家去。³¹ 其看见箇小人弗等阿拉同队，必定会死，是阿拉使得尔个奴仆阿拉阿爹白头发孤孤凄凄到阴司里去。³² 并且尔个奴仆来阿爹面前保箇小人话：『我若是弗带其归来，介呢我是永远得罪阿爹。』³³ 难间求尔，准我代等小人做我主个奴仆。拨箇小人等兄弟归去。³⁴ 因为其若弗同队去，我咋好走转等阿爹见面。恐怕看见阿爹遭着祸祟。」

Ts. XLV.

Iah-seh læ keh-sing bông-pin lih-tong nying-go min-zin tso-gyi feh-læ, ziu wô, Keh-sing nying tu hao li-k'æ ngô tseo-c'ih-ky'i. Iah-seh s-teh hyüong-di nying-teh gyigo z-'eo, m-nying teng gyi dô-kô lih-tong. ² Iah-seh 'ao-li-da-k'oh: Yiæ-gyih nying teng Fah-lao oh-li tu t'ing-meng-go. ³ Iah-seh teng hyüong-di wô, Ngô z Iah-seh. Ngô ah-tia wa weh-tong feh? Hyüong-di we-teh feh-c'ih: ing-we læ gyi min-zin ling-ling-dong. ⁴ Iah-seh teng hyüong-di wô, Ts'ing ng-lah tseo-long-læ: gyi-lah ziu tseo-long-ky'i: gyi wô, Ngô z ng-lah ah-di Iah-seh, ziu-z ng-lah ma-peh Yiæ-gyih nying-go. ⁵ Næn-kæn hao-vong we-leh ma ngô tao đông-deo iu-meng, zi 'eng zi; keh z Jing-ming ts'a ngô pi ng-lah zông-zin læ hao pao-djün sing-ming. ⁶ Ing-we tao-c'ü yi-kying yiu liang-nyin hwông-nyin, wa-yiu ng-nyin m-neh kang-cong, m-neh siu-keh. ⁷ Jing-ming ts'a ngô pi ng-lah zông-zin læ, hao pao-djün ng-lah 'eo-dæ læ shü-kæn-

zông, yi do-nyiang kyiuh ng-lah sing-ming. ⁸ Ka-ni ts'a ngô
tao đông-deo feh-z ng-lah, z Jing-ming: Gyi z s-teh ngô
tông Fah-lao ah-tia, teng gyi 'eh-kô-go cü, wa-yiu pin Yiæ-
gyih-go tsong-toh. ⁹ Ng-lah soh-soh zông-ky'i tao ngô ah-
tia di-fông, teng gyi wô, Ng-go ng-ts lah-seh z-ka wô, Jing-
ming yi-kying shih-lih ngô tso pin Yiæ-gyih-go cü: ts'ing
tseo-loh tao ngô di-fông læ: m-nao nga-nga ts'i-ts'i. ¹⁰ Ng
teng ts-seng, ngeo-nyang, væn-pah sô yiu-go, hao deng-læ
Ko-sæn di-fông, teng ng siang-gying. ¹¹ Læ keh-deo ngô
we iang ng: (ing-we wa-yiu ng-nyin hwông-nyin:) sæn-leh
ng teng ng-go kô-kyün, lin væn-pah sô yiu-go ky'üih-siao-
dziang-tön. ¹² Ng-lah ts'ing-ngæn moh-tu, ngô ah-di Bin-
yüô-ming yia ts'ing-ngæn moh-tu, z ngô ts'ing-k'eo teng
ng-lah kông-go. ¹³ Ng-lah pih-ding pô ngô læ Yiæ-gyih-go
yüong-wô, teng ng-lah sô k'en-kyin-go, tu wô hyiang ah-
tia dao: soh-soh be ngô ah-tia tao đông-deo læ. ¹⁴ Ziu bao-
leh ah-di Bin-yüô-ming deo-kying k'oh-de; Bin-yüô-ming
yia læ gyi deo-kying-yin di-k'oh. ¹⁵ Yi teng cong hyüong-di

ts'ing-ts'ing cü, k'oh-de, 'eo-deo hyüong-di teng gyi kông-kông.

约瑟来简星旁边立东人个面前做忌弗来，就话：「简星人都好离开我走出去。」约瑟使得兄弟认得其个时候，旡人等其大家立东。² 约瑟号泪大哭，埃及人等法老屋里都听闻个。³ 约瑟等兄弟话：「我是约瑟。我阿爹还活东弗？」兄弟回答弗出，因为来其面前懔懔动。⁴ 约瑟等兄弟话：「请尔拉走拢来。」其拉就走拢去。其话：「我是尔拉阿弟约瑟，就是尔拉卖拨埃及人个。⁵ 难间好留为了卖我到荡头忧闷，自恨自。简是神明差我比尔拉上前来好保全性命。⁶ 因为到处已经有两年荒年，还有五年旡得耕种，旡得收割。⁷ 神明差我比尔拉上前来，好保全尔拉后代来世间上，又大样救尔拉性命。⁸ 介呢差我到荡头弗是尔拉，是神明。其是使得我当法老阿爹，等其合家个主，还有遍埃及个总督。⁹ 尔拉速速上去到我阿爹地方，等其话：『尔个儿子约瑟是介话：神明已经设立我做遍埃及个主。请走落到我地方来。旡得好挨挨栖栖。¹⁰ 尔等子孙、牛羊、凡百所有个，好庵来歌珊地方，等尔相近。¹¹ 来简头我会养尔

（因为还有五年荒年）。省勒尔等尔个家眷，连凡百所有个缺少长短。』¹² 尔拉亲眼目睹，我阿弟便雅悯也亲眼目睹，是我亲口等尔拉讲个。¹³ 尔拉必定把我来埃及个荣华，等尔拉所看见个，都话向阿爹道。速速陪我阿爹到荡头来。」¹⁴ 就抱勒阿弟便雅悯头颈哭了。便雅悯也来其头颈沿啼哭。¹⁵ 又等众兄弟亲亲嘴，哭了，后头兄弟等其讲。

¹⁶ Yiu nying djün peh Fah-lao oh-li t'ing-go wô, lah-seh-go hyüong-di læ-tong: Fah-lao teng gyi dzing-ts tu hwun-hyi. ¹⁷ Fah-lao teng lah-seh wô, Ng hao wô hyiang hyüong-di dao, Z-ka tso-fah; peh sang-k'eo pe-leh tong-si, tao Kyüô-nen di-fông ky'i; ¹⁸ tsih ng-lah ah-tia, teng ng-lah oh-li-go nying, tao ngô di-fông læ: ngô pô Yiæ-gyih di-fông hao-go tong-si s-peh ng: ng ziu hao ky'üoh keh di-t'u-go 'eo-jih. ¹⁹ Næn-kæn ng i ngô-go feng-fu ka tso, ziu-z, dzong Yiæ-gyih di-fông do ts'ô-ts, tsæ ng-lah-go kô-siao, tsih ng ah-tia læ. ²⁰ Yia m-nao feh-sô-teh oh-li-go tong-si; ing-we 'en Yiæ-gyih di-fông-go hao-c'ü tu joh-ü ng.

¹⁶ 有人传拨法老屋里听个话：「约瑟个兄弟来东。」
法老等其臣子都欢喜。¹⁷ 法老等约瑟话：「尔好话向兄弟
道，是介做法，拨牲口措勒东西，到迦南地方去。¹⁸ 接尔
拉阿爹，等尔拉屋里个人，到我地方来。我把埃及地方好
个东西赐拨尔。尔就好吃箇地土个厚实。」¹⁹ 难间尔依我
个吩咐介做，就是，从埃及地方驮车子，再尔拉个家小，
接尔阿爹来。²⁰ 也晓得好弗舍得屋里个东西，因为咸埃及
地方个好处都属于尔。」

²¹ Yi-seh-lih ng-ts ziu-z ka tso: lah-seh tsiao Fah-lao-
go feng-fu, be ts'ô-ts peh gyi-lah, teng lu-zông ing-yüong-
go liang-ts'ao. ²² Ping-ts'ia song gyi-lah koh-nying i-zông
kyi-t'ao; tsih-yiu song Bin-yüô-ming-go, nying-ts sæn-pah
kw'e, i-zông ng-t'ao. ²³ Gyi ta-peh ah-tia-go ziu-z; yüong li-
ts jih-tsah, pe Yiæ-gyih di-fông hao-go tong-si; ts' li-ts jih-
tsah pe koh teng ping teng 'ô-væn, be-bæn ah-tia lu-zông
ing-yüong. ²⁴ Ziu ts'a gyi hyüong-di kyü-ky'i. Ling dong-
sing, lah-seh teng gyi-lah wô, Ng-lah lu-zông ts'ih feh-k'o
tsang-zao.

²¹ 以色列儿子就是介做。约瑟照法老个吩咐，备车子拨其拉，等路上应用个粮草。²² 并且送其拉各人衣裳几套。只有送便雅悯个，银子三百块，衣裳五套。²³ 其带拨阿爹个就是，雄驴子十只，捎埃及地方好个东西，雌驴子十只，捎谷等饼等下饭，备办阿爹路上应用。²⁴ 就差其兄弟归去。临动身，约瑟等其拉话：「尔拉路上切弗可争造。」

²⁵ Gyi-lah ziu dzong Yiæ-gyih zông-ky'i. tao Kyüô-nen di-fông kyin ah-tia Yüô-koh; ²⁶ teng gyi wô, lah-seh wa weh-kæn, tso djün Yiæ-gyih di-go tsong-toh. Yüô-koh sing-hwe i-læn, feh siang-sing gyi-lah. ²⁷ Gyi-lah pô lah-seh teng gyi kông-go shih-wô wô hyiang gyi dao: ah-tia Yüô-koh k'en-kyin lah-seh ts'a-læ tsih gyi-go ts'ô-ts, sing ziu weh-dong-de: ²⁸ Yi-seh-lih z-ka wô, Keo-de, ngô ng-ts lah-seh wa weh-tong: ts'ing ngô feh-zing si pih-ding ky'i k'en gyi.

²⁵ 其拉就从埃及上去。到迦南地方见阿爹雅各，²⁶ 等其话：「约瑟还活间，做全埃及地个总督。」雅各心灰意

懒，弗相信其拉。²⁷ 其拉把约瑟等其讲个说话话向其道。
阿爹雅各看见约瑟差来接其个车子，心就活动了。²⁸ 以色列是介话：「够了，我儿子约瑟还活东，请我弗曾死必定去看其。」

Ts. XLVI.

Yi-seh-lih ta-leh væn-pah sô-yiu-go dong-sing tao Bih-z-pô, hyin-tsi peh ah-tia Yi-sah-go Jing-ming. ² Yia-tao Jing-ming hyin-c'ih peh Yi-seh-lih k'en, teng gyi wô, Yüô-koh, Yüô-koh! Gyi wô, Ngô læ-tong. ³ Yi wô, Ngô z Jing-ming, ziu-z ng ah-tia-go Jing-ming: ng tseo-loh tao Yiæ-gyih ky'i feh fông-teh; læ keh-deo Ngô we s-teh ng dzing-we ih-go do koh. ⁴ Ngô we teng ng dô-kô tseo-loh Yiæ-gyih: Ngô pih-ding ling ng kyü-læ: Iah-seh we ts'ing-siu en ng ngæn-tsing.

以色列帶勒凡百所有个动身到别是巴，献祭拔阿爹以撒个神明。² 夜到神明显出拔以色列看，等其话：「雅各，雅各！」其话：「我来东。」³ 又话：「我是神明，就是尔阿爹个神明。尔走落到埃及去弗妨得。来箇头我会使得尔成为一个大国。⁴ 我会等尔大家走落埃及。我必定领尔归来。约瑟会亲手安尔眼睛。」

⁵ Yüô-koh dzong Bih-z-pô dong-sing: Yi-seh-lih ng-ts pô Fah-lao ts'a-læ tsih gyi-go ts'ô-ts, tsæ ah-tia Yüô-koh, teng gyi-lah kô-siao. ⁶ Yüô-koh teng gyi long-tsong 'eo-dæ ta-leh Kyüô-nen di-fông sô teh-djoh-go sang-k'eo ho-veh tao Yiæ-gyih ky'i; ⁷ ziu-z gyi-go ng-ts, seng-ts, gyi-go nön, teng seng-nyü, long-tsong 'eo-dæ tu teng gyi dong-de tao Yiæ-gyih ky'i.

⁵ 雅各从别是巴动身。以色列儿子把法老差来接其个车子，载阿爹雅各，等其拉家小。⁶ 雅各等其拢总后代帶勒迦南地方所得着个牲口货物到埃及去。⁷ 就是其个儿子、孙子、其个囡，等孙女，拢总后代都等其同队到埃及去。

⁸ Yi-seh-lih go ts-seng, ziu-z tao Yiæ-gyih ky'i-go, Yüô-koh teng gyi ng-ts, ming-z læ 'ô-veng; Yüô-koh do ng-ts Liu-bin. ⁹ Liu-bin-go ng-ts, Ha-noh, Fah-lu, Hyi-s-leng, Kyüô-mi. ¹⁰ Si-min-go ng-ts, Yiæ-meo-li, Yüô-ming, O-'eh, Yüô-kying, So-'eh, teng Kyüô-nen nyü-nying sang-go Siao-lo. ¹¹ Li-vi-go ng-ts, Keh-jing, Ko-'eh, Mi-lah-li. ¹² Yiu-da-go ng-ts, R, O-nen, Z-lah, Feh-leh-z, Sah-lah. Tsih-yiu R teng O-nen z si-læ Kyüô-nen di-fông-de. Fah-leh-z-go ng-ts Hyi-s-leng, Ha-meo-leh. ¹³ Yi-seh-kyüô-go ng-ts, Do-lah, Fu-üô, Iah-pah, Sing-leng. ¹⁴ Si-pu-leng-go ng-ts, Si-lih, Yi-leng, Yüô-li. ¹⁵ Keh-sing z Li-üô læ Pô-t'æn-üô-læn, sang-peh Yüô-koh-go ng-ts, wa-yiu gyi nön Ti-nô: t'ong-gong ng-ts nön sæn-jih-sæn nying.

⁸ 以色列个子孙，就是到埃及去个，雅各等其儿子，名字来下文。雅各大儿子流便。⁹ 流便个儿子，哈诺、法路、希斯仑、迦米。¹⁰ 西缅个儿子，耶母利、雅悯、阿辖、雅斤、琐辖，等迦南女人生个少罗。¹¹ 利未个儿子，革顺、哥辖、米拉利。¹² 犹大个儿子，珥、阿南、示拉、法勒

士、撒拉。只有珥等阿南是死来迦南地方了。法勒士个儿子希斯仑、哈母勒。¹³ 以萨迦个儿子，陀拉、孚亚、约伯、伸仑。¹⁴ 西布伦个儿子，西烈、以伦、雅利。¹⁵ 箇星是利亚来巴坦亚兰，生拔雅各个儿子，还有其因底拿。统共儿子因三十三人。

¹⁶ Kyüô-teh-go ng-ts, Si-fi-ong, Ha-kyi, Jü-nyi, Yi-z-peng, Yi-li, Üô-lo-ti, Üô-li-li. ¹⁷ Üô-shih-go ng-ts, Ing-nô, Yi-shü-üô, Yi-shü-yi, Pi-li-üô, teng ah-me Si-lah. Pi-li-üô-go ng-ts, Hyi-pah, Mah-kyih. ¹⁸ Keh-sing z Sih-p'ô-go ng-ts, ziu-z Lah-pæn s-peh gyi nön Li-üô-go: gyi sô sang-peh Yüô-koh-go t'ong-gong jih-loh-go nying.

¹⁶ 迦得个儿子，洗非翁、哈基、如尼、以士本、以利、亚罗底、亚利利。¹⁷ 亚设个儿子，音拿、以书亚、以书以、比利亚，等阿妹西拉。比利亚个儿子，希百、麦结。¹⁸ 箇星是悉怕个儿子，就是拉班赐拔其因利亚个。其所生拔雅各个统共十六个人。

¹⁹ Yüô-koh ts'i-ts Lah-kyih-go ng-ts, Iah-seh, Bin-yüô-ming. ²⁰ Iah-seh læ Yiæ-gyih z-'eo, En-go tsi-s Po-di-fi-lah-

go nön Üô-si-neh sang-peh gyi-go ng-ts, Mô-nô-si, Yi-fah-lin. ²¹ Bin-üô-ming-go ng-ts, Pi-lah, Pi-kyih, Üô-jih-bih, Gyi-lah, Næ-mæn, Yi-hyi, Lo-jih, Meo-bing, Wu-bing, Üô-leh. ²² Keh-sing z Lah-kyih sang-peh Yüô-koh-go ng-ts; t'ong-gong jih-s-go nying.

¹⁹ 雅各妻子拉结个儿子，约瑟、便雅悯。²⁰ 约瑟来埃及时候，安个祭司波提非拉个因亚西纳生拔其个儿子，玛拿西、以法莲。²¹ 便雅悯个儿子，比拉、比结、亚实别、其刺、乃幔、以希、罗实、母平、户平、亚勒。²² 箇星是拉结生拔雅各个儿子，统共十四个人。

²³ Dæn-go ng-ts, Wu-sing. ²⁴ Neh-da-li-go ng-ts, Yüô-sih, Kwu-nyi, Yiæ-seh, Z-lin. ²⁵ Keh-sing z Pih-lah-go ng-ts, ziu-z Lah-pæn s-peh gyi nön Lah-kyih-go: gyi sô sang-peh Yüô-koh-go t'ong-gong ts'ih-go nying.

²³ 但个儿子，户伸。²⁴ 纳大利个儿子，雅薛、沽尼、耶色、示脸。²⁵ 箇星是辟拉个儿子，就是拉班赐拔其因拉结个。其所生拔雅各个统共七个人。

²⁶ Z-ka teng Yüô-koh dong-de tao Yiæ-gyih læ-go, djü-leh Yüô-koh sing-vu ts-nga, dzong gyi iao-bo-li sang-loh-læ-go, t'ong-gong loh-jih-loh-go nying. ²⁷ Wa-yiu Iah-seh læ Yiæ-gyih sang liang-go ng-ts: ka-ni Yüô-koh ih-kô læ Yiæ-gyih go, t'ong-gong ts'ih-jih-go nying.

²⁶ 是介等雅各同队到埃及来个，除了雅各新妇之外，从其腰缚里生落来个，统共六十六个人。²⁷ 还有约瑟来埃及生两个儿子。介呢雅各一家来埃及个，统共七十个人。

²⁸ Yüô-koh ts'a Yiu-da sin tao Iah-seh di-fông, ling-leh gyi hyiang Ko-sæn ka ky'i: cong-nying ziu tseo-tao Ko-sæn di-fông. ²⁹ Iah-seh be-leh ts'ô-ts, zông-ky'i tao Ko-sæn, nying-tsih ah-tia Yi-seh-lih, k'en-kyin-leh gyi; ziu bao-leh deo-kying, læ gyi deo-kying-yin k'oh-leh dziang-kyiu. ³⁰ Yi-seh-lih teng Iah-seh wô, Næn-kæn ngô si yia en-sing, ing-we ng wa læ-tong, ngô teng ng kyin-min-de. ³¹ Iah-seh teng hyüong-di teng ah-tia ih-kô wô, Ngô ky'i tseo-ming Fah-lao; teng gyi wô, Ngô hyüong-di teng ngô ah-tia ih-kô, zin-deo læ Kyüô-nen di-fông-go, næn-kæn tao ngô di-fông

læ-de. ³² Keh-sing nying tu z k'en-yiang-go, ü sang-k'eo we-nyih; z ta-leh ngeo-yiang, teng væn-pah sô yiu-go læ-de. ³³ T'ông-jün Fah-lao dziao ng-lah, meng, Ng-lah soh-go z-nyih? ³⁴ ng-lah ziu k'o-yi wô, Ng-go nu-boh dzong siao-læ tao jü-kying lin zi teng tsu-tsong tu z k'en sang-k'eo we-nyih: ka hao s-teh ng-lah deng-læ Ko-sæn di-fông: ing-we væn-pah k'en yiang nying z Yiæ-gyih nying sô u-su-go.

²⁸ 雅各差犹大先到约瑟地方，领勒其向歌珊介去。众人就走到歌珊地方。²⁹ 约瑟备勒车子，上去到歌珊，迎接阿爹以色列，看见了其，就抱勒头颈，来其头颈沿哭了长久。³⁰ 以色列等约瑟话：「难间我死也安心，因为尔还来东，我等尔见面了。」³¹ 约瑟等兄弟等阿爹一家话：「我去奏明法老，等其话：『我兄弟等我阿爹一家，前头来迦南地方个，难间到我地方来了。』³² 箇星人都是看羊个，喂牲口为业。是带勒牛羊，等凡百所有个来了。³³ 倘然法老朝尔拉，问：『尔拉啥个事业？』³⁴ 尔拉就可以话：『尔个奴仆从小来到如今连自等祖宗都是看牲口为业。介好使

得尔拉庵来歌珊地方，因为凡百看羊人是埃及人所恶憐个。』』

Ts. XLVII.

Iah-seh tseo-ming Fah-lao wô, Ngô ah-tia teng ngô hyüong-di, lin gyi ngeo yiang, væn-pah sô yiu-go, dzong Kyüô-nen di-fông læ: næn-kæn z læ Ko-sæn di-fông. ² Iah-seh læ hyüong-di cong-nyiang ling ng-go nying ky'i kyin Fah-lao. ³ Fah-lao teng gyi hyüong-di wô, Ng-lah tso soh-go z-nyih yia? Gyi-lah we-teh Fah-lao wô, Ng-go nu-boh, lin zi teng tsu-tsong tu z k'en-yiang-go. ⁴ Yi teng Fah-lao wô, Ah-lah læ tæen-koh ts'-di; ing-we Kyüô-nen di-fông do hwông-nyin, ng-go nu-boh m-neh ts'ao-liao hao ü sang-k'eo: næn-kæn ts'ing ng, cing ng-go nu-boh deng-læ Ko-sæn di-fông. ⁵ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ng ah-tia teng hyüong-di tao ng-go di-fông læ: ⁶ Yiæ-gyih di-fông læ ng min-zin: hao kæn 'eo-jih-go di-t'u peh ng ah-tia hyüong-di

deng; ziu-z hao djü-læ Ko-sæn di-fông: ping-ts'ia ng hyiao-teh gyi-lah cong-nyiang yiu dzæ-neng-go nying, hao kyü-tsin gyi-lah công-kwun ngô-go sang-k'eo. ⁷ lah-seh ling-leh ah-tia Yüô-koh tsing ky'i, lih-læ Fah-lao min-zin: Yüô-koh coh-foh Fah-lao. ⁸ Fah-lao teng Yüô-koh wô, Ng to-siao kwe-kang? ⁹ Yüô-koh teng Fah-lao wô, Ngô tænkoh læ shü-kæn-zông nyih-ts ih-pah sæn-jih shü: ngô tso-nying nyih-ts m-neh to, m-neh hao, yia feh gyih-jü ngô tsu-tsong tso c'ih-meng nying-go nyih-ts. ¹⁰ Yüô-koh yi coh-foh Fah-lao, dzong Fah-lao min-zin tseo-c'ih.

约瑟奏明法老话：「我阿爹等我兄弟，连其牛羊，凡百所有个，从迦南地方来。难间是来歌珊地方。」² 约瑟来兄弟中央领五个人去见法老。³ 法老等其兄弟话：「尔拉做啥个事业耶？」其拉回答法老话：「尔个奴仆，连自等祖宗都是看羊个。」⁴ 又等法老话：「阿拉来耽搁此地，因为迦南地方大荒年，尔个奴仆旡得草料好喂牲口。难间请尔，准尔个奴仆庵来歌珊地方。」⁵ 法老等约瑟话：「尔阿爹等兄弟到尔个地方来。」⁶ 埃及地方来尔面前。好拣厚实个

地土拨尔阿爹兄弟庵，就是好住来歌珊地方。并且尔晓得其拉中央有才能个人，好举荐其拉掌管我个牲口。」⁷ 约瑟领勒阿爹雅各进去，立来法老面前。雅各祝福法老。⁸ 法老等雅各话：「尔多少贵庚？」⁹ 雅各等法老话：「我耽搁来世间上日子一百三十岁。我做人日子旣得多，旣得好，也弗及如我祖宗做出门人个日子。」¹⁰ 雅各又祝福法老，从法老面前走出。

¹¹ Iah-seh tsiao Fah-lao-go feng-fu, kæn Yiæ-gyih koh 'eo-jih di-t'u, ziu-z Læn-seh di-fông, peh gyi ah-tia hyüong-di deng-loh tso ts'æn-nyih. ¹² Iah-seh iang gyi ah-tia hyüong-di, teng ah-tia 'o-kô lao-siao; tsiao gyi-lah kô-tang-kô, kong-ing gyi-lah liang-zih.

¹¹ 约瑟照法老个吩咐，拣埃及国厚实地土，就是兰塞地方，拨其阿爹兄弟庵落做产业。¹² 约瑟养其阿爹兄弟，等阿爹和家老小。照其拉家打家，供应其拉粮食。

¹³ Ka z-'eo hwông-nyin yü-kô li-'æ, tao-c'ü m-neh liang-zih: Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông we-leh hwông-nyin kw'eng-kw'u. ¹⁴ Iah-seh t'iao koh peh cong-nying,

siu-long 'en Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông sô yiu-go nying-ts. Iah-seh pô keh-go nying-ts do-tsing Fah-lao wông-kong-li. ¹⁵ Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông nying-ts wun-de, Yiæ-gyih nying tu tseo-tao Iah-seh di-fông, wô, Ts'ing ng peh ah-lah liang-zih: dza-we iao ah-lah si læ ng-go min-zin? ing-we nying-ts yi-kying wun-de. ¹⁶ Iah-seh wô, Hao do sang-k'eo peh ngô; ziah-z nying-ts wun-de, ngô we-leh sang-k'eo k'eng peh ng-lah. ¹⁷ Koh-nying ziu ky'in sang-k'eo tao Iah-seh di-fông: Iah-seh we-leh gyi-lah mô ngeo yang li-ts keh-sing diao liang-zih peh gyi-lah: keh-nyin we-leh keh-sing sang-k'eo pô liang-zih iang gyi-lah. ¹⁸ Keh-nyin ko-de, di-nyi nyin cong-nying yi læ, teng Iah-seh wô, Ah-lah feh-ken ing-mun ng cü, nying-ts yi-kying wun-de; sang-k'eo tu kwe-peh ng cü-de; læ ng cü-go min-zin, m-kao bih-yang tong-si dzing-loh, tsih-yiu ah-lah kyi-sing teng din-di z-de. ¹⁹ Dza-we iao ah-lah teng din-di tu hwe-diao læ ng-go min-zin ni? Ts'ing ng pô liang-zih ma ah-lah teng ah-lah din-di: ka-ni ah-lah teng

ah-lah din-di tu kwe-peh Fah lao yüong: ping-ts'ia pô
iang-ts peh ah-lah, s-teh ah-lah hao yiu sing-ming, feh we
si, din-di yia feh we hwông-ko. ²⁰ Iah-seh dæ Fah-lao ma
pin Yiæ-gyih-go din-di: ing-we Yiæ-gyih nying be hwông-
nyin tse-loh-læ, koh-nying ma-diao gyi-go din-di: sô-yi
din-di tu kwe-peh Fah-lao-de. ²¹ Yi s-teh Yiæ-gyih dông-
pin ts-ka tao keh-pin ts-ka-go pah-sing tu pun-tsing dzing-
li. ²² Tsih-yiu tsi-s-go din-di feh ma, ing-we Fah-lao s-peh
tsi-s yiu ih-ding-go ngah-ts: gyi-lah hao ky'üoh Fah-lao sô
s-peh gyi-go fong-loh: keh-lah feh ma-diao gyi-lah din-di.
²³ Iah-seh teng pah-sing wô, Kyih-mih ngô ma ng-lah teng
ng-go din-di kwe-peh Fah-lao: dông-deo yiu iang-ts læ-
tong peh ng-lah hao ky'i cong-din. ²⁴ Gyi c'ih-ts'æn pih-
ding kwe ng-kwu teh-ih peh Fah-lao: keh s-kwu hao kwe-
peh ng-lah zi, tso ng-lah din-li-go iang-ts, wa-yiu ng-lah lin
oh-li ng-nô keh-sing-go k'eo-liang. ²⁵ Pah-sing wô, Ng yi-
kying kyiuh ah-lah-go sing-ming; dæn-nyün ah-lah teh-
djoh eng-we læ ng cü-go min-zin; ah-lah dzing-nyün tso

Fah-lao-go nu-boh. ²⁶ Iah-seh ziu shih-lih lih-fah pin Yiæ-gyih-go din-di tu iao kwe ng-kwu teh-ih peh Fah-lao, ih-dzih tao næn-kæn z-ka; tsih-yiu tsi-s-go din-di feh kwe-peh Fah-lao.

¹³ 介时候荒年愈加厉害，到处旡得粮食。埃及等迦南地方为了荒年困苦。¹⁴ 约瑟巢谷拨众人，收拢咸埃及等迦南地方所有个银子。约瑟把箇个银子驮进法老王宫里。¹⁵ 埃及等迦南地方银子换了，埃及人都走到约瑟地方，话：

「请尔拨阿拉粮食。咋会要阿拉死来尔个面前？因为银子已经换了。」¹⁶ 约瑟话：「好驮牲口拨我。若是银子换了，我为了牲口肯拨尔拉。」¹⁷ 各人就牵牲口到约瑟地方：约瑟为了其拉马牛羊驴子箇星调粮食拨其拉。箇年为了箇星牲口把粮食养其拉。¹⁸ 箇年过了，第二年众人又来，等约瑟话：「阿拉弗敢隐瞒尔主，银子已经换了，牲口都归拨尔主了，来尔主个面前，旡告别样东西剩落，只有阿拉肌身等田地是了。」¹⁹ 咋会要阿拉等田地都毁掉来尔个面前呢？请尔把粮食买阿拉等阿拉田地。介呢阿拉等阿拉田地都归拨法老用。并且把秧子拨阿拉，使得阿拉好

有性命，弗会死，田地也弗会荒过。²⁰ 约瑟待法老买遍埃及个田地：因为埃及人被荒年追落来，各人卖掉其个田地，所以田地都归拨法老了。²¹ 又使得埃及荡边址界到箇边址界个百姓都搬进城里。²² 只有祭司个田地弗卖，因为法老赐拨祭司有一定个额子。其拉好吃法老所赐拨其个俸禄。箇勒弗卖掉其拉田地。²³ 约瑟等百姓话：「今末我买尔拉等尔个田地归拨法老。荡头有秧子来东拨尔拉好去种田。」²⁴ 其出产必定归五股得一拨法老。箇四股好归拨尔拉自，做尔拉田里个秧子，还有尔拉连屋里儿因箇星个口粮。」²⁵ 百姓话：「尔已经救阿拉个性命。但愿阿拉得着恩惠来尔主个面前。阿拉情愿做法老个奴仆。」²⁶ 约瑟就设立律法遍埃及个田地都要归五股得一拨法老，一直到难间是介。只有祭司个田地弗归拨法老。

²⁷ Yi-seh-lih deng-læ Yiæ-gyih-go Ko-sæn di-fông: læ keh-deo teh-djoh ts'æn-nyih; gyi-lah sang-loh-læ, do-nyiang hying-wông. ²⁸ Yüô-koh læ Yiæ-gyih deng-leh jih-ts'ih nyin: z-ka Yüô-koh ziu-shü long-tsong ih-pah s-jih-ts'ih shü. ²⁹ Yi-seh-lih si-go nyih-ts kw'a-tao, eo ng-ts lah-

seh, teng gyi wô, Ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-go min-zin, ka-ni ng-go siu en-læ ngô do-t'e-ô, ng yiu hao-i dzing-sing dæ ngô, m-nao tsông ngô læ Yiæ-gyih. ³⁰ Dæn-z ngô iao teng tsu-tsong tso-t'ah kw'eng: ng yüong ta ngô c'ih Yiæ-gyih, tsông ngô læ gyi-lah tsông-kæn-go di-fông. Iah-seh wô, Ngô pih-ding i ng-go shih-wô ka tso. ³¹ Gyi wô, Ng hao vah-tsiu peh ngô: Iah-seh ziu teng gyi vah-tsiu. Yi-seh-lih k'ao-leh min-zông go bing-fong, deo eo-tæn-tao.

²⁷ 以色列庵来埃及个歌珊地方。来箇头得着产业。其拉生落来，大样兴旺。²⁸ 雅各来埃及庵勒十七年。是介雅各寿岁拢总一百四十七岁。²⁹ 以色列死个日子快到，讴儿子约瑟，等其话：「我若是得着恩惠来尔个面前，介呢尔个手安来我大腿下，尔有好意诚心待我，旣得好葬我来埃及。」³⁰ 但是我要等祖宗做埕困。尔用带我出埃及，葬我来其拉葬间个地方。」约瑟话：「我必定依尔个说话介做。」³¹ 其话：「尔好罚咒拨我。」约瑟就等其罚咒。以色列靠勒眠床个屏风，头伕带倒。

Ts. XLVIII.

Keh-sing z-ken 'eo-deo yiu nying teng Iah-seh wô, Ng
ah-tia yiu bing; Iah-seh ziu ta-leh liang-go ng-ts, Mô-nô-si,
Yi-fah-lin, dô-kô ky'i. ² Yiu nying t'ong-cü Yüô-koh wô, Ng
k'en, ng-go ng-ts Iah-seh tao ng di-fông læ-de: Yi-seh-lih
ziu ts'ang-tæn-ky'i, zo-læ min-zông-li. ³ Yüô-koh teng Iah-
seh wô, Zin-deo læ Kyüô-nen di-fông-go Lu-s djün-neng-
go Jing-ming hyin-c'ih peh ngô k'en, s-foh peh ngô; ⁴ teng
ngô wô, Ngô we s-teh ng meo-meo zing-zing to-ky'i-læ, yia
we s-teh ng dzing-we ih-do-dziao pah-sing: ping-ts'ia pô
keh-go di-fông s-peh ng tsiang-læ-go 'eo-dæ tso üong-yün-
go ts'æn-nyih. ⁵ Næn-kæn ng liang-go ng-ts Yi-fah-lin,
Mô-nô-si, ziu-z ngô feh-zing tao Yiæ-gyih læ-go z-'eo ng
læ Yiæ-gyih di-fông sô sang-go, hao kwe-peh ngô, tsing-
ziang Liu-bin, Si-min, kwe-peh ngô ka. ⁶ 'Eo-deo ng sô
sang-go ng-ts kwe-peh ng; læ gyi ah-ko go ming-'ô teh-

djoh ts'æn-nyih.⁷ Kông-tao ngô, ngô dzong Pô-t'æn læ-go
z-ʼeo, læ Kyüô-nen di-fông-go lu-zông, teng Yi-fah-da
siang-gying, Lah-kyih si-læ ngô-go sing-pin; ngô tsông gyi
læ tao Yi-fah-da ky'i-go keh-da lu-li, (Yi-fah-da ziu-z Pah-
li-ʼeng.)

箇星事干后头有人等约瑟话：「尔阿爹有病。」约瑟
就带勒两个儿子，玛拿西、以法莲，大家去。² 有人通知雅
各话：「尔看，尔个儿子约瑟到尔地方来了。」以色列就
撑带起，坐来眠床里。³ 雅各等约瑟话：「前头来迦南地方
个路斯全能个神明显出拨我看，赐福拨我。⁴ 等我话：『我
会使得尔茂茂盛盛多起来，也会使得尔成为一大潮百姓。
并且把箇个地方赐拨尔将来个后代做永远个产业。』⁵ 难间
尔两个儿子以法莲、玛拿西，就是我弗曾到埃及来个时候
尔来埃及地方所生个，好归拨我，正像流便、西缅，归拨
我介。⁶ 后头尔所生个儿子归拨尔，来其阿哥个名下得着产
业。⁷ 讲到我，我从巴坦来个时候，来迦南地方个路上，等
以法大相近，拉结死来我个身边。我葬其来到以法大去个
箇埭路里（以法大就是伯利恒）。」

⁸ Yi-seh-lih k'en-k'en Iah-seh-go ng-ts, wô, Keh-sing z
jü? ⁹ Iah-seh teng ah-tia wô, Z ngô-go ng-ts, Jing-ming læ
dông-deo s-peh ngô-go. Gyi wô, Ling gyi-lah long ngô-go
di-fông læ, ngô ziu coh-foh gyi-lah. ¹⁰ Yi-seh-lih ngæn-
tsing lao-hwô, m-neh k'en-kyin: Iah-seh lin; ng-ts long-læ:
gyi ziu ts'ing gyi-lah cü, bao-leh gyi-lah. ¹¹ Yi-seh-lih teng
Iah-seh wô, Ngô feh-siang tsæ teng ng kyin-min: næn-
kæn Jing-ming wa we peh ngô k'en-kyin ng-go ng-ts. ¹²
Iah-seh ling gyi-lah li-k'æ gyi-go kyiah-k'o-deo; zi boh-tao
di-yiang-li. ¹³ Iah-seh ta keh liang ng-ts, jing-siu nyiah-leh
Yi-fah-lin dziao-leh Yi-seh-lih-go tsia-siu, tsia-siu nyiah-
leh Mô-nô-si dziao-leh Yi-seh-lih-go jing-siu: z-ka ling gyi-
lah long-ky'i. ¹⁴ Yi-seh-lih sing-c'ih jing-tsah siu, en-læ di-
nyi ng-ts Yi-fah-lin-go deo-zông, tsia-tsah siu en-læ Mô-
nô-si-go deo-zông; gyi deh-we z-ka diao-ts'o gyi-go siu,
ing-we Mô-nô-si z do ng-ts. ¹⁵ Ping-ts'ia teng Iah-seh coh-
foh, wô, Ngô tsu-tsong Üô-pah-lah-hen, Yi-sah læ gyi min-
zin tseo-lu-go Jing-ming, dzong ngô sang-c'ih tao jü-kying

iang ngô-go Jing-ming, ¹⁶ kyiü ngô c'ih ih-ts'ih næn-deo-go T'in-s, dæn-nyün Gyi s-foh peh keh-sing siao-nying: wa-yiu pô ngô-go ming-z, teng ngô tsu-tsong Üô-pah-lah-hen, Yi-sah-go ming-z, kwe-peh gyi-lah; s-teh gyi-lah læ shü-kæn-zông to-ky'i-læ, dzing-we ih-do-dziao pah-sing.

¹⁷ Iah-seh k'en-kyin ah-tia en jing-tsah siu læ Yi-fah-lin deo-zông, sing-li feh hwun-hyi; ziu tông-leh ah-tia-go siu iao dzong Yi-fah-lin-go deo-zông tsæn-ko tao Mô-nô-si-go deo-zông. ¹⁸ Iah-seh teng ah-tia wô, Ah-tia, feh-z ka-go; keh z do-go: ts'ing ng, en jing-tsah siu læ gyi-go deo-zông.

¹⁹ Ah-tia feh-k'eng, z-ka wô, Ngô ng-ts, ngô hyiao-teh-go, ngô hyiao-teh-go; gyi yia we tso ih-go dzoh-veng; yia we hying-wông: dæn-z gyi ah-di jih-dzæ we pi gyi yü-kô do; ping-ts'ia gyi-go 'eo-dæ we tso hyü-to koh-veng. ²⁰ Tông-nyih coh-foh gyi-lah; wô, Tsiang-læ Yi-seh-lih pah-sing coh-foh nying-kô we ts-tin ng, wô, Jing-ming s-teh ng ziang Yi-fah-lin, Mô-nô-si ka: keh-tsao kyü-zông Yi-fah-lin læ Mô-nô-si-go zin-deo.

⁸ 以色列看看约瑟个儿子，话：「箇星是谁？」⁹ 约瑟等阿爹话：「是我个儿子，神明来荡头赐拨我个。」其话：「领其拉拢我个地方来，我就祝福其拉。」¹⁰ 以色列眼睛老花，晓得看见。约瑟连儿子拢来。其就亲其拉嘴，抱勒其拉。¹¹ 以色列等约瑟话：「我弗想再等尔见面。难间神明还会拨我看见尔个儿子。」¹² 约瑟领其拉离开其个脚骹头，自伏倒地垵里。¹³ 约瑟带箇两儿子，顺手捏勒以法莲朝勒以色列个借手，借手捏勒玛拿西朝勒以色列个顺手。是介领其拉拢去。¹⁴ 以色列伸出顺只手，安来第二儿子以法莲个头上，借只手安来玛拿西个头上。其特为是介调错其个手，因为玛拿西是大儿子。¹⁵ 并且等约瑟祝福，话：「我祖宗亚伯拉罕、以撒来其面前走路个神明，从我生出到如今养我个神明，¹⁶ 救我出一切难头个天使，但愿其赐福拨箇星小人。还有把我个名字，等我祖宗亚伯拉罕、以撒个名字，归拨其拉。使得其拉来世间上多起来，成为一大潮百姓。」¹⁷ 约瑟看见阿爹安顺只手来以法莲头上，心里弗欢喜，就挡勒阿爹个手要从以法莲个头上趲过到玛拿西个头上。¹⁸ 约瑟等阿爹话：「阿爹，弗是介个，

箇是大个。请尔，安顺只手来其个头上。」¹⁹ 阿爹弗肯，是介话：「我儿子，我晓得个，我晓得个。其也会做一个族份，也会兴旺。但是其阿弟实在会比其愈加大，并且其个后代会做许多国份。」²⁰ 当日祝福其拉，话：「将来以色列百姓祝福人家会指点尔，话：『神明使得尔像以法莲、玛拿西介。』」箇遭举上以法莲来玛拿西个前头。」

²¹ Yi-seh-lih teng lah-seh wô, Ngô kw'a si-de: dæn-z Jing-ming we teng ng dô-kô læ-tong, ling ng kyü-ky'i tao ng tsu-tsong-go di-fông. ²² Zin-deo ngô yüong kong teng tao dzong Üô-mo-li nying siu-li deh-læ-go di-fông, ngô peh ng, s-teh ng pi hyüong-di to ih-be.

²¹ 以色列等约瑟话：「我快死了。但是神明会等尔大家来东，领尔归去到尔祖宗个地方。²² 前头我用弓等刀从亚摩利人手里夺来个地方，我拨尔，使得尔比兄弟多一倍。」

Yüô-koh eo-long ng-ts, wô, Ng-lah jü-long-læ, s-teh
ngô hao wô hyiang ng-lah dao 'eo-deo nyih-ts sô p'ong-
djoh z-ken. ² Yüô-koh-go ng-ts, hao jü-long-læ t'ing, liu-
sing t'ing ng-lah ah-tia Yi-seh-lih-go shih-wô.

雅各 讴拢儿子，话：「尔拉聚拢来，使得我好话向尔
拉道后头日子所碰着事干。² 雅各 个儿子，好聚拢来听，留
心听尔拉阿爹以色列个说话。」

³ Liu-bin 'ô! ng z ngô do ng-ts, ngô shü-dao, ngô ky'i-
lih-go ky'i-deo, yiu ting do ǵe-fong, yiu ting do neng-ken.
⁴ Ng ziang shü ka feh-ding, feh-neng-keo hao-jü nying-kô,
ing-we ng tseo-zông ah-tia-go min-zông u-wæ gyi: gyi
tseo-zông ngô-go min-zông-de.

³ 流便 嘎！尔是我大儿子，我势道，我气力个起头，有
顶大威风，有顶大能干。⁴ 尔像水介弗定，弗能够好聚人
家，因为尔走上阿爹个眠床污坏其。其走上我个眠床了。

⁵ Si-min Li-vi z-go hyüong-di: gyi-lah pao-kyin z
hyüong-ky'i. ⁶ Ngô-go sing, m-nao teng gyi-lah dong-de

siang-liang, ngô-go yüong-wô, m-nao teng gyi-lah dong-de
jü we; ing-we gyi-lah fah-ông sah nying, 'eo zi-go sing-
siang keh-dön ngeo-go kyiah-kying. ⁷ Gyi-lah dong-nu z
kæ tsiu-mô-go, ing-we z-ka mang; gyi-lah 'eng-sing z kæ
tsiu-mô-go, ing-we z-ka hyüong: ngô we læ Yüô-koh cong-
nyiang feng-gyi-c'ih, læ Yi-seh-lih cong-nyiang sæn-gyi-
k'æ.

⁵ 西緬、利未是个兄弟。其拉宝剑是凶器。⁶ 我个心，
旣得好等其拉同队商量，我个荣华，旣得好等其拉同队聚
会。因为其拉发快杀人，后自个心想割断牛个脚筋。⁷ 其拉
动怒是该咒骂个，因为是介猛。其拉恨心是该咒骂个，因
为是介凶。我会来雅各中央分其出，来以色列中央散其
开。

⁸ Yiu-da 'ô! ng-go hyüong-di we tsæn-me ng: ng-go
siu we k'ô-djü dziu-dih-go deo-kying: ng ah-tia-go ng-ts
we læ ng-go min-zin pa ng. ⁹ Yiu-da z siao s-ts: ngô ng-ts,
ng li-k'æ-leh sô lo-liah-go tseo-zông-ky'i: gyi boh-kæn, gyi
gwu-kæn, ziang s-ts, ziang ts'-go s-ts: jü ken dong gyi. ¹⁰

Kwe-pih feh li-k'æ Yiu-da, shih-lih lih-fah-go nying feh li-k'æ gyi-go kyiah-‘ô, teng-tao ^[1]S bing-en go læ; cong pah-sing tu kwe-voh Gyi. ¹¹ Bo gyi-go li-ts læ bu-dao-jü-li, yia bo gyi-go siao li-ts læ ting hao bu-dao-jü-li, gyi yüong tsiu gyiang gyi-go i-zông, yüong bu-dao tsih-shü gyiang gyi-go bao-ts. ¹² Gyi ngæn-tsing we-leh tsiu ‘ong-‘ong-go, gyi ngô-ts' we-leh na bah-bah-go.

⁸ 犹大！尔个兄弟会赞美尔。尔个手会柯住仇敌个头颈。尔阿爹个儿子会来尔个面前拜尔。⁹ 犹大是小狮子。我儿子，尔离开勒所掳掠个走上去。其伏间，其跼间，像狮子，像雌个狮子。谁敢动其。¹⁰ 圭必弗离开犹大，设立律法个人弗离开其个脚下，等到赐平安个^[1]来。众百姓都归服其。¹¹ 缚其个驴子来葡萄树里，也缚其个小驴子来顶好葡萄树里，其用酒澆其个衣裳，用葡萄汁水澆其个袍子。¹² 其眼睛为了酒红红个，其牙齿为了奶白白个。

[1] *Ziu-z Z-lo*. 就是土罗。（原注）

¹³ Si-pu-leng we deng læ hæ-pin-yin, boh jün-go di-fông; gyi ts-ka ih-dzih tao Si-teng.

¹³ 西布伦会庵来海边沿，泊船个地方。其址界一直到西顿。

¹⁴ Yi-sah-kyüô z yiu gying-dao-go li-ts, læ yang-gyin cong-nyiang boh-tih. ¹⁵ Gyi teh-cü en-tæn z hao, di-t'u 'eo-jih, ziu eo-tao kyin-kah-deo pe-ts, ky'i tsing-kong tông ts'a-s.

¹⁴ 以萨迦是有劲道个驴子，来羊圈中央伏的。¹⁵ 其得知安耽是好，地土厚实，就伕倒肩胛头背仔，去进贡当差使。

¹⁶ Dæn we p'un-tön gyi-go pah-sing, ziang Yi-seh-lih cong-nyiang ih-go ts-p'a. ¹⁷ Dæn we tso do-ka-li-go dzô, lu-zông-go doh-dzô, ngao-sông mô-go kyiah-'eo-keng, s-teh gyi-tih-go nying we tih-loh 'eo-pe. ¹⁸ Yiæ-'o-wô! ngô z siang-vông Ng-go kyi-fah!

¹⁶ 但会判断其个百姓，像以色列中央一个支派。¹⁷ 但会做大街里个蛇，路上个毒蛇，咬伤马个脚后跟，使得骑的个人会跌落后背。¹⁸ 耶和华！我是相望尔个救法！

¹⁹ Kyüô-teh we be ping-tsiang tang-ba, dæn-z 'eo-deo
fæn-cün we teh-sing.

¹⁹ 迦得会被兵将打败，但是后头反转会得胜。

²⁰ Dzong Üô-shih c'ih-læ-go liang-zih fu-tsoh, yia we
c'ih-ts'æn wông-go ky'üoh-zih.

²⁰ 从亚设出来个粮食富足，也会出产王个吃食。

²¹ Neh-da-li z fông-c'ih-læ-go ts'-loh; gyi kông-c'ih
hao-hao-go shih-wô.

²¹ 纳大利是放出来个雌鹿。其讲出好好个说话。

²² Iah-seh z meo-zing ô-ts; meo-zing ô-ts læ tsing pin-
yin; ô-ts ts'ô-c'ih ziang nga ky'i. ²³ Zih-tsin-go kw'eng-
kw'u gyi, zih gyi, 'eng gyi, ²⁴ dæn-z k'ao-djoh Yüô-koh
Djün-neng Cü-go siu-li, gyi kong wa ngang go, gyi siu-
kwang wa gyin go. (Dzong gyi ka c'ih-læ tso Yi-seh-lih-go
Moh-s teng Bun-zah.) ²⁵ K'ao-djoh Ng ah-tia-go Jing-ming
we pông-dzu ng; Djün-neng-go Cü we s-foh peh ng; pô

zông-deo t'in-li-go foh-ky'i, 'ô-deo shü-li-go foh-ky'i, gwa-li teng t'æ-li-go foh-ky'i s-peh ng.

²² 约瑟是茂盛桎枝。茂盛桎枝来井边沿。桎枝岔出墙外去。²³ 射箭个困苦其，射其，恨其，²⁴ 但是靠着雅各全能主个手里，其弓还硬个，其手梗还健个（从其介出来做以色列个牧师等磐石）。²⁵ 靠着尔阿爹个神明会帮助尔。全能个主会赐福拨尔。把上头天里个福气，下头水里个福气，怀里等胎里个福气赐拨尔。

²⁶ Ng ah-tia sô coh-go foh we ko-jü ngô tsu-tsong sô coh-go foh, ih-dzih tao üong-yün sæn gyih yün-go di-fông; tu we kwe-tao lah-seh-go deo-teng; ziu-z teng gyi hyüong-di li-yün-go deo-ting-zông.

²⁶ 尔阿爹所祝个福会过如我祖宗所祝个福，一直到永远山极远个地方，都会归到约瑟个头顶，就是等其兄弟离远个头顶上。

²⁷ Bin-yüô-ming ziang za-lông ting we ngao; t'in-liang we ky'üoh gyi sô k'ô-læ-go; yia-tao we feng gyi sô t'a-læ-

go.

²⁷ 便雅憫像豺狼顶会咬。天亮会吃其所抔来个，夜到会分其所拖来个。

²⁸ Keh-sing tu z Yi-seh-lih jih-nyi-go ts-p'a: keh z gyi-lah ah-tia teng gyi-lah kông-go shih-wô, coh-foh gyi-lah: koh-nying tsiao gyi-lah zi-go foh-ky'i coh-foh peh gyi. ²⁹ Yi feng-fu gyi-lah, wô, Ngô kw'a-iao kyü zi-go dzoh-cong: yüong tsông ngô teng tsu-tsong tso-t'ah, læ Heh nying Yi-feh-leng din-li-go yüih. ³⁰ Ziu-z Kyüô-nen di-fông Mæn-li-go te-min, Mah-pi-lah din-li-go yüih; Üô-pah-lah-hen hyiang Heh nying Yi-feh-leng ma-læ tso veng-di-go. ³¹ Læ keh-deo Üô-pah-lah-hen teng gyi ts'i-ts Sah-lah tsông-kæn; Yi-sah teng gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô yia tsông-kæn; ngô yia pô Li-üô tsông-kæn. ³² Keh-go din teng gyi-go yüih z dzong Heh nying ma-læ-go. ³³ Yüô-koh feng-fu gyi ng-ts wun-de, kyiah shoh-long min-zông-li, ky'i dön-de, kyü zi-go dzoh-cong ky'i.

²⁸ 箇星都是以色列十二个支派。箇是其拉阿爹等其拉讲个说话，祝福其拉。各人照其拉自个福气祝福拔其。²⁹ 又吩咐其拉，话：「我快要归自个族种。用葬我等祖宗做埕，来赫人以弗仑田里个穴。³⁰ 就是迦南地方幔利个对面，麦比拉田里个穴。亚伯拉罕向赫人以弗仑买来做坟地个。³¹ 来箇头亚伯拉罕等其妻子撒拉葬间，以撒等其妻子利百加也葬间，我也把利亚葬间。³² 箇个田等其个穴是从赫人买来个。」³³ 雅各吩咐其儿子完了，脚缩拢眠床里，气断了，归自个族种去。

Ts. L.

Iah-seh boh-tao læ ah-tia min-k'ong-li, ngæn-li c'ih, ts'ing gyi-go cü. ² Iah-seh feng-fu gyi joh-'ô-go i-sang do hyiang-liao yin gyi ah-tia; keh-sing i-sang ziu yin Yi-seh-lih. ³ Ping-ts'ia teng gyi mun-tsoh s-jih nyih kong-fu: ing-we yin nying z iao ka-go nyih-su hao mun-tsoh. Yiæ-gyih nying we-leh gyi k'oh ts'ih-jih nyih.

约瑟伏倒来阿爹面孔里，眼泪出，亲其个嘴。² 约瑟吩咐其属下个医生驮香料盐其阿爹。箇星医生就盐以色列。³ 并且等其满足四十日工夫。因为盐人是要介个日数好满足。埃及人为了其哭七十日。

⁵ Gyi k'oh-go nyih-ts mun-de, lah-seh teng Fah-lao-go dzing-ts wô, Ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-lah ngæn-zin, ts'ing ng-lah teng ngô tseo-ming Fah-lao, wô, ⁵ Ngô ah-tia eo ngô vah-tsiu, wô, Ngô kw'a si-de; ng pih-ding tsông ngô læ Kyüô-nen di-fông, ngô-zi sô gyüih-c'ih-go veng-mo. Næn-kæn, ts'ing ng, peh ngô zông-ky'i, tsông ngô ah-tia; 'eo-deo ngô kyü-læ. ⁶ Fah-lao wô, Hao zông-ky'i, tsông ng ah-tia; tsiao gyi sô eo ng vah-tsiu-go shih-wô.

⁵ 其哭个日子满了，约瑟等法老个臣子话：「我若是得着恩惠来尔拉眼前，请尔拉等我奏明法老，话：⁵ 我阿爹诬我罚咒，话：『我快死了。尔必定葬我来迦南地方，我自所掘出个坟墓。』难间，请尔，拨我上去，葬我阿爹，后

头我归来。」⁶ 法老话：「好上去，葬尔阿爹，照其所诬尔
罚咒个说话。」

⁷ Iah-seh ziu zông-ky'i tsông gyi ah-tia: yiu Fah-lao-go
dzing-ts, teng gyi oh-li-go tsiang-lao, lin Yiæ-gyih di-fông-
go tsiang-lao, tu teng gyi dô-kô zông-ky'i. ⁸ Iah-seh-go ih-
kô, teng gyi hyüong-di, teng gyi ah-tia ih-kô, long-tsong
zông-ky'i: tsih-yiu gyi-lah siao-nying ngeo-ying keh-sing
dzing-loh læ Ko-sæn di-fông. ⁹ Wa-yiu ts'ô-ts teng gyi-mô-
go dô-kô ky'i: keng-dzong go nying ih-do-dziao. ¹⁰ Tao
Iah-dæn 'o-nga, Üô-dah-go sa-dziang; gyi-lah læ keh-deo
ting pe-shông 'ao-li-da-k'oh: Iah-seh we-leh ah-tia pe-
shông ts'ih nyih. ¹¹ Keh Kyüô-nen di-fông-go pah-sing,
k'en-kyin Üô-dah sa-dziang-li-go pe-shông, z-ka wô, Keh z
Yiæ-gyih nying-go 'ao-li-da-k'oh: keh-lah eo keh di-ming
[¹]Üô-pah-mah-si; ziu-z læ Iah-dæn 'o nga. ¹² Gyi-go ng-ts
tsiao ah-tia sô feng-fu-go ka tso. ¹³ Dæ gyi tao Kyüô-nen
di-fông, tsông-læ Mæn-li-go te-min Mah-pi-lah din-li-go

yüih: gyi yüih teng din z Üô-pah-lah-hen hyiang Heh
nying Yi-feh-leng ma-læ tso veng-di-go.

⁷ 约瑟就上去葬其阿爹。有法老个臣子，等其屋里个长
老，连埃及地方个长老，都等其大家上去。⁸ 约瑟个一家，
等其兄弟，等其阿爹一家，拢总上去。只有其拉小人、牛
羊箇星剩落来歌珊地方。⁹ 还有车子等骑马个大家去。跟从
个人一大潮。¹⁰ 到约但河外，亚达个晒场。其拉来箇头顶
悲伤，号泪大哭。约瑟为了阿爹悲伤七日。¹¹ 箇迦南地方
个百姓，看见亚达晒场里个悲伤，是介话：「箇是埃及人
个号泪大哭。」箇勒讴箇地名亚伯麦西^[1]，就是来约但河
外。¹² 其个儿子照阿爹所吩咐个介做。¹³ 抬其到迦南地
方，葬来幔利个对面麦比拉田里个穴。其穴等田是亚伯拉
罕向赫人以弗仑买来做坟地个。

[1]Ziu-z Yiæ-gyih nying-go di-k'oh. 就是埃及人个啼哭。（原注）

¹⁴ lah-seh tsông ah-tia ts-‘eo, teng gyi-go hyüong-di,
lin væn-pah dong-de zông-ky‘i tsông gyi ah-tia go, tu kyü-
tao Yiæ-gyih.

¹⁴ 约瑟葬阿爹之后，等其个兄弟，连凡百同队上去葬其阿爹个，都归到埃及。

¹⁵ Iah-seh-go hyüong-di k'en-kyin ah-tia yi-kying si-de, z-ka wô, Iah-seh 'ôh-tsia we 'eng ah-lah; we-leh ah-lah zin-deo tao gyi-go ǃa-c'ü iao wæn-pao. ¹⁶ Ziu ts'a ih-go nying tao Iah-seh di-fông ky'i, wô, Ng ah-tia feh-zing si-go z-'eo z-ka coh-t'oh, wô, ¹⁷ Ng-lah hao ky'i teng Iah-seh wô, Zin-deo ng-go hyüong-di tao ng-go ǃa-c'ü, ts'ing ng nyiao-sô gyi-lah ze-ôh. Næn-kæn ah-lah ts'ing ng, kw'un-shü ng ah-tia Jing-ming-go nu-boh keh-go ts'o-c'ü. Hyüong-di teng gyi kông-go z-'eo, Iah-seh ziu k'oh-de. ¹⁸ Cong hyüong-di yia tseo-tao gyi min-zin, boh-tao wô, Ng k'en, ah-lah z ng-go nu-boh. ¹⁹ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ng-lah fông-sing, ngô næn-dao hao dæ Jing-ming ka tso ma? ²⁰ Kông-tao ng-lah, ng-lah z iao 'æ ngô: dæn-z Jing-ming i-s z hao-go, s-teh pao-djün-hyü-to nying-go sing-ming, ziang kyih-mih-ts ka. ²¹ Næn-kæn ng-lah hao-vong

p'ô: ngô we iang ng-lah, teng ng-lah siao-nying. Gyi ziu kông hao-hao shih-wô en-ŵe gyi-lah.

¹⁵ 约瑟个兄弟看见阿爹已经死了，是介话：「约瑟或者会恨阿拉，为了阿拉前头到其个坏处要还报。」¹⁶ 就差一个人到约瑟地方去，话：「尔阿爹弗曾死个时候是介嘱托，话：『¹⁷ 尔拉好去等约瑟话：「前头尔个兄弟到尔个坏处，请尔饶恕其拉罪恶。」』难间阿拉请尔，宽恕尔阿爹神明个奴仆箇个错处。」兄弟等其讲个时候，约瑟就哭了。¹⁸ 众兄弟也走到其面前，伏倒话：「尔看，阿拉是尔个奴仆。」¹⁹ 约瑟等其拉话：「尔拉放心，我难道好代神明介做吗？」²⁰ 讲到尔拉，尔拉是要害我，但是神明意思是好个，使得保全许多人个性命，像今末仔介。²¹ 难间尔拉好留怕，我会养尔拉，等尔拉小人。」其就讲好好说话安慰其拉。

²² Iah-seh teng ah-tia keh-kô deng-læ Yiæ-gyih. Iah-seh ziu-shü ih-pah-ling-jih shü. ²³ Iah-seh k'en-kyin Yi-fah-lin-go ts-seng tao di-sæn dæ: Mô-nô-si-go ng-ts Mô-kyih, gyi-go ng-nô yia bao-læ Iah-seh-go kyiah-k'o-deo. ²⁴

Iah-seh teng gyi hyüong-di wô, Ngô kw'a si-de: Jing-ming pih-ding we tsiao-kwu ng-lah, ling ng-lah tseo-c'ih ts'-di, tao Gyi sô vah-tsiu s-peh Üô-pah-lah-hen, Yi-sah, Yüô-koh-go di-fông. ²⁵ Iah-seh eo Yi-seh-lih-go ng-ts vah-tsiu wô, Jing-ming pih-ding tsiao-kwu ng-lah; ng-lah iao dzong ts'-di ta-leh ngô kweh-deo c'ih-ky'i. ²⁶ Ka-ni Iah-seh si-de, nyin-kyi ih-pah ling jih shü: gyi-lah do hyiang-liao yin gyi; læ Yiæ-gyih di-fông loh-lin.

²² 约瑟等阿爹箇家庵来埃及。约瑟寿岁一百零十岁。

²³ 约瑟看见以法莲个子孙到第三代。玛拿西个儿子玛吉，其个儿因也抱来约瑟个脚骹头。²⁴ 约瑟等其兄弟话：「我快死了。神明必定会照顾尔拉，领尔拉走出此地，到其所罚咒赐拨亚伯拉罕、以撒、雅各个地方。」²⁵ 约瑟讴以色列个儿子罚咒话：「神明必定照顾尔拉，尔拉要从此地带勒我骨头出去。」²⁶ 介呢约瑟死了，年纪一百零十岁。其拉驮香料盐其，来埃及地方落殓。
